

ಸ್ಕಾಲರ್‌ಷಿಪ್ ಮುಲ್ಕೀ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ

ಪ್ರಶೋತ್ತರ Copyright

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

ಲೇಖಕರು :

ಜಿ. ತಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಎಸ್. ಟಿ. ಸಿ

ಮಾಳಮಡ್ಡಿ, ಧಾರವಾಡ

ಪ್ರಚಾರಕರು :

ಕೆ. ಎಸ್. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಬುಕ್ ಡಿಪೋ

ಸ್ಟೇಶನ್ ರೋಡ್, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

4(1)8.9

[ಬೆಲೆ : ೧ ರೂ.

ಕುಲ

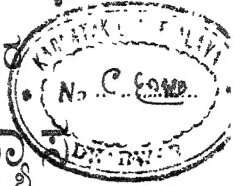

31 MAR 1954

ಸ್ಕಾಲರ್‌ಶಿಪ್ ಮುಲ್ಕೀ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ

ಪ್ರಶೋತ್ತರ

ಭಾಷಾ ಭಾಷೆ

ಭಾಗ ೧ ಮತ್ತು ೨,

ಶೀರ್ಷಿಕೆ :

ಜಿ. ಡಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಎಸ್. ಟಿ. ಸಿ.
ಮಾತನಾಡಿ, ಧಾರವಾಡ

★

ಸ್ಮಾರಕಗಳು :

ಜಿ. ಎಸ್. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಬುಕ್‌ಡಿಸ್ಟ್ರೀಬ್ಯೂಟರ್
ಸ್ಟೇಷನ್ ರೋಡ್ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ
ಸ.ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ

೧೯೫೧]

[ಜಿಲೆ ೧ ರೂ.

ಮುದ್ರಕರು :
ಶ್ರೀ. ಎಂ. ಜಿ ಪಾಠೀಕರ
ವಸಂತ ಮುದ್ರಣಾಲಯ
ಧಾರವಾಡ

ಪ್ರಕಾಶಕರು :
ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಬುಕ್‌ಡಿಸ್ಟ್ರೀ
ಸ್ಟೇಶನ್ ರೋಡ್
ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ನನ್ನ ನುಡಿ

೭

ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಅನುಭವದ ಸಾರವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಕಲರ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡುವದೆಂದು ನಂಬಿರುವೆನು. ಇದು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬಹಳೇ ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾದುದಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಾಷಾ ವಿಷಯದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬಿಡಿಸಲು ಬರುವಂತಿದೆ ಹೊಸ ಕಾಲವು ಬಂದಂತೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ರೀತಿಯೂ ಬದಲಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ ಬದಲಾಗಲೇ ಬೇಕು. ಈ ಆವೃತ್ತಿಯು ಹಿಂದಿನ ಆವೃತ್ತಿಗಿಂತ ತೀರ ಭಿನ್ನವಾದದ್ದಾಗಿದೆ. ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬರೆದು ತೆಗೆದಿರುವೆನು. ಇದು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂಡುವವರಿಗೆ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಂತೆ ಸಹಾಯವಾಗುವದೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಶಿಕ್ಷಕರೂ ಎಂದಿನಂತೆ ಇಂದಿಗೂ ನನ್ನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಸಹಾಯ, ಸಹಕಾರ ನೀಡಿ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಅರುಹಬೇಕೆಂದು ಬೇಡುವೆ.

ನಮ್ರ ಸೇವಕ

ಚಿ. ಶ್ರೀ. ಕುಲಕರ್ಣಿ

பெருந்தேவியே

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

೧	ಪರಳಾಸುವಾದ	೧	ಸುರಸಂಗ್ರಹ ೧೮
೨	ಭಾವಾರ್ಥ ಬರಹ	೨	ಕಾವ್ಯವಿಮರ್ಶೆ ೨೨
		೩	ಪಂಚವಿಧವಿಜಯ . . . . .

ਭੁੱਗ

೧	ವ್ಯಾಕರಣ ಸಾರ.....	೧೧೧	೧೧	ಸುದೀಪಮೂಲಕೃತ್	೧೪೧
				ಒಂದೇ ಶಬ್ದ	
೨	ಸಾಮಗ್ರಿಕಾಗಿಯೂ ಧಾತು ೧೦೨	೧೧೨	೧೨	ಬಿಗಿಲುಗಳು...	೧೪೪
	ಗಣಾಗಿಯು: ಇರುವ ಶಬ್ದ				
೩	ಸೇಕ ಅರ್ಥವಶಬ್ದಗಳು ೧೦೩	೧೦೩	೧೩	ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಸ್ತುತಿಗಳು	೧೪೫
೪	ವ್ಯನಿಷಾಪ್ಯಾತ್ಮಕ ಶಬ್ದಗಳು ೧೦೪	೧೦೪	೧೪	ಉಪಸರ್ಗಗಳು....	೧೪೬
೫	ತತ್ವನು ತದ್ವವಗಳು ೧೦೫	೧೦೫	೧೫	ಕಾರಕಾರ್ಥ.....	೧೪೭
೬	ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥವಶಬ್ದಗಳು ೧೦೬	೧೦೬	೧೬	ಕಂಠಿಗಳು	೧೪೮
೭	ಉಪಮಾನ ಉಪಮೇಯ ೧೦೭	೧೦೭	೧೭	ವಾಕ್ಯ ವಿಭಿನ್ನವದು	೧೪೯
	ಗಳು				
೮	ಇಡಿ ನುಡಿ ೧೦೮	೧೦೮	೧೮	ವಾಕ್ಯಗಳ ಅರ್ಥ....	೧೫೦
				ಭೇದಗಳು	
೯	ಕಿರಿನುಡಿ ೧೦೯	೧೦೯	೧೯	ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಕ್ಯ ೧೫೦	
				ಮಾಡುವದು	
೧೦	ಜೋಡು ನುಡಿ ೧೧೦	೧೧೦	೨೦	ನಿಶೇಧಾರ್ಥಕವಾಕ್ಯ ೧೫೧	
				ಮಾಡುವದು	
೧೧	ಕೂಡುನುಡಿ ೧೧೧	೧೧೧	೨೧	ಪ್ರದೀಪೋಗಗಳು ೧೫೨	
೧೨	ಮೇಳುನುಡಿ ೧೧೨	೧೧೨	೨೨	ವಾಕ್ಯಸಂಯೋಗ.... ೧೫೩	
೧೩	ಸಾಂಘ್ಯಿಡಿ ೧೧೩	೧೧೩	೨೩	ವಾಕ್ಯಸುಬ್ಧಿ ೧೫೪	
೧೪	ಜಾಂಘ್ಯಿಡಿ ೧೧೪	೧೧೪	೨೪	ವೈವಿಧ್ಯ ೧೫೫	
೧೫	ಅಲಂಕಾರಗಳು ೧೧೫	೧೧೫	೨೫	ಭರದಪ್ಪ ೧೫೬	

ಹೂಸನೂದರಿಯೆ

ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

ಭಾಗ ೧.

೧. ಸರಳಾನುವಾದ

ಸರಳಾನುವಾದವೆಂದರೆ ಕೊಟ್ಟ ಪಂಚ್ಚೀದದ (ಗದ್ಯವೇ ಆಗಲಿ ಪದ್ಯವೇ ಆಗಲಿ) ವಿಷಯವನ್ನು ಸರಳ (ಸುಲಭ) ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಅಥವಾ ಬರೆಯುವುದು.

ಸರಳಾನುವಾದ ಮಾಡಬೇಕಾದಾಗ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮಾತುಗಳು: -

(೧) ಕೊಟ್ಟ ವಿಷಯವನ್ನು ಇಲ್ಲದುದನ್ನು ಹಾಕಬೇಡ. ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು. (೨) ಸರಳ ಮಾತನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ಅರ್ಥ ತಿಳಿದ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. (೩) ಅನಂತರ ಅದನ್ನು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ಯತ್ನಿಸಬೇಕು. (೪) ಕೊಟ್ಟ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಕೆಡದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ಪಡಬೇಕು. (೫) ದೊಡ್ಡ ವಾಕ್ಯಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಅದರೆ ವಿವರಿಸಿ ಬರೆಯಲು ಹೋಗಬಾರದು. (೬) ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಅದನ್ನು ಮೂಲಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು.

ಗದ್ಯಭಾಗಗಳು

(೧) ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ಸುಖ ದೊರಕಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಾನೆ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಗಳು ಮೃಗಜಲಕ್ಕೆ ಮನ ಸೋತು ಅದರ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ನಿರಾಶೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಅತನ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗು

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಭಾಗ ೧.

೧ ಸರಳಾನುವಾದ	೧	೨ ಸಾರಸಂಗ್ರಹ	೧೮
೨ ಭಾವಾರ್ಥ ಬರೆಹ	೧	೩ ಸಾರವಿಸ್ತಾರ	೩೭
		೪ ಗುಣ ನಿರ್ದೇಶನೆ	೧೨

ಭಾಗ ೨.

೧ ವ್ಯಾಕರಣ ಸಾರ.....	೧೦೧	೧೨ ಸದಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಒಂಪೇ ಶಬ್ದ	೧೪೧
೨ ನಾಮಗಳಾಗಿಯೂ ಧಾತುಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶಬ್ದ	೧೦೨	೧೩ ಒಂಟುಗಳು....	೧೪೪
೩ ಒಂಟೆಗೆ ಅರ್ಥವ ಶಬ್ದಗಳು	೧೦೭	೧೪ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕೃತಿಗಳು	೧೪೫
೪ ಧ್ವನಿಸಾಮ್ಯಸ್ತುತ್ಯ ಶಬ್ದಗಳು	೧೦೮	೧೫ ಉಪಸರ್ಗಗಳು....	೧೪೮
೫ ತತ್ವನು ತದ್ಭವಗಳು	೧೦೯	೧೬ ಕರ್ತಕಾರ್ಥ.....	೧೪೯
೬ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥವ ಶಬ್ದಗಳು	೧೧೪	೧೭ ಸಂಧಿಗಳು ...	೧೫೩
೭ ಉಪಮಾನ ಉಪಮೇಯಗಳು	೧೧೬	೧೮ ವಾಕ್ಯ ತಿದ್ದುಪಡಿ	೧೫೫
೮ ಇಡಿ ನುಡಿ	೧೧೮	೧೯ ವಾಕ್ಯಗಳ ಅರ್ಥ....	೧೫೬
೯ ಕಿರಿನುಡಿ	೧೨೩	೨೦ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯ ಮಾಡುವದು	೧೬೦
೧೦ ಜೋಡು ನುಡಿ ...	೧೨೫	೨೧ ನಿಶೇಧಾಗ್ಧಕ ವಾಕ್ಯ ಮಾಡುವದು	೧೬೧
೧೧ ಕೂಡುನುಡಿ	೧೨೭	೨೨ ಪ್ರಜ್ಞೋಗಗಳೆ... ..	೧೬೨
೧೨ ಮೇಳುನುಡಿ	೧೨೮	೨೩ ವಾಕ್ಯಸಂಯೋಗ....	೧೬೫
೧೩ ನಾಣ್ಣುಡಿ ...	೧೩೧	೨೪ ವಾಕ್ಯವಲ್ಲವೆ	೧೬೧
೧೪ ಜಾಣ್ಣುಡಿ	೧೩೪	೨೫ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ	೧೬೪
೫ ಅಲಂಕಾರಗಳು	೧೩೬	೨೬ ಭಂದಸ್ಸು	೧೬೭

ಹೊಸನೂರಿಯೆ

ಪ್ರಶೋತ್ತರ

ಭಾಷಾ ಭಾಷಾ

ಭಾಗ ೧.

೧. ಸರಳಾನುವಾದ

ಸರಳಾನುವಾದವೆಂದರೆ ಕೊಟ್ಟ ಪರಿಚ್ಛೇದದ (ಗದ್ಯವೇ ಆಗಲಿ ಪದ್ಯವೇ ಆಗಲಿ) ವಿಷಯವನ್ನು ಸರಳ (ಸುಲಭ) ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಅಥವಾ ಬರೆಯುವುದು.

ಸರಳಾನುವಾದ ಮಾಡಬೇಕಾದಾಗ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮಾತುಗಳು: -

(೧) ಕೊಟ್ಟ ವಿಷಯವನ್ನು ಇಲ್ಲದುದನ್ನು ಹಾಕಬೇಡ. ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು. (೨) ಸರಳ ಮಾತನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅರ್ಥ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. (೩) ಅನಂತರ ಅದನ್ನು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ಯತ್ನಿಸಬೇಕು. (೪) ಕೊಟ್ಟ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೆಡದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ಪಡಬೇಕು. (೫) ದೊಡ್ಡ ವಾಕ್ಯಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು ಅದರಿಂದ ವಿವರಿಸಿ ಬರೆಯಲು ಹೋಗಬಾರದು. (೬) ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಅದನ್ನು ಮೂಲಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು.

ಗದ್ಯಭಾಗಗಳು

(೧) ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ಸುಖ ದೊರಕಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಾನೆ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಣಗಳು ಮೃಗಜಲಕ್ಕೆ ಮುಳುಗಿ ಸೋತು ಅದರ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ನಿರಾಶೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಆತನ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗು

ತ್ತದೆ. ಸುಖವು ಶಾಂತನಿಗೂ, ಶಾಂತನಿಗೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ

ಸರಳಾಸುವಾಚ:- ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ಸುಖವಾಗಿರುವದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛಿಸುವನು. ಆದರೆ ಅತನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಸುಖ ಸಿಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿರುವದಿಲ್ಲ. ದೇಸಿಗಿಯಲ್ಲಿ ಚಗರಿಮು ಮೃಗಜಲಕ್ಕೆ ನೀರಿಂದು ಅದರ ಬೆನ್ನಹತ್ತಲು ಅದಕ್ಕೆ ನೀರು ಸಿಗದೆ ನೀರೋದೆಯು ಕನ್ನಡ್ಡು ಹೆಚ್ಚುವದು ಅದರಂತೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಸುಖವು ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಸುಖವು ಶಾಂತವಾದ ಚಿತ್ತವುಳ್ಳವನಿಗೂ ದಾನ ಮಾಡುವವನಿಗೂ ಋಷಿಮುನಿಗಳನ್ನು ಸಮನಾಗಿ ನೋಡುವವನಿಗೂ ದೊರೆಯುವದು.

(೨) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ ಬರೆಯಿರಿ (೧೯೩೩)

ಹಲವು ಕುರುಡರು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಬೆಳಕೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವದುಂಟು. ಇನ್ನೊಂದಲ್ಲಿ “ ಬಳ್ಳಿಗುರುಡರು ಕೂಡಿ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಬೀಳ್ತಂತೆ” ಎಂಬದೊಂದು ಮಾತಿದೆಯಲ್ಲ; ಅದರ ಅರ್ಥವೂ ಹೀಗೆಯೇ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿಬೆಳೆದ ಹಲವರು ಕೂಡಿದರೂ ಎಷ್ಟಾದರೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದರೂ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಸುಖದ ಕಲ್ಪನೆ ನಿಲುಕಲಾರದೆಂಬುದು ಈ ಮಾತಿನ ರಹಸ್ಯವು. ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ರೊಟ್ಟಿ, ಮೈತುಂಬ ಬಟ್ಟೆ ಇಷ್ಟಾದರೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೊರೆತಾಗಲೂ ಅವರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ದೊರೆಯಿತೆನ್ನಬಹುದು. ತಾವೇ ಆರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದ ಜನರುಳ್ಳ ಸರಕಾರವು ತಮ್ಮನ್ನು ಆಳುವಂತಾದಾಗ ಅವರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ದೊರೆತಂತಾಗುವದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಭಾಷಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಲೇಖನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶವಾಗುವದು.

ಸರಳಾಸುವಾಚ:- ಕುರುಡರಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ; ದುಃಖ ಸುಖ ಹೀಗೆ ಕೂಡಿ ದಾರಿ ನಡೆದರೆ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬೀಳುವವರೇ ! ಅವರಿಂತೆ ಹಲವು ಕುರುಡರು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಬೆಳಕೇ ಇಲ್ಲ.

ವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಯಾರು ನಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ! ಅವರಿ ! ಕಾಣಿಸುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿನ ಅರಿವು ಅವರಿಗೆ ಹೇಗಾಗಬೇಕು ! ಅದರಂತೆ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಜೀವನ ಕಳೆಸವರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸುಖದ ಕಲ್ಪನೆ ಬರುವದು ಅಸಾಧ್ಯ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ಒಣಗಿ ಮೈತುಂಬ ಅರಿವೆಯಾವರೂ ದೊರೆತರೆ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೊರೆಯಿತೆನ್ನ ಬಹುದು. ಪ್ರಜೆಯೆಂಬ ಅರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರು ರಾಜ್ಯ ಆಳುವಂತಾ ದಾಗ ಮಾತ್ರ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ದೊರೆತಂತಾಗುವದು. ಇವ ಲ್ಲದೆ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಭಾಷಣ ಲೇಖನಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮುಂತಾದವು ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವಿಚಾರದ ಬೇರೆಬೇರೆ ಭಾಗಗಳೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು

ಪ್ರ:--(೩) “ ಯಾಕೆ ಬೇ ಏನದಾವ ತೆರಿಮ್ಯಾಗ; ತಗಿಯಲಾ ! ”

“ ಯಾಕೋ ದವುಳ ನನ್ನ, ಮಂತಿಲವನ್ನಾಗಿನ್ನು ತಗ್ಯಾಕೇನ ನಿಂಜೀವ ಬ್ಯಾಡಾಗೇರೀ ? ”

“ ಅಲ್ಲಬೇ, ಬುಬ್ಯಾಕ್ಸ್‌ನಾನ್ ಏನವಿವಾ ಅನ್ನಿ ”

“ ಕಾಣಬ್ಯಾರೇ ಬಾರೀ ಪಹ್ ಅಂತ ಬೂಗಿಳಾಕ ಹತ್ತೇನಲ್ಲ ! ”

“ ಹ್ಯಾಂ ಕೊಡ್ತೀ : ”

“ ಹ್ಯಾಂ ಕೊಡ್ತೀ ? ”

“ ಬತ್ತ ಈ ಸರಿಯೇ ಎಪ್ಪ ! ”

“ ನೋಡ ಮತ್ತ, ಗಟ್ಟೀ ಮಾತ ! ”

“ ಆಯ್ ನಮ್ಮಪ್ಪ, ಏನ ದೊಡ್ಡಾಪಾರಾ ಮಾಡಾಂ ಕಾಣಸಿ ಯೊಳ ! ”

“ ಹೂಗಾರ್ತ ತಗೊ ಈ ಬತ್ತ ಕಾಳ, ತಾ ಒಂದ ಬಾರೀಪಹ್ ; ಹೂಂ ತಗೀ ಮತ್ತ ”

“ ಬೇ ಹೂಗೋ ನಮ್ಮಪ್ಪ ! ಯಾರವಾರ ನೂರಿಗೆ ನುರಿಹಚ್ಚೀ.

ಈ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಇನ್ನೆತ್ತಿ ಸ್ವಂತ ಗ್ರಂಥಸ್ಥ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿ ಸಿರಿ (೧೯೫೦)

ಪ್ರಾಚೀನವಾದ 'ಸವಾಕವಂ' ನಿನ್ನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಏನು ಅವೆ
ತೆಗೆದು ತೋರಿಸು.

“ಸವಾಕೆ ಮುದುರ್ಬನೇ, ನನ್ನ ತಲೆಯಮೇಲಿನದನ್ನು ತೆಗೆಯ
ಲಿಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಡಿಂಕವಾ ಬಂದಾಗಿದೆಯೇ ?”

ಹಾಳವಾ, ಬಿಟ್ಟು ಬೋಳಗೆ ಏನು ಅವೆ ಎಂದೆ’

‘ಬೋಲಿ ಹಣ್ಣು’ ಎಂತಾ ಬೋಳುತಿರುವೆನಲ್ಲ’

‘ಪೇಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿ’?

‘ಬತ್ತಕ್ಕೆ ಸರಿಹೂ’

ನೀನು ಮತ್ತೆ ಏನಿ ಮಾತು’

‘ಎವಾ, ನೀನು ಮುಂದೆ ಪ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವನಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿ!

‘ಹಾಳವರ ಈ ಬುದ್ಧಿ ಕಾಳು ತೆಗೆದುಕೋ; ಒಂದು ಬಾರೇ
ಹಣ್ಣು ತು’ ಬೇಗಕೊಡು ಮತ್ತೆ!’

‘ಛೇ ಬೋಳಿಗೋ ಮೂರ್ಖ! ಯಾರದಾದರೂ ಮೋರಿಗೆ ಮುಹಟ್ಟಿ’

ಪದ್ಯ

ಪ್ರ:- ೧ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪದ್ಯದ ಸರಳಾನುವಾದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

(೧೯೪೦)

ದೇವಿ ಬಿಡು ಶೋಕಮಂ; ಪುತ್ರಯುಗಮಂ ಪಡೆವೆ;

ಭಾವಿಸದಿರಿನ್ನು ಸಂದೇಹಮಂ; ಜನಕಂಗೆ

ನಾವನ್ನರಲ್ಲ ನಮ್ಮಾಶ್ರಮಕ್ಕೆಬಂದು ನೀಂ ಸುಖದೊಳಿದೊಡೆ ನಿನ್ನನು

ಅವಾನ ಬಯಕೆಯುಂಟೆಲ್ಲಮಂ ಸಲಿಸಿ, ತಾ

ನೋವಿಕೊಂಡಿರ್ವನಂಜದಿರೆಂದು ಸಂತ್ಯಸಿ

ರಾವಣಾರಿಯ ರಾಜಿಯಂ ನಿಜ ತಪೋವನಕೆ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಕರೆತಂದನು ||

ಸರಳಾನುವಾದ: - ಹೇ ದೇವಿಯೇ, ದುಃಖವನ್ನು ಬಿಡು. ಪುತ್ರ
ರೀರ್ವರನ್ನು ಹೊಂದುವೆ; ಸಂಶಯವನ್ನು ಇನ್ನು ಭಾವಿಸಬೇಡ; ಜನಕ
ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ನಾವು ಪೇರೆಯವರಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೀನು

ಸುಖದಿಂದ ಇರು; ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವೆವು ನಾವೆಲ್ಲ
 ಸಲಹೆಕೊಂಡು ಹೋಗುವೆವು 'ಎಂಬುದು' ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮುನಿಯು
 ಹೀಗೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ತನ್ನ ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದನು.

ಪ್ರ.- ೨ ಕೆಳಗೆಕೊಟ್ಟ ಪದ್ಯಗಳ ಸರಳಾನುವಾದ ಬರೆಯಿರಿ (೧೯೪೧)

ತೊರೆ (ಹೊಕೆ, ಪ್ರವಾಹ
 ಬೆಟ್ಟದ ಸೀಮೆಯ ಮೋಡದ ಮೋರೆಯು |
 ಮುಸುಕಿರೆ ಲೀಲೆಯೊಳದರೊಳಗೆ ||
 ಮಿಂಚಿನ ರೇಖೆಯ ತೆರದಲಿ ಹೊಳೆಯುತ |
 ಗಿರಿಯೆದೆಯಿಂದಂ ನಾನಿಳಿದೆ ||
 ಹುಡುಕುತ ಹಾದಿಯ ಸುಳಿಯಿತ ಕಂಡೊಳು |
 ಮೊರೆಯುತ ಪರಿದೆನು ಭೋರ್ಗರೆದು ||
 ಹೊನಲಿಸ ಸೆಳೆತಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ಗಿವಗಳು |
 ಶರಣೊಂದವು ತಲೆಬಾಗುತ್ತಲಿ |
 ಬಂದಿಹ ಭೂಮಿಗೆ ತಂಪನು ಕೊಡುತ |
 ಕಳೆದೆನು ಲೋಕದ ನೀರಡಿಕೆ ||
 ಲೋಕಕೆ ಎನ್ನವ ನಿಯುವ ಕಾರ್ಯಕೆ |
 ನಾ, ನೆರವಾಗುತೆ ಎಡೆವಿಡದೆ ||
 ಭತ್ತದ ಎಳೆತೆನೆ ಎನ್ನಯ ಹಾಲಿನು |
 ಹೀರುವುದು, ತನಿರಸ ಸೀಗಬ್ಬು ||
 ಹೊಗಲು ಜೇನನು, ತೆಂಗೆಳೆನೀರನು |
 ಬೇಡುತ ಕೊಂಬುವು ನನ್ನಿಂದ ||
 ಕೊಡುವುದೆ ಇಪ್ಪದಲಿ ದಾನಿಯ ಧರ್ಮವು |
 ಎನ್ನತ ನನ್ನನು ನಾ ಕೊಟ್ಟೀ ||
 ನಾಡಿನ ಕೊಳೆಯನು ಸೇವಕನಂತೆಯೆ |
 ತೊಳೆವನು ಗೌರವಕಾಶಿದೆ ||

(ಹೊಳೆ = ಸ್ವಪ್ನಾಹ)

ಸರಳಾನುವಾದ:- ಬಿಟ್ಟದ ಸೀನೋ ಅಗೆ ಮೋಡದ ಮೂಲೆಯು
ಮುಸುಕಿರಲು ಎದಬೋನೆ ಮಿಂಚಿನಂ. ಹೊಳೆಯುತ್ತ ಗಿರಿಮಧ್ಯದಿಂದ
ಇಳಿದು ಬಂಗ ಹೊಳೆ ಹರಿಯಿತು. ಸಪ್ತಳ ಮಾಡುತ್ತ ಹಾದಿಯನ್ನು
ಕೂಡುಕುತ್ತ. ಇಡಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತ, ನೋರೆಯುತ್ತ ಹೊಳೆ ಹರಿಯಿತು
ಪ್ರವಾಹದ ವಿಕೇತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕ ಗಿಡಗಳು ಕೆರೆನೆಂದು ತಲೆಬಾಗಿದವು ಹೊಳೆಯು
ಬಂದಂಥ ಭೂಮಿಗೆ ತಂಪನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ ಲೋಕದ ನೀರಡಿಕೆಯನ್ನು ಶಾಂತ
ಮಾಡಿತು. ಅದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅಪಾರವನ್ನು ಕೊಡುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ
ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ಬದವಾಯಿತು. ಭತ್ತದ ಎಳೆತೆನೆಗಳು ಅದರ ಹಾಲನ್ನು
ಹೀರುವವು. ಸೀ ಕಬ್ಬು, ಹೂಗಳು, ಜೇನು, ತೆಂಗು ಅದರಿಂದ ಎಳೆ
ನೀರನ್ನು ಬೇಡಿ ಪಡೆಯುವವು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡುವುದೇ ದಾನಿಯು
ಧರ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅದು ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಮತ್ತು ಗೌರವಕ್ಕೆ
ಇಳಿಸದೆ ಸಾಧಿಸ ಕೊಳೆಯನ್ನು ಅದು ತೊಳೆಯಿತು.

ಪ್ರ:- ೨ ಕೆರೆಗೆ ಕವಿತೆಗಳ ಸರಳಾನುವಾದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ - (೧೯೪೨)

ನಡೆ ಮುಂದೆ ನಡೆ ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗಿ ನಡೆ ಮುಂದೆ
ಬೊಗ್ಗಬೀದಿಯ ಕುಗ್ಗಬೀದಿಯ ಹಿಗ್ಗಿ ನಡೆ ಮುಂದೆ
ಭರತಖಂಡದ ಹಿತವೆ ನನ್ನ ಹಿತ ಎಂದು
ಭರತಮಾತೆಯ ಸುತರೆ ಸೋದರರು ಎಂದು
ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಕೀರ್ತಿ ನಮಗೆಂದು
ನುಗ್ಗು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಧೀರ ಕಾಳಗದ ಕಣಕೆ
ನುಗ್ಗು ಬಿದರದೆ ನೀಚ ಸಾರ್ಥಿಗಳ ಮುಂದೆ
ಬಾಳನೋರೆಯಿಂದ ಹಿರಿ ನುಗ್ಗು ನಡೆ ಕಟ್ಟಿ ಹರಿ
ತಡೆಯ ಬಂದವರ ಇರಿ ಒಲಿಯುವಳು ಜಯನ ಸಿರಿ
ಜನ್ಮವೊಂದಳಿದರೇಂ ನೂರಿಹವು ಮುಂದೆ
ಕಾಳಗದೊಳೆಯಲೇಂ ಸಾವು ಸುಖ ತಲಿಗೆ

ಸರಳಾನುವಾದ:- ಶರುಣರಿರಾ, ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ನಡೆಯಿರಿ.
ಬೊಗ್ಗಬೀದಿರಿ ಕುಗ್ಗಬೀದಿರಿ; ಹಿಗ್ಗಿ ಮುಂದೆ ನಡೆಯಿರಿ ಭರತಖಂಡದ

ಹಿಡವು ನಿಮ್ಮ ಬಾಪನಿಗೆ ೨೦೦ ರೂಪಾಯಿಯ ಮಹವೇ ಸಿಮ್ಮ ಮಹ ವೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ನಾನು ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಧಾವಿ ಸಿರಿ. ಬಾರತಾಂಜಿಗೆ ಬರುವ ೨೫೦ ಸೆಮ್ಮ ಕೇಶವಿಯವರು ತಿಳಿದು ಧೀರನೇ ಕಾಳಗದ ಕಣಕ್ಕೆ ಮುಂಚಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗು. ನೀಚ ಸಾಧಿಗಳ ಮುಂದೆ ಬೆದರದೆ ನುಗ್ಗು. ನಡೆ, ಒರೆಯಿಂದ ಮಿಥ್ಯವಹಿರಿ, ಬಂಧನವ ಹರಿದೋಗಿದು ನುಗ್ಗು. ಶತಿಯಲು ಬಂದವರನ್ನು ಇರಿಯಿರಿ. ಅದರಿಂದ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಒಲಿಯುವಳು ಈಗ ಒಂದು ಜನ್ಮವು ಹೋದರೂ ಮುಂದೆ ನೂರು ಜನ್ಮ ಗಳಿರುವವು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಾಯಲೆಂದು ಚಿಂತಿಸಬೇಡ. ವೀರನಿಗೆ ಸಾಯುವದೇ ಸುಖ.

ಪ್ರತಿ - ೧. ಈ ವದ್ಯಗಳ ಸರಳಾನುವಾದ ಬರೆಯಿರಿ (೧೯೫೦)

೨. ಮರಾಯನು ವೀರಸ್ವರ್ಗವನ್ನೈದಿದ ಒಳಕ ವಿಜಯನಗರದ ವಿಜಯ ಸ್ಥಾಪಿತೆಂದು ತಿಳಿದಳು.)

ಮಾಧವನು ಎತ್ತಿಸಿದ ಹುಕ್ಕದೊಲೆಯದೆಯೆಣ್ಣೆ

ಯಾ ಧೀರಬುಕ್ಕನಿಂಜಿಕುವೆರ್ದಿದ ವೀರೈ

ದೀ ದೀವದೀವರೆಗು ಕನ್ನ ಡರಸುಗಳೆದೆಯ ಗೂಡಿಸೋಕ್ಕೆದ. ಬಿಳಿಮು

ಹೋದಿಸುತ್ತರು ದೀ ನಾಡ ಕೆಟ್ಟೆದಗಳನು

ಮೇದಿನಿಯು ಸುಖದ ಸಾಗರವಾಗಿ ಮರೆದತ್ತು

ದೀ ದಿನದೊಳಾರ್ಜು ದಕಟಕಟ ಕಾಳ್ಯಾಡ ಪಾಳೂರೊಳಾಂ ನಿಲಲಾರೆನು

ಅಣ್ಣ ಕನ್ನ ಡಿಗಿರಿ ನನ್ನ ನಡೆಗೊಪುವಿರಾ ?

ಮುನ್ನಿನಂತಿರುಮಿರಾ ? ಬಾಯೊಳಿರ ಹೇಳಲಿ

ಲ್ಲಿನ್ನು ನಾಂ ನಿಲಲಾಂ ನೀವು ಕನ್ನ ಡ ಜಿನ್ನ ರನ್ನ ಪುಕ್ಕಳಿಗಾಗ

ತಿಣ್ಣ ಬರಿಸುವ ಕಂಟಕಂಗಳನು ತರಿ ಎಣ್ಣೆ

ನನ್ನಿ ಮಿಗೆ ಜೀವನದ ತಳಿಹಾಕಿ ನವಿ

ಕನ್ನಡದ ಗುಡಿವಿಡಿದು ವೀರಗರ್ವ ನೆಯಿಂದ ಕರೆಯ ಬನ್ನಿರಿ ಬರುವೆನು

೩. - ಮಾಧವಾಚಾರ್ಯರು ಹುಕ್ಕ ದೊಲೆಯ ಎದೆಯ ಎಣ್ಣೆ ಯನ್ನೊಡ್ಡು. ೧. ವನ್ನು ಹೊಡೆದಿದರು ಧೀರ ಬುಕ್ಕನಿಂದ ಹೆಳು ಮಾಡಿದರು. ಅದು. ಈ ವರೆಗೂ ಕನ್ನಡ ಅರಸುಗಳ ಎದೆಯ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ

ಹೊಳೆದು ಬೆಳೆದು, ನಾಡಿನ ಶೂರರಿಗೆ ದಾರಿ ತೋರಿ, ಭೂಮಿಗೆ ಸುಖದ ಸಾಗರವಾಗಿ ಮೆರೆತು. ಈ ದಿನ ಅಕುಲಕೇವಲ, ಯಮನ ಊರಾಗಿ ಹಾಳೂ ರಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾ! ನಾನು ವಿಜಯ ವಧು) ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾರೆನು.

-ಙ್ಗ ಕನ್ನಡಿಗರೇ! ನಡೆಯಗೊಡುವಿರಾ? ಮುಂಚಿನಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಇಡುವಿರೋ? ನಾನು ಇನ್ನು ಬಾ ಎಂದು ಕರೆಯದ ಹೊರತು ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾರೆ. ನೀವು ಕನ್ನಡ ಬಂಗಾರದ ರತ್ನದ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಾಗಿ ಕಠಿಣವಾದ ಕಂಠಕಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ. ನನ್ನ ಜೀವನದ ತಳಹಾಕಿ ಕಠಿಣನಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಧ್ವಜವನ್ನು ಹಿಡಿದು ವೀರಗರ್ಜನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಕರೆಯ ಬಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಬರುವೆನು.

ಪ್ರ:- ೫ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯದ ಸರಳಾನುವಾದ ಬರೆಯಿರಿ (೧೯೪೪)

ಹೆಣ್ಣು ಕಾಯಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ದೇವಗೆ ಹಲವರು ಪೂಜೆಗೈವರು |
ಅನ್ನ ಪಾನವನುಣಿಸುತಲಾತಗೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಒಯ್ಯರು ||
ಗುಡಿಯ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನೆರೆವರು ಮಂಗಳಾರತಿ ಪಡೆವರು ||
ಕಾಸನೆವರು ಕೈಲಿ ಮುಗಿವರು ಬೇಡಿ ಹರಕೆಯ ಹೊರುವರು ||
ನಾನು ದೇವಿಯ ಗುಡಿಗೆ ಕೋಪನು ಬನವೆ ನನ್ನ ದೇಗುಲ |
ದೇವರಲ್ಲಿ ಮಿಲ್ಲ ಚಿಲ್ಲಿಕೆ ವರ್ಣ ಸುಂದರ ಸಂಕುಲ ||
ಅಲ್ಲಿ ಕರ್ತನು ನುಡಿನನೆನ್ನೊಡನಿನಿಯ ಹಕ್ಕಿಯಲಿ ಕೊರಲ |
ಕರಣೆ ತೋರಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಬಂದು ನಿಲುವನು ಕರದಲ್ಲ ||
ಗುಡಿಯಗೋಪುರ ನೀಲಿಯಾಗಸ ಮುಗಿಲು ಕೆತ್ತನೆ ಚಿತ್ತರ |
ಅತ್ಮತೋಷವೆ ಮಂತ್ರಘೋಷವು ನನ್ನ ದೇವರ ಹತ್ತಿರ ||
ಸರರು ನಂಬಿಹರಂದು ಮುಂದಕೆ ಕಾಂಬೆವಾತನ ಎನ್ನುತ |
ನಾನು ಕೂಡಿದನವನ ನಾಗರೆ ಸೃಷ್ಟಿಸೊಬಗನು ಮೆಚ್ಚುತ ||
ನನ್ನ ದೇವರು ದಯೆಸು ಮಾಡುತಿ ಅಪ್ಪನಿಷ್ಠನು ಗೆಳೆಯನು |
ಎಲ್ಲ ಸಮಯದಿ ನೀಡಿ ಸೊಗಸನು ನನ್ನ ಬಳಿಯಲಿ ಸುಳಿವನು ||

ಸರಳಾನುವಾದ:- ಹೆಣ್ಣು ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ಕೆಲವರು ಪೂಜೆ ಮಾಡುವರು ಬೇರೆ ಕೆಲವರು ಅತನಿಗೆ ಅನ್ನ ನೀರುಗಳನ್ನು (ನೈವೇದ್ಯ) ಉಣಿಸುವದಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವರು ಗುಡಿಯ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ

ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ ನನ್ನ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ನಿನಗೆ ಬೇಸರಿಕೆಯಿಲ್ಲ
ನಮ್ಮನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೊಡುತಿದ್ದೀಯೋ ನಾವು ಎಷ್ಟೋ
ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವೆವು ನಿನಗೆ. ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ
ಮಮತೆಯು ಮೂಲಕವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಕೊಡುವೆವು. ಗುರುಗಳನ್ನು ದುಷ್ಟ
ನಡವಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ವೇದಿಕೆಯಿಂದ ತೆರಿಸಿ ಹೊರಗೆ
ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿ ಗಂಗಾ ನದಿಯು ಮುಳುಗಿದಂತೆ ನಮಗೆ ಜೈತೊಳೆದು
ವಿಂಧ್ಯಾಚಲದ ಜಂಗಮವನ್ನೇ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ನಾನಾವ ಚಿಗುರನ್ನು ಹಾಸಿ
ಸುವಾಸನೆಯಾಗಿ ಕೂಡಿದ ಗುರುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಾನುಗಾಢದಿಂದ
ಜೋಗಳ ಹಾಡುವ ನಿನಗೆ ಬಾಳು ಕೂಡಿಯೇ ನಮ್ಮ ಭೂಮಿಯು
ಧನಧಾನ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ನಾವುಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಾ ಬೆಂಬಿರುವದು. ನಾವು
ಇಲ್ಲಿ ಹೊಗಳುವದ ಸವಿ ತ ಗುರುಗಳು ಕೂಡುವವು ಭರತ ಖಂಡದಲ್ಲಿ
ನಾವು ಕೊಡುವೆವು ಬಾಳು ಕೂಡಿಯೇ ನಾವು ಅದೆಷ್ಟೋ ವುಣ್ಯ
ಮಾಡಿರಬಹುದು

ಪ್ರ: ೭ ಕಳಗಿ ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ಸನ್ಮಾ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸರಳಾನು
ವಾದ ಮಾತಿ ಬರೆಯಿರಿ

ಅನುಜ್ಞೆಗೆಟ್ಟ ಸ್ವರಾಳಿ ಗಿ. ೬ ಡಿಯು ಹಾ !

ವರಿಗೊಂದು ದನವನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಭೂ-

ಪತಿ ನಮ್ಮ ಬಿಟ್ಟದ್ದು ನಾವು ಮೇಲಿಂದಲೂ ಬಿಟ್ಟದ್ದೆ ಯಂ ತೊರೆದು
ಬಂದು ||

‘ಕುತನ ಕರಿ’ ಎಂಬುದು ನಾವು ತೊರೆದು !

ಹತ್ತಿರು ಮುಳುಗಿದು ನಾವು ಬಿಟ್ಟದ್ದು ಗಾ !

ಹತ್ತಿರು ಬಿಟ್ಟದ್ದು ನಾವು ಕಂಡ ಎಂದಿಂದುಮುಖ
ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಟು ||

ಉ: - ಕನುಲದಂತೆ ಮುಖವು ಕಳೆದ ತಾರಾಮತಿಯು ತನ್ನ
ಮಗನಾದ ರೋಹಿತದಂತೆ ನಾವು ಬಿಟ್ಟದ್ದು ಈ ರೀತಿ ದುಃಖಿಸಿದಳು.
“ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರದೊರೆಯು ಲಕ್ಷ್ಮಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅನ್ಯರ ಆಳಾಗಿ ಹಸಿವೆ,

ನಿದ್ರೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಸಿವಿನಿಂದ ಸಾಯುವುದನ್ನು ಬಂಧಮುಕ್ತ ಮಾಡಲು
ಯತಿ ಸ್ವತ್ತಿಗುಪಿಸಿ... ಕೂಡದೆ. ಸಾಧನ
ವನು ಹೇಳಲಿ? ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡಿ... ಕೂಡನ... ಬರೆ
ಯಿಸಲಿ? ಉಗ್ರವಾಪ ಯಾವ... ಮಾಡುವುದನೆಂದ ಹೇಳಲಾ? "

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಈ ಕೆಳಗೆ ತಿಳಿಸಿದವನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಸರಳಾನು
ವಾದ ಮಾಡಿ ಬರೆಯಿರಿ. (೧೯೨೨)

ವರುಣದೇವತೆ ಮತ್ತು ಗಳಿನ್ನು, ಘೋಷೇವಿ |
ವರಸುವರ್ಣವನಿತ್ತು ವನಗುಪಿಸಿತದೇಳಿ |
ಗೆರೆದು ಪೂಮಳೆಯಿಂದ ಸಿಂಹಸಿಂಹಲಿ ನಿಮಗವೌಲ್ಯಕೆಯನೀಯು
ತಹವು |

ನರರ ಹೃದಯೇಚ್ಛೆಗಳ, ವೃತ್ತಿಗಳ ಮೂಲ |
ಸುರಿವಿಹವು ನಿಮ್ಮ ಮುಖವು... ಕೂಡಲಿ |
ತರುಣಿಯರ ನಿರೀಕ್ಷೆಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ... ಸುಖವು |
ಮಾಡುವುದೇ ||

ಸರಳಾನುವಾದ:- ಈ ಪದ್ಯವು... ವಿನೋದ... ಕನಿಗಳನ್ನು
ಕೊಡಲು, ಭೂಮಿಯು... ಮಾಡಿ... ವಸಂತ
ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಹೂವಿನ... ಮಾಡಿ... ಅತ್ಯು
ತ್ತಮವಾಗಿ ಅಡವಿ... ಮಾಡಿ... ಹೃದಯದ
ಇಚ್ಛೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತು... ಮಾಡಿ... ಮರು
ಳಾಗಿ ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುವಷ್ಟ... ಮಾಡಿ... ಉಳಿದ
ಅರ್ಥ ಕನಸೋ, ಮಾಡಿ... ಮಾಡಿ... ಮಾಡಿ.

ಪದ್ಯವು

ಪದ್ಯದ ಭಾವವನ್ನೇ... ಮಾಡಿ... ಕವಿಯ
ಭಾವನೆಗಳನ್ನು (ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು) ನಿಮ್ಮ ವಾದಗಳ... ಎತ್ತಿ ಬರೆ
ಯುವದು ಭಾವಾರ್ಥವು.

ಪ್ರ:-೧ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪದ್ಯಗಳ ಭಾವಾರ್ಥವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ—
(ಹೆ. ಮು. ೧೯೪೩)

ನೋಡಿ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣ ಕಾಂತಿಯ |
ನೋಡಿ ಬಾಹ್ಯಾಚರಣೆ ನುಡಿಗಳ |
ಮಾಡಿದಿರು ನಿರ್ಣಯವ ನೀ: ಸಪ್ತರುಷಂವಸಿಂದು ||
ನೋಡು ಮೊದಲವರಂತರಂ ವ |
ನೋಡು ಬಳಿಕಾಡನರ ಕೃತ್ಯವ |
ಮಾಡಿದಿರು ನಿ ನೆಯನು ದೀನರ ಹೀನರ ಹೀನರಿವೆಂದು ||೧||
ಕೊಡಲಿಯೊಂವತಿ ದೈವದಿಂಲಿ |
ಗಿಡವೇ ಕರುಣೆಕು ಸಣ್ಣ ಕಂವನು |
ಒಡೆಯ, ಬೇಡೆನು ಪೆಟ್ಟುನೆನ್ನಲು ಗಿಡವು ದಮದಿಂದ ||
ಕೊಡಲು ಕೊಡಲಿಯು ಕೊಂಡು ಕೊಡದೆ |
ಗಿಡವು ಕಡಿ ಕುಲು ತೊಡಗಿತಹಾ || |
ಗಿಡವು ನಡ ಗಿಡು, ಬಿದ್ದಿಗಾಲೆ ಬುಡವು ಮೇಲಾಗಿ ||೨||

ಭಾವಾರ್ಥ:- ಜನರ ಧರ್ಮ ಕೊಳೆಯುವ ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆ ಗಳನ್ನೂ ಹೂ ನಿಲಾಚರಣೆ ನುಡಿಗಳನ್ನೂ ಮುಕ್ತಚಾತುರ್ಯವನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಸಪ್ತರುಷಂವಸಿಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಿ; ಮೊದಲು ಅವರ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸು; ಆ ಮೇಲೆ ಅವರ ಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡು; ಅದರಿಂದ ಇವರು ದೀನರು ಹೀನರೆಂದು ನಿಂದೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ.

ಒಂದು ಕೊಡಲಿಯು ಬಹಳ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ಗಿಡದ ಹತ್ತರ ಹೋಗಿ ನನಗೆ ಸಣ್ಣ ಕಾವನ್ನು ಕೊಡು, ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಏನನ್ನೂ ಬೇಡುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿತು. ಆಗ ಗಿಡವು ದಯೆಯಿಂದ ದಯೆ ಪಾಲಿಸಿತು ಕೊಡಲಿಯು ಕಾವಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಗಿಡವನ್ನು ಕಡಿಯಲು ಆರಂಭಿಸಿತು. ಗಿಡವು ನಡುಗಿ ಬುಡಮೇಲಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತು.

ಸು.ರಾಂಶ: ಕೊಡಲಿಯ ಕಾವು ಕುಲಕ್ಕೆ ವೃತ್ತಿ ಮೋಸಗಾರರು ಈ ರೀತಿ ಉಂಡಮನೆಯ ಗಳ ಎಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

೨. ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಗಳ ಭಾವವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ:— (೧೯೪೦)

ಅಳಲದಿರು ಬಡವನೆಂದಳಲದಿರು ನೀ |

ಇಳೆಯಾಣ್ಣನಾದಿವ್ಯಸಂಪದವಿರಲು ||

ಸಂಜೆ ಮುಂಜಾವುಗಳ ಹೂಬಿಸಿಲಹೊನ್ನು ತಾ

ರಂಜಿಸುತೆ ಸುತ್ತಲೂ ಸೂರೆಯಾಗಿರಲು

ನಂಜನಂತಿಹ ಜಗದ ಹೊನ್ನಿ ಗಾಸೆಯ ಪಡೆದೆ

ಅಂಜಿ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಲಿ ನೀನದನು ಮರೆಯೈ

||೧||

ಇರುಳು ಬಂದಂತೆ ಕಂಬನಿಯುದುರಿಸುವದೇಕೆ?

ಇರುಳು ತೋರುವ ಚುಕ್ಕೆ ಮುತ್ತುಗಳ ನೋಡೈ !

ತರಳ ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಿರಲುದುರಿಹವು ನಿನಗಾಗಿ

ಅರಳಾಗಿ ಸೌಸವನ ಸೂಸುತ್ತಿರಲು

||೨||

ಮುಗಿಲಿನೊಳು ಮೂಡಿರವ ಕಾಮನಾ ಬಿನೊಳು

ಝಗ ಝಗಿಸುತ್ತಿರುವ ನವರತ್ನಗಳ ಪ್ರಭೆಯು

ಒಗೆತೆರಲು ನೀನದನು ನೋಡಿಲಿವುದನುಳಿದು

ಹಗಲಿರುಳು ಬಡವನೆಂದಳುತ್ತಿರುವದೇಕೆ ?

||೩||

ಹೆಚ್ಚು ಹಸುರಿನ ಹುಲ್ಲುಗದ್ದೆಯೊಳು ತಾ ಕುಳಿತು

ಅಚ್ಚು ನೀಲಿಯ ಮುಗಿಲನೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿ

ಇಚ್ಛೆಯೊಲು ಹಾಡುತ್ತಿಹ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಸರಗೇಳ

ಮೆಚ್ಚಿದಲೆಯುಳಿದ ವೈಭವಕಾಸೆಯೇಕೆ ?

||೪||

ಎಣಿಸುತ್ತಿರಲೀ ದಿವ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ನಿನಗಿರಲು

“ ಹಣವಿಲ್ಲ! ಹಾ !” ಎಂದು ಅಳುತ್ತ ಕೂರುವರೇ ?

ಹಣವ ಕೋಟಿಯಗಳಿಸಿ, ಇದು ಗಳಿಸದನೆ ಬಾಳು

ಹಣದ ಬಾಳ್ವೆಗೆ ಸರಿಯು || ತಿಳಿದುನೀ ನೋಡೈ

||೫||

ಅಣ್ಣ=ಅಳುವವ; ಸೌಸವ-ಒಳ್ಳೇ ವಾಸನೆ; ಸರ-ಸ್ವರ; ಕೂರು—

ಕೂಡು

ಬಾಷ್ಪಾಃ ಎಲೈ ನಾಗನಗಿನೇ ಕಾಶ್ಮೀರ ಸಂಸತ್ತು ಇರ
ಲಿಕ್ಕೆ ನೀನು ಎದನವನಿಗು. ಮು. ಶಬ್ದೇಶ್ವರ. ಮುಂಜಾವುಗಳಲ್ಲಿ
ಹೂ-ಬಿಸಿಲು: ಒಂಗಾರಿಯಂತೆ ಎಲ್ಲ ಒಡೆದುಳ್ಳ ಮುಖ ಮೋಳಿಸುತ್ತ ಹರಡಿರು
ತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರಲು ನೀನು ವಿಷವೆಂಬುವ ಜಗದ ಹೂನ್ನಿ ನೆ ಅಶೆಹಡಬೇಡ
ಅದಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ ಹಿಂದೆ ಸುಯುತ್ತು ನೀನು ಅದನ್ನು ಮುತ್ತು ಬಿಡು. (೧)
ರಾತ್ರಿಯಾಯಿತೆಂದು ಕಣ್ಣೀರು ಉದರಿಸಬೇಡ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಆಕಾಶವು
ತೋರಿಸುವ ಮುತ್ತುಗಳಂಥ ತಾರೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಭಯನಾಗು. ಬೆಳ
ಗಾಗಲು ಅವು ನಿಶಗಾಗಿ ಉದರಿಸುವೆಂದು ಭಾವಿಸು; ಮೂಗ್ಗುಗಳು ನಿನ್ನ
ಸಲುವಾಗಿ ಅರಳಿ ಸುವಾಸನೆಯನ್ನು ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕಾಮನೆ
ಬಿಲ್ಲು ಏಳು ಬಣ್ಣದಿಂದ ನವರತ್ನಗಳಂತೆ ಹಳಧಳ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರಲು
ನೀನು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅನಂದ ಮಡುವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಾಲಿರುಳು ಬಡವ
ನೆಂದು ಅಳುತ್ತಿರುವದು ಏಕೆ? (೨) ಕನಲು ಬಣ್ಣದಿಂದ ಎದುಗುವ ಹುಲ್ಲು
ಗದೆ ಯೊಳಗೆ ನೀಲವರ್ಣದ ಆಕಾಶವನ್ನು ನೋಡಿ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಹಾಡುತ್ತಿ
ರುವ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಸ್ವರ ಕೆಳಗೆ ಅನಂದವಡು; ಉಳಿದ ಸ್ವರವಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಅಸೆ
ಮಾಡುವಿ (೩) ಸರಿಸಮಾನವಾದ ಈ ಅನೋಳವಾದ ಸಂಸತ್ತು ನಿನಗೆ
ದೊರೆತಿರಲು, ಅಯ್ಯೋ, ನನ್ನ ಮತ್ತೆ ಹಣವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಏಕೆ ಅಳುತ್ತ
ಕೊಡುವಿ: ಕೂಟಿಗಟ್ಟಿ ಹಣವ ಗಳಿಸಿದರೂ ಈ ಸಂಸತ್ತನ್ನು ಗಳಿಸದವನ
ಬಾಳುವೆಯು (ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸ್ವಾಭಾವ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸದವನ
ಜನ್ಮ) ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಕೂಡ ಬಾಳುವೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವೇ
ಸರಿ

೩ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಅದರ ಭಾವವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವಂತೆ ನಿಮ್ಮ
ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಭಾವಾರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ: (೯೩)

ಹರಣನಖ ದಿಧಿವಿಮು ಪೀತಾಂ |

ಬರದ ದಿವ್ಯ ವಿದೂಷಣದ ಭಾ |

ಸುರ ಶರೀರದ ಹೊಗಂ ಕೊಸ ಜನ್ಮನದ ವಿಭ್ರಮದ ||

ಸರಮ ತೇಜೋಮಯಃ ಮಾಯಾ |

ನರನು ಬಂದನು ನೆರೆದ ಪೃಥ್ವೀ |

ಶ್ರುತಿಗನಾ ಪುಷ್ಪದಲ ಬೆರಗಾಗಿರೆ ಸಮಸ್ತ ಜನ

||೧||

ಸುರರಿಗೀಶ್ವರನಂತೆ ಧರಣೀ |

ಸುರರಿಗಮಲ ಪುಷ್ಪಪೂಲಿತ |

ರರಿಗೆ ರಾಜಕುಮಾರನಂದವಿ ನಿಖಿಳರಾಯರಿಗೆ ||

ಧರಣೀಧೀಶನಾಗಿ ನಿನ್ನಿ |

ಯರಿಗೆ ಮನ್ಮಥನವೊ ಲೋಚರಿದನು |

ಗುರುವಾಯಿಯಲಿ ಗಜಗತಿಯ ಗಮನದಲಿ

||೨||

(ದೀಧಿತಿ=ಕಾಂತಿ; ವಿಭ್ರವ=ಜೈಮಿನಿ, ಕಂದದ)

ಭಾವಾರ್ಥ :- (೧) ರಾಮನು ಸುಮಂಜಸನ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯವರೂ ಬೇರೆ ಕಂಡನೆಯವನನ್ನು ನೋಡು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಉಗುರಿನಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವನು. ಪಾರ್ಥಿವನಾಗುವಂತೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನೂ ನೂಯಾರೂಪದ ಗಾಂಧೀಯನಾದ ರಾಮನು. ಅರಸರ ಸಭೆಯ ಪುಷ್ಪಕ್ಕೆ ಬೆರಗಾಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿದರು. (೨) ಅವನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಪ್ಪರನಂತೆಯೂ ಅರಸರಿಗೆ ಸುಮಲವಾಗ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಂತೆಯೂ, ಲೋಕವಿಜಿಗೆ ರಾಜಕುಮಾರನಂತೆಯೂ ಯಾವತ್ತು ರಾಜರಿಗೆ ಸಾರ್ವಭೌಮನಂತೆಯೂ ಪಂಗಡವಿರಿಸಿ ಮನ್ಮಥನಂತೆಯೂ ಕಂಡನು. ಮತ್ತು ಅತನು ಹಿಳ್ಳೇ ಗಾಂಭೀರಿಯಿಂದ ಅನೆಯ ನಡಿಗೆಯಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದನು.

೪. ೭ ನಿನ ಪುಷ್ಪ ಭಾವಾರ್ಥವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ :- (೨೫)

(ಸಂದರ್ಭ :- ಕಥೆ ಮನ್ಮಥ ರಣದಲ್ಲಿ ಮಡಿದಿರಲು ಪುತ್ರೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಅಶ್ವತ್ಥಿರುವ ಪುಷ್ಪ ಬೆರಗಾಗಿ ಸುಭಕ್ತೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.)

ಕಾಲಬಳಿ ಬೀಳ್ತು ತಂಗಿದುಳು ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ಗೋ !

ಪಾಲನಲ್ಲೆಯೇ ಕುಳಿತು ತೊಡೆಯ ಮೃಗಲಗಿಸುತೆ !

ಕಾಳಲಾರದ ದುಃಖ ಬಂದುದೇ ? ನಿನಗೆಂದು ಮನದೆ ಮರುಗುತೆ
ಶೋಕಕೆ ||

ಮೂಲವಹ ಮೋಹನಂ ಕಳೆವ ತೀವಿಲ್ಲದಿರೆ !

ಮೇಲಣೆನ್ನೆ ನಿತು ಮಾತಿಂ ಶಾಂತಿಬಾರದೆಂ- !

ಪಾಲನೆಗಾಗ ಮಾನಸದೊಳಗೆ ತರತರದ ಭಾವಮಂ ಮೂಡಿ
ಸಿದನು ||

ಕಾರ್ತಿಕದ ಚಂದಿರನ ಬಿಳಿಯ ಪ್ರಭೆಯಂತೆಸೆವ !

ಕೀರ್ತಿಯಂ ದಶದಿಶೆಗೆ ಸಸರಿಸಿದ ವಿಕ್ರಮದ !

ಮೂರ್ತಿಯಂ ಗರ್ಭದೊಳ್ ಧರಿಸಿದಾಸೆರ್ಮೆಸಾಲದೆ ? ಪೇಳ್ವುಭದ್ರೆನಿನಗಿ
ಬರಿದಾಗಿ ಜೀವಿಸುವ ಬಹಳಸಂವತ್ಸರಗ !

ಳಿರವಿನಿಂ ಬಂದ ಫಲವೇನು ? ಹುಲ್ಲನು ತಂದ !

ಹಿರಿಯ ಹೊರೆಗೈದು ಅದನೊಟ್ಟು ಹಿರದಪ್ಪ ಬಣವೆ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಯಲಿ
ಕಡಿಯಲಿ ||

ಇರಿಸವಂದದಿ ಪೂಳುದಿನದ ಭಾರದಿ ಬೆಳೆದ !

ಬರಿಯ ಬಾಳನು ಸಾವಿಗಿತ್ತಾದುದೇಂ ? ಕೊನೆಗೆ !

ಗುರುತಿಲ್ಲದಂತಿವುದಲ್ಲೆ ? ನಿಸ್ವಾರಮಾ ಬಾಳು ಬಾಳಲ್ಲ ಭದ್ರೆ ||

(ಸೆರ್ವೆ=ಅಭಿಮಾನ; ಬರಿದೆ=ವ್ಯರ್ಥ; ಇರುವು=ಇರುವಿಕೆ)

ಭಾವಾರ್ಥ:-ಮಗನ ವಿರಹವನ್ನು ಸಹಿಸದೆ ಬೇರೊಡಿದ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ
ಅಣ್ಣನ ಕಾಲಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಹಿಡಿದೆಚ್ಚಿಸಿ
ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು; ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು “ ನಿನಗೆಸಹಿಸಲ
ಶಕ್ಯವಾದ ದುಃಖವು ಬಂದಿತೇ ? ” ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಂಗಿಯ ಶೋಕ
ವನ್ನು ನೋಡಿ ಮರುಗಿದನು ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮಮತೆಯನ್ನು ಬಿಡುವ
ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಮೇಲಿನ ಮಾತಿನಿಂದ ಶಾಂತಿ ಬಾರದೆಂದು ತಿಳಿದು
ತಂಗಿಯ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಶಾಂತಿಗಾಗಿ
ಮಂಡಿಸಿದನು; ಏ ಸುಭದ್ರೆಯೇ, ಕೇಳು ಮೋಡವಿಲ್ಲದ ಹುಣ್ಣುವೆಯ

ಚಂದ್ರನ ಶುಭ್ರ ಪಾಶವು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಹಬ್ಬುವಂತೆ ನಿನ್ನ ಶೂರ
ವಾಗುವೆನು. . . . .
ಹೇಡಿಯಾಗಿ ಬದುಕುವೆನು. . . . .
ಹೊರಗಲನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವನ್ನು ಒಟ್ಟೆ, ದೊಡ್ಡ ಬಣಿವೆ ಮಾಡಿದರೂ ಅದು
ಒಂದು ಕಿಡಿಯಿಂದ ಸಾವಾಗುವದು. ಅದರಂತೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಆಯುಷ್ಯ
ಕಳೆದು ಬೆಳೆದಂಥವರು ಸಾವಿಗೆ ತುತ್ತಾದರೂ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಕೊನೆಗೆ
ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂತೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುವರಲ್ಲವೇ? ನಿಸ್ಸಾರವಾದ
(ಸ್ವಾರಸ್ಯವಿಲ್ಲದ) ಆ ಜೀವನ, ಜೀವನವೇ ಅಲ್ಲ! ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ
ಬೋಧಿಸಿದನು.

೫ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಗಳ ಭಾವಾರ್ಥವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ (೧೯೪೨)

ಸಂದರ್ಭ:--(ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು
ಹೋಗುತ್ತಿರಲು)

ತಾಯನೆಳಗರು ಅಗಲುವಂ ತೊಯ್ಯನೊಯ್ಯನ |
ತ್ಯಾಯಾಸದಿಂದಗಲಿ ಗಂಗೆಯಂ ದಾಂಟ |
ತಾಯ ಕೇಳೆ, ದುಃಖಯುತಮಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸಾಗಿದನತ್ತಲಿವಳಿತ್ತಲು ||
ಬಾಯಾರಿ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಮೈದುನಂ ಕಾಣಿಸದಾಗಿ |
ಹಾ! ಎಂದೊರಲ್ಪು ಭಯ ಶೋಕದಿಂದಳವಳಿದು ||
ಕಾಯವಂ ಮರೆದವನಿಗೊರಗಿದಳು ಬೇರ್ಕೊಯ್ದು ಬಿಟ್ಟಿಳವಳಿಯಂತೆ ||೧||
ಅರಸ ಕೇಳಿಲ್ಲಿದ ಪಕ್ಷಿಮೃಗಜಂತುಗಳೆ |
ಧರಣಿಸುತೆಯಂ ಬಳಸಿ ನಿಂದು ಮೈಯುಡುಗಿ ಜೋ- |
ಲ್ದಿರದೆ ಕಂಬನಿಗರೆದು ನಿಜವೈರಮಂ- ರಿತು ಪುಲಾಮೇವುಗಳನು ತೊರೆದು ||
ಕೊರಗುತಿದರ್ವು ಕೂಡೆ ಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳು ಬಾಡಿ |
ಸೊರಗುತಿದರ್ವು ಶೋಕಭಾರದಿಂ ಕಲ್ಲುಳುಂ |
ಕರಗುತಿದರ್ವು ಜಗದೊಳುತ್ತಮರ ದುಃಖಮಂ ಕಂಡು ಸ್ಮರಿಸುವ
ರುಂಟೇ ? ||೨||

ಭಾವಾರ್ಥ: (೧) ಲಿಪ್ಯಂಜನು ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯನ್ನು ಎಳೆ ಕರವು ಅಗಲುವಂತೆ ಕತಿ ಅಮಾಸದಿಂದ ಬಿಟ್ಟನು. ದುಃಖಯುತನಾಗಿ ಗಂಗೆ ರಾಟಿ ಸಾಗಿ ಹೋದನು. ಇತ್ತ ಸೀತಾ ದೇವಿಯು ಬಾಯಾರಿ, ಕಂಗೆಟ್ಟು, ಮೈದುನನು ಕಾಣಿಸದ್ದರಿಂದ ಅಯ್ಯೋ ಎಂದು ಒದರಿ ಅಂಜಿಕೆ, ಚಿಂತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವಳಾಗಿ ತನ್ನ ನ್ನೇ ಮರೆತು ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದಳು. ಬೇರು ಕೊಯ್ದು ಬಿಟ್ಟು ಎಳೆಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ಅವಳ ಸ್ಥಿತಿಯಾಯಿತು.

(೨) ಜನಮೇಜಯರಾಜನಿಗೆ ವೈಶಂಪಾಯನ ಮುನಿಗಳು ರಾಮಾ ಯಣದ ಕಥೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: — ಎಲೈ ರಾಜನೇ! ಕೇಳು — ಅಲ್ಲಿರುವ ಪಕ್ಷಿ, ವೃಗ, ಜಂತುಗಳ ಸೀತೆಯನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ನಿಂತವು. ಮುದುರಿಕೊಂಡು, ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿ, ಜಾತಿಯ ವೈರತ್ಯವನ್ನು ಮರೆತು, ಹುಲ್ಲು ವೇವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳು ಕೂಡ ಬಾಡಿ ಸೊರಗುತ್ತಿದ್ದವು. ದುಃಖದ ನೇಗದಲ್ಲ ಕಲ್ಲುಗಳು ಕರಗಿದವು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ದುಃಖವನು ನೋಡಿ ಮರುಗದವನು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಮಾತುಗಳು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿವೆ.

೩. ಸಾರ ಸಂಗ್ರಹ. (ಸಂಕ್ಷೇಪ ಬರಹ)

ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಭಾಗದ ಸಾರವನ್ನು (ಸಾರಂಶವನ್ನು) ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯುವದು ಸಾರಸಂಗ್ರಹವು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಕ್ಷೇಪ ಬರಹವೆಂತಲೂ ಹೆಸರು. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಇದರ ಉಪಯುಕ್ತತೆಹೆಚ್ಚು. ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ವಾಡಿಕೆಯುಂಟು. ಸಾರಾಂಶ ಬರೆಯುವವರು ಕೆಳಗಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ರೀತಿ:— (೧) ಕೊಟ್ಟ ಭಾಗವನ್ನು ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಲಕ್ಷ್ಯಪೂರ್ವಕ ವಾಗಿ ಓದಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. (೨) ಅದರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಗದ ಭಾವವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. (೩) ಮುಖ್ಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು

ಒಂದೂ ಬಿಡದೆಂತೆ ಬಿಡಬೇಕು (೧) ಘನಗತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕು. (೨) ದೇವಿಷ್ಣು (೩) ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಬಹುದು (೪) ಸ್ವಂತರೂಪವನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಲಾಗದು ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಬಾರದು (೫) ಸಾರಾಂಶವು ಸುಷಾರು ಕೊಟ್ಟ ಭಾಗದಲ್ಲಿರಬಹುದು ಆಗಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ನೆನಪಿಡಬೇಕು (೬) ಅಂಶಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದು ಒಳಿತು (೭) ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕೊಟ್ಟ ಭಾಗವನ್ನೂ, ಸಾರಾಂಶವನ್ನೂ ಓದಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಸಾರಾಂಶವು ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೋ ಹೇಗೆಂಬದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. (೮) ನಿಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು

ಸಾರಾಂಶ ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಿಂದಲೇ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳದ ಹೊರತು ಅದು ಬರುವದು ಹೇಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಿಲ್ಲವೋ ಅದರಂತೆ ವಿಸ್ತಾರ ಭಾಗಗಳ ಸಾರ ಬರೆಯುವ ರೂಢಿ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧಿಸುವ ವಿಷಯವದು. ರೂಢಿಗಾಗಿ ಕೆಲವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆ ರೂಪವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಬಾಲಕರು ಅವುಗಳ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ನೋಡದೆ ತಾವೇ ಬರೆದು ನಮ್ಮ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು.

ಪ್ರ: ೧. ಮುಂದೆ ಕೊಟ್ಟ ವಾಕ್ಯಸಮೂಹದ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ೨-೪ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ:—(೧೯೩೫)

ವ್ಯಸನಗಳುಳ್ಳಂಥ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ, ಬಹಳ ಹಣವನ್ನು ವೆಚ್ಚಮಾಡುವನು. ಉದಾಹರಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ, ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೆರೆ ಕುಡಿಯುವ ಜನರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನರು ಒಕ್ಕಲದ ನಾಡುವದರೂ ಕೂಲಿಕಾರರೂ ಇರುವರು ಅವರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ತೀರ ಬಡವರು ಆದರೂ ಅವರು ತಾವು ಗಳಿಸಿದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಭಾಗವನ್ನು ಸೆರೆ ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ವೆಚ್ಚಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೂ ಅವರ ಕುಟುಂಬದ ಜನರಿಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಆದಾಯವೂ ಕಿರಿಯೂ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಜನರು ಸೆರೆ ಕುಡಿಯುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ವೆಚ್ಚವಾಗುವ ಹಣದಿಂದ

ಬೇರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೆ ಆ ಹಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ಹುಡುಗರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ವೆಚ್ಚಮಾಡಬಹುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ತನಗೂ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೂ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಸೆರೆ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವುಳ್ಳವನಿದ್ದರೂ ಅವನು ಕೂಡ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವೆಚ್ಚಮಾಡುವದು, ಕೇವಲ ದುಂದುಗಾರಿಕೆಯೇ ಸರಿ. ಯಾಕಂದರೆ ಅವನು ಆ ಹಣದಿಂದ ತನ್ನ ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬದ ಅಥವಾ ತನ್ನ ಸಮಾಜದ ಹಿತವನ್ನು ನೂರಾರು ಪ್ರಕಾರಗಳಿಂದ ಮಾಡಬಹುದು.

ಸಾರಾಂಶ: ವ್ಯಸನಗಳುಳ್ಳವನು ದುಂದುಗಾರನು ಸೆರೆ ಕುಡಿಯುವವರಲ್ಲಿ ಬಡವರಾದ ಒಳ್ಳೆಯವರೂ ಕೂಲಿಕಾರರೂ ಇರುವರು. ಅವರ ಆರಾಯವೆಲ್ಲ ಕಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ವೆಚ್ಚವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಹಣದಿಂದ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳೂ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಸಿಗುವದು. ವ್ಯಸನಾಧೀನ ಶ್ರೀಮಂತನ ಹಣವನ್ನು ಅನೇಕ ಸಮಾಜ ಹಿತದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ವೆಚ್ಚಮಾಡಬಹುದು.

ಪ್ರ: - ೨ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ. (೧೯೫೯)

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಕೀಕರಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜನತೆಯು ಎಷ್ಟು ಆತುರವಾಗಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲೆವು. ನೂರು ಜನರಿರುವ ಚಿಕ್ಕ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಈಮಾತು ಕೇಳಬರುವುದು. ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ವಿಸ್ತಾರ, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಅನುಕೂಲತೆಗಳು, ಆದಾಯ-ವೆಚ್ಚಗಳು, ಇತಿಹಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳು ನಮ್ಮ ವಿಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಅನುಕೂಲವಾಗಿವೆ ಮನುಷ್ಯನ ಯತ್ನದಿಂದಲೂ ದೈವಸಂಕಲ್ಪದಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಗಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದಾಗಿ, ಒಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತವಾಯಿತೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸುವಾ ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವು ಮುಗಿದಂತಾಗುವದಿಲ್ಲ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಭರತಮಾತೆಯ ಮಕ್ಕಳು. ಬಡತನವು ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಠಿಣವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ದೇಶದ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ಅನ್ನ, ಮೈತುಂಬ ಬಟ್ಟೆ ಇವು ದೊರೆತ ಹೊರತು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಬಾಳುವ ಆಶೆ ಇಲ್ಲ. ಅಂಗ್ಲಂಡ ಆಮೇರಿಕೆಗಳಂಥ ಸಂಪನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಗಣ್ಯಸ್ಥಿತಿಗೂ ತೀರ ಅಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿರಬೇಕೋ ತೋರುವುದು. ಅದ್ದರಿಂದ ಅನೂಲವೃದ್ಧರ, ಫಿರುಷರು, ಪ್ರಿಯರು ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಹೋರೆ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಾವು ಬೆಳೆದ ಹತ್ತಿಯನ್ನು ನಾವೇ ನೂತು, ನೇಯ್ದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಖಾದಿಯ ಚಿಕ್ಕ ಪಂಚಯು, ಪರದೇಶದ ಸೀತಾಂಬರ ಕೈಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ನಾವು ಧೈರ್ಯ, ಸಾಹಸ, ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಭಾರತಮಾತೆಯ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬೊಂಕ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಹರಿದು ಹಂಚಿಹೋದ ಕರ್ನಾಟಕವು ಒಂದಾಗಿ, ಇತರ ಪ್ರಾಂತಗಳನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟಿದ ದಿನವೇ, ಸುದಿನವೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು.

ಸಾರಾಂಶ:— ಜನರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಅನುಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟು. ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತವಾದಾಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಾರ್ಯವು ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ. ಭಾರತದ ಬಡತನವು ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಕಟ್ಟಿದೆ. ತುಲನಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರೆ, ಇತರ ಸಂಪನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗಿಂತ ಭಾರತದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಅತಿ ಹೀನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಣಾವೆಲ್ಲರೂ ಸತತೋದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಬೇಕು. ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿಯ ವಸ್ತುಗಳು ಪರದೇಶದ ಸುಂದರವಾದ ವಸ್ತುಗಳಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರತಿ - ೩. ಕೆಳಗಿನ ಅವತರಣದ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ. (೧೯೪೦)

ಆದಿ ಜನರು ಸಮೃದ್ಧರು. ನಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳು ಅವರೊಡನೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಡುವದೇ ನಮ್ಮ ಸರಳಮತ; ಕಳೆದ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮಹಾತ್ಮರಂಥವರು ಅಂತ್ಯಜೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಣಗಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥವರನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದನುಸರಿಸುವದೇ

ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ಇಳಿಬೀಳಿದ ಜನಾಂಗ ದೊಡನೆ ಸಹಕಾರವೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಸಹ್ಯವಾಗಬಹುದೆ, ನನು ನಡಿಗಳಿಂದ ಆಹಾರ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಂದ ಸುಧಾರಿಸಿ, ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತರುವದೇ ಉದಾರಭಾವ ನೀವು ಕೇರಿಯವರಲ್ಲ, ಊರವರೇ. ಎಂಬೆಂಬ ಆಶಾಪಾದವನ್ನು ತೋರಿಸುವದು, ವಿದ್ಯಾಬುದ್ಧಿಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮುಂದುವರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುವದು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಹರಿಜನೋದ್ಧಾರದ ಬಗೆಗಳಾಗಿವೆ. ಊರವರು ಹರಿಜನರೊಡನೆ ಪ್ರೇಮದ ಒಳಿಕೆಯನ್ನಿಡಬೇಕು. ಅವರನ್ನು ಕೀಳು ಜನರೆಂತೆ ಕಾಣಬಾರದು. ಅವರಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ತೋರಬೇಕು. ಅನೀತಿಯ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ದೂರಿಸಬೇಕು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಘಶಾಂತಿ-ಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿರಬೇಕು. ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಂದ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಉದಾರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಅವರಾದರೂ ನಯವಿನಯಗಳಿಂದ ಸುಧಾರಣೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಏರಬೇಕು. ಲೋಕವಿಸುದ್ಧವಾಗುವಂತೆ ನಡೆಯಬಾರದು.

ಸಾರಾಂಶ:- ಬಂಧುಗಳಾದ ಅಂತ್ಯಜರ ಕೂಡ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ನಡೆಯಬೇಕು. ಮಹಾತ್ಮರ ಅಂತ್ಯಜೋದ್ಧಾರದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವದು ಸ್ವಾಭಿಮಾನ; ಅಂತ್ಯಜರ ನಡೆನುಡಿ, ಆಹಾರ, ಉದ್ಯೋಗ, ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವದು ಉದಾರಭಾವ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು, ಹರಿಜನೋದ್ಧಾರದ ಅಂಗಗಳು; ಊರವರು ಹರಿಜನರನ್ನು ನೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಯಹಟ್ಟಿ ಜಲಾಶಯ, ಸಂಘ ಶಾಲೆ, ಮನೆ-ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಕೊಟ್ಟು, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿ ಉದಾರಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಅವರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಅವರೂ ನಯವಿನಯಗಳಿಂದ ಸುಧಾರಿಸುವಂತೆ ಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಲೌಕಿಕರನ್ನ ಸಬೇಕು.

ಪ್ರ:- ೪. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅವಕಾಶದ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಅದರ ಒಂದು ಮೂರಾಂಶಕ್ಕೆ ಮೀರದಷ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರಿ. (೧೯೪೧)

ಹಣವನ್ನು ಹೇಗೆ ದೊರಕಿಸಬೇಕೆಂಬದಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಯಾರೂ ಹೇಳರು. ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ತಾವೇ ಬಿಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ಗಳಿಸುವದೊಂದು ಹಾದಿ ದೊರೆತರೆ, ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವರವರ ದುಡಿತ; ಕರ್ತೃತ್ವಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಮಿತವ್ಯಯಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿತವ್ಯಯವೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಿತವ್ಯಯವೆಂದರೆ ಜಿವುಣತನವಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ಕಲೆ, ಇದರಿಂದಲೇ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಬಿಳಿಯುವದು; ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮಾನವಮರ್ಯಾದೆಗಳು ಸಿಕ್ಕುವವು. ಹಾಗೂ ಮಾನವನು ವ್ಯವಹಾರ ಚತುರನಾಗುವನು. ಹಣದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಹಿಡಿತದ ಇಕ್ಕಳು ಬೇಕೇಬೇಕು. ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪಾರೋದ್ಯಮಿಗಳು ಅಸಂಖ್ಯ ಹಣವನ್ನು ಗಳಿಸಬಹುದು, ಕಳೆಯಬಹುದು; ಅವರಿಗೆ ಮಿತವ್ಯಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ ಮಧ್ಯಮ ತರಗತಿಯವರಿಗೆ ಇದರ ಮಹತ್ವವು. ಕೂಲಿಕಾರರ ಗಳಿಕೆಯುಳ್ಳವರ ಮಿತವ್ಯಯ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸುವದು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಿಗೆ ಸಹ ಅಸಾಧ್ಯವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸಪ್ತಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮ ತರಗತಿಯ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವರು. ಅವರು ಗಳಿಕೆಯ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದೆ ಮನಬಂದಂತೆ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿ, ದುರ್ದೈವಿಗೂ ಅಪಮಾನಕ್ಕೂ ಈಡಾಗುವರಲ್ಲದೆ, ಅತ್ಯಂತ ಮೂಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ತಂದೆಕೊಂಡ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಅನೇಕವಿರುವವು “ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟೇ ಕಾಲು ಜ-ಚು” ಎಂಬನಾಣ್ಣುಡಿಯು “ಮಿತವ್ಯಯದಿಂದ ಸಂಸಾರ ಸಾಗಿಸು” ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕನು ಮಿತವ್ಯಯದಿಂದ ಸಂಸಾರ ಸಾಗಿಸಿದರೆ ಸುವಿಚಾರಿಯೂ, ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತನೂ ಆಗುವನಲ್ಲದೆ, ತುಂಬು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟುಳ್ಳವನೂ ಆಗುವನು ಮಿತವ್ಯಯವೇ ಬಾಳುವೆಯು ತಪವೆಯು

ಸಾರಾಂಶ: ಹಣ ದೊರಕಿಸುವ ಉಚಿತ ಹಾದಿಯು ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಸಿಗುವದು. ಹಣವನ್ನು ಆಳಿಸಿ 'ಬೆಳೆ'ಯನ್ನು ದುಡಿಸಿ, ಮಿತವ್ಯಯ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಮಿತವ್ಯಯದ ಸತ್ಪ್ರವೃತ್ತಿ ವ್ಯವಹಾರ ಚಾತುರ್ಯ, ಗೌರವ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಹಣದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಹಿತದ ಇಕ್ಕಳ ಬೇಕೇಬೇಕು ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ಮಿತವ್ಯಯದ ಅನುಕೂಲತೆಯಿಲ್ಲ; ಮಧ್ಯಮ ತರಗತಿಯವರಿಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದುರ್ದೈವಿ 'ಹಾಸಿಗೆಯಿದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲು ಚಾಚಬೇಕು' ಮಿತವ್ಯಯದ ಬಾಳುವೆಯು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಿನದೂ ಸುವಿಚಾರದೂ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯುಳ್ಳದ್ದೂ ಆಗುವದು.

ಪ್ರ: ೫ ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯವೃಂದಗಳ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಕೈ ಕೈ ಮೊರದಷ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ. (೧೯೪೨)

ಹೊಸ ಕಾಲದ ಸುಧಾರಣೆಯ ರಹಸ್ಯವೆಲ್ಲ ವೇಗದಲ್ಲಿಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಜೀವನದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವೇಗಕ್ಕಾಗಿ ಹಸಿವೆ ಮಿತಿಮೀರುತ್ತದೆ. - ಆಟ-ನೋಟ-ಮಾಟಗಳೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವೇಗವು ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಚಿಕ್ಕಾಗೋ ನಗರದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಸಂಜೆಗೆ ಲಂಡನ ನಗರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು. ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯವು ಅದೇಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿರುವ ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸಬೇಕು; ಕೇಳಿಸಬೇಕು. ಒಟ್ಟಿಗೆ ನಮಗೀಗ ಮನೋವೇಗವನ್ನು ಮೀರುವ ಚಟುವಟಿಕೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ವೇಗವು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇಕೆಂಬುದು ನಿಜ; ನಿಶ್ಚಲತೆ, ಮರಣ ಸೂಚನೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಸಾವು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅತಿವೇಗವು ವಿನಾಶದ ಬಂಧು ಎಂಬುದನ್ನಾದರೂ ಮರೆಯಬಾರದು. ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ಮಾತ್ರ ವೇಗಕ್ಕಾಗಿ ತೊಳಲುತ್ತಿರುವನು. ಗಿಡ-ಮರಗಳ ಜೀವನಕ್ರಮದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳ ಗಮನದಲ್ಲಾಗಲಿ ಸಾವು ಈ ವೇಗದ ಅಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಮಾವಿನ ಮರದ ಜೀವನವನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಅದು ಬೆಳೆಯುವದಕ್ಕೆ, ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ

ಬರುವದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಕಾಲದೇರಣೆ ಮಾಡುವದು? ಅದರ ವೇಳೆ ಡಿಗೆಯ ಪ್ರತಿ
ಫಲವೆಂಬಂತೆ ಅದರ ಅಂತ್ಯ ಎಷ್ಟುದೀರ್ಘ? ಇನ್ನೂ ವೇಗ ತಗ್ಗಿ
ಕೂಗುವ ಮಾನವನು ಗಿಡ ಮೂಗಲು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆ
ಹುಡುಕಿದಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು, ರೇಗಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಸಿಮಾಡುವನು ಅವು
ಗಳಿಂದ ಬೇಗ ಫಲವನ್ನು ಉಣ್ಣುವದಕ್ಕೆ ಅವು ಬೇಗ ಫಲಿಸಿ ಬೇಗ
ಸಾಯುವದನ್ನು ಆತನು ನೋಡಬೇಡವೇ?

ಇನ್ನು ಮಾನವನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಯಂತ್ರೋಪ
ಕರಣಗಳನ್ನು ನೋಡುವ. ಮೊದಲಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಈಗಿನಷ್ಟು
ಗರಜುಗಳೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಈಗ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಅವುಗಳ ಉತ್ಪ
ತ್ತಿಗೆ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರು, ರೋಗವನ್ನು ಕರೆತಂದು ಔಷಧಿ
ಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದಂತೆ ಇಂಥ ಈ ಯಂತ್ರದಿಂದ ನಾಲ್ಕಾರು ಜನ
ರೇ ಒಂತೆಗಾದರೆ, ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ರೋಗವೆ ಜೀವ
ನ್ಮೃತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಡುಕುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಒಂದು ಅನ್ನೊಂದು
ದೇಶದ ವ್ಯಾಪಾರಿಸುಲಿಗೆ ಒಂದು ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಕಾಣುವೆವು.

ಸಾರಾಂಶ: ಜೀವನದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಹಿಡಿನೋಟ-ಮಾಟಕ್ಕೂ
ವೇಗವು ಬೇಕಾಗಿದೆ ಆಧುನಿಕ ವಿಮಾನ, ರೇಡಿಯೋ ಮುಂತಾದ
ಯಂತ್ರಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮನೋವೇಶವನ್ನು ಮೀರುವ ಚಟುವಟಿಕೆ
ಬೇಕಾಗಿದೆ ನಿಶ್ಚಲತೆಯು ಮರಣವು ಸೂಚನೆಯಾದರೆ ಅತಿವೇಗವು
ವಿನಾಶದ ಬುಧುವು. ಮಾನವನ ಹೊರತು ಮಾರುಯೂ ವೇಗದ
ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯು ಕಾಣಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಒಂದು ಕಾಲದ
ವದಕ್ಕೆ ವೇರ್ಪಕ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಒಂದು ಸಮಾಜ
ದರೆ ಅದು ಬೇಗ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಚ್ಚಗಾಗಿ ಮಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳನ್ನು
ಹುಟ್ಟಿಸುವದಾದರೆ ರೋಗವನ್ನು ಕರೆತಂದು ಔಷಧವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ
ದಂತ. ಯಂತ್ರದಿಂದ ಕೆಲವರು ಶ್ರೀಮಂತರಾದರೂ ಒಂದು ಜನರು
ಮಾತ್ರ ಬಡವರೂ ವ್ಯಾಪಾರ ಹೀನರೂ ಆಗುವರು

ಪ್ರ: ೬ ಮನುಷ್ಯನು ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಕೊರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಜಗತ್ತಿ
ನಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನೂ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವನ್ನೂ ಪಡೆಯಲು ವಣ್ಣು-ಗಂಡು ಕೂಡಿಯೇ

ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತವೆ ಸುಖವೇನು? ಬರಿಯ ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿಡೆಯೇ? ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸುಖಮಯವಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವದರಲ್ಲಿದೆ ಜೀವನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿದೆ ಇಂಥ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಲು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯುಬೇಕು. ಅದು ನಮ್ಮ ಹೆಂಗಳೆಯರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾದ ಹಾಗೆ ಜೀವನ ಸೌಖ್ಯವು ಸ್ವಲ್ಪವದು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಅನಂದವೆಲ್ಲ ನಡೆಸಿಯಬೇಕಾದರೆ, ಗಂಡಸರು—ಹೆಂಗಸರು ಕೂಡಿಯೇ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಬೇಕು.

ಸಮಾಜ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವು ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ದೇಶಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾನಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಇವು ಸಿಕ್ಕಬಹುದೆ? ಸಮಾಜದ ಅರ್ಥಾಂಗವು ದುಸ್ಥಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಇವರು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗದಿರಲು ಅರ್ಥಾಂಗ ವಾಯುವಿನ ಬೇನೆಯಿದ್ದಂತೆ ಸಮಾಜವು ಕಾಂತಿಹೀನವಾಗುವದು. ದೇಶದಭವಿತನ್ಯತೆಯು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವದು ತಾಯ್ತನವು ಉಡಿಯಲಿ. ತಾಯಿ ಚಿಕ್ಕಂದಿನನ್ನೇ ಕಲಿಸಿದ ಪಾಠವು ಸಾಯುವ ವರೆಗೆ ನೆಲೆಯಾಗುವದು ಇಂಥ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಗಂಡಂದಿರನ್ನು ಅದರಂತೆ ನಡೆಯಿಸುವ ಭಾರವನ್ನು ಮೊರಲು ಸತಿಯರಿಗೂ ವಿದ್ಯಾವಂತಿಕೆಯು ಬೇಕು. ಇದಿಲ್ಲದೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕುಂತಿಯು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವದೆಂತು !!

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಸಾಕೃತ್ಯವೃಂದಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಓದಿ, ಅವುಗಳ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಹುಡು ಮೂರನ್ನೇಯಂತಕ್ಕೆ ಮೊರದಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದು. [೧ನೇ ಮು. ೧೦೪೩]

ಸಾರಾಂಶ : ಸುಖವನ್ನೂ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವನ್ನೂ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಸಂಪತ್ತಿನ ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಂದರವಾದ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ ಇವು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಸೌಂದರ್ಯವೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಅನಂದವೂ ಮೊರಕುವದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಬೇಕು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾನಿಟಿಯ ಸಮಾಜದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವೂ ದೇಶದ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಸಿಗುವದು ಸಮಾಜದ ಅರ್ಥಾಂಗವಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು
ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗದಿರಲು ಸಮಾಜವು ಕಾಂತಿಹೀನವಾಗುವದು ಶಾಂತಿ
ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ತಾಯ್ತನ ಮತ್ತು ಗೃಹಶಿಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ

ಪ್ರ:- ೭. ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ವಾಕ್ಯವು ನು - ನಾರು ಮೂರ
ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಲು ಆಗುವಂತೆ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ. [೨೦೪೪]

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಸುಮಾರು ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ
ವರೆಗೆ ಅಖಂಡವಾಗಿ ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ಮೆರೆದು, ಮುಖ್ಯಾಗಿ, ಕೊನೆಗೆ
ತಾಳೀಕೋಟೆಯ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಅಶ್ವತ್ಥವೃಕ್ಷವು ಉರುಳಿ
ಕೊಂಡು ಬೀಳುವಂತೆ ಕಡಕೊಂಡು ಬಿದ್ದದರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ
ನಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ಇಡೀ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಹಾಡಾಕಾರವೆದ್ದಿತು. ಆಗಿನ
ಕಾಲದ ಶತ್ರುಗಳಾದ ಮುಸಲ್ಮಾನರು, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಆ ವಿಷಯ
ದಿಂದ ಉಚ್ಚಿದವರಾಗಿ ಮೈಮೆರೆತು ಕೊಲೆಮಾರಿಗಳನ್ನೂ ನಡಿಸಿದರು
೧೫೬೫ ನೆಯ ಇಸ್ವಿಯನಂತರ ೬೦೦-೦೦ ಮ. ವಲಸೆಯಿಂದ ಒಂದುಸ್ತಾನವು
ವಿಶೇಷತಃ ಕರ್ನಾಟಕವು ಕಲ್ಪನಾಶೀತವು ಆತ್ಮಸಂಸ್ಥೆ ನುಭವಿಸಿದ
ಕಾಲವು. ಆದರೆ ಹಿಂದೂ ಜನರು ತಾಳಿಕೋಟೆಯ ಸುತ್ತಲಿರುವಲ್ಲಿ
ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೋತಿದ್ದರೂ ಅವರ ಶೌಹದಿವು ಅಪೂರ್ಣವಿಲ್ಲ;
ಅವರ ಉತ್ಸಾಹವು ಕುಗ್ಗಿರಲಿಲ್ಲ; ವೀರಶ್ರೇಯು ಮುಂದುವರಿದಿಲ್ಲ; ಅಭಿ
ಮಾನವು ಅಡಗಿರಲಿಲ್ಲ ಅದುದರಿಂದ ವಿಜಯ ನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು
ನಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರ ಅರಸರು ಸುತನಾದ ಸಿದ್ಧರಾಯ- ಸಾಮಾನ್ಯ
ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ದ್ವೇಷವು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೂಲೆ ಹೊರ
ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿತ್ತು ವೈರಿಗಳನ್ನು ಹತ್ತೊತ್ತಿ ಪುನಃ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ
ಬೇಕೆಂಬ ಲವಲವಿಕೆಯೂ, ಇದ್ದು ಹಿಂದೂ ಜನರು ಬಲಪಡಿಸ
ಬೇಕೆಂಬ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು.
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಉದಯವೂ, ಮೈಸೂರ ರಾಜ್ಯದ ದೃಢ
ತೆಯೂ ಈ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳು.

ಸಾರಾಂಶ:- ಸಾವಿರವರ್ಷ ಮೆರೆದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು
೧೫೬೫ರ ತಾಳೀಕೋಟೆಯ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ನಷ್ಟವಾಯಿತು ಆಗ ಮುಸ

ಲ್ಯಾಸ ವೈರಿಗಳು ಕೊಲೆ-ಸುಲಿಗೆಗಳಿಂದ ಹಾಹಾಕಾರವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕವು ಕಲ್ಪನಾಶೂನ್ಯ ಕವನಪ್ರಗಲ್ಭನು ಭವಿಸಿತು. ಅದರೂ ಹಿಂದುಗಳ ವಿ-ಶ್ರೀ. ೪-ತಪ್ಪಾಳು, ಅಭಿಮಾನಗಳು ಪ್ರಾಚ್ಯದ ಉಪವಸ್ಥಾನಗಳಾಗಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಉಪಯುಕ್ತ ಮೈಸೂರಿನ ಧೃಢತೆ ಗುರುತಿಸಿದರ ಪರಿಣಾಮಗಳು.

ಪ್ರತಿ : ೧ ಕೆಳಗಿನ ಅವಧಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ವಾರದೊಳಗೆ ಅಂಶ ದಷ್ಟು ಅಗುವಂತೆ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ. (೧೫)

ಸುಸಂಸ್ಕೃತನಾದ ಯಾವ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಾಗಲಿ, ಧೈರ್ಯಶಾಲಿ ಗಾಗಲಿ ದುಡ್ಡನ್ನೇ ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದೇವರೆ ಅವನು ತನ್ನ ದಿನದ ಊಟವನ್ನು ತನ್ನ ಅಲೋಚನೆಗಳಿಗಿಲ್ಲ ಮುಖ್ಯ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಅರೋಗ್ಯದಿಂದಿರುವವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಉಪವೇಷೋ ಅನಂದದ ವಿಷಯ ಅದರ ಉಪವೇಷವರ ಜೀವನದ ಮುಖ್ಯ ಧೈರ್ಯವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಣಸಂಪಾದನೆಯು ಸೇರುವದು-ಸೇರಬೇಕಾದುದು ನ್ಯಾಯವೇ; ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಶೇಖರಿಸುವ ಸತತೋದ್ಯೋಗವರ ಅವರಿಗೆ ಅನಂದವೆನಿಸಲಾರದು ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಅವರ ಬಾಳುವೆ. ಮುಖ್ಯ ಧೈರ್ಯವು ಕೊನೆಯಾಗಬಾರದು. ಅದು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಉಪವೇಷವಾಗಿ ಗುರಿಯಾಗಿರಲಿಕ್ಕೇಳು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಶ್ರೀಮತು ಭಟ್ಟನು. ಮುಖ್ಯತಃ ಜಿನ್ನಾಗಿ ಕೂಡಲಿಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಮಾಡುವನು ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಲಲಸಕ್ಕೆ ವೇತನವು ಸಿಕ್ಕಾಗ ಅನಂದವಾಗುವದು. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ! ಹಾಗೂ ಅದೇ ಸಂಬಳ ಸಾಲಾರು ವರ್ಷ ಬಾಕಿ ನಿಂತರೆ ಅವನಿಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವೂ ಆಗುವದು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಅವನ ಖಾಳುವೆ ಸ್ಥಳತೆಯು ಉಪವೇಷಗಳಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುವದರಲ್ಲಿ ಇರುವದಲ್ಲದೆ, ಗೆದ್ದು ಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂಬಳವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವದರಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಸಾರ : ೧ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಊಟದಲ್ಲಿಯೂ ಹಣ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅನಂದವೆನಿಸುವದು. ಅದರ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ, ಮುಖ್ಯ

ಶಾಲಿ, ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯ ಬಾಳುವೆಯ ಮುಖ್ಯ ಧೇಯ ಇವೆರಡೂ ಅಲ್ಲ. ಉದಾ - ಭಟನಿಗೆ ಸಂಬಳ ದೊರೆತಾಗ ಅನಂದ: ದೂರಯದಿದ್ದಾಗ ಅಸಮಾಧಾನವಾದರೂ ಅವನ ಬಾಳುವೆಯ ಸಫಲತೆಯು ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವದರಲ್ಲಿ ಇರುವದಲ್ಲದೆ, ಗೆದ್ದ ಮುದ್ದೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸರ್ವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರ: - ೯ ಕೆಳಗಿನ ಅವತರಣಗಳನ್ನು ಸುಮಾರು ಒಂದು ಮೂರನೆಯ ಅಂಶದಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ:— (೧೯೪೬)

“ಕರ್ನಾಟದ ಸ್ತ್ರೀಯರೇನು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧರೇ? ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹೆಸರುಗಳು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞಾಪ್ತರಾದ ಓಂದ ಬರೆದಿರುವಷ್ಟು ಉಜ್ವಲವಾಗಿವೆ. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪುಲಿಕೇಶಿ ಮಹಾರಾಜನ ಹಿರಿಯ ಸೊಸೆಯಾದ ವಿಜಯ ಮಹಾದೇವಿಯು, ಅಬಲೆಯಾದರೂ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಬಹು ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ತೂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿಲ್ಲವೇ? ಪಶ್ಚಿಮ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಎರಡನೆಯ ಸೇನೋತ್ತಮನ ಹಿರಿಯ ಸೊಸೆಯಾದ ಮೈರಾಳದೇವಿಯು ಅಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಪ್ರಾಂತದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾದ ಒನವಾಸಿ ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ಆಳಿರುವಳು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಗೌರವಾವ್ಯದವಾದ ಸಂಗತಿಯು! ಪಶ್ಚಿಮ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಮೂರನೆಯ ಜಯಸಿಂಹನ ತಂಗಿಯರಾದ “ಅಕ್ಕದೇವಿಯರ ಕಿಸುಸಾಡ ಪಟ್ಟಿಸುಖ ಸಂಕಥಾ ವಿನೋದದಿಂದ ಆಳುತ್ತಿರೆ” ಅಗಿನಕಾಲಕ್ಕೆ ಗೋಕಾ ವಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಂಡಾಯವನ್ನು ಮುರಿದೊತ್ತಿ “ರಣಭೈರವಿ” ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ, ಯಾವ ಕನ್ನಡಿಗನಮುಂದೆ ಆ ವೀರಾಂಗನೆಯ ಚಿತ್ರವು ಬಂದು ನಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದೀತು? ಕಂಟಿ ನೀಲಮ್ಮ, ಹೊನ್ನಮ್ಮ, ಗಿರಿಯಮ್ಮ ಇವರು ರಚಿಸಿದ “ಪ್ರಸಾದ ಸಂಪಾದನೆ” “ಹದಿಬದೆಯ ಧರ್ಮ” “ಚಂಪ್ರಹಾಸ ಚರಿತ್ರೆ” ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥರತ್ನಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಅಮಗಣವೂ ಅದರ್ಶವಾಗದೆ ಇರುವ! ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿರುವ “ವೀರ ಕಂಪಣರಾಯ ಚಂಪ್ರ” ಎಂಬ ಕೃತಿಯು ಸರಸವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ

ಕಾವ್ಯದ ಕರ್ತೃಯೂ ಶುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಾಜಪುಷ್ಪಿಯೇ ! ಅವಳ ಹೆಸರು ಗಂಗಾದೇವಿ ಅವಳು ವಿಜಯನಗರ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಅರಸನಾದ ಬುಕ್ಕರಾಯನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸೋಸೆ. ಸಾರಾಂಶ ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ವರಕವಿಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಿ ಅವರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕವಿಗಳು ಕವಿತೆಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು

ಸಾರಾಂಶ: - ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಪ್ರೀತರ ಮೇಲ್ಮೈ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಪ್ರೀತರಗಳ ಜಾತುರೈ, ಸಾಹಸಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯು, ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅಜರಾ ಮರವಾಗಿದೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಮೂರನೆಯ ಜಯಸಿಂಹನ ತಂಗಿಯಾದ ಅಕ್ಕಾದೇವಿ, ಪುಲಿಕೇಶಿಯ ಹಿರಿಯ ಸೋಸೆಯಾದ ಮಹಾದೇವಿ ಇವರೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರೀತರಗಳ ಯುದ್ಧ ಕಲೆ ಜಾಣಾಕ್ಷಮತ್ತು ಮುತ್ತುದ್ವಿತನಗಳು ಪ್ರೀತಮಾಜಕ್ಕೆ ಗೌರವಾಸ್ಪದವಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕಂಟೇ ನೀಲಮ್ಮ ಹೊನ್ನಮ್ಮ, ಗಿರಿಯಮ್ಮ, ಗಂಗಾದೇವಿ ಮೊದಲಾದವರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಯೂ ಕೂಡ ಅನುಪಮವಾಗಿವೆ ಇವೆಲ್ಲರ ಅರ್ಪಣೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ವೀರರೂ ನಿರ್ಮಲದಲ್ಲಿ ನೆನೆದು ಪಾಠ ಕಲಿಯಬೇಕು.

ಪ್ರ: - ಗಂ ಕೆಳಗಿನ ಅವತರಣಿಕೆಯನ್ನು ಆದಿಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಅಂಶವಾಗುವಂತೆ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ [೧೯೪೭ ಎಪ್ರಿಲ]

ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳು ಗತಿಸಿದರೂ ಭಗವಂತನ ಕೋಟೈವಧಿ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ. ಅದು ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವದೆಂದು ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅದು ಸಮಂಜಸವಲ್ಲ. ನಿಜಾಂಶ ವೇನಂದರೆ, ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತು ಕಸಬು ಕಾಯಕಗಳೂ ವ್ಯವಹಾರಗಳೂ ಸುಖಶಾಂತಿಯೂ ನೆಲೆಸಿದ್ದವು. ಕೈಗಾರಿಕೆ ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗರು ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ನುರಿಪಡಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಅದರೂ ಯಾವದೋ ಒಂದು ಭಯಂಕರವಾದ ತಾಪದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಸಮೃದ್ಧ ಹಳ್ಳಿಗರು ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿದ್ದಾರೆ ಯಾವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನದ

ಉದ್ಯೋಗವುಳ್ಳವರಾದ ಕೇವಲ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿಯೇ ಜೀವಿಸುವ
 ದುರ್ಧರ ಪ್ರಸಂಗವು ಒಂದೊಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ ಈ ಪ್ರಕಾರ ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ದೀನಾ
 ವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶವು ಹೀಗಾಗಿ ತಲೆಯೆತ್ತು ಹಣಗಾಡುತ್ತಿರುವದು.
 ಮೊದಲಿನ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಬದಲೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ
 ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ, ಸ್ವಪೋಷಣೆ, ಪ್ರೇಮಭಾವ
 ನೆಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಕಾಣಿಸಲಾರವು. ಈ ನಿವಾರಣೆ ಮೊದಲು
 ಅಪಾರವಾದ ಮತ್ತು ಸುಗಮವಾದ ವ್ಯವಹಾರದ ಫಲಗಳನ್ನು ಉಪಭೋಗಿ
 ಸುತ್ತಿದ್ದರು ಆದರೆ ಈಗ ಕಸಬು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡು
 ಪರಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿ ಜೀವಿಸಲಾರದ್ದಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಗರು ಕೇವಲ “ಕಚ್ಚಾ”
 ದ್ರವ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದಕರು ಆದ್ದರಿಂದ ದ್ರವ್ಯ ಸಮೃದ್ಧವೂ ಅನುಭವರೂ
 ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಮನೆಗಳು ಔಷ್ಣ್ಯದಿಂದ ಬಿಡುವಂತೆಯೇ ಮಂದಿ
 ರಗಳಾಗಿಲ್ಲ. ಬ್ರಿಟಿಶರು ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದ ನಂತರವೂ ಕೂಡ ಎಷ್ಟೋ
 ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯಗಳು ತಲೆದೊರುತ್ತಿ
 ದ್ದವು. ಆದರೆ ಈಗ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಎಳೆಗಳು ಹರಿದು
 ಹೋಗಿವೆ ಆ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ದಾರವನ್ನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವು
 ನಮ್ಮನ್ನು ಕೂಡಿದೆ. ಮರೆತ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗವನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನ
 ಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿರುವದು.

ಸಾರಾಂಶ: ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಪತ್ತು ಕಸಬು-ಕಾಯಕಗಳೂ
 ಸುಖಶಾಂತಿಗಳೂ ಮಾಯವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗರು ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿ ದುಃಖ
 ದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಹಳ್ಳಿಗರು ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಸ್ವಾವ
 ಲಂಬನೆ ಸ್ವಪೋಷಣೆ, ಪ್ರೇಮಭಾವನೆ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು,
 ಪರಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ ಕೇವಲ ಕಚ್ಚಾ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದಕರಾಗಿ
 ದ್ದಾರೆ. ಬ್ರಿಟಿಶರು ಬಂದ ಬಳಿಕವೂ ಎಷ್ಟೋ ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ ಹಳ್ಳಿಗಳು
 ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯದ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು ಈಗ ಆ ಹಳೆಯ ಗ್ರಾಮೋ
 ದ್ಯೋಗವನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನೆಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ,

ಪ್ರ:—೧೧. ಕೆಳಗಿನ ಅವತರಣಿಕೆಯನ್ನು ಅದರ ಒಂದು ಮೂರ
 ನೆಯ ಅಂಶದಷ್ಟು ಗಮನಿಸಿ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ—(೧೯೪೭ ಅಕ್ಟೋಬರ್)

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನವೆಂಬುದು ಒಂದು ದಿವ್ಯಜ್ಯೋತಿಯು. ಈ ಜ್ಯೋತಿಯಿಂದಲೇ ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಆನಂದ ಜ್ಞಾನ ನೈರಿತ್ವ ದಿಂದ ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಒಡೆಯನೆನಿಸಿದ, ಮನುಷ್ಯಪ್ರಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಜ್ಯೋತಿಯು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶೋರಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರಲೇಬೇಕು ಈ ಜ್ಯೋತಿಯು ಯಾವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ಮಾತ್ರ ಪಶುಪಕ್ಷಿ ಗಳಂತಿರಬಹುದು. 'ಜನನೀ—ಜನ್ಮಭೂಮಿಗಳು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಹೊಸ ಮಿಗಳು' ಪಂಪೆಗಿಂತ ತನ್ನ ಹೊಸಪೆಯೇ ಲೇಸು; ಸುಲೇಮಾನನ ರಾಜ್ಯ ದಲ್ಲಿರುವದಕ್ಕಿಂತ ಅನ್ನ ಜನ್ಮ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವದುತ್ತಮ. ಮನಾನಂದ ಗೊಳಿಸುವ ಪರದೇಶದ ವುಷ್ಪ ಶಯ್ಯದಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸುವದಕ್ಕಿಂತ ತನ್ನ ದೇಶದ ಮುಳ್ಳು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೂಳೆತು, ಖಾದಿಯು ಸ್ವರ್ಗದ ಹಾದಿ, ಎಂದು ಲೇಖಕಾನ ಪದಗಳ ನುಡಿಯ ತರಳೇ ಸ್ವದೇಶ ಪ್ರೀತಿಯೆಂಬ ದಿವ್ಯದೀಪಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ದೀಪಿಕೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಗೊಂಡಿರುವವನೇ ಮಾನ್ಯನು ! ಮಹಾತ್ಮನು !! ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿಯು !!!

“ ದೇಶಭಕ್ತಿಯೇ ಈಶ ಭಕ್ತಿಯು ” ! ಎಂದಾಡುವ ಛಂಭುನಿಕರ ' ಸ್ವದೇಶಭಕ್ತಿಯು ದೇವಭಕ್ತಿಯೊಳಿಗಿನ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ' ಎಂದ ಪೈಗಂಬರ, ' ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಯಾಗಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನದಿಂದ ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸವೆಂದಂಜಾಚರಿಸುವರೇ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯು' ಎಂದ ಬಸವಣ್ಣನವರ, ' ತನ್ನ ವಯಸ್ಸು ದೃಢವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಉಳಿದು, ಸ್ವಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಎಳಾಂಗಿಯಾಗಿ ತಪವನ್ನಾಚರಿಸುವದೇ ದೇಶದ್ರೋಹ, ಎಂದಿತು ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ನಡೆ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೋರುತ್ತಿರುವದೇ ಉಜ್ವಲ ದೇಶಪ್ರೀತಿಯು. ಈಕಡೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಲ್ಲದವನ ಹೃದಯವೂ ಬಾಳ್ವೆವೂ ನಿಸ್ವಾರವಾದ ಭೂಮಿ, ಅಹ ರಹಿತದೀಪಿಕೆಗಳಂತೆಯೇ : ಸ್ಮೃ

ಸಾರಾಂಶ:— ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನವೆಂಬ ದಿವ್ಯಜ್ಯೋತಿ ಇಲ್ಲದವನು ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೀನನು. ಜನ್ಮಭೂಮಿಯು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲು; ಪರದೇಶದ ವುಷ್ಪ ಶಯ್ಯಿಗಿಂತ ಸ್ವದೇಶದ ಮುಳ್ಳು ಹಾಸಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ತಿಳಿದವನೇ ಮಹಾತ್ಮನು; ಪೈಗಂಬರ, ಬಸವಣ್ಣ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಮೊದ

ಲಾದವರು ದೇಶಭಕ್ತಿಯೇ ಈಶಭಕ್ತಿಯೆಂದು ಸಾರಿರುವರು ದೇಶ
ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನ ಬಾಳೈವ್ಯರ್ಥ

ಪ್ರ— ೧೩. ಕೆಳಗಿನ ಅವತರಣಿಕೆಯನ್ನು ಒಂದು ಮೂರನೆಯ
ಅಂಶದಷ್ಟಾಗುವಂತೆ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ. (೧೯೪೮)

“ ಸಮೀಪಸ್ಥನ ಹಿತವನ್ನು ಅಸಡ್ಡೆಮಾಡಿ ದೂರಸ್ಥನ ಸೇವೆಯನ್ನು
ನಾನು ಮಾಡಕೂಡದು. ಇದರಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷವಿಲ್ಲ, ಅಸೂಯೆಯಿಲ್ಲ; ದಂಡಿ
ಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲ; ಯಾವತರದ ಸಂಕುಚಿತ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.
ಏಕೆಂದರೆ ನನ್ನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ವಸ್ತುವನ್ನು, ಪೃಥ್ವಿಯ
ಯಾವ ಭಾಗದಿಂದಲಾದರೂ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ನನಗೆ ಹಿತವಲ್ಲದ
ಲಭವಾ ಜನ್ಮತಃ ನನಗೆ ನಿಮೀಪಸ್ಥರಾದವರಿಗೆ ಹಿತವಲ್ಲದ ವಸ್ತುವು
ಎಷ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿದ್ದರೂ, ನನಗೆ ಅದನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ,
ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನಾನು ಪೃಥ್ವಿಯ ಯಾವಮೂಲೆ
ಯಿಂದಾದರೂ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಶಸ್ತ್ರಸಾಮಗ್ರಿ
ಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಿಂದ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ; ಗುಂಡು, ಸೂಜಿ, ಸೀಸದ ಕಡ್ಡಿ
ಗಳನ್ನು ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾದಿಂದ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ; ಗಡಿಯಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್
ನಿಂದ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟು ದಿವ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್
ನಿಂದಾಗಲಿ, ಜಪಾನದಿಂದಾಗಲಿ, ಮತ್ತಾವ ದೇಶದಿಂದಾಗಲಿ ಬರುವ
ಹತ್ತಿಯ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಂಗುಲದಷ್ಟನ್ನು ಕೂಡನಾನು ಕೊಳ್ಳಲು ಒಲ್ಲೆ
ಏಕೆಂದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದರಿಂದ ನನ್ನ ಒಡನಾಡಿಗಳಾಗಿರುವ ಲಕ್ಷಾಂತರ
ಜನರಿಗೆ ಅಹಿತವಾಗುವದಲ್ಲದೆ, ಮುಂದೆಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಸತ್ತನ್ನೇ
ತಂದಿಟ್ಟಂತಾಗುವದು ದಡ್ಡ. ದರಿದ್ರರಾಗಿರುವ ಕೋಟಗಟ್ಟಲೆ ಭಾರತೀ
ಯರು ನೂತು, ನೇಯ್ದವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲೊಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತ, ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ
ಉತ್ತಮವಾಗಿರಬಹುದಾದ ವಿದೇಶೀವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವದು
ಪಾಪಕೃತ್ಯವೆಂದೇ ನನ್ನ ಮತ. ಪರದೇಶೀ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರದೇಶಿ
ಯಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿ, ದೇಶಕ್ಕೆ ಯುಕ್ತವಲ್ಲದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ, ದೇಶದ ಹಣವನ್ನೂ ಕಾಲ

ವನ್ನೂ ವ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸುವದು, ಅಕ್ಷಮ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ದಂಡನೀಯವಾದ ಮೂರ್ಖತೆ; ಅದು ಸ್ವದೇಶಿತತ್ವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು.

ಸಾರಾಂಶ:— ನಾನು ಸಮೀಪಕ್ಕೆನ ಹಿತವನ್ನು ಅಸಡ್ಡೆಮಾಡಿ ದೂರಸ್ಥನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು ನನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಹಿತವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಪರದೇಶದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಾನು ಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ ನಾನು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಂದ ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಆದರೆ ಎಷ್ಟು ದಿವ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಒಂದು ಅಂಗುಲ ಸ್ವಯಂಸ್ಥ ನಾನು ಪರದೇಶದಿಂದ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಒದಗಿದ ನಾನು ಲಕ್ಷಾಂತರ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವದು. ದೇಶಕ್ಕೆ ಯುಕ್ತವಲ್ಲದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಸ್ವದೇಶಿತತ್ವಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾದುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ:— ೧೩. ಕೆಳಗಿನ ಅವತರಣಿಕೆಯನ್ನು ಅದರ ಒಂದು ಮೂರನೆಯ ಅಂಶದಷ್ಟಾಗುವಂತೆ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ: (೧೯೪೯)

“ ಯಾವ ದೇಶವಾದರೂ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಆಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವವರಲ್ಲ ಮಹಾತ್ಮರು ಒಬ್ಬರು. ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಡತನ, ಶರೀರಕ್ಕೆ ರೋಗವಿದ್ದಂತೆ ಎಂದು ಇವರು ಹೇಳಿರುವರು, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ತೀರಬೇಕೆಂಬುದು ಇವರ ಕಟ್ಟಿಪ್ಪಣೆ. ಚರಕವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ನೋಡುವದು ಇವರ ಪ್ರೀತಿಯ ಹೋರೆ. ಈ ಹೋರೆಯು ಇವರ ದಿನಚರ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಗೊರೆದೆ ಮಕ್ಕಳೇ, ಚರಕದಿಂದ ನೋಲುತ್ತಿರುವ ಗಾಂಧಿಯ ಪತ್ರವನ್ನು ವಿನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವು ಕಾಣಬಹುದು. ಪರದೇಶದ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು, ದೇಶದ ಉದ್ಯೋಗ ಜೀವಿಗಳ ದುರ್ದೈವಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವದು ಪಾಪವೆಂದು ಇವರು ಬಗೆಯುವದು. ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತವಾದ “ಸಾದಾ” ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಾತ್ಮರು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಆವರ್ತಪ್ರಾಯರಾಗಿರುವರು ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ, ಗತಿಸಿದ, ಪಂಚಮಜಾರ್ಜ ಬಾದಶಹರು ಇವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಬರಿಸಿಬಿಡಿದಾಗ, ಇವರು ಒಂದು

ಖಾದಿಯ ಪಂಚೆಯನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡು ಒಂದು ಖಾದಿಯ ಪಂಚೆಯನ್ನು ಮೈಮೇಲೆ ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ಅವರು ಅವರ ದರ್ಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆಂತೆ. ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ, ನೀವು ಆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಎಂದೂ ಮರೆಯಲಾರಿರಿ. ಮನುಷ್ಯರೊಂದೂ ಸಮಾನರೊಂದೂ, ಜನ್ಮದಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಶುಚ್ಛನೀಚ ಭಾವವು ಸಲ್ಲದೆಂದೂ ಅವರ ಭೃಥವಾಗಿ ನಂಬುವವರು. ಆದುದರಿಂದ ಅವರ ಶಬ್ದ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಯುಕ್ತ, ಅಂತ್ಯಜ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳೇ ಇಲ್ಲ ಅಲ್ಲದೇ ಈಗಿನ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮದಿಂದ ಸುಶಿಕ್ಷಿತನೆನಿಸಿಕೊಂಡವನೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಕಾಲುವೇಲೆ ನಿಂತು ಜೀವಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾಗುವನೆಂಬ ನಿರ್ಧಾರವಿಲ್ಲದಿರುವದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ರೊಲ್ಲರೂ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿ ಜೀವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣಯೋಜನೆಯು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಅವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವರು. ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಹೊರಟ “ವರ್ಧಾಪಕ್ಷಣ ಯೋಜನೆಯು” ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಹೊರಟ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆ.

ಉ: ಮಹಾತ್ಮಾಜಿಯವರು ಪ್ರಜಾರಾಜ್ಯವಿರಬೇಕೆಂದೂ ಬೇರದ ಬಡತನವೆಂದರೆ ಶರೀರಕ್ಕೆ ರೋಗವೆಂದೂ ಹಾಗೂ ನಿಸಿದ್ಯೋಗವೇ ಅವರ ಮೂಲಕಾರಣವೆಂದೂ ಬೇಕೆತ್ತಿದ್ದರು ಅವಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮೇಲೆಕೆಂಬುದನ್ನು ತಾವು ದಿನಾಲು ನೂತು ತೋರಿಸಿದರು. ಮಹಾತ್ಮಾಜಿಯವರು ವಂಚಮಾಚಾರ್ಯರ ಭಿಟ್ಟಿಯನ್ನು ಒಂದು ಖಾದಿಯ ಟ್ಟುಕೊಂಡು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಸಾಧಾರಣವನದ ಅದರ್ಶರಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುವದು. ಮನುಷ್ಯರೊಂದೂ ಸಮಾನರೊಂದೂ ಸುಶಿಕ್ಷಿತನೆನಿಸಿಕೊಂಡವನು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗಿ ಜೀವಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಬೇಕೆಂದೂ ‘ವರ್ಧಾಪಕ್ಷಣ ಶಿಕ್ಷಣ ಯೋಜನೆ’ ಯೆಂಬ ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ತಂದರು.

ಪ್ರ:—೧ “ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಂಗಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಲು ತಕ್ಕ ಪರದೆಗಳು, ಪಟಗಳುಮುಂತಾದ ಅನೇಕ

ಸಲಕರಣೆಗಳಿರುವವು. ಯಾವ ಕಾಲದ ಕಥೆಯೋ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉಡುವು
ಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ನಟರು ನಟಿಸುವರು. ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರನ ಕಾಲ
ದಲ್ಲಿ ಅಂತಹದೊಂದಾದರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಚಿತ್ರ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ ಪರದೆಯೂ
ಇಲ್ಲ ಒಂದು ಕಟ್ಟೆ; ಅದರ ಮೇಲೊಂದು ಜಾವಣ; ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ
ಜಂದ್ರ ಶಾಲೆಯಂತಹ ಉಪ್ಪರಿಗೆ; ಇದೆಷ್ಟೋ ಅಷ್ಟೇ ರಂಗಭೂಮಿ.
ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವದೇನೇ
ಪಕ್ಕ ನಟರಿಗೆ ಅವರವರ ಉಡುಪೇ ಹೀಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆಟಕ್ಕೆ ಕಳೆ
ಗಟ್ಟಲು ನಟರು ಆಡುವ ಮಾತುಗಳೂ ತೋರುವ ಅಭಿನಯವೂ ಮುಖ್ಯ
ವಾಗಿದ್ದವು ಅಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಜನರನು ಆಕರ್ಷಿಸುವಂತಹ ನಾಟ
ಕಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದೊಡ್ಡವನು. ಆತನ
ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಶೋಕಪೂರಿತವಾದ ದೃಶ್ಯಗಳೂ, ಹಾಸ್ಯದಿಂದ ತುಂಬಿದ
ನೋಟಗಳೂ ಇರುವವಲ್ಲದೆ ಮರೆಯಲಾಗದಂತಹ ಪದ್ಯರಚನೆಯಿದೆ
ಸಭೈರೆನಿಸಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಸರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸರ್ವದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರುವರು ಆತನ ಕೃತಿಗಳು— “ ಒಂದು ಕಾಲ
ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಸರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ರಂಜಿಸುವ
ನಿಧಿಯಾಗಿನೆ ” ಎಂಬ ಮಾತು ಯಥಾರ್ಥ ಆತನ ಕಾಲದವರಿಗೆ
ಪ್ರಾಯಶಃ ಆತನು ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವನೆಂದು ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೋ
ಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆಸ್ಥಾನಿಕನೋ ಅಧಿಕಾರಿಯೋ ಈ ಕವಿಗಿಂತಲೂ ಪ್ರಭಾವ
ಶಾಲಿಯೆಂದು ಅವರೆಂದುಕೊಂಡಿರಬಹುದು ಆದರೆ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರನು
ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಉಪಕಾರವು ಮತ್ತಾರಿಂದಲೂ ಆಗಿಲ್ಲ ತನ್ನ
ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನೂ ಆನೆಗಳನ್ನೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನು
ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವದರಲ್ಲಿ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರನ ಉಪಕಾರವು
ಅಮೋಘವಾಗಿದೆ ಅದ್ದರಿಂದ ಆತನನ್ನು ಚಿರಜೀವಿಯಾದ ವಿಶ್ವಕವಿ
ಯೆಂದು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಕರೆಯಬಹುದು

ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾದ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಸಾರಾಂಶವು
ಇದರ ಮೂರನೆಯ ಪಾಲಿನಷ್ಟು ಆಗಬೇಕು; ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂಲ
ದೊಳಗಿನ ಮಾತುಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಬೇಕು. (೧೯೫೦)

ಸಂಕ್ಷೇಪ ಬರೆಹ: — ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಂಗಮಂಟಪ ರಚನೆಗೆ ಅನೇಕ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಇರುವವು ಆಯಾಕಾಲದ ಕಥೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಟರು ಉಡುಪುಧರಿಸುವರು.

ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಂಗಮಂಟಪವೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಒಂದು ಕಟ್ಟಿ. ಅವರವರ ಉಡುಪೇ ನಟರ ಉಡುಪು; ಆಗ ಅಭಿನಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವವಿತ್ತು. ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರನು ಶೋಕ, ಹಾಸ್ಯ ಪದ್ಯರಚನೆ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವವೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ರಂಜನೆಯಾಗುವ ಸಾಟಕಗಳನ್ನು ಒರೆದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು ಇವನಷ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಇವನಿಗೆ ವಿಶ್ವಕವಿ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಆಗಿನ ಕಾಲದವರಿಗೆ ಇವನು ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವನಾಗಿ ತೋರ ದಿದ್ದರೂ ಆತನನ್ನು ಚಿರಂಜೀವಿಯಾದ ವಿಶ್ವಕವಿಯೆಂದು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಕರೆಯಬಹುದು.

೪. ಸಾರವಿಸ್ತಾರ

ವಿಸ್ತೃತ ಬರೆಹವೆಂದರೆ ಕೊಟ್ಟ ಸಂಗತಿಯ ಅರ್ಥವು ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಆದನ್ನು ಬಿಳಿಸಿ ಬರೆಯುವದು

ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬರೆಯುವಾಗ ಕೆಳಗಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

- ೧) ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಓದಿ ಅದರ ತಿರುಳನ್ನು ತಿಳಿಯಿರಿ.
- ೨) ಸಾರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಕ್ಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿರಿ.
- ೩) ವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ಬಿಗುವು ಉಳಿಯದಂತೆ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಗಳು ಆಗದಂತೆ ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಬೇಕು
- ೪) ಕೊಟ್ಟ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯ ಇಡಿನುಡಿ ನಾಣ್ಣುಡಿ ಮುಂತಾದವುಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಸುಲಭ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ತೋರಿಸಬೇಕು. (೫) ಸಾರವಿಸ್ತಾರವು ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾರಾಂಶದ ಮೂರು ಮಡಿಯಷ್ಟು ಇರಬೇಕು. ೬) ಕೊನೆಯ ಸಾರವನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನೂ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು.

೧. ಅಂಗಯ್ಯ ಹುಣ್ಣಿಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಯಾತಕ್ಕೆ ?

೨. ಮಳೆಯ ನೀರು ಒಂದು ಮಂಜಿನ ನೀರಿಗೆ ಕೈಯೊಡ್ಡ ಬಹುದೇ ?

೩. ಮಂಗಳನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಕ ಕೊಟ್ಟಂತೆ

೪. ಹೆಸರಿನೋ ಪ್ಲೀಸಾಗತಭಟ್ಟ; ಆದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿನೋಡಿದರೆ ಮಜ್ಜಿಗೆಯ ಹನಿಬುಲ್ಲ

ಈ ಲೋಕೋತ್ತರೋತ್ತರ ಯಾವವಾದರೂ ಎರಡನ್ನು ಆಯ್ದು ಕೊಳ್ಳಿರಿ; ನುಪ್ಪು ಸಿದ್ಧವಾದದ್ದೊಂದಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವವರಾದ ಚಿಕ್ಕ ವ್ಯಾಕೃತವಳಿಯನ್ನು ಒಲಿದುಕೊಂಡು ವಾಕ್ಯಾನಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಎಂಟು ವಾಕ್ಯಗಳಿರಲಿ.

ಉತ್ತರ:- (೧) ಒಂದು ಅಂಗೈಯಿಂದ ಎದ್ದರೆ ಎದನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಕಾಣದವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವದು. ಅಂಗೈಯಿಂದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡೇ ಕಾಣುವದು. ಆದರಂತೆ ಅನುಭವದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿ ಮನಗಂಡ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ.

(೨) ಮಳೆಯು ಬೀಳಲು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹಸಿಯಾಗಿ ನೀರು ಹರಿಯುವದು. ಆಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು ದೊರೆಯುವದು ಮಳೆಯಾಗಲು ಬೀಳಿ ಹಳ್ಳಗಳು ತುಂಬಿ ಹರಿಯುವವು. ಮಳೆಯ ನೀರಿನಿಂದ ಸಕಲವೂ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವದು. ಆದರೆ ಮಳೆಯ ನೀರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಮಂಜಿನ ನೀರಿಗೆ ಕೈಯೊಡ್ಡಿದರೆ ನೀರು ಬೊಗಸೆ ತುಂಬ ಕೂಡ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಆದರಂತೆ ದೇವರು ಒಲಿದು ಕೊಟ್ಟಾಗ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದು ಒಳಿತು. ದೇವರು ಒಲಿಯದಿದ್ದಾಗ ಮಂಜಿನ ನೀರಿಗೆ ಕೈಯೊಡ್ಡಿ ವ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಮಾಣವಂತೆ ಬಾಯಿಬಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

(೨) ಮಾಣಿಕವು ಬಹು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ವಸ್ತು ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಅರಿತವರಿಗೇ ಅದರ ಬೆಲೆಯ ಮಹತ್ವವು ಗೊತ್ತಾಗುವದು. ಮಂಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಂಗಳವು ಮಾಣಿಕವನ್ನು ಸವಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ಎಂದು ಕಡಿದು ನೋಡುವದು ಅದಕ್ಕೆ ಅದರ ಬೆಲೆಯು ಗೊತ್ತಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಹನುಮಂತನ ಸೇವೆಗೆ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅದರ ಹನುಮನು ಅದರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮುಳ್ಳನ್ನೂ ಕಡಿದು ನೋಡುತ್ತ ಕೆಳಗೆ ಚಿಲ್ಲಿಹತ್ತಿದನು. ಹೀಗೆ ಮಂಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಮಾಣಿಕವು ವ್ಯರ್ಥವಾದದ್ದು.

(೪) ಜಿಂದಿವಾದ ಹೆಸರಿದ್ದರೂ ಅದರಂತೆ ಗುಣಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದು ನಿರರ್ಥಕವಾದದ್ದಾಗುವದು. ಮಾಲಿನ ಸಮುದ್ರವೇ ಎಂಬ ಹೆಸರಿದ್ದರೂ ಒಂದು ಹನಿ ಮಜ್ಜೆಗೆ ಇಲ್ಲದಂತಹ ಹೆಸರನ ಸಾರ್ಥಕತೆಯೇನು? ಕಾರಣ ಕೇವಲ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಹತ್ವಕನಿತದ ಗುಣಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

— ನಿಶ್ಚಯ —

೧. ಅಕಳು ಕಷ್ಟವಲಿ ಹಾರಲು ಕನ್ನಿ ?

ಅಕಳು ಕಷ್ಟವು ಇರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಅಕಳ ಹಾಲು ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಣ್ಣದಂತೆ ಬೆಳ್ಳಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಅಕಳ ಬಣ್ಣವು ಮೋಸ ಹೋಗದೆ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಹಾಲಿನಂತೆ. ಇದರ ಗುಣ ಸರಿಗಟ್ಟಿ ಮಾಡಬೇಕು.

೨. ಮನೆಯ ದೀಪವೆಂದು ಮುದ್ದು ಕೊಡಬಹುದೇ?

ಯಾವ ವಸ್ತು ೧. ಅದರ ಗುಣವು ಗುಣಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಅದರಂತೆ ಅದನ್ನು ನುಸುನೋಗಿಸಬೇಕು. ದೀಪವು ಮನೆಯದು, ತನ್ನದು ತನಗೆ ತೀರ ಬೇಕಾದುದು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅದನ್ನು ನುಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡರೆ ಅದು ಮೈ ಸುಡುವದು. ೨. ಮುದ್ದು ಕೊಟ್ಟರೆ ಬಾಯಿ

ಸುಡುವದು. ಕಾರಣ ವಸ್ತುಗಳ ಗುಣಧರ್ಮವನ್ನರಿತು ಅವುಗಳನ್ನು ಅದರಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವದು ಉಚಿತವಾದುದು.

೩. ಬೆಕ್ಕಿನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಇಲಿ

ಬೆಕ್ಕು ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನ ಆಹಾರವಾದ ಇಲಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವದರಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ ಅದರ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಇಲಿಯ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ವಸ್ತುಗಳು ಎಂದೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ.

೪. ದುಡಿತವು ದುಡ್ಡಿನ ತಾಯಿ

ಮನುಷ್ಯನು ಕುಳಿತು ಉಂಡರೆ ಕಾಡಿಕೆ ಹೊನ್ನು ಇದ್ದರೂ ಸಾಲು ವದಿಲ್ಲ. ತೀರಿ ಹೋಗುವದು ಅದರಂತೆ ದುಡಿಯುವ ಚಟವಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಧನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವದು. ದುಡಿಯದೆ ದುಡ್ಡು ದೊರೆಯಲಾರದು. ಕಾರಣ ದುಡಿತವು ದುಡ್ಡಿಗೆ ಮೂಲ (ತಾಯಿ) ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

೫. ತಾಳಿದವನು ಬಾಳುವನು

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬರುತ್ತವೆ ಆಗ ಅವನು ಶಾಂತರೀತಿಯಿಂದ ತಾಳಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅವನು ತಾಳಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಹಾನಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವನು. ಕಾರಣ ಆಗ ತಾಳಿದವನು ಈಗ ಬಾಳುವನು.

೬. ಮುತ್ತಿಗಿಂತ ಹೊತ್ತು ಉತ್ತಮ

ಮುತ್ತು ಹೋದರೆ ಮತ್ತೆ ಬರುವದು ಅದರೆ ಹೊತ್ತು ಹೋದರೆ ತಿರುಗಿ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಕಳಕೊಂಡ ವೇಳೆಯು ತಿರುಗಿ ಏನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಬಾರದು ಅದಕಾರಣ ಮುತ್ತಿಗಿಂತ ಹೊತ್ತು ಉತ್ತಮ ವಾದುದು.

— ನಿರ್ದೇಶ —

೧. ತುಳಿತಗೊಳಿಸುವುದು - ತಿಳಿಕೆ ಹೊನ್ನು ಸಾಲದು

ದುಡಿಯದೆ ದುಃಖಪಡದ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಸವಿಸುತ್ತ ಹೋದರೆ ಎಷ್ಟು ದುಡ್ಡಿದ್ದರೂ ತೀರಿ ಹೋಗುವದು. ಹೊಸದಾಗಿ ಗಳಿಸದೆ ಹಳೆಯದನ್ನು ತೀರಿಸುತ್ತ ಹೋದರೆ ಅದು ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಸಾಕಾದೀತು? ಹಳೆಯದಕ್ಕೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಕೂಡಿಸುತ್ತ ಹೋದರೆ ಅದು ತುಸುವಾದರೂ ಉಳಿದೀತು.

೨ ಸಂಕಟ ಬಂದಾಗ ನೆಂಕಟರಮಣ

ಮನುಷ್ಯನು ಸುಖಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಯಾರ ಹಂಗೂ ಹಿಡಿಯುವದಿಲ್ಲ ಅದೇ ದುಃಖವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲು ದೇವರನ್ನು ನೆನೆಸುವನು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸುಖವಿದ್ದರೆ ಅವನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೂ ಸಂಕಟ ಬಂದರೂ ಕೂಡ ಜೀವಿ, ದೇವರನ್ನು ಆತನು ನೆನೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಸಂಕಟವನ್ನೂ ಮರೆಯುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಗೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ನೆನೆಯುವದನ್ನು ದ್ರೌಪದಿಯು ದುಶ್ಯಾಸನನು ಸೀರೆಯನ್ನು ಎಳೆಯುವಾಗ ಮೊದಲು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಅವರು ರಕ್ಷಿಸಲಾರರೆಂದು ತಿಳಿದಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದಳು.

೩. ಕಿವುಡನ ಮುಂದೆ ಕಿನ್ನರಿ ಬಾರಿಸು

ಏನೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ತಿಳಿಯದವನ ಮುಂದೆ ನಾವು ಕಾಳಿದಾಸನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಏನು ತಿಳಿಯಬೇಕು? ಅದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಮಾತನಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಬೋರ್ಗಲ್ಲ ಮೇಲೆ ಮಳೆಗರೆದಂತಾಗುವದು. ಗಾಯನವನ್ನು ಅರಿಯದವನ ಮುಂದೆ ಇದು ಇಂಧಿಂಥ ರಾಗ ಎಂದು ಹಾಡಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಏನು ಗೊತ್ತಾಗುವದು? ಹಾಗೆಯೇ ಕಿವುಡನಿಗೆ ಕಿನ್ನರಿ ಬಾರಿಸಿದ್ದು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ

೪ ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಹೊರು

ಸಾಹಸಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರಗಳುಂಟು. ಗಿಡದ ಮೇಲಿಂದ ಜಿಗಿಸಿದರೆ ಅದು ಏನು ಸಾಹಸ? ಅದರಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ?

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಅದು ಯೋಗ್ಯವು. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ನೀರು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವೆನೆಂಬುದು ಹುಚ್ಚು ಸಾಹಸ ಇದು ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಹೊತ್ತಂಥ ಕೆಲಸವೇ ಸರಿ.

೫ ಮಳೆಯ ನೀರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಮಂಜಿನ ನೀರಿಗೆ ಕೈ ಒಡ್ಡು

ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿರುವದನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಆಶೆಮಾಡುವದು ಮರಳತನದ ಕೆಲಸ. ಸಮುದ್ರದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉಪ್ಪು ಸಿಗುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪಂಜಾಬದಿಂದಾಗಲೀ ಬೇರೆ ದೇಶದಿಂದಾಗಲೀ ಉಪ್ಪು ನಮಗೆ ಬರಲಿ ಎಂದರೆ ಮರಳತನದ ಕೆಲಸ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಚಹ ಗೆಳೆಯುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎರಡನೇ ದೇಶದ ಚಹಕ್ಕೆ ಮೋರೆ ತಿರುವಿದರೆ, ಅದರಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಮತ್ತು ಅದರಿಂದೇನು ನಮಗೆ ಲಾಭ?

೧೯೪೭ ಅಕ್ಟೋಬರ

೧. ದೂರಿಸಿ ಗುಡ್ಡ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಲು ಚಂದ

ಗುಡ್ಡವು ದೂರಿಸಿಂದ ಒಹಳ ಚಂದ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆಗ ಆದರಲ್ಲಿಯ ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳು, ದರಿ ಕಂದರಗಳು, ಕ್ರೂರ ಪಶುಗಳು ಇವಾವೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ ಇದರಂತೆ ಯಾವನೊಬ್ಬನ ದೋಷಗಳು ನಮಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಆತನ ಸಮೀಪ ವರ್ತನೆಯಾಗಿ ಅತಿಶ್ಲೇಷದಿಂದ ಇದ್ದರೆ ಆತನ ಹುಳುಕು ಹೊರಗೆ ಬರುವವು. ಇದರಂತೆ ಅವರು ಕಾಣಲಿಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಸಂಭಾವಿತರಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಅವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಏನಿದೆಯೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುವದಿಲ್ಲ.

೨ ಸತ್ತ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಸೇರು ತುಪ್ಪ

ಯಾವನೊಬ್ಬನು ಇರುವವರಿಗೆ ಅವನು ತುಚ್ಛವಾಗಿ ತೋರುವನು. ಅವನ ಮಹತ್ವವು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಅದೇ ಮನುಷ್ಯ ನಮ್ಮನ್ನು ಅಗಲಿ ಹೋಗಲು ನಮಗೆ ಆಗ ಅವನ ಒಂದೊಂದೇ ಸದ್ಗುಣ

ಗಳು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ ಇದ್ದಾಗ ಅವನನ್ನು ಕರೆದು ಒಂದು ತುತ್ತು ಕೂಳು ಸಹ ಹಾಕದೆ ಸತ್ತು ಬಳಿಕ ಅವನ ಹೆಸರಲಿ ತುಸು ಸಕ್ಕರೆ ತಿನ್ನುವದು ಎಂಥ ಮೂರ್ಖತನವು ?

೩. ಅಕ್ಕ ಸತ್ತರೆ ಅನಾವಾಸ್ಯೆ ನಿಲ್ಲುವದೇ ?

ಈ ಜಗತ್ತು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಡೆದು ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಅಹಂಭಾವದ ಜನರು ತಾವಿಲ್ಲದೇ ಕಡ್ಡಿ ಕೂಡ ಅಲುಗಾಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ತಾವೇ ಸರ್ವ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ತಾವಿಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ತು ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುವದೆಂದು ತಿಳಿಯುವವರೂ ಉಂಟು ಆದರೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜನರು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ; ಸಾಯುತ್ತಾರೆ ಅದು ನಡೆದೇ ಇದೆ. ನದಿಗಳು ಹರಿಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ

೪. ಎಲ್ಲ ಬಲ್ಲವು ಕೇಳಿದರೆ ಕಲ್ಲಪ್ಪ

ಕೆಲವರು ತಾವು ಪಂಡಿತರು, ಸರ್ವಜ್ಞರು ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಸಂಗವಿಶೇಷದಲ್ಲಿ ಅವರ ಜ್ಞಾನ ಬೈಲಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಶುದ್ಧ ಶತಮೂರ್ಖರುಎಂದು ಆಗ ಗೊತ್ತಾಗುವದು ಕಾರಣ ತಾವು ತಜ್ಞರೆಂದು ತಲೆಮೆರೆಸಬಾರದು.

೫. ಎತ್ತು ಎರೆಗೆ ಎಳೆದರೆ ಕೋಣ ಕೆರೆಗೆ ಎಳೆಯಿತು

ಸಹಕಾರದಿಂದ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯು. ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಕೆಡಿಸುತ್ತ ಹೋದರೆ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯಂತೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ತಿರುಗಿ ಇಬ್ಬರ ಸಾಕವಾಗುವದೂ ಖಂಡಿತ. ನೋಗಕ್ಕೆ ಎತ್ತು ಕೋಣ ಗಳನ್ನು ಹೂಡಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯೋಣ. ಎತ್ತು ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಕೋಣ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಗೆ ಎಳೆಯಹತ್ತಿದರೆ ಉಳುವ ಕೆಲಸವಂತೂ ಆಗುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವು ತಮ್ಮ ಸಾರವನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

೬. ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಯವರು ಉಳ್ಳಾಡುವಾಗ

ಗುಳ್ಳವ್ವ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಬೇಡಿದಳಂತೆ

ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳವರು ತಮಗೆ ದೊರಕಬೇಕಾದ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು (ಸಂಬಳ ಇತ್ಯಾದಿ) ದೊರೆತಿಲ್ಲವೆಂದು ಮರಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಯೋಗ್ಯತೆ

ಇಲ್ಲದವರು (ಕಡಿಮೆ ದರ್ಜೆಯ ನೌಕರರು) ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನೂ ಬಯಸಿದರೆ (ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಮೀರಿದ್ದನ್ನು ಬಯಸಿದರೆ) ಅದು ಅವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ದೊರಕಬೇಕು ? ಕಾರಣ ಮನುಷ್ಯನು ಅಲ್ಪಸಂತೋಷಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

೭ ಮಾತು ಬಲ್ಲವ ಮಾಣಿಕ ತಂದ

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗುವ ಮಾತು ಆಡುವಂತಹನು ಅಥವಾ ಚೆನ್ನಾದ ಮಾತುಗಾರನು ಎಂತಹ ಸಂಕಟ ಪ್ರಸಂಗದೊಳಗಿಂದಲೂ ಪಾರಾಗುವನು. ಅವನು ತನ್ನ ಮಾತಿನಿಂದ ಜನಪ್ರಿಯನಾಗುವನು. ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ಸಂಪಾದಿಸುವನು. ಮಾತು ಬಲ್ಲವನು ಮನೆಗೆ ಧನ-ಕನಕಾದಿಗಳನ್ನು ತರುವನು ಮಾತನಾಡಲು ಬಾರದವನು ಮನೆಗೆ ಜಗಳ ತರುವನು

೮. ಹೆತ್ತವರಿಗೆ ಹೆಗ್ಗಣ ಮುದ್ದು

ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಎಷ್ಟು ಕುರುಪಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ತಮಗೆ ಅವು ಮುದ್ದಾಗಿಯೇ ತೋರುವವು. ಕಾಗೆಯು ತನ್ನ ಮರಿಗಳಿಗೆ ಅದು ಕೋಗಿಲೆಯೆಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತದೆಯಂತೆ. ತಮ್ಮದು ತಮಗೆ ಸುಂದರ ನಾಗಿಯೇ ತೋರುತ್ತದೆ.

೧೯೪೭ ಎಪ್ರಿಲ್

೧ ಕಾಸಿದ್ದರೆ ಕೈಲಾಸ

ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡಿನಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ನಡೆಯುವವು. ದುಡ್ಡಿದ್ದರೆ ಆಪ್ತೇಷ್ಟರು ಮಾತನಾಡಿಸುವರು ಶ್ರೀಮಂತರನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಮಾತಾಡಿಸುವರು. ದುಡ್ಡಿದ್ದವನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಬಡವನನ್ನು ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಕಾಸಿದ್ದರೆ ಕೈಲಾಸವನ್ನೇ ತಂದು ಇಡಬಹುದು. ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ

೨ ಗೇಣುದ್ಧ ತಪ್ಪಿಡರ ಮೂಕುಡ್ಡ ತಪ್ಪುವದು

ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ಆ ಕೂಡಲೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡದೆ ಹೋದರೆ ಅವನೇ ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಅಪರಾಧ ಮಾಡುವನು.

ಮಕ್ಕಳು ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಕಳವು ಮಾಡಿದಾಗ ಪಾಲಕರು ಅವರನ್ನು ತಿದ್ದದೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವರೇ ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಳವು ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಾರೆ ಈಗ ಹುಲ್ಲುಕವೆಂದು ಕಂಡರೂ ಅವೇ ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಕಡ್ಡಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿದರೂ ಸಾಕು ಅದು ಗುಡ್ಡವನ್ನೇ ಸುಡುತ್ತದೆ.

೩. ಅಂಬಲಿ ಕುಡಿಯುವವನಿಗೆ ಮೀಸೆ ತಿಕ್ಕುವವನೊಬ್ಬ

ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪರರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಬಾರದು. ಪರರಿಂದ ಅವಶ್ಯ ವಿದ್ಯಷ್ಟೇ ಸಹಾಯ ದೊರಕಿಸಬೇಕು. ಅತಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನೂ ಪರಾವಲಂಬಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಂಬಲಿ ಕುಡಿಯುವವನಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಅವನ ಮೀಸೆ ತಿಕ್ಕಲು ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ

೪. ನಾಲಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾದರೆ ನಾಡೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯದು

ನಾವು ಜನರಕೂಡ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಜನರೂ ನಮ್ಮಕೂಡ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಆಡುವರು. ನಾವು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಬಿರುಸು ನುಡಿಗಳನ್ನು ಆಡಿದರೆ ಅವರೂ ನಮಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಬಿರುಸು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಆಡುವರು. ಧ್ವನಿಗೆ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯು ಆಗುವದು. ಕಾರಣ ನಾವು ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಚಲೋ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೇ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಾಡಿನ ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಪ್ರಿಯರಾಗುವೆವು.

೫. ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲು ಚಾಚು

ನಾವು ಮಲಗುವ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಇರುವದೋ ಅಷ್ಟೇ ಕಾಲು ಚಾಚಬೇಕು ಹೆಚ್ಚು ಚಾಚಿದರೆ ಕಾಲು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನಮಗೆ ಚಳಿ ಹತ್ತುವದು. ಅದರಂತೆ ನಮ್ಮ ಆದಾಯವೆಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು. ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಲದ ಶೂಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ತೊಳಲಾಡುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನದಷ್ಟೇ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಸುಖಿಯಾಗುವದು ಒಳಿತು

೬. ಧರ್ಮವಿಲ್ಲದೆ ಅರಸು ಮೂರಕಕಾಲಿನ ಹೊರಸು

ಅರಸು ಧರ್ಮದಿಂದ ನಡೆದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾಂತತೆ ನೆಲಗೊಳ್ಳುವದು ಅನ್ಯಾಯಗಳು ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಅರಸೇ ಅನ್ಯಾಯದಿಂದ ನಡೆಯಹತ್ತಿದರೆ ಪ್ರಜರು ಇನ್ನಷ್ಟು ಅಧರ್ಮದಿಂದ ನಡೆಯಲು ಆರಂಭಿಸುವರು. ಹೊರ ಸಿಗೆ ಕಾಲುಗಳು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೂಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಅದರ ಒಂದು ಕಾಲು ಮುರಿದರೂ ಅದು ಕುಳಿತವ ನನ್ನು ಕೆಡಹುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಧರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಅರಸನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಆಗು ತ್ತದೆ

೭. ಹರಿಯೋತನಕ ಎಳೆಯಬಾರದು ಮುರಿಯೋತನಕ ಜಗ್ಗಬಾರದು

ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಅತಿ ಚೆನ್ನಾದುದಿಲ್ಲ. ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹರಿಯುವ ವರೆಗೆ ಜಗ್ಗಿದರೆ ಅದು ಎರಡು ತುಂಡು ಆಗುವದು ಹಾಗೂ ಮುಂಚಿನ ಗಟ್ಟಿತನವು ಅದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಪುನುಷ್ಯನನ್ನಾದರೂ ಅತಿ ಯಾಗಿ ಪೀಡಿಸಿದರೆ ಅವನ ಸಹನೆ ಮೀರುವದು. ಅವನು ಎಷ್ಟು ಸಂಭಾ ವಿತನಾದರೂ ವಿರುದ್ಧ ನಿಲ್ಲುವನು

೧. ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದಮೇಲೆ ಹುಗ್ಗಿ ಮುಳ್ಳು ಮುಳ್ಳು

ಹಸಿವೆಯದ್ದಾಗ ಊಟ ರುಚಿ ಹತ್ತುವದು. ಆಗ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಗೂ ರೊಟ್ಟಿ ಬಹಳ ರುಚಿ ಆನಿಸುವದು. ಅದೇ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದಾಗ ಸಂಜೆ ಭಕ್ಷ ಪರಮಾನ್ನ ದ ಊಟವಾದರೂ ಅದು ರುಚಿ ಅನ್ನಿಸುವದಿಲ್ಲ. ರುಚಿಗೆ ಹಸಿವೆಯೇ ಕಾರಣವು.

೨ ಅಟ್ಟಿಮೇಲೆ ಒಲೆ ಉರಿಯಿತು, ಕೊಟ್ಟಿಮೇಲೆ ಅಳಿಯ ಉರಿದನು

ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಒಲೆ ಉರಿದರೆ ಅದರ ಉಪಯೋಗವಾದಂತಾ ಗುವದು ಆದರೆ ಅಡಿಗೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಒಲೆ ಉರಿದರೆ ಅದು ನಿರರ್ಥಕ.

ಅದರಂತೆ ಮದುವೆಯಾಗುವತನಕ ಅಳಿಯ ಹೇಗಾದರೂ ಲಗ್ನವಾದರೆ ಸಾಕೆಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಡುವದು. ಅದಲಗ್ನ ಸುಳ್ಳು ಅನ್ನಲು ಬರುವ ದಿಲ್ಲ ಕಾರಣ ಬೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಅಳಿಯ ಕೋಪಿಸಿ ಕೂಡುವ ದುಂಟು

೩ ಹುಣಸೆ ಮುಸ್ಸಾದರೂ ಹುಳಿ ಮುಪ್ಪೇ

ಹುಣಸೇಹಣ್ಣನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಬಚ್ಚಿಡಲು ಅದು ತನ್ನ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬದಲಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಗುಣವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಎಂದೂ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ

೪ ಊರಿಗೆ ಅರಸನಾದರೂ ತಾಯಿಗೆ ಮಗ

ಅರಸನು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದರೂ ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವನು ಅರಸನಂತೆ ಕಾಣದೆ ಕೇವಲ ಮಮತೆಯ ಹುಡುಗ ಪಾಗಿಯೇ ತೋರುವನು.

೫, ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಕೊಡದವರು ಕರೆದು ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುವರೇ ?

ಯಾರಾದರೂ ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗಲೇನಾದರೂ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಮಾಡದವರು ತಾವಾಗಿಯೇ ಸ್ವತಃ ಒಂದು ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಎಂದೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸಂಗ ವಿಶೇಷದಲ್ಲಿ ಅಂಥವರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಬಯಸಿದರೆ ಅದು ವ್ಯರ್ಥವಾದದ್ದು.

— ಹೆ. ಮು. ೧೯೪೩ —

(೧) ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕಪಿ ಲಂಕೆಸುಟ್ಟಿತು.

ಹನುಮ ಕಪಿ ಲಂಕೆಗೆ ಸೀತೆಯ ಶೋಧಕ್ಕಾಗಿ ಹೋದ ಆತನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದು ಯಾರಿಂದಲೂ ಆಗದೆ ಹೋಯಿತು. ಆಗ ಇಡೀ ಲಂಕೆ ಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟುಬಿಟ್ಟ ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರದಕಪಿ ಲಂಕೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟಿತೆಂದು ಗಾದೆಯಾಗಿದೆ. ಮಂಗಳವನ್ನು ಅಳವಿನ್ನೊಳಗೆ ಇಡದಿದ್ದರೆ ಅದು ತುಂಟಾ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವದು.

(೪) ಎಲ್ಲ ಬಲ್ಲವರಿಲ್ಲ ಬಲ್ಲವರು ಬಡವರಿಲ್ಲ ಬಲ್ಲನೆಂಬಾ ಮಾತು
ಹುರುಳಿಲ್ಲ ಹುಳಿತಂತು ಗಿಳಿಮಾತು

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಬಲ್ಲವರು (ಸರ್ವಜ್ಞರು), ಇರುವುದು ಅಕಲ್ಪ. ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಳಿದವರು ಕೂಡ ಬಹುಜನರು ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಅವರು ತಾನು ತಿಳಿದವನೆಂದು ಎಂದೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ತಾನು ಬಲ್ಲ ನೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡರೆ ಅದು ಜಂಭದ ಮಾತೇ ಹೊರತು ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹುರುಳಿರುವದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಯಾವಾಗಲೂ ಬಹಳ ಮಾತಾಡುವವರನ್ನು ಏನಿ ಮೋಸ ಹೋಗಬಾರದು.

— ೧೯೪೦ —

(೧) ಕಟ್ಟು ಡೊಂಕಾದರೆ ಸವಿಯು ಡೊಂಕೇ ?

ಕಟ್ಟು ಡೊಂಕಾಗಿ ಬೆರೆದಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಅಮೆ ತನ್ನ ಗುಣ ಸವಿಯನ್ನು ಎಂದಾದರೂ ಬಿಟ್ಟೇತು ಎಂದಿಗೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಶೋರಿ ಕೆಗೆ (ರೂಪಕ್ಕೆ) ಮೋಸ ಹೋಗದೆ ಇರುವ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಗೆಳೆತನ ಮಾಡಿರಿ.

(೨) ಅರಮನೆಯ ಮುಂದಿರಬೇಡ; ಕುದುರೆಯ ಹಿಂದಿರಬೇಡ

ಕುದುರೆಯ ಹಿಂದಿರುವವನು ಯಾವಾಗ ಕುದುರೆಯ ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವನೆಂಬುದು ನೇಮವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಅರಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಹಿಡಾಡುವವನು ಯಾವಾಗ ರಾಜನಿಂದ ಶಾಸನ ಹೊಂದುವನೆಂಬುದು ಭರವಸೆಯಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವು, ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು.

(೩) ಅಡಿಕೆ ಕದ್ದು ಅಪಮಾನ ಆನೆ ಕೊಟ್ಟಿರೂ ಹೋದೀತೇ ?

ಒಮ್ಮೆ ಕಳ್ಳನೆಂದು ಬಿದ್ದ ಹೆಸರು ಏನುಮಾಡಿದರೂ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಆ ಹೆಸರು ಅಡಿಕೆಯ ಕುವು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ (ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ) ಬಂದಿರಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆನೆಯನ್ನು ದಾನಕೊಟ್ಟಿರೂ ಅದು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಜನಕಂಜಿ ಅಪವಾದಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಬಾರದಂತೆ ನಡೆ.

(೧) ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ ಇದರ ಮೂರು ಮಡಿಯು, ಆಗಬಹುದು: —

ಭರತಖಂಡವು ಹಸ್ತದೊಂದು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ನಾಗರಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮಾಲಿಕೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ದೇವನು ಎಸವಂಜಸವಾದರೂ ರಾಜಕೀಯ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನಾಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಅಪೂರ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಭರತಖಂಡವು ಅನಾಗರಿಕವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು. ಅದರ ಡಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವು.

ಉತ್ತರ:— ಭರತಖಂಡವು ಭೂಲೋಕದ ಸಾರವಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಕಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದ ಇದು ಸುಧಾರಿಸಿದ ಜನಾಂಗವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯವಿದೆ. ಉಜ್ಜಲವಾದ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಭೂಗೋಲದ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಖಂಡಗಳೂ, ಲೇಶಗಳೂ ಇನ್ನೂ ಉದ್ಭವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಇದು ಜಾಗೃತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳನ್ನು ಸುವರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಕೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಈಗ ಅದನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ನಾಗರಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮಾಲಿಕೆಯಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಹೇಳುವದು ಅಸಮಂಜಸವು.

ಭಾರತವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಕೋಲಗಳಿಗೆ ಬಂಧಿತವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವಾಗ ಅದು ಏನು ತೋರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ? ಈ ರಾಜಕೀಯ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನಾಡಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೆಲ ಅಪೂರ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಅಪಮಾನ ಹೊಂದುತ್ತ ನೆರೆಳುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ವ್ಯಭವ ವೆತ್ತ? ಈಗಿನ ಅಭೋಗತಿಯೆತ್ತ! ಅವರು ಹಿಂದಿನದನ್ನು ಮರೆತು ಈಗ ಭರತಖಂಡವು ಅನಾಗರಿಕವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು ಇದು ಈರ ಡಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೇನು?

(೨) “ ಹೆಣ್ಣನ್ನೂ ಮುನ್ನೆನ್ನೂ ಕುಣ್ಣನ್ನೂ ಬಯಸುವವರಾರು? ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಹುಣ್ಣು ಹುಟ್ಟುವಂತೆಂದು ಹೇಳುವದು ಸಲ್ಲದು ಗಂಡು ಬೀಜವಾದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಪೇಶ್ರವು ಎನ್ನೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಗಂಡಿಗಿಂತ ಹೆಣ್ಣೇ ಹೆಚ್ಚು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಇರುವ-ಅದೇಕೆ, ಕುಲದ್ವಯದ-ಉದ್ಧಾರಮಾಡುವಳೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮಾರುವವರು ನರಪಶುಗಳು ಹೆಣ್ಣು ಸಿರಿ. ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮನೆ ಮಸಣ. ಕಲಿತ ಹೆಣ್ಣಿದ್ದ

ಮನೆ ಭೂಲೋಕದ ಸಗ್ಗ ಹೆಣ್ಣು ಶಿಕ್ಷಿತೆ ಸುಸಂಸ್ಕೃತೆ ಆದರೆ ಜಗತ್ತು ಶಿಕ್ಷಿತ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ”

ಈ ವಾಕ್ಯವೃಂದದೊಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ. (೧೯೫೦)

ಉ:- ಜಗತ್ತಿನೊಳಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನು ಹಗಲಿರಲು ದುಡಿದು ದುಃಖಪಡುವದು ಹೆಣ್ಣು, ಹೊನ್ನು, ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗಾಗಿ; ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಮೂರನ್ನು ಬಯಸುವರು ಕೆಲವರು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಹುಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿದಂತೆ ಎಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ತಿಳಿಯುವರು. ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಇದು ಮೂರ್ಖತನದ ಮಾತೆಂದು ಕಂಡುಬರುವದು. ಜಗದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯೇ ಹೆಣ್ಣಿನಿಂದ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಕೂಡ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ ಹೀಗಿರುವಾಗ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಇಷ್ಟು ಬೀಳುಗಳೆಯುವದೇಕೆ ? ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲವೇ ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಹಡೆದವಳು. ಹೆಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ಸುಖಸಂಸಾರ, ಹೆಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲವೇ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಗಳಿಸುವದು ಗೃಹಿಣಿ ಇಲ್ಲದ ಗೃಹವು ಸ್ವಶಾನದಂತೆ ಕಾಣುವದು ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲವೇ ಕುಲೋದ್ಧಾರಕಳು, ಕಾರಣ ಹೆಣ್ಣೇ ಸಂಪತ್ತು ಕೆಣ್ಣನ್ನು ಮಾರಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರಕೊಳ್ಳುವವರು ಪಶುಸಮಾನರು ಕಲಿತ ಹೆಣ್ಣಿದ್ದ ಮನೆಯು ಭೂಲೋಕದ ಸ್ವರ್ಗವು. ಅಲ್ಲಿ ಸದಾಚಾರಗಳೂ ಸದಾನಂದವೂ ಸದಾ ನೆಲಿಸುವದು ಹೆಣ್ಣು ಸುಶಿಕ್ಷಿತೆಯಾದರೆ ಜಗತ್ತೇ ಸುಶಿಕ್ಷಿತವಾಗುವದು ಕಾರಣ ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣವು ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾದದು

೫. ಗುಣವಿವೇಚನೆ

ಕೊಟ್ಟ ಗದ್ಯ ಅಥವಾ ಪದ್ಯಭಾಗದ ಗುಣವಗುಣಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವದು ಗುಣವಿವೇಚನೆಯು ಭಾಷೆಯ ಶೈಲಿ; ಶಬ್ದಗಳ ಹೊಂದಿಕೆ, ಭಾವಗಳ ನಿರೂಪಣೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗೆಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ, ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ದೊರೆಯುವವು.

ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಪರಿಪೂರ್ಣವಸ್ತುವು ದೊರೆಯುವದು ಅಸಂಭವವಾದರೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಲೇಖಕನ ಉದ್ದೇಶವು ಎಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿ

ಸಫಲವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಹಂಸಕ್ಷೀರನ್ಯಾಯದಂತೆ ಗುಣ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುವದು ಒಳಿತು ಮುದರಿಗಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಉತ್ತರ ಬರೆದು ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಗದ್ಯ ಭಾಗಗಳು

(೧) ಫಲಾಫೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವವರು ವಿರಳರು ಎಂಬುದನ್ನು ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಲೆಂದು ಕಾಶೀ ವಿಶ್ವನಾಥನು ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ರಾಜಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೋಜಿಗದ ಚಿನ್ನದ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಗಣಪತಿಯಿಂದ ಇಡಿಸಿದನು. ಅದರಲ್ಲಿ “ಪುಣ್ಯವಂತನಿಗೆ ಶಿವನ ಮೆಚ್ಚು” ಎಂಬ ಅಕ್ಷರಗಳು ಕೊರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕಸಗೂಡಿಸುವವನು ಆ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಂಡು “ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯವು ತೆರೆಯಿತು” ಎಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಕೈ ನೀಡಿದನು. ಅವನ ಕೈತಾಗುತ್ತಲೇ ಅದು ಕಬ್ಬಿಣವಾಯಿತು. “ಆಹಾ ಪುಣ್ಯವಂತರು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮಣ್ಣು ಹೊನ್ನಾಗುವದು ನಾನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಚಿನ್ನವು ಕಬ್ಬಿಣವಾಯಿತು. ಎಂದು ಮರುಗಿ ಅದನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿದನು. ಒಡನೆಯೇ ಅದು ಚಿನ್ನವಾಗಿ ಪುನಃ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಈ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಲು ಅನೇಕ ಸಾಧುಸಂತರು, ಸಿರಿವಂತರು ದಾನಶೂರರು ಕೆರೆಬಾವಿಗಳನ್ನು ಅಗಿಸಿದವರು, ದೇವಸ್ಥಾನ ಕಟ್ಟಿಸಿದವರು, ಪೌರಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನೆರೆದು ಶಿವನ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೈಯೊಡ್ಡಿ ನಿರಾಶೆ ಹೊಂದಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರು ಮುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ಚಿನ್ನದ ತಟ್ಟೆಯು ಕಬ್ಬಿಣದ ತಟ್ಟೆಯಾಯಿತು. ನಾಚಿ ಹಿಂತೆರಳಿದರು. ಒಂದು ವರುಷ ಕಳೆದು ಹೋದರೂ ಶಿವನ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ಪುಣ್ಯವಂತನೇ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ.

ಕೊನೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ವಿಶ್ವನಾಥನಿಗೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡ ಹರಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕಾಶಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದನು. ಸಾಲಾಗಿ ಕುಳಿತ ಭಿಕ್ಷುಕರ ತಂಡದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಗೆ ಬಲವಿಲ್ಲದ, ಕೈ ಮೋಟಾದ ಕಣ್ಣು ಕುರುಡಾದ ವೇದನೆಯಿಂದ ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮುದುಕನನ್ನು ಕಂಡು ಅವನು ಮುಂದೆ

ಹೋಗದೆ ಅವನ ಹತ್ತಿರ ವಾಸಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಅವನ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಒತ್ತುತ್ತಾ 'ಪುಣ್ಯವೆಂಬುದೇ ದೇವರು ದೊಡ್ಡವನು. ಅವನನ್ನು ನೆನೆದರೆ ಅವನೂ ನಿನ್ನನ್ನೆ ನೆನೆಸಾನು' ಎಂದು ಸಂತೈಸಿದನು.

ಅವನು ರಾಜಾಂಗಣಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಪುರೋಹಿತನು ಅವನನ್ನು ಕರೆದು ಅವನಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೆರೆಯ ದೇಳಿದನು. ಅದೇಕೆಂದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಹಿರಿಯರ ಮಾತಿನಂತೆ ನಡೆಯುವುದು ತನಗೆ ಯೋಗ್ಯವೆಂದರಿತು ತಟ್ಟೆಗೆ ಕೈನೀಡಿದನು. ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅದು ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಿಮಿಗಿನಿಂದ ಶೋಕಿಸು ಪತ್ತಿತು.

ಒಡನೆ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪತಿ 'ಪುಣ್ಯ ನೀನೇ ಶಿವನ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಬಂದ ಮಹಾ ಪುಣ್ಯವಂತನು' ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗುವದಕ್ಕೆ ಏನು ಕೇಳಿ ಪುಣ್ಯ ಮೆಚ್ಚುವೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ತಾನು ಏನು ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದನು. ಸ್ವಾರ್ಥರಹಿತ ಪರೋಪಕಾರ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಗಾಢ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರ ಸ್ಮರಣೆ ಹೇಗೆ ಇದ್ದಿತು ? (ಹೈ. ಸ್ವಾ. ೧೯೪೧)

ನೀವು ಈಗ ಓದಿದ ಕಥೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ:-

(ಅ) ಕಾಶಿಯ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿವಸ ಯಾವ ಚಮತ್ಕಾರ ಸಂಭವಿಸಿತು ? (ಆ) ಶಿವನ ಮೆಚ್ಚು ಯಾವನಿಗೆ ದೊರಕುವದು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು ? (ಇ) ಕಸಗೂಡಿಸುವವನು ಏಕೆ ನಿರಾಶೆ ಹೊಂದಿದನು ? (ಈ) ಕಡೆಗೆ ಆ ಮೆಚ್ಚು ಯಾರಿಗೆ ದೊರೆಯಿತು ? ಮತ್ತು ಏಕೆ ? (ಉ) ಈ ಕಥೆಯು ಯಾವ ನೀತಿಯ ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಸುವದು ? (ಊ) ದಯೆಯ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಯಾವವು ?

ಉತ್ತರ:- (ಅ) ರಾಜಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೋಜಿಗದ ಚಿನ್ನದ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಶಿವನು ಗಣಪತಿಯಿಂದ ಇರಿಸಿದನು. ಅದರಲ್ಲಿ " ಪುಣ್ಯವಂತನಿಗೆ ಶಿವನ ಮೆಚ್ಚು " ಎಂದು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. (ಆ) ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ (ಇ) ಅವನ ಕೈ ತಾಗುತ್ತಲೆ ಅದು

ಕಬ್ಬಿಣವಾಯಿತು (ಈ) ಒಳ್ಳೆಲಿಗಾಗಿ; ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕುರುಡ ಭಿಕ್ಷುಕನನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದರಾಗಿ (ಉ) ಜನರಿಂದ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪರೋಪಕಾರ ಮಾಡದೆ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಮಾಡು (ಊ) ಪರರು ಸಂಕಟಪಡುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಮರಗುವದು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಸಂತ್ವೇಸುವದು

ಪ್ರ:—(೨) ಜರಿರುಮಾಲು ರಾಮರಾಯರು ಪತ್ನೀವುತ್ರ ಸಮೇತ ರಾಗಿ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿದ್ದರು ಅವರು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಗಾಡಿಯ ಬಳಿ ಭಿಕ್ಷುಕನೊಬ್ಬನು ಬಂದು “ದಯೆಮೆ ಸೋಮಿ!” ಎಂದ. ರಾಯರು ಪಂಜೆಯ ಜರಿಯನ್ನು ತೀಡುತ್ತ “ಸೂ-ಮಗನ! ಧರ್ಮವಂತೆ ಧರ್ಮ! ನಾವು ಧರ್ಮ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ನಿನ್ನಂತಹವರಿಗಾಗಿ ಬೀಡಿ ಹೊಡೆಯುವದು! ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಹೋಗು” ಎಂದು ಗದರಿಸಿದರು.

“ ಒಂದು ಕಾಸು ಸೋಮಿ! ”

“ ಒಂದು ಕಾಸು ಎಷ್ಟು, ಅರೆಕಾಸೂ ಇಲ್ಲ! ತೊಲಗು! ”

ಭಿಕ್ಷುಕನು ತೊಲ! ನೀ. ರೈಲು ತೊಲಗಿತು

“ ಈ ಸೂ-ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡುವದಕ್ಕೂ ನಾವು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸಂಪಾದಿಸುವದು! ” ಎಂದರು ರಾಯರು.

X X X X

“ ಅಣ್ಣ! ಕಾವೇರಿ ಬಂತು, ಕಾವೇರಿ ” ಎಂದು ರಾಯರ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲರೂ ಕೂಗಿದರು.

“ ಕಾವೇರಿಗೆ ಹಾವುವದಕ್ಕೆ ಕಾಸು ಎಲ್ಲ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೀರೋ ಇಲ್ಲವೋ? ” ಎಂದು ರಾಯರು ಕೇಳಿದರು. ಕಾವೇರಿಗೆ ಕಾಸೆಯು ವದು ಕೈವಲ್ಲಕ್ಕೆ ಕಾಲು ಮಣೆ ಎಂದು ಅವರು ಕಲಿತಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

“ ಅಣ್ಣ! ನನ್ನ ಕಾಸೆಲ್ಲೋ ಕಾಣೆ ಅಣ್ಣ! ” ಎಂದು ರಾಯರ ಎರಡನೆಯ ಮಗಳು ಅಳತೊಡಗಿದಳು.

“ ಪರವಾ ಇಲ್ಲಮ್ಮ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಸು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅಳಬೇಡ ” ಎಂದು ರಾಯರು ಕಾವೇರಿ ಎತ್ತ ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತದೊ ಎಂಬ

ಅವಸರದಿಂದ ಗಣೇಶನ ಹೊಟ್ಟೆಯಂತಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಹಣದ ಬೀಲವನ್ನು ಮಡಲಿಗೆ ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹುಡುಕಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಿಳ್ಳಿಯ ಎಂಟಾಣೆ ಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕ ನಾಣ್ಯವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ರಾಯರು “ ತೆಗೊ! ತೆಗೊ! ಅದನ್ನೇ ಹಾಕು ! ” ಎಂದು ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಎಂಟಾಣೆಯ ನಾಣ್ಯವನ್ನೇ ಕಾವೇರಿಗೆ ಬಿಸಾಡಿಸಿ ಬೆಟ್ಟ ಕಡಿದವರಂತೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟರು.

ಆ ಬೀಲಕ್ಕೆ ಪುನಃ ಹಣವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮರೆಯಿಂದ ಒಂದು ಪಿಡಿ ಕಾಸು ಇಣಕಿ ನೋಡಿ “ ನೋಡಿದಿಯೋ ! ಕೊಟ್ಟಿ ನಿನ್ನಗೆ ಗಸ್ತು ” ಎಂದು ಕಣ್ಣು ಹಾರಿಸಿತು.

ರಾಯರದನ್ನು ನೋಡಿದರು, ಪೆಪ್ಪಾದರು, ಗೊಳೋ ಎಂದು ಅತ್ತರು.

(ಕೈವಲ್ಯ=ಸ್ವರ್ಗ.) (ಹೈ ಸ್ಯಾ. ೧೯೪೨)

೧ ನೀವು ಈಗ ಓದಿದ ಕಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ:—

(ಅ) ಭಿಕ್ಷುಕನಿಗೆ ರಾಮರಾಯರು ಹೇಗೆ ಸನ್ಮಾನವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರು?
(ಆ) ಅವರ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಯಾವ ಪ್ರಸಂಗವು ಒದಗಿತು? ಅದರ ಪರಿಣಾಮವೇನಾಯಿತು? (ಇ) ಯಾವ ವಿಚಾರವು ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಷ್ಟು ಉದಾರವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿತು? (ಈ) ಆ ವಿಚಾರದಿಂದ ರಾಯರು ಯಾವ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರು? ಮತ್ತು ಏಕೆ? (ಉ) ಆ ವಿಚಾರದಿಂದ ರಾಯರು ಯಾವ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರು? ಮತ್ತು ಏಕೆ? (ಊ) ಈ ಕಥೆಯಿಂದ ನೀವು ಯಾವ ನೀತಿಯ ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಯುವಿರಿ?

ಉತ್ತರಗಳು: (ಅ) ಭಿಕ್ಷುಕನಿಗೆ ರಾಮರಾಯರು ಸೂ-ಮಗನೇ ಎಂದು ಕರಿಣೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಬೈದು ಕಳಿಸುವರು (ಆ) ಕಾವೇರಿ ನದಿ ಬಂತು. ಕಾವೇರಿಗೆ ಕಾಸೆಸೆಯುವ ಬದಲು ಎಂಟಾಣೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸು ಇಲ್ಲದಲೇ ಮಗಳ ಮೇಲಿನ ಮಮತೆಗಾಗಿಯೂ, ಅಂಥ ಶ್ರದ್ಧೆಗಾಗಿಯೂ ಎಸೆದುಬಿಟ್ಟರು ಅದರ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹಣದ ಬೀಲಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿದಾಗ ಬಿಲ್ಲಿ ಕಾಡಿಸಿತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಗೊಳೋ ಎಂದು ಅತ್ತುಬಿಟ್ಟರು. (ಇ) ಕಾವೇರಿಗೆ

ಕಾಸೇಯುವದು ಕೈವಲ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾಲುಮಣೆ ಎಂಬ ಮಾತು ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಷ್ಟು ಉದಾರವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. (ಈ) ಅದರಿಂದ ಅವರು ದುಡ್ಡು ಕಾಣಿಸದಿದ್ದರೂ, ಎಂಟಾಣೆಯ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಎಸೆದರು. ತಡವಾಗಿದ್ದರೆ ನದಿಯು ದಾಟಿ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. (ಉ) ರಾಯರಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದಾಗ ಅವರ ಸಾಹಸವು ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತೆಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾಯಿತು. (ಊ) ಮೂಢ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯವು ಯಾವಾಗಲೂ ವ್ಯರ್ಥವಾದದ್ದು. ಹೆರಿದು ಹೋಗುವ ನೀರಿಗೆ ರೊಕ್ಕ ಎಸೆಯುವದಕ್ಕಿಂತ ಒಡ ಭಿಕ್ಷುಕನಿಗೆ ರೊಕ್ಕ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಸಾವಿರ ಪಾಲಿಗೆ ಒಳಿತಾಗುತ್ತಿತ್ತಲ್ಲವೇ ?

(೩) ಇಂದೂರಿನಲ್ಲೊಬ್ಬ ಹಣ ಸಾಲ ಕೊಡುವ ಸಾವುಕಾರನಿದ್ದ, ಅವನು ಒಂದು ದಿನ ಮಹಾಸಾಧುವೊಬ್ಬನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆಯಿಸಿ ಕೊಂಡು ಸಂತರ್ಪಣೆ ನಡೆಸಿದ ಔತಣವಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಮಿದುವಾಸಿನಲ್ಲೊರಗಿಕೊಂಡು ತನ್ನನ್ನು ಅಷ್ಟು ವಿಷ್ಣುಂಭಜೆಯಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿದ ಆ ಗೃಹಸ್ಥನ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು ಮನದೊಳಗೆ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಡ ಬಡಗಿಯೊಬ್ಬನು ಬಂದು, ಸಾವುಕಾರನನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕರೆದು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಮಡಿದಳೆಂದೂ ಅವಳ ಶವದಹನಾದಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗಾಗಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಬೇಡಿಕೊಂಡ. ಒತ್ತೆಯಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವನಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಒಡವೆಗಳೇನೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ.

ಸಾವುಕಾರ:— ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನ ಕೆಲಸದ ಕೈ ಮುಟ್ಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಡವಾಗಿ ತಂದಿಡಬೇಕು. ಸೇಕಡ ಇಪತ್ತನಾಲ್ಕರಂತೆ ಬಡ್ಡಿ ತೆರಬೇಕು.

ಬಡಗಿ: ‘ ಅಯ್ಯೋಸ್ವಾಮಿ ! ನನ್ನ ಉದ್ಯೋಗದ ಆಯುಧಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಡವಿಟ್ಟರೆ ನಾನು ಸಂವಾದಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಸಾಲವನ್ನೂ ಹೊರಲಾರದ ಆ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿಯೇನು ? ’

ಸಾವುಕಾರ: ‘ ಅದೇನೋ ನಾನರಿಯೇ ! ಒಪ್ಪುವಿಯಾದರೆ ಹಾಗೆ; ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಡೆ !

ಒಳಗಿಂದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ತನ್ನ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ನಂಬಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನೆದ್ದು ನೇರವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಾಹುಕಾರನೊಡನೆ 'ತಮ್ಮಾ' ಈ ಬಡವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ನಿಷ್ಕೂರವಾಗಿ ಬೇಡಪ್ಪಾ! ಅವನ ಸಂಕಟವನ್ನು ಕೇಳಿ ನೀನು ಅಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿಯೇ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುವೆಯೆಂದು ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದೆ! ಒತ್ತೆ ಕೇಳದೆ ಸಾಲವಾಗಿಯಾದರೂ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಯ್ಯ!" ಎಂದ.

ಸಾಹುಕಾರ:- ಸಾಮಾಜಿಕ, ನನ್ನ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ತಾವು ದಯಮಾಡಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಾಗದು; ತಮಗೆ ಅದರ ವಿಷಯವೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ!

ಸನ್ಯಾಸಿ:- “ನನ್ನ ಅತಿಥ್ಯ ಸತ್ಕಾರಗಳಿಗಾಗಿ ಅಷ್ಟು ಔದಾರ್ಯದಿಂದ ಧನವ್ಯಯ ಮಾಡಿದ ನೀನು ಈ ಬಡವನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಕಸಿ ವಿಸಿಮಾಡಲಾರೆ ಎಂದೇ ನಾನು ಬಗೆದಿದ್ದೆ ನಲ್ಲ!”

ಸಾಹುಕಾರ:- “ನಾನು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ನಿಷ್ಕೂರದ ಕಸಿ ವಿಸಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದಲೇ ತಮ್ಮಂತಹ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೇನೆ.”

ಸಾಹುಕಾರನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ತಾಳಲಾರದ ವ್ಯಥೆಯಾಯಿತು. “ದೇವರೇ, ಈ ಪಾಪಿಯ ಮನೆಯ ಅನ್ನವನ್ನು ಉಂಡು ದಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು!” ಎನ್ನುತ್ತ ಆತನು ಕೂಡಲೆ ಅಲ್ಲಿಂದಿದ್ದು ತನ್ನ ದಂಡವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಆ ಬಡಗಿಯೊಡನೆ ಬಡವನ ಕೇರಿಗೆ ಹೋದ. ಬಡಗಿಗೆ ಬಂದೊದಗಿದ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆ ಬಡವರೊಡನೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡ ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಶವಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆಗೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣ ಸಂಗ್ರಹವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಆ ಬಡಗಿಯು ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಹೊರಟಾಗ “ಧರ್ಮದೇವತೆಯಿರುವದು ಬಡವರ ಗುಡಿಸಲಲ್ಲಿ; ಸಿರಿವಂತರ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿರುವದು ಆಕೆಯ ಅವಳಿ ಸೋದರಿಯಾದ ನಿಷ್ಕೂರದೇವತೆ!” ಎಂದು ಅನ್ನಿಸಿತು ಆ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ (ಹೈ. ಸ್ವಾ. ೧೯೪೭)

ನೀವು ಇವೀಗ ಓದಿದ ಕಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ: . .

(೧) ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಸಾಹುಕಾರನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿದ್ದನು ? (೨) ಸಾವುಕಾರನ ಕರಾರಿಗೆ ಬಡಗಿಯು ಏಕೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ ? (೩) ಸಾವುಕಾರನ ಯಾವಮಾತಿನಿಂದ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ವ್ಯಥೆಯಾಯಿತು ? ಮತ್ತು ಯಾಕೆ ? (೪) “ದೇವರೇ, ಈ — ಮುನೆಯ — — ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು!” ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ಆ ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿರಿ. (೫) ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಅವಳ ಸೋದರಿಯಳು ಯಾರು ? ಮತ್ತು ಅವಳು ಇರುವುದು ಎಲ್ಲಿ ?

ಉ: - (೧) ಸಾಹುಕಾರನು ಸನ್ಯಾಸಿಯನ್ನು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು ಮಿದುವಾದ ಗಾದೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿದನು. ಅವನ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಸಾಹುಕಾರನನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

(೨) ಬಡಗಿಯು ಸಾಹುಕಾರನ ಕರಾರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಉದ್ಯೋಗದ ಆಯುಧಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆಡವಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅವನ ಸಂಪಾದನೆಯೇ ನಿಂತು ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು.

(೩) ನಾವು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ನಿಷ್ಕರ ಕಸಿವಿಸಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದಲೇ ತಪ್ಪಂತಹ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೇನೆ ಸಾಹುಕಾರನ ಈ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ವ್ಯಥೆಯಾಯಿತು. ಯಾಕಂದರೆ ತನಗಾಗಿ ಈತನು ಪಾಪಕೃತ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನೆಂಬ ತಾಯಿತು

(೪) ದೇವರೇ ಈ ಪಾಪಿಯ ಮನೆಯ ಅನ್ನವನ್ನು ಉಂಡುದದ ಕ್ಯಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು ಸಾಹುಕಾರನಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅವನ ಪಾಪದ ಗಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗಾರನಾದಂತಾಯಿತು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ದೇವರೇ ಕ್ಷಮಿಸು.

(೫) ಧರ್ಮದೇವತೆ ಹಾಗೂ ನಿಷ್ಕರ ದೇವತೆಗಳು ಅವಳಿ ಸೋದರಿಯರು, ಬಡವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದೇವತೆಯೂ ಸಿರಿವಂತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕರ ದೇವತೆಯೂ ಇರುವರು.

ಪ್ರ:-೪ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಹಳ್ಳಿಗರ ದೇಶವು ಹಳ್ಳಿಗಳು ತಮ್ಮ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಎರವಾದರೆ, ಆ ದೇಶವು ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಾತ್ರವಾಗುವದು. ಇಂಥ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಹಿರಿಯರು, ಹಳ್ಳಿಯ ತಮ್ಮ ಆದಾಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ವಾಸಸ್ಥಳವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಪಟ್ಟಣಗಳ ಸೊಗಸಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸೇರುವರು ಅವರು ವಿಷಯೋಪಭೋಗಕ್ಕೆಳಿಸಿ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಗಳಾಗುವರು. ಒಬ್ಬರಹ್ರಂಗು ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವತಂತ್ರರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸ್ವಹಿತದ ಸಾಧಕರಾಗುವರು. ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಭಾವ ಅಳಿದು ಹೋಗುವದು. ಊಟ-ಉಡಿಗೆ ಆಟ-ನೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಬಿಡುವರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಎಂದಿನಂತೆ ತಾವೇ ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ. ಪರರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವರು. ಅವರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಬೋಗಸೆಗಳು ಉಳಿಯದಿರಲು ಹಾಳು ಹರಟೆಯನ್ನು ಕೊಚ್ಚುತ್ತ ಮನೆ ಮಾರುಗಳನ್ನು ಹಾಳುಗೆಡವಿ, ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡದಾಗುವರು.

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಹಿರಿಯರು. ಹಳ್ಳಿಯ ಧನವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವಿಲಾಸಿಗಳಾಗುವರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳೂ ಕೈಕೆಲಸಗಾರರೂ ಹಳ್ಳಿಯವರಿಗೆ ಉಪಯೋಗ ಉಳ್ಳವರಾಗದೆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸೇರಿ, ತಮ್ಮ ಶ್ರಮದ ಫಲವನ್ನೂ ಶುಶಲತೆಯನ್ನೂ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಈಡು ಮಾಡುವರು ಅದಕಾರಣ ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಹಾಳಾಗಬಾರದೆಂದರೆ ಈ “ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ತಿರುಗಿರಿ” ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಮನಗಾಣಿಸಬೇಕಲ್ಲವೇ ?

ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ. (೫೫)

೧. ಈ ಮೇರೆಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುವವನ ಉದ್ದೇಶಗಳೇನು ? ೨. ಅವನ ಸೂಚನೆಗಳು ನಿಮಗೆ ಸಮ್ಮತವೋ ? ಯಾಕೆ ? ೩. ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಸೇರಿದ ಜನರು ಯಾವ ಏಕವನತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ ? ೪. ಹಳ್ಳಿಗಳು ಯಾಕೆ ಹಾಳಾಗಿವೆ ? ೫. ಕೆಳಗಿನ ತಬ್ಬಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಮಾಡಿರಿ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿ, ಸ್ವಹಿತಸಾಧಕ, ಈಡು ಮಾಡು, ವಿಲಾಸಿ. ೬. ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಡಿರಿ (ಅ) ಒಬ್ಬರ ಹಂಗು ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ (ಬ) ಹಳ್ಳಿಯ ಹಿರಿಯರು ಹಳ್ಳಿಯ ಧನವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವರು.

ಉತ್ತರ:— ೧ ಎಲ್ಲರೂ ಹಳ್ಳಿಯ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು ಹಳ್ಳಿಗಳು ತುಚ್ಛವೆಂದು ತಿಳಿದು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸೇರಬಾರದು ಹಳ್ಳಿಯ ಹಿರಿಯರು ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗದೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಉನ್ನತಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಬೇಕು ಹಳ್ಳಿಯ ದುಡ್ಡನ್ನು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವದರ ಬದಲು, ಪಟ್ಟಣದ ಲಾಭವನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು ಹಳ್ಳಿಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳೇ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಗುಟ್ಟು.

೨. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಬಹಳ ಕೀಳು ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಇಳಿದಿರುವದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಹಳ್ಳಿಯ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಪಟ್ಟಣದ ಸೊಗಸಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸೇರಿದ್ದು ನಿಜ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದು ಅಯೋಗ್ಯವು ಹಿಂದೆ ಸ್ತಾನವು ಹಳ್ಳಿಗಳ ದೇಶ. ಹಳ್ಳಿಗಳು ಹಾಳಾಗಿರುವದರಿಂದ ದೇಶವೇ ಹಾಳಾದಂತೆ ಆಗಿರುವದು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋದ ದುಡ್ಡು, ವಿಲಾಸಕ್ಕೆ ನೀರಿನಂತೆ ಖರ್ಚಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಸಹಾಯಕವಾಗುವದು. ಹಳ್ಳಿಯ ಸುಧಾರಣೆ ಎಂದರೆ ದೇಶದ ಸುಧಾರಣೆಯು.

೩. (ಅ) ವಿಷಯೋಪಭೋಗಕ್ಕಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. (ಬ) ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ (ಕ) ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ (ಡ) ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. (ಇ) ಸ್ನೇಹಭಾವವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ (ಫ) ಪರಾವಲಂಬಿ

ಯಾಗಿ ಹೆರಟಿಕೊಚ್ಚುವದರಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ. (ಗ) ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮರೆತು, ಮನೆಮಾರುಗಳನ್ನು ಹಾಳುಗೆಡವಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

೪. (ಅ) ಹಳ್ಳಿಗಳ ಹಿರಿಯರು ತಮ್ಮ ಆದಾಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಹೋಗಿ ಸೇರುವರು (ಬ) ಹಳ್ಳಿಗಳೊಳಗಿನ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳೂ ಕೆಲಸಗಾರರೂ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾರೆ.

೫. ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿ=ಮನಬಂದಂತೆ ವರ್ತಿಸುವವ
ಸ್ವಹಿತಸಾಧಕ=ತನ್ನ ಬಾಭವನ್ನೇ ನೋಡುವವ.
ಈಡುಮಾಡು=ಅರ್ಪಿಸು.

ವಿಲಾಸಿ=ಪ್ರೀತೋಲುಪ (ವಿಷಯೋಪಭೋಗಿ)

೬. (ಅ, ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಬಂದವರಾದುದರಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದ ಸಂಬಂಧವೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ಒಬ್ಬರ ಹಂಗು ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. (ಬ) ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಜಮೀನುದಾರರು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಇರ ಹತ್ತುವರು. ತಮ್ಮ ಹೊಲದ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಳ್ಳಿಯ ಹಿರಿಯರು ಧನವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದಂತಾಯಿತು.

ಪ್ರ:- ೫. ಈ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿ, ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ (೧೯೪೦)

ಉಗಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನರಿಯದ ಮಾನವನಿಲ್ಲ. ಇದು ಇಂದು ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಚಂಡ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸೆಲೆ ಎಲ್ಲಿ? ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲವೇ? ಸಂಯಮನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲವೇ? ಸಂಯಮವೆಂದರೆ ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವದು. ನಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಮನಸ್ಸನ್ನು ವಿವೇಕದಿಂದಲೂ ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವ ಆತ್ಮ ಸಂಯಮವು. ಧನವನ್ನು ಬಳಸದೆ ಗಳಿಸಿಡುವುದೇ ಧನ ಸಂಯಮವು ಈ ಮೇರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅತಿತ್ವ ಹರಿಯಗೊಡದೆ. ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟು

ವೆಂದರೆ ಅವುಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಮಿತಿ ಮೀರಿ ಬೆಳೆಯುವುದು. ವಿವೇಕದ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಮಂಗಳನಂತೆ ಕುಣಿದಾಡುವ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಅರಿಯುವ ಶಕ್ತಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಮಿತಿಯನ್ನರಿಯದೆ ಅತಿಯಾಗಿ ನೆಚ್ಚು ಮಾಡುವವನ ಭಾಂಡಾರವು ಕೆಲಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಬರಿದಾಗುವದು. ಅತನು ಬಡತನದ ಬವಣೆಗೆ ಈಡಾಗುವನು.

ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಯುತವಾದ ಉಗಿಯು ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಎಳೆಯಬಹುದು. ಸುರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿತವಾದ ಮದ್ದು, ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ಒಡೆಯಬಹುದು. ಅದೇ ಮೇರೆಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯ ಮಿಕ್ಕ ಶಕ್ತಿಗಳು ಸಂಯಮನದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬಲಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವವು.

ಸೂರ್ಯಕಾಂತಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾದ ಕಿರಣಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸುಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಬರುವಂತೆ, ಸಂಯಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತಹ ಅದ್ಭುತಶಕ್ತಿಯು ಮೈದೋರುವುದು. ಮನವನ್ನು ಗೆದ್ದವರೇ ಜನರನ್ನೂ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಗೆಲ್ಲುವರೆಂದು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಿಯರು ಉಸುರಿರುವರು.

ಆದರೆ ಈ ಸಂಯಮವನ್ನು ಮಾಡುವದೆಂತು? 'ಕಣ್ಣು ನಾಲಿಗೆಗಳ ಸಂಯಮವು, ಮನುಸಂಯಮದ ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತೆಯೆಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿರುವರು. ಕಣ್ಣು ಕಂಡದ್ದನ್ನೂ ನಾಲಿಗೆ ಸವಿದದ್ದನ್ನೂ ಮನಸ್ಸು ಬೇಡುವುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆಯಾ ಅರ್ಕರ್ಷಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದೂರದಲ್ಲಿಟ್ಟು ವಿವೇಕದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ಹರಿದಾಟವನ್ನು ತಡೆಯುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಾಗಿಸಿದರೆ, ಮನುಸಂಯಮವು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ದೃಢನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಲಿಸಲು ಬೇಕು; ಕಲಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯವೆಂದರೆ ಸಂಯಮವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಕಸು ವಿನ ಕುಲಿಮೆ; ಬಲದ ಸೆಲೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:— (೧) ಉಗಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ರಹಸ್ಯವೇನು? (೨) ಅತ ಸಂಯಮವೆಂದರೇನು? (೩) ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಕ್ತಿಗಳ ಸಂಯಮದಿಂದ

ಬಲವು ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಯುವದು? ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. (೪)
ಸಂಯಮವು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದು? (೫) ಸಂಯಮವು ಕಸುವಿನ
ಕುಲಿಮೆ; ಬಲದ ಸೆಲೆ ಅಂದರೇನು?

ಉತ್ತರ:- ೧. ಉಗಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯದ ಮನುಷ್ಯ
ನಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದವರಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿ
ಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವದು; ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹಡಗುಗಳನ್ನು
ಎಳೆಯುವದು. ಅದರಂತೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಗುಡ್ಡಗಳನ್ನು ಮದ್ದಿನಿಂದ
ಒಡೆಯುವದು

೨ ನಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಮನಸ್ಸನ್ನು
ವಿವೇಕದಿಂದಲೂ ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುವದೇ ಆತ್ಮಸಂಯಮವು.

೩. ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಯುತವಾದ ಉಗಿಯು, ಪ್ರಚಂಡವಾದ
ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಎಳೆಯುವದು. ಮತ್ತು ಮದ್ದಿನಿಂದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಗುಡ್ಡ
ಗಳನ್ನು ಒಡೆಯುವದು. ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿಯ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣವಾದ
ಕಿರಣಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸುಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಇರುತ್ತದೆ.
ಮನವನ್ನು ಗೆದ್ದವರು, ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಗೆಲ್ಲಬಹುದು; ಎಂದು ಹಿರಿಯರು
ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ.

೪. ಕಣ್ಣು ಕಂಡದನ್ನೂ ನಾಲಿಗೆ ಸವಿದದ್ದನ್ನೂ ಮನಸ್ಸು ಬೇಡು
ವದು; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅದು ಬೇಡುವಂಥ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದೂರದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ
ಮನಸ್ಸು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯಬೇಕು.

೫. ಕಮ್ಮಾರನ ಕುಲಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಯಮವು, ಕಸುವಿನ ಶಿಕ್ಷಣ
ವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾಗಿದೆ ಸಂಯಮದಿಂದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸೆಲೆಯೇ
ನಮಗೆ ದೊರೆತಂತಾಗುವದು

ಪ್ರ:-೬ ಈ ಗದ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿಕೊಂಡು, ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ
ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ (೧೯೬೧)

ಹಳ್ಳಿಗರೊಡನೆ ಬೆರೆತು, ಅವರ ದೈನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿ ಅವರ ವಿಚಾರ, ತಿಳಿವಳಿ, ಇವುಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಹುದು. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಂಟುವ ವಿಷಯವಾವುವೆಂದರೆ, ರೈತರಿಗೆ ಇಹಲೋಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ನಿರುತ್ಸಾಹ, ಔದಾಸೀನ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಆಸಕ್ತಿ. ನೇದ, ಪುರಾಣಗಳು ಐಹಿಕದ ನಶ್ವರತೆಯನ್ನೂ ಪರಲೋಕದ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನೂ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಮ್ಮವರಿಗೆ ಸಾರುತ್ತ ಬಂದಿವೆ. ಆ ಉಪದೇಶಗಳು ಜನರ ದಿನದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿರುವವು. “ಮುಕ್ತಿಯೇ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖ, ಅದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದೇ ಮನುಷ್ಯನ ಇತಿಕರ್ತವ್ಯ.” ಎನ್ನುವದೇ ಭಾರತೀಯರ ವಿಚಾರ. ಈ ಎರಡು ತಿರುಳು “ಒಂದುಕಡೆ ಕಂಡಿದೆ ಧನವು ಏಳೆಡೆ ಮಡದಿ ಮನೆವಾರ್ತೆ ಮಕ್ಕಳ ಮಮತೆ ಮನವಿಡುವೆ ದೃಢವಿರಕ್ತಿಯಲಿರಲು ಮಾನವನು ದೇವನ ಸಾರುವನು” ಎಂಬುದೇ ನಮ್ಮವರ ನಂಬುಗೆ ಈ ನಂಬುಗೆಯೊಡನೆ ಇನ್ನೊಂದು ನಂಬುಗುಮೂ ನಮ್ಮವರಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬಂದಿದೆ. ಅದಾವುದೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪುನರ್ಜನ್ಮದ ವಿಚಾರ ಈ ಜನ್ಮದ ಪಾಪ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ, ನಾವು ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟುವೆಂಬ ವಿಚಾರವು ನಮ್ಮನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿಸುವದೆಂಬುದು ಪುನರ್ಜನ್ಮ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ತತ್ವವಿದ್ದರೂ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾವು ಪಡುತ್ತಿರುವ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಪುನರ್ಜನ್ಮದ ಪಾಪವೇ ಕಾರಣವೆಂಬ ತತ್ವವೂ ಅದರೊಡನೆ ಬರುವದರಿಂದ ಇಂದಿನ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವದು ವ್ಯರ್ಥವೆಂಬ ನಂಬುಗೆಯೂ ಬಾರದಿರದು ರೈತರೊಡನೆ ಅವರಿಗೊದಗಿದ ಕಷ್ಟಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡದೇ, ಅವರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಈ ನಂಬುಗೆಯು ನಮಗೆ ಕಾಣಬರುವದು ಒಂದು ವರ್ಷ ಪೈರು ನಷ್ಟವಾದರೆ, ಅದು ಏಕೆ ನಷ್ಟವಾಯಿತು; ಅದರ ಕಾರಣವು ಪರಿಹರಿಸಲು ಬರುವಂಥದೆ ಅಥವಾ ಬಾರದಂಥದೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸದೆ, ಅದು ದೈವಲೀಲೆ, ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ಕರ್ಮದ ಫಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ರೈತರೇ ಬಹಳ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಹು ಜನ ಹಳ್ಳಿಗರು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸದೆ ಇರುವರು.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು: (೧) ಹಳ್ಳಿಗ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರೆ, ಯಾವ ಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು ನಿಮಗೆ ಒಡೆದು ಉಂಟವು? (೨) ವೇದ, ಪುರಾಣಗಳು ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ಯಾವ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಜೀವನವೆಂತೆ? ಅದರಿಂದಾದ ಹಾನಿ ಯಾವುದು? (೩) ಭಾರತೀಯರ ವಿಚಾರಗಳ ತಿರುಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಡಿರಿ (೪) ಪೂರ್ವಜನ್ಮ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ತತ್ವವು ಒಳ್ಳೆಯದು, ಯಾವದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ? ಏಕೆ? (೫) ರೈತರು ತಮಗೆ ಒದಗುವ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿರುವದಕ್ಕೆ, ಅವರ ಯಾವ ವಿಚಾರವು ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿದೆ? ( ) ಮೇಲಿನ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೆರೆ ಹಾಕಿದ ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಡಿರಿ.

ಉ: — (೧) ಈ ಲೋಕದ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಿರುತ್ಸಾಹ, ಔದಾಸೀನ್ಯ, ಪರಲೋಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಆಸಕ್ತಿ.

(೨) ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಶ್ವರತೆ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕ ಸ್ಥಿರತೆ, ಮುಕ್ತಿಯೇ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖ, ಅದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದೇ ಇತಿ ಕರ್ತವ್ಯ ಈ ತತ್ವಗಳಿಂದ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತರಾಗಿ, ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ ಅದರಿಂದ ಜನರು ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳೂ ನಿರುತ್ಸಾಹಿಗಳೂ ಆಗುತ್ತಾರೆ

(೩) ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸುಖಗಳೂ ಕ್ಷಣಿಕವಾದವು, ಮುಕ್ತನಾಗುವದೇ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವು; ಅದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದೇ ಮುಖ ಕರ್ತವ್ಯ

(೪) “ನಾವು ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟು ವೆಂಬ ವಿಚಾರವು ನಮನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿಸುವದೆಂಬುದು” ಪು ಿನ್ನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆ ತತ್ವವು. “ನಾವು ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಪಾಪವೇ ಕಾರಣ. ಅದರಿಂದ ಇಂದಿನ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವದು ವ್ಯರ್ಥವೆಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಂಟಾಗುವದು” ಇದು ಫಲವು

(೫) ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಪುನಃ ಜನ್ಮವಾದರೆ ಅದರ ಕಾರಣವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸದೆ ದೈವವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವರು

೬ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಅಂಜಕೂಡದು, ಭಸ ಗಳಿಸುವುದು ಅನವಶ್ಯ, ಹೆಂಡರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯನ್ನು ಇಡದೆ ವಿರಕ್ತನಾದರೆ, ಆ ಮನುಷ್ಯನು ದೇವತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

ಪ್ರ: ೭. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಸಂಪತ್ತಿನ ಬೀಡು ಎನಿಸಿ ಮೆರೆದ ಭರತಭೂಮಿಯ ಆ ಸಂಪತ್ತು ಈಗ ಎತ್ತ ಮಾಯವಾಯಿತು? ನಮ್ಮ ನಾಡು ಈಗ ಜಗತ್ತಿನ ಒಡನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಎಣಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲ? ಭಾರತೀಯನ ತಿಂಗಳ ಸರಾಸರಿ ಹುಟ್ಟುವಳಿ ೧೦ ರೂಪಾಯಿ ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ; ಆತನ ಸರಾಸರಿ ಆಯುಷ್ಯ ೩೦ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ; ಮನೆಗೊಂದು ರೇಡಿಯೋ, ತಲೆಗೊಂದು ಮೋಟಾರು ಈ ನಾಡಿಗೆ ಕನಸೇ ಸರಿ; ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಬಡತನವನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವರಲ್ಲ !

ಹೀಗಿದ್ದರೂ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಭಾರತವು ಇನ್ನೂ ಸಂಪತ್ತಿನದೆಂದೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಈ ನಾಡಿನ ಸಂಪತ್ತು ಯಾವದು? ಸರಕಾರದ ಬೊಕ್ಕಸದೊಳಗಿನ ನೋಟಿನ ಪುಡಿಕೆಗಳೋ? ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರ ಅರಮನೆಯೊಳಗಿನ ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳೋ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀಮಂತರ ಲಕ್ಷಾವಧಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಇಡುಗంటುಗಳೋ? ಅಲ್ಲ. ಇದಾವುದೂ ಸಂಪತ್ತೆಂದು ನಾನು ಗಣಿಸಲಾರೆನು. ವನಸ್ಪತಿಗಳ, ಪೈರುಗಳು ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಹದವಾದ ಸೆಕೆಯನ್ನೊದಗಿಸುತ್ತ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಬೆಳಗುವಸೂರ್ಯನೂ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಫಲದ್ರೂಪವಾದ ಭೂಮಿಯೂ ಭೂಮಿಗೆ ನೀರುಣಿಸುವ ಹೊಳೆಗಳೂ ಖನಿಜಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಬೆಟ್ಟಗಳೂ ನೈತಿಕ ಬಲದಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಜನರೂ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತ, ಬೋಸ, ರಾಮನ್, ರಾಮಾನುಜ, ಶಾಕೂರ, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಮೇಧಾವಿಗಳೂ ಈ ನಾಡಿನ ಸಂಪತ್ತೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ.

ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಿ, ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ ? (೧೯೪೫)

(೧) ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಬಡತನವು ಯಾವ ಯಾವ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಸೂಚಿತವಾಗಿದೆ? (೨) ನಮ್ಮ ಜನರ ಆಯುರ್ಮರ್ಯಾದೆಯು ಬಡತನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ? (೩) ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಸಂಪತ್ತೆಂದು ಏತಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವರು? (೪) ನಮ್ಮ ನಿಜವಾದ ಸಂಪತ್ತು ಯಾವದು?

(೫) 'ನೈತಿಕ ಬಲದಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಜನರು' ಹೀಗೆಂದರೇನು?

(೬) ಈ ವಾಕ್ಯವೃಂದಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ತಲೆಬರಹವನ್ನು ಕೊಡಿರಿ.

ಉತ್ತರ:-೧. ಭಾರತೀಯನ ತಿಂಗಳ ಆದಾಯ ೧೦ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಅವನ ಆಯುಷ್ಯ ೩೦ ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಪರದೇಶದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮನೆಗೊಂದು ರೇಡಿಯೋ, ಒಂದು ಮೋಟಾರು, ಇವನ್ನು ಭಾರತೀಯನು ನೋಡುವುದು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸರಿ.

೨ ಭಾರತೀಯನಿಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವು ಬಡತನದ ಮೂಲಕ ದೊರೆಯದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಆಯುರ್ಮರ್ಯಾದೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಬಡತನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಸರಕಾರದ ಖಜಾನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ನೋಟಿನ ಪುಡಿಕೆಗಳು, ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿಯ ಇಡುಗಂಟುಗಳು, ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಯ ಮತ್ತು ರತ್ನಗಳ ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತು ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೪ ವನಸ್ಪತಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಹದವಾದ ಉಷ್ಣತೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನು, ಮತ್ತು ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿ, ನೀರುಣಿಸುವ ಹೊಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಭರತ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯ ಮಹಾವಿದ್ವಾಂಸರು ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರು, ಬೆಟ್ಟಗಳೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತುಗಳು.

೫ ನೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಯುವದರಿಂದ ಸತ್ಯದ ಬಲವು ಬಂದು, ಅದರಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಜನರು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ.

೬. ಭಾರತದ ಸಂಪತ್ತು

ಪ್ರ. ೬. ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಾವಳಿಯನ್ನು ಓದಿ, ಅರ್ಥ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. (೧೯೪೫)

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರೂಢಮೂಲವಾದ ದೈವವಾದವನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆದು, ಪ್ರಯತ್ನ ವಾದವನ್ನು ನಾವು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕು ಅತ್ಯವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ಣ ದವು ಎಂದೂ ನಿರಾಶ ಹೊಂದದ ಪ್ರಯತ್ನ ವಾದವು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರಲ್ಲಿಯೂ ಅಬಾಲವೃದ್ಧರಲ್ಲಿಯೂ ರೂಢಮೂಲವಾದ ಹೊರತು, ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಉನ್ನತಿಯು ದೂರತೋಪಾಸ್ತವೇ ಸರಿ. ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನ ವಾದದ ಗಾಳಿಯು, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಕಡೆಗೆ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಅಗಾಧವಾದ ಧರ್ಮವಿಚಾರವಾಗಿ ರಕ್ಕೆ ಇದೇನೂ ಹೊಸದಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ಯುಕ್ತವಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ, ನೂರುವರ್ಷ ಬಾಳಲಿಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛಿಸಬೇಕೆಂದು ಉಪನಿಷತ್ತು ಹೇಳಿ, ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ “ಹೀಗೆ ಮಾಡು. ಹುಗ ಮಾಡು” ಎಂದು ಅನೇಕ ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೇ ಅತ್ಯೋದ್ಧಾರವು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಸುಸ್ಥಿತಿಯು ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿರುವವಾಗಿ ಸಾರುತ್ತಿದೆ ಸಾಧು ಸಂತರನೇಕರು ಪುರುಷದ ಪುನಸ್ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಅದರ ಗುಣಗಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅದುದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ದೂರ ನಾವು ಅಲಸ್ಯಕ್ಕೂ ನೈರಾಶ್ಯಕ್ಕೂ ಅಪಾರಾಧವನ್ನು ಕೊಡದೆ, ಅತ್ಯವಿಶ್ವಾಸ ದಿಂದಲೂ ದೃಢನಿಶ್ಚಯದಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಊರು, ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತ್ಯ, ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ, ನಮ್ಮ ದೇಶ ಇವುಗಳ ಉನ್ನತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು ವಿಚಾರವೂರ್ವವಾಗಿ ಸದ್ಭಕ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ದಲ್ಲಿಯೇ ಈಶ್ವರನ ಅಧಿಷ್ಠಾನವಿದೆ. ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಕೈತಿಯಿಂದ ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು: (೧) ದೈವವಾದವೆಂದರೇನು? (೨) ಪ್ರಯತ್ನವು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಯಾವವು? (೩) “ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿದೆ” ಅಥವಾ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲೇ ಈಶ್ವರನ ಅಧಿಷ್ಠಾನವಿದೆ” ಇವುಗಳಲ್ಲಿಂದಲೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿರಿ. (೪) ದೈವವಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಯತ್ನವಾದ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದು ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರು

ತ್ತದೆ? ಯಾಕೆ? (೫) ನಮ್ಮ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳು ಯಾವದಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟಿವೆ? ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ?

ಉತ್ತರ:--(೧) ದೈವದಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದು ಆಗಲೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡದೆ ಕೂಡುವುದು

(೨) ಆಲಸ್ಯಕ್ಕೂ ನೈರಾಶ್ಯಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದಿರುವುದು; ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ, ಉತ್ಸಾಹ, ದೃಢನಿಶ್ಚಯ, ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳು ಅವಶ್ಯಕ ಸಂಗತಿಗಳು

(೩) (i) ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಯುರೋಪದ ಜನರಿಂದ ನಮಗೆ ಅರಿವು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. (ii) ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ದೇವರು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ

(೪) ಪ್ರಯತ್ನವಾದ, ಯಾಕೆಂದರೆ, ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೇ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರವು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಸುಸ್ಥಿತಿಯಾಗುತ್ತದೆ

(೫) ಪ್ರಯತ್ನವಾದಕ್ಕೆ ಉಪನಿಷತ್ತು ಕರ್ಮಮಾಡುತ್ತ ನೂರು ವರ್ಷ ಬಾಳಲಿ; ಇಚ್ಛಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಂತೂ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೇ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರವೆಂದೂ ಹೇಳಿವೆ.

ಪ್ರ: ೯. “ವಿವೇಕಾನಂದರು ಧರ್ಮ ಮಹಾಸಭೆಯ ನಜ್ಜಿನ ಕಣ್ಣು. ಅವರ ಭದ್ರಾಕಾರವು ಅವರೊಡುವ ತತ್ವಗಳ ವೈಭವವೂ ಸರ್ವ ರನ್ನೂ ಸೂರೆಗೊಂಡಿವೆ ಅವರು ವಾದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೋದರೆ ಸಾಕು, ಕೈ ಜಪ್ಪಾಳೆಗಳಿಂದ ಮಂದಿರವು ಕಂಪಿಸುವದು. ಆದರೆ ಅವರು ಮಾತ್ರ ಅಷ್ಟೊಂದು ಜನರ ಹೊಗಳಿಕೆ ಯನ್ನು ಬಾಲಕರಂತೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ ಅಹಂಕಾರದ ಸುಳಿವು ಕೂಡ ಅವರಲ್ಲಿಲ್ಲ; ಧರ್ಮಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕಡೆಯ ಉಪನ್ಯಾಸಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಏಕೆಂದರೆ ಸಭೆಯು ಮುಕ್ತಾಯವಾದುವ ವರೆಗೆ ಜನರನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬಿಸಿಲ ಬೇಗೆಯು ಹೆಚ್ಚಾದ ದಿನ ಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ನೀರವವಾಗಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮಾಡಿದರೆ, ಜನರು ತಂಡ ತಂಡವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲು ಉಪಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಅದನ್ನು

ತೀವ್ರ ಕೂಡಲೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಎದ್ದುನಿಂತು, ವಿವೇಕಾನಂದರು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡುವರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೂಡಲೆ ಜನರು ಶಾಂತವಾಗಿ ಕುಳಿತುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಬೀಸಣಿಕೆಗಳಿಂದ ಬೀಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ವಿವೇಕಾನಂದರ ಹದಿನೈದೇ ನಿಮಿಷಗಳ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಲೆಂದು ಎರಡು ಮೂರು ಗಂಟೆಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಇತರ ನೀರಸ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಬೆಲ್ಲವಿರಬೇಕೆಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದರು.

ಈ ಅವತರಣವನ್ನು ಓದಿ, ಅರ್ಥ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ:— (೧೯೪೬)

(ಅ) ಈ ವಾಕ್ಯಾವಳಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ನೀತಿಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನು? (ಆ) “ಹೊಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಜಾಲಕರಂತೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ,” ಈ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿ. (ಇ) ವಿವೇಕಾನಂದ, ಭದ್ರಾಕಾರ, ವೇದಿಕೆ, ನೀರಸ, ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಈ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. (ಈ) ಬೇಗೆ, ತಾಳ್ಮೆ, ಸುಳುವು ಈ ಪದಗಳ ರೂಪಸಿದ್ಧಿಯನ್ನೂ ನೀರಸದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಧಿಯನ್ನೂ ಹೇಳಿ. (ಉ) ಜನರು ವಿವೇಕಾನಂದರ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಲು, ಆತುರರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದು ಯಾತರಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ?

ಉ:—(ಅ) ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇಸರಗೊಂಡ ಜನತೆಯನ್ನು ಹರ್ಷಿಸಲು, ಕೊನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯನ್ನಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಮಂಜುಳವಾದ ಹಾಡುಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಅನ್ನವ ಪದ್ಧತಿ, ಈ ಹರ್ಷಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಎಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಬೆಲ್ಲವೆಂದು ಅಂದಿದ್ದಾರೆ.

(ಆ) ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳು ಹೊಗಳಿಕೆ, ತೆಗಳಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಸಮಾನವೆಂದು ತಿಳಿಯುವಂತೆ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಜನರ ಹೊಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಸುಖದುಃಖ ಸಮನ್ವಯ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು.

(ಇ) 'ವಿವೇಕಾನಂದ' ವಿವೇಕ ಅಂದರೆ ಸಾರಾಂಶ ವಿಚಾರವುಳ್ಳ ವಿವೇಕಾನಂದ ಅಂದರೆ ವಿಚಾರಪೂರಿತವಾದ ಆನಂದವನ್ನು ಕೊಡುವರು. ಭದ್ರಾಕಾರ ಭದ್ರವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳ, ವೇದಿಕೆ-ಜಗುಲಿ ನೀರಸ-ಉಲ್ಲಾಸ ವಿಲ್ಲದ ಅಂದರೆ ನಿಶ್ಶೇಷ ಅಧ್ಯಕ್ಷ-ಸಭಾಪತಿ.

(ಈ) ಬೆಯ್ಯು [ಧಾತು] ಸುಡು; ತಾಳು, [ಧಾತು] ತಡೆದುಕೊಳ್ಳು; ಸುಳಿ, [ಧಾತು] ತಿರುಗು. ೨೦+೨೩. ಬೇ. ಎಂಬುದು ಧಾತುವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂಶೋಧನದಿಂದ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

(ಉ) ಬಿಸಿಲಿನ ಜೇಗಿಯಿಂದ ನೊಂದು, ಸಭೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧರಾದ ಜನರು, ವಿವೇಕಾನಂದರ ಭಾಷಣದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಅರಿತಕೂಡಲೇ ಪುನಃ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿವೇಕಾನಂದರ ಭಾಷಣದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನರಿತ ಜನರು ಬೇರೆ ಜನರ ನೀರಸವಾದ ಭಾಷಣವನ್ನು ಹೇಗೋ ಆಯಾಸದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ ಕೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಇವುಗಳಿಂದ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಭಾಷಣದ ಮಹತ್ವವು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿ-೧೦ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಅವತರಣವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿಕೊಂಡು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ (೧೯೪೭)

ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡ ಔದಾಸೀನ್ಯಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣವೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಇದು ವರಿಗಿನ ಮುಖ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನ್ನೇಲ ಸುಖಾಸೀನ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಲಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಒಡುವಿನ ವೇಳೆಯ ಒಲವಿನ ವಿಷಯ ಗಳೆಂಬಂತೆ ನಡೆಯಿಸಲಾಗಿದೆ ಇತರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯ ವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಮುಂದಾಳ ಗಳ ಉಪವ್ಯವಸಾಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟ ನೆಯ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದೆ ಗೌರವಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳೂ ಗೌರವ ಕಾರ್ಯ ಕರ್ತರೂ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಸಿ ಗೌರವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕೇಡಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿರುವರು. ಇದು ಅವರು ಬೇಕೆಂದು ಮಾಡುವ ಅಪ ರಾಧವಲ್ಲ ಅವರ ಜೀವನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಅನವಸ್ಥೆ ಅನಿ ವಾರ್ಯ, ಅವರು ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಸೇವೆಯೇ ಮಹಾ ಪುಣ್ಯವೆಂದು ನಾವು

ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಡ್ರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನೇ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಸ್ಥಿತಿಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ವಕೀಲರು, ಡಾಕ್ಟರರು-ಹೀಗೆ ಇತರ ಉಪಾಧಿಯುಳ್ಳ ಜನರೇ ಆಗೊಮ್ಮೆ, ಈಗೊಮ್ಮೆ, ಕನ್ನಡದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಟ್ಟು ನಡೆಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೊಂದೇ ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಕೈಗೊಡುವದಿಲ್ಲ ಕೂಲಿಕಾರರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ, ಕೆಸಾನ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ, ಖಾಕಸಾರರ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಿರುತ್ತಾರೆ ಅವರಿಗೊಂದು ಶಿಸ್ತು, ಒಂದು ಶಾಸನ, ಶುಲ್ಕ ನಿಯುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಗಂಭೀರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತವಿನಾ ಯಾವ ಪ್ರಗತಿಯೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ವೆಂಬದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಲಾಗದು.

ಪ್ರ:-[ಕ] ಈಗ ಕನ್ನಡದ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದವರು ಯಾರು ಯಾರು? [ಜ] ಆ ಚಳವಳಿಯು ಯಾಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಗಿಲ್ಲ? [ಗ] ಪ್ರಗತಿಯು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರು ಯಾರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು? ಯಾಕೆ? [ಘ] ಸಹೋದಿನವೃತ್ತಿ, ಗೌರವಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, "ಬಿಡುವಿನವೇಳೆಯ ಒಲುವಿನ ವಿಷಯ" ಈ ಮಾತುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿರಿ.

ಉ:-[ಕ] ಈಗ ಕನ್ನಡದ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದವರು. ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ವಕೀಲರು, ಡಾಕ್ಟರರು ಇತ್ಯಾದಿ.

[ಖ] ಅವರು ಇತರ ಉಪಾಧಿಯುಳ್ಳವರಿದ್ದು ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ಕನ್ನಡದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಟ್ಟು ನಡೆಯಿಸುವರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವರು. ೨ನೆಯ ಶಿಸ್ತು ಸಂಘಟನೆ ಕಡಿವೆ. ಕಾರಣ ಚಳವಳಿಯ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಗಿಲ್ಲ.

[ಗ] ಕೂಲಿಕಾರರ ಸಂಘ. ಕೆಸಾನ ಸಭೆ, ಖಾಕಸರರು ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೊಂದು ಶಿಸ್ತು ಒಂದು ಶಾಸನ, ಒಂದು ಶುಲ್ಕ ನಿಯುಕ್ತವಿರುತ್ತದೆ. ನಾವು ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.

[ಘ] [i] ಆನಂದದಾಯಕ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವದು.

[ii] ಸಂಬಳವಿಲ್ಲದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಮಂತ್ರಿ

[iii] ವೇಳೆ ದೊರೆತಾಗ ಮಾಡುವ ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಷಯ

ಪ್ರ:— ೧೧ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಅವತರಣವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿಕೊಂಡು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ:—

[ಅಕ್ಟೋಬರ ೧೯೪೭]

ವಸ್ತ್ರೋತ್ಪಾದನವು ಧನೋತ್ಪಾದನದ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಧೋರಣೆಗಳೂ ಜಾಣರೂ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಂಪದಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ, ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ತಮ್ಮ ನಾಡಿನೊಳಗಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಪರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಹ ಮಾರಲಿಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ, ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಗರಿಕರಾಗುತ್ತವರು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಜರ್ಮನಿ, ಜಪಾನು ಅಮೇರಿಕಾದಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಬಹಳ ಭಾಗದ ಜನರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅರಿವೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತವೆ ಅವರ ಈ ಉದ್ಯೋಗವೇ ಅವರ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ, ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ಧರಿಸಿ, ಸಾಂಪತ್ತಿಕ ನಾಡೆಂದು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈಗ ಹಿಂದು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಹತ್ತಿ, ಉಣ್ಣೆ ಮೊದಲಾದ ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಜಿಗಿರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಅಲಸ್ಯ, ಪರಾವಲಂಬನಗಳಿಗೆ ಮೈಯೊಡ್ಡಿದ್ದ ಇವರು ಹಸ್ತವ್ಯವಸಾಯದಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ, ಪರದೇಶದ ಪ್ರಾವರಣಗಳ ಹೊದಿಕೆಯಿಂದ ಮೆರೆಯಹತ್ತಿ, ಭಾರತೀಯ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸವಳು ಬಡಿಯ ಹತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಶವು ವ್ಯಾಪಾರ ಹಾಗೂ ಧನೋತ್ಪಾದನದ ಒಡನೆಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಗಳಿಂದ ತಕ್ಕ ನಾಗರಿಕತನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತಿನ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಹೆಣಗಾಡುವ ಮಹಾತ್ಮರು ಖಾದಿ ಪ್ರಸಾರವನ್ನೂ ದೇಶೀಯ ಒಡವೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಡಿರೊಂದು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿರುವರು

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು: - [೧] ಮುಂದುವರಿದ ದೇಶಗಳು ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ? [೨] ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಈಗ ಹಿಂದು ಬೀಳಲು ಕಾರಣವೇನು? [೩] ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತಿನು ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಉಪದೇಶವಾವದು? [೪] ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಶವು ಸಾಗರಿಕತನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವದು. [೫] ವಸ್ತ್ರೋತ್ಪಾದನವು ಧನೋತ್ಪಾದನದ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವು. ಈ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯ ಅಡಕವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ?

ಉ: [೧] ಮುಂದುವರಿದ ದೇಶಗಳು ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ಪರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಹ ಮಾರಲಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ, ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿ ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರು.

[೨] ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಅಲಸ್ಯ, ಪರಾವಲಂಬನಗಳಿಗೆ ಮೈಯೊಡ್ಡಿ, ಹಸ್ತ ವ್ಯವಸಾಯದಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಳ್ಳದಾಗಿದೆ ಹೀಗಾಗಿ ಪರದೇಶದ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಮೆರೆಯಹತ್ತಿದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿದೆ.

[೩] ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತಿನ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಖಾನೀನ್‌ಪುಸಾರ, ದೇಶೀಯ ಒಡವೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಡಿಂಬುದು ಮಹಾತ್ಮರು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದರು.

[೪] ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಶವು ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ಒಟ್ಟು ತಯಾರಿಸಿ ಅವನ್ನು ಪರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಗರಿಕತನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವದು.

[೫] ವಸ್ತ್ರದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರ ಹೆಚ್ಚುವದು. ನಿರುದ್ಯೋಗತನ ಕಡಿವೆ ಮಾಡುವದು. ಅದರಿಂದ ಜನರು ಶ್ರೀಮಂತರಾಗುವರು. ಧನೋತ್ಪಾದನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾ ಇರುವದು. ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು ಅರಿವೆ ತರುವ ಪ್ರಸಂಗ ತಪ್ಪಿ ಅದು ಡುಡು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವದು.

ಪ್ರ:- ೧೨ ಕೆಳಗಿನ ಅವತರಣಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. (೧೯೪೮)

ಶ್ರೀಯುರು ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದಬಳಿಕ, ಮೂರು ಬಗೆಯ ರೂಪಾಂತರಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವರು ಅವರು ಮೊದಲು ಸೊಸೆಯಾಗಿ ಬಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ದಿವಸ ತಾಯಿಯಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಲಾಲನೆ-ಪಾಲನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ತರುವಾಯ ತಾನೇ ಅತ್ತೆಯಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನು ಅರ್ಥವಿದೆ? ಹೀಗೆ ಮೂರು ತೀರಣ ಪ್ರಪಂಚ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜನ್ಮಾಂತರವಾಗುವುದು ಏನು? ಮೂರು ಬಗೆಯ ರೂಪಾಂತರವನ್ನು ಅದಕಾರಣ ಶ್ರೀಯುರಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಕರ್ತವ್ಯದ ಮಹತ್ವವು ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು. ಬಂಗಾರದ ಪರಿಕ್ಷೆಯು ಬರಗಲ್ಲಿನಿಂದ ಆಗುವಂತೆ ಶ್ರೀಯರ ಪರಿಕ್ಷೆಯು ಅತ್ತೆಯವನೆಯಿಂದ ಆಗುವದು. ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯನ್ನು ನಂಬಿಕೊಂಡು ಕೊಂಕು ಕೊತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಳುವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಹೆಂಗಸಿನ ವರ್ತನೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗುವದು ಮತ್ತು-ರತ್ನಗಳು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವವು. ಅವು ಅಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷವಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳ ಬೆಲೆಯು ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವದು? ಅದೇ ಅವು ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಜನವಾಲಿನ ಕೈಸೇರಿರುವೆಂದರೆ, ಅವುಗಳ ಬೆಲೆ ತಿಳಿದು ಬರುವದು ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀಶತ್ರುಗಳು ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದಿವಸವಿದ್ದರೂ ಅಷ್ಟೇ. ತವರುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಶ್ರೀಯರ ಜೀವನವು ನಿರರ್ಥಕವು. ಅಂಥ ಶ್ರೀಯರನ್ನು ಯಾರೂ ಸನ್ಮಾನಿಸರು. ಅವರು ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಜನರು “ ಸೈ ಸೈ ” ಅನ್ನುವಂತೆ ಬಾಳುವೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದರೆ ಅವರ ಮರಣದೆಯು ಕ್ರಮೇಣ ಹೆಚ್ಚುವದು ಶಿಷ್ಯನ ಕುಶಲತೆ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಗುರುವಿನ ಸಂಪೋಷವು ಅಧಿಕವಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ? ಹಾಗೆಯೇ ಸೊಸೆಯ ಸಂಸಾರ ಕುಶಲತೆಯು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ, ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರ ಆನಂದವು ಹೆಚ್ಚಾಗುವದು ಒಂದು ವೇಳೆ ಅತ್ತೆಯು ಕಿಟಕಿಟಿ ಮಾಡುವರೆ ಸೊಸೆಯು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಗಟ್ಟಿಪಟ್ಟು, ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಸೈರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಸೊಸೆಯ ಸೈರಣೆ ಗು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ, ಅತ್ತೆಯ ಕೋಪಾಂಗಿಯು ನಂದುತ್ತ ಹೋಗುವದು; ಕಡೆಗೆ ಅದು ನಿರ್ಮೂಲವಾಗದಿರದು.

ಪ್ರ:— (೧) ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಒದಗುವ ಮೂರು ಅವಸ್ಥೆಗಳು ಯಾವವು? ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದು ಕಠಿಣವಾದುದು? (೨) ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗುವದ್ದು ಎಲ್ಲಿ? ಅದನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ? (೩) ಹೆಂಗಸಿನ ಮರ್ಮಾದೆಯು ಏತರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗುವದು? ಯಾಕೆ? (೪) ಸ್ತ್ರೀಗೂ ಹಾಗೂ ಮುತ್ತು ರತ್ನ ಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರಿ. (೫) ಅತ್ತೆಯ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಇಳಿಸುವ ನಿಜವಾದ ಉಪಾಯವು ಯಾವದು?

ಉ:— ೧. ಸ್ತ್ರೀಯ ಮೊದಲನೆಯ ಅವಸ್ಥೆಯು ಸೊಸೆಯಾಗಿ ಬಾಗಿ ನಡೆಯುವದು ಎರಡನೇ ಅವಸ್ಥೆಯು ತಾಯಿಯಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಲಾಲನೆ ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವದು. ಮೂರನೇ ಅವಸ್ಥೆಯು ತಾನೇ ಅತ್ತೆಯಾಗಿ ಕುಟುಂಬದ ಒಡತಿಯಾಗುವದು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಅವಸ್ಥೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಕಠಿಣವಾದುದು. ಯಾಕಂದರೆ ಅತ್ತೆಯ ಕಿಟಕಿಟಿಯನ್ನು ಸಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೨ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗುವದು ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಬಂಗಾರಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದೆ. ಬಂಗಾರದ ಪರೀಕ್ಷೆ ಒರೆಗಲ್ಲಿನಿಂದ ಆಗುವಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯಿಂದ ಆಗುವದು.

೩. ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯನ್ನು ನಂಬಿಕೊಂಡು ಕೊಂಕು-ಕೊರತೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಬಾಳುವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಹೆಂಗಸಿನ ಮರ್ಮಾದೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗುವದು. ಯಾಕಂದರೆ ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಜನರ ಸಂಪರ್ಕ ಬರುತ್ತದೆ.

೪. ಮುತ್ತು-ರತ್ನ ಗಳು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಹರಿಗೆ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆಯಿರುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ೨೩ವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ.

೫. ಸೊಸೆಯ ಸೈರಣೆಯು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಅತ್ತೆಯ ಸಿಟ್ಟು ಶಾಂತವಾಗುವದು ಶಾಂತಿಯೇ ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಮದ್ದು. ಸಿಟ್ಟು ಇಳಿದಾಗ ಅತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ವಿವೇಕೋದಯವು ಆಗುವುದು ಆಗ ಸೊಸೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕನಿಕರವು ಉಂಟಾಗುವದು.

ಪ್ರ:— (೧೩) ಕೆಳಗಿನ ಅವತರಣಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು
ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ:—
(೧೯೪೯)

“ಮಾನವ ಶರೀರವು ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು
ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಂಥ, ಸ್ವಯಂ ಚಲನೆಯುಳ್ಳಂಥ, ತಾನೇ
ತನ್ನ ಸವಕಳಿಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ, ಕೆಲವೊಂದು ದೀರ್ಘ ಅವ
ಧಿಯ ವರೆಗೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನೂ ತಾಳಿಕೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದುವಂಥ ಒಂದು
ಆಗತ್ಯಗಾಢವಾದ ಯಂತ್ರವಾಗಿರುವದು ಕೆಲವರು ಈ ಯಂತ್ರವನ್ನು
ಉಗಿಬಂಡಿಯ ಎಂಜಿನ್ನಿಗೆ ಹೋಲಿಸುವದುಂಟು ಇದು ಎಂಜಿನಿನಂತೆ
ಆಹಾರವನ್ನು ತಿಂದು, ಅದರಿಂದಂಟಾಗುವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ
ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಜರುಗಿಸುವದು; ಉಳಿಯುವ ನಿರುಪಯುಕ್ತ ಪದಾರ್ಥ
ವನ್ನು ಮಲದ ರೂಪದಿಂದ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವದು ಇವೆಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಕೆಲವು
ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಎರಡು ಯಂತ್ರಗಳ ಹೋಲಿಕೆಯುಂಟು ಇವೆ
ರಡೂ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿರಬೇಕು ಇವೆರಡನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟರೆ
ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವವು ಇವೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಭಾಗವು-ಮತ್ತೊಂದು
ಭಾಗದ ಸುರಕ್ಷಿತತೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವದು ಇವೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ
ಒಂದು ಭಾಗವು ಕೆಟ್ಟುಹೋದರೆ, ಬಹುಶಃ ಇಡೀ ಯಂತ್ರವು ನಿರುಪಯು
ಕ್ತವಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ಇಲ್ಲವೇ ತೀರ ಅಶಕ್ತವಾಗುವದು.

ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಕೆಲವು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಗಿಬಂಡಿಯ
ಎಂಜಿನ್ನು ಮಾನವ ಶರೀರ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟಲಾರದು. ಹೃದ್ರ
ಮಾನವನ ಕೃತಿಯಲ್ಲ !! ಅವಾರ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ರಚ
ನೆಯು ಮಾನವ ಶರೀರದಲ್ಲಿದ್ದ, ಇದರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಜೀವನ
ರಸವು, ಉಗಿಬಂಡಿಯ ಎಂಜಿನಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ ಮಾನವ ಶರೀರವು ತಾನು ತಿಂದ
ಆಹಾರದಿಂದ ಪಚ್ಚಾಮಾಂಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಸವ
ಕಳಿಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವದು
ಈ ಶಕ್ತಿಯು ಉಗಿಬಂಡಿಯ ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಮಾನವ ಶರೀರವು ಸ್ವಯಂ

ಚಲಿತವು. ಎಂಜಿನು ಪರಾಧೀನವು. ಮಾನವ ಶರೀರವು ಏಳೇಳು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ತನ್ನೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತೂ ಯಂತ್ರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಹೊಸತಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರುವದು. ಈ ಶಕ್ತಿಯು ಮಾನವೀಯ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿದೆ ?

(ಅ) ಮಾನವ ಶರೀರಕ್ಕೂ ಎಂಜಿನಿಗೂ ಇರುವ ಸಾಮ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

[ಅ] “ಮಾನವ ಶರೀರವು ಸ್ವಯಂಚಲಿತವು; ಎಂಜಿನು ಪರಾಧೀನವು” ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿರಿ.

[ಇ] ಎಂಜಿನು ಮಾನವ ಶರೀರದಿಂದ ಹೇಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವದು ?

[ಈ] ಮಾನವ ಶರೀರ ಮತ್ತು ಎಂಜಿನು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳದ್ದು ಮತ್ತು ಏಕೆ ?

ಉ:— (ಅ) ಮಾನವ ಶರೀರವು ಎಂಜಿನಿನಂತೆ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿಂದು ಅದರಿಂದಂಟಾಗುವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯಮಾಡುವದು. ಎರಡೂ ಮಲವನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕುವವು. ಎರಡನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವವು. ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಭಾಗದ ಸುರಕ್ಷಿತತೆಯು ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವದು.

(ಆ) ಮಾನವ ಶರೀರವು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ತಾನು ತಿಂದ ಆಹಾರದಿಂದ ಮಜ್ಜಾ ಮಾಂಸಾದಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು, ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವದ್ದು. ಆದರೆ ಎಂಜಿನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಬೇರೊಬ್ಬ ಡ್ರಾಯ್ವರನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯುಂಟು. ಎಂಜಿನು ನಿಂತು ನಿಂತು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವದು. ಒಮ್ಮೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದು ದುರಸ್ತಿಯಾಗುವದು. ಆದರೆ ಮಾನವನ ಶರೀರವು ಒಮ್ಮೆ ನಿಂತರೆ ತೀರಿತು.

[ಇ] ಮಾನವ ಶರೀರವು ಏಳೇಳು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ತನ್ನೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತೂ ಯಂತ್ರಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಹೊಸತಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಎಂಜಿನು ಮಾನವೀಯ ಕೃತಿ ಮಾನವ ಶರೀರ ಪರಮೇಶ್ವರನ

ಕೃತಿ. ಎಂಜಿನದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ ಎಂಜಿನಕ್ಕೆ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ

(ಈ) ಮಾನವ ಶರೀರವು ಬೆಚ್ಚಿನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಉಳ್ಳದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಮಾನವ ಶರೀರವು ಸ್ವಯಂಚಲನೆಯುಳ್ಳ, ತನ್ನ ಸವಕಳಿಯನ್ನು ತಾನೇ ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ, ದೀರ್ಘ ಅವಧಿಯವರಿಗೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನೂ ತಾಳಿಕೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದುವ, ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವ ಯಂತ್ರವಾಗಿದೆ.

— ಪದ್ಯಗಳು —

ಪ್ರ: (೧) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಟ್ಟು ಓದಿ, ಮುಂದಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ:— (ಹಾ. ಸತ್ಯ. ೧೯೪೦)

ಕ್ಷೀರ ವಾರಿಧಿಶಯನ ಬಂದನು |
ವಾರಿಜೋದರ ಕೃಷ್ಣ ಬಂದನು |
ಧಾರಣೆಯ ಹೊರೆ ಇಳಿಸಲೋಸುಗ ಮನುಷ್ಯವೇಷದಲಿ ||
ಭೂರಿದನು ಬಂಜಿಸಿ, ಕೌರವ- |
ವಾರಿಧಿಯ ಮುಕ್ಕಳಿಸಲೋಸುಗ |
ಭೋರನೈತರುತಿರ್ದನಂದು ನೈಪಾಲನರಮನೆಗೆ || ೧ ||

ಸಮರ ಸರ್ವಜ್ಞರುಗಳಂಚ್ಚಿಗೆ |
ನಮಿಸಿದರು; ಒಹಳೋಲಗದ ಸಂ- |
ಭ್ರಮದ ಸಿರಿ ತಲೆಬಾಗುತ್ತಿದ್ದುದು ನೋಸಲ ಕೈಗಳಲಿ ||
ಕಮಲನಯನದ ದೇವನೇ ? ಸಾ- |
ಕೆಮಗೆ ಮಾಡುವನೇನುತ ತ |
ಹೃಮತಿ ಕೌರವನಿಳಿಯದಿದ್ದನು ಸಿಂಹವಿಷ್ಣುರವಾ || ೨ ||

ಸೆಣಸು ಸೇರದ ದೇವನಿದಿರಲಿ |
ಮಣಿಯದಾತನ ಕಾಣುತಲಿ ಧಾ |

ರುಣೆಯನೊತ್ತಿದನಂಗುಟದ ತುದಿಯಿಂದ ನಸುನಗುತ ||

ಮಣಿಖಚಿತ ಕಾಂಚನದ ಪೀಠದ

ಗೊಣಸು ಮುರಿದುದು; ಮೇಲೆ ಸುರಸಂ- |

ದಣಿಗಳಾಯಿನೆ ಕವಿದು ಬಿದ್ದನು ಹರಿಯ ಚರಣದಲಿ ! ||೩||

ಪ್ರ: - (ಅ) ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮನುಷ್ಯ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು ? ಮತ್ತು ಏಕೆ ? (ಆ) ಸಭಿಕರು ಅವನನ್ನು ಹೇಗೆ ಮನ್ನಿಸಿದರು ? (ಇ) ಕೌರವನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹೇಗೆ ಅವಮಾನಗೊಳಿಸಿದನು. (ಈ) ಕೃಷ್ಣನು ತನಗಾದ ಅವಮಾನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಯಾವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡನು ? (ಉ) ಆ ಉಪಾಯದ ಪರಿಣಾಮವೇನಾಯಿತು ? (ಊ) ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೆಂದು ಸೂಚಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಪದಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಬರೆಯಿರಿ. (ಎ) 'ಸಿಂಹ ವಿಷ್ಣುರವ' 'ಧಾರಿಣಿ,' 'ದನುಜ,' 'ಕುಮತಿ,' ಇವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡಿರಿ

ಉ:- (ಅ) ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಭೂಮಿಯ ಭಾರವನ್ನು ಇಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯರೂಪದಿಂದ ಕೌರವರ ಸಭೆಗೆ ಬಂದನು.

(ಆ) ಸಭಿಕರು ತಮ್ಮ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹಣೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅಂದರೆ ಬಾಗಿ ನಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

(ಇ) ದುರ್ಯೋಧನನು ತಾನು ಕುಳಿತ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

(ಈ) ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಗುತ್ತ, ತನ್ನ ಉಂಗುಟದಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿದನು.

(ಉ) ಇದರಿಂದ ಮಣಿಖಚಿತ ಸಿಂಹಾಸನದ ಕಾಲುಗಳು ಮುರಿದು, ಅದು ಉರುಳಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

(ಊ) ಕ್ಷೀರವಾರಿಧಿಯನ, ಕೃಷ್ಣ, ಕಮಲನಯದ ದೇವ, ಹರಿ,

(ಎ) ಸಿಂಹವಿಷ್ಣುರ = ಸಿಂಹಾಸನ, ಧಾರಿಣಿ = ಭೂಮಿ. ದನುಜ = ರಾಕ್ಷಸ, ಕುಮತಿ = ದುರ್ಯೋಧನ, ಕೆಟ್ಟ ವಿಚಾರದವ.

ಪ್ರ:- (೨) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪದ್ಯವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಟ್ಟು ಓದಿ, ಮುಂದಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ (ಹಾ ಸಾ. ೧೯೪೨)

ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿಹುದು ಎಮ್ಮ ಕನ್ನಡನಾಡು
 ನಮಗಿಲ್ಲದಿದೆ ಒಂದೆ ಆಡಳಿತವೀನ ಸುಖ
 ಹೆರರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ ಬೀಡು
 ಸೊರಗಿಹುದು ಬಡವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಾಯ್ದುಡಿಯ ಮುಖ
 ಅನ್ಯರಾತ್ಮ್ಯಗಳುಬ್ಬಿ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ಕಟ್ಟಿ
 ಮೆರೆಯುತ್ತಿರೆ, ಸೋತು ದಾಸ್ಯದೊಳಹೆವು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿ.
 ನಮ್ಮನಾವರಿಸಿಹುದು ಯಾವದೋ ಜಡತನವು,
 ನಮ್ಮ ಬಾಳನು ತಿನ್ನು ತಿದೆ ಘೋರ ಬಡತನವು.
 ಮೊದಲ ನೆಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯವೆನುಗಿಲ್ಲ, ನಮಗಿಲ್ಲ
 ಬೆಳೆಯುತ್ತಿಹ ವಿವಿಧ ದರ್ಶನಮಾಲೆ, ವಿಜ್ಞಾನ
 ವಾಹಿನಿಯು ಬತ್ತಿಹೋಗಿದೆ ಹರಡಿದ ಜ್ಞಾನ
 ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬರಿ ಹೆಮ್ಮೆ ನಮಗಿಹುದೆಲ್ಲ.
 ನಾಡನುಡಿಗಳ ದೀನದೆಸೆ ನೋಡಿ ಮರುಗುವೆನು
 ತುಂಬು ಬೆಳಕಿರುಳನಳಿಸುವವರೆಗು ಕೊರಗುವೆನು.

ಪ್ರ:-೧. ಕನ್ನಡಿಗರ ಹೀನದೆಸೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳು ಯಾವವು?
 ೨. ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಮುಖವು ಏಕೆ ಸೊರಗಿರುವದು ? ಯಾವ ಯಾವ
 ಭಾಷೆಗಳ ಆಕ್ರಮಣದಿಂದ ಕನ್ನಡನುಡಿಯು ಏಳೆ ಹೊಂದದು ? ೩.
 ಕನ್ನಡಿಗರು ದಾಸ್ಯದೊಳಹ ಕಾರಣಗಳು ಯಾವವು ? ೪. ಕನ್ನಡಿಗರ
 ಮುಖ್ಯ ದೋಷವು ಯಾವದು ? ೫. ಕವಿಯ ಕೊರಗು ಏನಾಗುವದ
 ರಿಂದ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವದು ? ೬. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸರ್ವತೋಮುಖವಾದ
 ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಯಾವ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ?

ಉ:-೧. ಕನ್ನಡನಾಡು ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿರುವದು; ಒಂದು ಆಡ
 ಳತೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವದು, ಇವು ನಮ್ಮ ಹೀನದೆಸೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳು.

೨. ಸೋತು ದಾಸ್ಯದೊಳಗಿರುವದರಿಂದ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಮುಖವು
 ಸೊರಗಿರುವದು ಮರಾಠಿ, ತೆಲಗು, ಇಂಗ್ಲೀಷಿ ಭಾಷೆಗಳ ಆಕ್ರಮಣ
 ದಿಂದ ಕನ್ನಡನುಡಿಯು ಏಳೆ ಹೊಂದದು.

೩. ಬಡತನ, ಜಡತನಗಳು ದಾಸ್ಯದೊಳಗಿರಲು ಮೂಲ ಕಾರಣಗಳು

೪. ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಬರಿ ಹೆಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರವಿರುವದರಿಂದ ಹೀಗಾಗಿದೆ.

೫. ಕನ್ನಡಿಗರು ಎಚ್ಚತ್ತು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವ ವರೆಗೂ ಕವಿಯು ಕೊರಗುವನು.

೬. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ವಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವದು.

ಪ್ರ:— (೩) ನೋಡೆನಿತು ಕೇಳಾಗಿ ಕಾಣುತಿಹುದೀ ಮಂದಿ

ನಮ್ಮ ಹರಿಜನ ಬಂಧುಗಳನಿಂದು, ಹೇ ಮಿತ್ರ.

ಈ ಜನರಿಗಂತ್ಯಜರು ಹೊಲಸಿನೊಳಗಿನ ಹಂದಿ.

ನರನ ಮುಟ್ಟಿದರೆಂಬ ಮಾತಿದೇನು ವಿಚಿತ್ರ !

ಸೋದರರು ದೇವದರ್ಶನಕೆಂದು ದೇಗುಲಕೆ

ಬರಲೇಂ ? ಕಳಂಕ ಬಹುದಂತೆ ಮಂದಿಯ ಕುಲಕೆ !

ನಮ್ಮ ಮತವಿಂದು ನಾರುವ ಕೆಸರ ಕೆರೆಯಾಯ್ತೆ !

ಜನವೆಲ್ಲ ಒಂದೆಂಬ ತತ್ತ್ವವೇಂ ಮರೆಯಾಯ್ತೆ !

ತಿಳಿದು ನೋಡಲು ಗೆಳೆಯ ಏನಿಹುದು ಜಾತಿಯಲಿ ?

ಸಕಲವೂ ನಿಂತಿಹುದು ಮಾನವನ ನೀತಿಯಲಿ.

ಕೋಗಿಲೆಯನಾದರಿಪುದದರ ಸವಿ ಸರಕಾಗಿ,

ಗುಣವ ಗಣಿಸದೆ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಳೆಯುವುದು ನೀಗಿ

ಇನ್ನಾದರೂ ಮಂಕು ಜನ ಪಡೆವುದೇ ಖೇದ ?

ಸಮತೆ ಭಾವವು ಬರಲಿ. ಸಾಕು ನಮಗೀ ಭೇದ.

ಮೇಲಿನ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಓದಿ, ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ. (ಹಾ' ಸ್ವಾ. ೧೯೪೪)

(೧) ಯಾವ ಮಾತಿನಿಂದ ಕವಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ? (೨) 'ನಮ್ಮ ಮತವು ನಾರುವ ಕೆಸರ ಕೆರೆಯಾಯ್ತೆ ?' ಎಂದು ಕವಿಯು ಅನ್ನಲು ಕಾರಣವೇನು? (೩) ಕವಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯಾವ ತತ್ವವು ಮುಖ್ಯವಾ

ದುಡು? (೪) ಮನುಷ್ಯನ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ನಿಜವಾಗಿ ಏನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ? (೫) ಕೋಗಿಲೆಯ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ನಾವು ಕಲಿಯತಕ್ಕ ಪಾಠವೇನು? (೬) ಕವಿಯ ಆಶೆ ಏನಿರುವದೆಂಬುದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರಿ.

ಉ:- [೧] ಅಂತ್ಯಜರು ಹೊಲಸಿನೊಳಗಿನ ಹಂದಿ, ಕಾರಣ ಅವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಡಿರೆಂಬ ಮಾತು ಅಶ್ವರ್ಯಕರವಾದುದು.

[೨] ಹರಿಜನರು ದೇವರ ಗುಡಿಗೆ ದೇವದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಕುಲವು ಕಲಂಕ ಹೊಂದುವದೆಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ 'ನಮ್ಮ ಮತವು ನಾರುವ ಕೆಸರ ಕೆರೆಯಾಯ್ತು' ಎಂದು ಕವಿಯು ಅಂದಿರುವನು.

[೩] ನಮಗೆ ಭೇದವು ಬೇಡ. ಸಮತಾ ಭಾವವು ಬೇಕು.

[೪] ಮನುಷ್ಯನ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಮಾನವನ ನೀತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ

[೫] ಕೋಗಿಲೆಯ ಬಣ್ಣದ ಮೇಲಿಂದ ಅದನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದರ ಸವಿಯಾದ ದನಿಯಿಂದ ಅದು ಲೋಕಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ.

[೬] ಕವಿಯ ಆಶೆಯು ಹರಿಜನರನ್ನು ನಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವರನ್ನು ಸಮಭಾವದಿಂದ ಕಾಣಬೇಕೆಂಬುದಿದೆ. ಹಾಗೂ ದೇವರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸರಿಸಮಾನನಿರುವದರಿಂದ ದೇವರ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ಇದೆ

ಪ್ರ:- (೪) ನೇಗಿಲ ಹಿಡಿದಾ ಹೊಲದೊಳು ಹಾಡುತ

ಲುಳುವಾ ಯೋಗಿಯ ನೋಡಲ್ಲಿ.

ಫಲವನು ಬಯಸದ ಸೇವೆಯ ಪೂಜೆಯು

ಕರ್ಮವೆ ಇಹಪರ ಸಾಧನವು.

ಕಷ್ಟದೊಳನ್ನ ಕೆ ಮಡಿವನೆ ತ್ಯಾಗಿ

ಸೃಷ್ಟಿಯ ನಿಯಮದೊಳವನೇ ಭೋಗಿ.

|| ೧ ||

ಲೋಕದೊಳೇನೇ ನಡೆಯುತ್ತಲಿಲಿ

ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದ ಬಿಡನೆಯೂ;

ರಾಜ್ಯಗಳುದಿಸಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳಳಿಯಲಿ

ಹಾರಲಿ ಗಡುಗೆ ಮುಸುಕುಗಳ್ಳು,
 ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಲಿ ಸೈನಿಕರೊಳಿ,
 ಬಿತ್ತುಳುವುದನನ ಬಿಡುಪದೆ ಗಲ್ಲ ||೨||
 ಯಾರೂ ಅರಿಯುವ ನೋಯೋಗಿಯೆ
 ಲೋಕಕೆ ಅನ್ನವನ್ನೀಗುವನು,
 ಹೆಸರನು ಬಯಸದೆ ಲೋಕಕೆ ಬಿಡು
 ದುಡುವನು ಗೌರವದೊಡನೆ
 ನೇಗಿಲ ಕುಳದೊಳಗೊಳಗಿ ಕರ್ನ,
 ನೇಗಿಲ ಮೇಲೆಯೆ ನಿಂತು ಭಯಗ (೩)

ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪಠ್ಯದ ಓದಿ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ
 ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ: - (ಹಾ. ಸ್ವಾ. ೯.೬)

೧. ಕವಿಯು ಯಾಂನ್ನು ಯೋಗಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವನು ಯಾಕೆ?
೨. ಅವನು ಮಾಡುವ ಪೂಜೆಯ ಯಾವದು? ಮತ್ತು ಎಂತಹದು?
೩. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವದೇ ಘಟನೆ ಎಂಬ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನು ತಾನು ಕೈಕೊಂಡ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಡು ಬಿಡು ಎಂಬುದನ್ನು ಕವಿಯು ಯಾವ ಯಾವ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವನು? ೪- "ಯಾರೂ ಅರಿಯದ ನೇಗಿಲ ಯೋಗಿಯು" ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಕವಿಯು ಏಕೆ ಅಂದಿರುವನು?
೫. ನೇಗಿಲ ಮೇಲೆ ಧರ್ಮವು ಹೇಗೆ ನಿಂತಿರುವದು?

ಉ:- ೧. ಕವಿಯು ಹೊಲವನ್ನು ನೇಗಿಲ ಹೂಡೆಯುವ ಒಕ್ಕಲಿಗ ನನ್ನು ನೇಗಿಲ ಯೋಗಿ ಎಂದು ಕರೆದಿರುವನು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವನು ಯಾರೂ ಅರಿಯದಂತೆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅನ್ನವನ್ನು ಕೊಡುವನು.

೨. ಅವನು ಸೇವೆಯೇ ಏನು ಮಾಡುವನು, ತಿಳಿದಿರುವನು, ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಅನ್ನವನ್ನು ದುಡಿಯುವ ಅನ್ನದೊಡನೆ.

೩. ಹೊಸರಾಜ್ಯ ಬಿಡುಬಿಡು, "ಧರ್ಮ ಹಳೆಯರಾಜ್ಯ ಹಾಳಾ ಗಲಿ, ಸೈನಿಕರು ಬಂದು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಲಿ, ಅಧಿಕರು ಬದಲಾಗಲಿ, ಈ

ಯಾವ ಘಟನೆ ಸಂಭವಿಸಿದರೂ ಅವನು ತಾನು ಕೈಕೊಂಡ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ.

೪. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವನು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಯಾವಾಗಲೂ ದುಡಿಯುತ್ತ ಇರುವನು. ಅದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯಾರೂ ಅರಿಯರು.

೫. ಅವನು ದುಡಿದು ಬೆಳೆಯುವ ಧಾನ್ಯದಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಂದ ಜೀವನ ಸಾಗುವದು. ಕಾರಣ ನೇಗಿಲ ಮೇಲೆಯೇ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮ, ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮ.

ಪ್ರ. (೫) ಹೋಗುತ್ತಿದೆ ಹಳೆಯಕಾಲ, ಹೊಸಕಾಲ ಬರುತ್ತಲಿದೆ

ಬರುತ್ತಲಿದೆ ಹೊಸದೃಷ್ಟಿ ಹೊಸ ಬಯಕೆಗಳಿರಿ,

ಹೋಗುತ್ತಿದೆ ಹಳೆಬಾಳು, ಹೊಸಬಾಳು ಬರುತ್ತಲಿದೆ,

ಬರುತ್ತಲಿದೆ ಕುದಿಗೊಂಡು ತರುಣರೆದೆಗಳಿರಿ,

ತರುಣರಿರ, ಎದ್ದೇಳಿ ! ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳಿ ! ಕೇಳಿ !

ಬೀಸುತ್ತಿದೆ ಸತ್ತಿಮದ ರಸಪೂರ್ಣ ಹೊಸಗಾಳಿ

ಧಾರತದ ಬಣಗು ಬಾಹ್ಯವನಲುಗಾಡಿ,

ಉದುರುತಿವೆ ಮುದುಕರ್ದಿ ತರಗು ಹಣ್ಣೆಲೆಗಳೆಲ್ಲ

ನಲಿಯುತ್ತಿವೆ ನಳನಳಿಸಿ ಹೊಸಜಿಗರು ಮೂಡಿ

ತರುಣರಿರ, ಎದ್ದೇಳಿ ! ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳಿ ! ನೋಡಿ !

ಗರ್ಜಿಸಲು ತೊಡಗಿಹುದು ಕೇಸರಂಗಳ ಕೆದರಿ

ಇದವರೆಗೆ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಷ್ಟಾ

ತರುಣರಿರ, ಎದ್ದೇಳಿ ! ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳಿ ! ಕೇಳಿ !

ಹಳೆಮತದ ಕೊಳೆಯೆಲ್ಲ ಹೊಸಮತೀಯ ಹೊಳೆಯೆಲ್ಲ

ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗಲಿ ಬರಲಿ ವಿಜ್ಞಾನಬುದ್ಧಿ .

ನೇದಪ್ರಮಾಣತೆಯ ಮರುಮರೀಚಿಕೆಯೆಲ್ಲ

ನೀರರಿಸಿ ಕೆಡದಿರಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿ .

ತರುಣರಿರ, ಎದ್ದೇಳಿ ! ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳಿ ! ಬಾಳಿ

ಹೊಸಬಾಳ ಗೀತೆಯನು ದಿಕ್ಕುದೆಸೆ ಬಿರಿವಂತೆ

ಕೊರಳೆತ್ತಿ ಕೈಯೆತ್ತಿ ದಫಿಯೆತ್ತಿ ಹಾಡಿ

ಸೇರಿ ನಡೆದರೆ ನಿಮ್ಮ ತಡೆಯುವವರಾರಿಲ್ಲ;

ಜಗವೆ ಹಿಂಜರಿಯುವದು ನಿಡುದಾರಿ ನೀಡಿ

ತರುಣರ, ಎದ್ದೇಳಿ! ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳಿ! ಮೂಡಿ!

ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ
ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ:— (ಹಾ. ಸ್ವಾ. ೧೯೪೭)

೧. ಕವಿಯು ಸೂಚಿಸಿರುವ ಹೊಸಕಾಲದ ಬರುವಿಕೆಯ ರೀತಿಯು
ಯಾವದು? ೨. ಪಶ್ಚಿಮದ ಹೊಸಗಾಳಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಗಳು
ಯಾವವು? ೩. ಎಷ್ಟಾದ ಬಗ್ಗೆ ಕವಿಯ ಭಾವನೆಗಳು ಯಾವವು? ೪.
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಸಿದ್ಧಿ ಕೆಡದಿರಲು, ಯಾವ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ
ಇರುವದು? ೫. ಹೊಸ ಬಾಳಿನ ಗೀತೆಯನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ಹಾಡಬೇಕಿರುವನು? ಯಾಕೆ? ೬. ಸೇರಿ ನಡೆಯುವದರಿಂದಾಗುವ
ಲಾಭಗಳು ಯಾವವು?

ಉ:— ೧. ಹೆಣ್ಣು ಎಲೆಗಳು ಉದುರಿಹಿದ್ದು, ಕೋಳಿಸುವ ಹೊಸ
ಚಿಗುರು ಮೂಡುವಂತೆ ಹೊಸಕಾಲ ಬಂದಿತು.

೨. ಪಶ್ಚಿಮದ ಹೊಸಗಾಳಿ ಭಾರತದ ಒಣಗಿದ ಗಿಡವನ್ನು ಆಲು
ಗಾಡಿಸಿ ಹೆಣ್ಣಾದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸುವದು ನಂತರ ಹೊಸ ಎಲೆ
ಗಳು ತಾವೇ ಚಿಗಿಯುವವು.

೩. ಏಶಿಯಾವು ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದೆ.

೪. ಹೊಸ ಬುದ್ಧಿ ಎಂಬ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಹಳೆ ಮತದ ಕೊಳೆಯೆಲ್ಲ
ಕೊಚ್ಚಿಹೋಗಲಿ, ವೇದಗಳ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮೃಗಜಲದ ನೀರು
ಹುಡುಕಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿ ಕೆಡದಿರಲಿ.

೫. ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳು ಬಿರಿಯುವಂತೆಯೂ ಕೈಯೆತ್ತಿ, ಕೊರಳೆತ್ತಿ,
ದನಿಯೆತ್ತಿ ಹೊಸಬಾಳಿನ ಗೀತೆಯನ್ನು ಕವಿಯು ಹಾಡಿ ಹೇಳಿರುವನು.

೬. ಸೇರಿ ನಡೆದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ತಡೆಯುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ

ಪ್ರ (೬) ಎನ್ನೆದೆಯ ಬಾಗಿಲನು ಮುಚ್ಚಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದೆ
ಜೀವನದ ತಿರುಳಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯೊಳಗೆ!

ದೇವ ನೀನೈತಂದು ಬಾಗಿಲನು ಬಡಿಯೆ ನಾಂ
 ಸಿಡುಕಿನಿಂದಲೇ ಕೇಳಿ 'ಅರು ಅದು?' ಎಂದು ॥೧॥
 ಮೌನದಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೃಷ್ಣಮಾಡಲು ನೀನು
 ನಾನೆದ್ದೆ ಕೋಪದಲಿ ಕಂಡದಂತಾಗಿ
 ಆರಿವನು ನಿದ್ರೆಯಲಿ ಭಂಗ ತಂದಿಹ ಧೂರ್ತ ?
 ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ಬಂದು ಬಾಗಿಲನು ತೆರದೆ ॥೨॥
 ನಿನ್ನ ನೋಡುತ್ತಲೆನ್ನ ಕೋಪ ಕಣ್ಣೀರಾಯ್ತು
 ನಿನ್ನ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ವಿರಚಿ ಎನ್ನ ಮನಸೆಳೆಯೆ
 ಮೌನದಲಿ ಹೃದಯದಲಿ ತಳಮಳದಿ ತಪಿಸಿದೆನು,
 ನೀನೊಳಗೆ ಬರಬೇಕು ಎಂಬುದೆನ್ನಿಚ್ಛೆ ॥೩॥
 ನಸುನಕ್ಕು ಚಣಕಾಲ ಒಳಗೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ
 ಮುಂದಕ್ಕು ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನೀ ದೇವದೇವ.
 ನಿನ್ನ ಪುನರಾಗಮನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಲಿರುವೆ
 ಎದೆಯ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಹೊಸ್ತಿಲಲಿ ನಿಂದು ॥೪॥

ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯವನ್ನು ಅನ್ವಯವಾಗಿ ಓದಿಕೊಂಡು, ಕೆಳಗಿನ
 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ: (೧೯೪೪)

- [೧] ಮೊದಲನೆಯ ಪದ್ಯವು ಎಂಥ ಜನರನ್ನು ಕುರಿತು ಆದೆ ?
- [೨] ದೇವರ ಅರಿವಿಲ್ಲದವರು ಏಕೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಡುವರು ? [೩]
- ದೇವರ ದರ್ಶನವಾದ ಬಳಿಕ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವದು ?
- [೪] ದೇವರು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತ ದರ್ಶನ ಕೊಟ್ಟು ಏಕೆ ಮಾಯ ವಾಗುವನು ?

ಉ:— [೧] ಭಾವಿಕರ, ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು, ಅಥವಾ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳು.
 [೨] ಬಾಹ್ಯಾಡಂಬರಕ್ಕೆ [೩] ಮಹತ್ವವುಳ್ಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಉಳಿಯುವ
 ದಿಲ್ಲ. [೪] ದೇವರ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಅಖಂಡವಾಗಿ ಮಾಡಲಿಂಬುದು
 ಅವನ ಉದ್ದೇಶ.

ಪ್ರ:- [೭] ನಗು ನಗು ಮಗುವೇ | ಬಗೆಬಗೆಯಿಂದಲಿ |
ಮಿಗೆ ಸೊಗಸನ್ನು ಬೀರುತ ಮನಕೆ ||
ಮುಗಿಲೊಳು ನಗುತಲಿ | ಸೊಗಯಿಪ ಚಂದ್ರನ |
ಮೊಗವನು ನೋಡುತ ಕುಲು ಕುಲು ನೀ || ೧ ||

ಹಣಕಿಡುತಲಿ ಎ | ನ್ನ ಣಕಿಪುದೇತಕೆ | ಗುಣ
ಹೀನನವೋಲಾ ಚಂದ್ರಮನೇ ||
ಕೆಣಕಲು ನೀ ಗಡ | ಸೆಣಸುತ ನಿನ್ನನ್ನು | ಕುಣಿ
ಸದೆ ಬಿಡುವೆನೆ ನೋಡೆಂದ || ೨ ||

ತರಣಿಯ ಸಿರಿಯಿದು | ಇರಲಿಕೆ ನಿನ್ನೊಳು | ಗರು
ವಿಕೆ ಎಂತೋ | ಅರಿಯೆನು ನಾ
ಗರುವದ ಪರಿಯಿದು | ಸರಿಯಾಗದು ಹಿಮ | ಕರನೇ
ಕರ ಪಿಡಿವಾಡೆಂದು || ೩ ||

ಎಳೆನಗೆ ಬೆಳದಿಂ | ಗಳದಿಂ ನದನ | ಕಮಲ
ವೆನ್ನದು ನಲಿದಲರುವದು ||
ಇಳೆಯೊಳಗಿರಿದಿರಾ | ಬಲು ಸೋಜಿಗವನು | ತಿಳಿ
ಯೆನು ತರಳೆನೆ ವಗು ನಗು ನೀ || ೪ ||

ಕುಲುಕುಲು ನಗುವಹ | ಸುಳನ ಮೊಗವ ನೋ |
ಡಲು ಪೂರ್ವದ ಪುಣ್ಯವೆ ಬೇಕು. || ೫ ||

ಮೇಲಿನ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಅರ್ಥ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ
ಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. [೧೯೪೫]

ಪ್ರ:- [೧] ಈ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಯಾರು ಅಂದಿರಬಹುದು ?
ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು ? [೨] ಎರಡನೆಯ ಪದ್ಯದ
ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನು ? [೩] ಮೂರನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಬುದ್ಧಿಯ
ಮಾತಾವುದು ? [೪] ಸಾಲ್ಪನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಸೋಜಿಗವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ
ಪಡಿಸಿ. [೫] ಕೊನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು
ವಿವರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

[೧] ಉಃ ರಾತ್ರಿಕಮಲ; ಚಂದ್ರನಮದ. [೨] ಎಲೈ ಚಂದ್ರ
ಮನೇ ನೀನು ಗುಣಹೀನರಂತೆ ಅಣಕವಾಡುವದು ಏಕೆ ? ಕೆಣಕಿದರೆ
ನೀನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಳುತ್ ನಿನ್ನನ್ನು ಕುಣಿಸದೆ ಬಿಡುವೆನೆ ನೋಡು ? [೩]
ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಕಡವಾಗಿ ಉಳಿದಿರಲಾಗಿ ಗರ್ವಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ
ವೆಲ್ಲಿದೆ ? ಸರಸ ಸೋತ್ತಿನಿಂದ ಹೆರವರು ಮೆರೆಯುವದು ಒಳಿತಲ್ಲ [೪]
ಎಳೆನಗೆ ಬೆಳದಿಂಗಳದಿಂದ ನನ್ನ ಮುಖಕಮಲ ಆನಂದದಿಂದ ಆರಳು
ವದು. [೫] ಕುಲು ಕುಲು ನಗುವ ಮಗುವಿನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡ
ಲಿಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದ ಪುಣ್ಯಬೀಕು ಅದರಂತೆ ಚಂದವಾದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು
ಇಂಪಾಗಿ ಹಾಡಲು ಪರಮಾತ್ಮನ ಕೃಪೆಬೇಕು. (ಮಧುರ ಕಂಠವಿರಬೇಕು.)

ಪ್ರ:- [೮] ಭರತಮಾತೆಯ ಪುಣ್ಯಗರ್ಭದೊಳು ಪುಟ್ಟಿ ನಾ
ನಿರದೆ ಕರುನಾಡೆಂಬ ದೇಶದೊಳು ಬೆಳೆದು ||
ಸರಳಮುಜು ಕೋಮಲದ ಗುಣಕೆ ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ |
ಮೆರೆವೆನ್ನ ಕಂಡು 'ಕನ್ನಡ' ವೆಂದರಾಗ ||
ಅಲ್ಲದೆ ನೋಡಿದರೆಲ್ಲಿಯು ಈಗ |
ಸಲ್ಲುವುದೆನಗ್ಗೊಳ ಮುನ್ನಣಿಯು |
ಭಾಷಾವತ್ಸಲರಿಲ್ಲರು ಸೇರಿ |
ತೋಷದೆ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಪರಿಷತ್ತುಗಳ |
ಭೂಷಿಸಿ ಎನ್ನನು ಪರಿಪರಿ ವಿಧದಿಂ |
ಪಾಲಿಸಿ ಲಾಲಿಸಿ ಮೆರೆವರು ಎನ್ನ |
ಮೊರೆವರು ಎನ್ನ |
ಮೂಡುವ ಹರುಷದೆ ಬಾಲರು ಎನಗೆ |
ತೊಡಿಸುತೆ ತರತರ ತೊಡವುಗಳ |
ಉಡಿಸುತೆ ಒಪ್ಪುವ ವಸ್ತ್ರಗಳ |
ಮುಡಿಸುತೆ ಕಂಪಿನ ಕುಸುಮಗಳ |
ಉಲಿವರು ನಲಿವರು ಒಲಿಸುವರು |
ಬೆಡದನ್ನನು ಹರಸುವರು |
ಮೆರೆಸುವರು |

ಈ ಕವಿತೆಯೊಳಗಿಂದ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದು, ಮುಂದಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. [೧೯೪೬]

[ಅ] ಈ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಯಾರು ಅಂದಿರಬಹುದು ? 'ಕನ್ನಡ' ವೆಂಬ ಹೆಸರು ಹೇಗೆ ಬಂತು ? [ಆ] ತರತರದ ತೊಡವು, ಒಪ್ಪುವ ವಸ್ತ್ರ, ಕಂಪಿನ ಕುಸುಮ ಎಂದರೇನು ? [ಇ] ಕನ್ನಡ ನುಡಿಗೆ ಮನ್ನಣೆಯು ಈಗ ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿದೆ ? [ಈ] 'ಭಾಷಾವತ್ಸಲರು' ಎಂದರೇನು ? ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಮೂವರು ಭಾಷಾವತ್ಸಲರು ಹೆಸರು ಬರೆಯಿರಿ

ಉಃ - [ಅ] ಕನ್ನಡಾಂಬಿಯು ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಅಂದಿರುವಳು. ಕವು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುದರಿಂದಲೂ ಸರಳ ಮತ್ತು ಕೋಮಲವಾದ ಗುಣಗಳ ಉತ್ಕರ್ಷದಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡವೆಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು.

[ಆ] ಬಗೆಬಗೆಯ ಆಭರಣ, ಶೋಭಿಸುವ ಅರಿವೆ. ಸುವಾಸನೆಯ ಹೂವೆಂದರೆ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ ಅರಿವೆಗಳು-ಗ್ರಂಥಗಳು.

[ಇ] ಈಗ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು ನೆರೆಯಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ರೀತಿಯಿಂದ ಅಂದರೆ ಗದ್ಯ, ಪದ್ಯ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ರೂಪವಾಗಿ ಸೇವಿಸಿ, ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯೆಂಬ ಮಾತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವರು.

ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕರು ಅನಂದದಿಂದ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯೆಂಬ ಮಾತೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಬಗೆಯ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದಲೂ ಒಪ್ಪುವ ಪತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಸುವಾಸನೆಯ ಹೂಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕರಿಸುವರು ಅದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವರು. [ಸಣ್ಣ ಬಾಲಕರು ತಮ್ಮ ಮಧುರವಾದ ಮತ್ತು ಮಂಜುಳವಾದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುವರು. ಗದ್ಯ ಮತ್ತು ಪದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವರು. ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಹತ್ತಿರುವರು.]

(ಈ) ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವರು; ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸ, ಪಂಪ, ಹೊನ್ನೆ, ಅಂಡಯ್ಯ.

ಪ್ರತಿ-(೧೯) ಗಿರಿಗಳನ್ನು ಕೊರೆಯುವೆನು ದಾರಿಯನ್ನು ತೆರೆಯುವೆನು ಸರ್ವಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿ, ಸಹಿಸಿ;

ಸಿರಿಸೂರೆಗೊಂಡಿರುವ ಅರಮನೆಯ ರಚಿಸುವೆನು
ಪರಿಸರಯ ಕಾಯಶ್ರಮ ವಹಿಸಿ. ವಹಿಸಿ.

ಆದರೇನಿಹುದೆನಗೆ ? ನಾಲ್ಕು ಅಣೆಯ ಕೂಲಿ
ದಿನದಿನದ ದುಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಗುವ ಫಲವು.

ಇನಿತು ಜೀದರಿನ ಕೈಗೆ ಇನಿತು ಬಲದೀ ಭುಜಕೆ
ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಗಳಿಪಕ್ರಾಣವಿಲ್ಲ-ಅರೆಹೊಟ್ಟೆಬಾಳುವದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ

ಮುರುಕು ಗುಡಿಸಲಿನೊಳಗೆ ಹರಕು ಚಾವೆಯ ಮೇಲೆ

ಒರಗಿಕೊಳ್ಳುವದೆನ್ನ ಹಣೆಯ ಬರಹ;

ನಾ ಕಟ್ಟಿದಂತಸ್ತುಗಳ ಮಂಚಗಳ ಮೇಲೆ

ಒರಗಿ ಸುಖಿಸುವ ಭಾಗ್ಯ ಮತ್ತೊಬ್ಬಗೆ

ದುಡಿದು ರಕ್ತದ ಬೆಮರನಿಡುವ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ

ಹಾಸು ಬಂಡೆಯನೆಳೆವರಾಶಿಯೇನು ?

ದುಡಿತಕ್ಕೆ ಬಡತನವು ಅಲಸಕೆ ಸಿರಿತನವು

ಇದುವೆ ಮಾನವ ಕುಲದ ರೀತಿಯೇನು ?

ಮೇಲಿನ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಓದಿ, ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ
ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ. [೧೯೪೭]

[೧] ಕೂಲಿಯುವನು ಯಾವ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮವಹಿಸುವನು?

[೨] ಆದರೂ ಅವನು ಬಾಳು ದುಃಖಪುಯವಾದುದೆಂದು ಯಾವ ಮಾತು

ಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುವದು ? [೩] ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು ಭೋಗಿಸುವವರು

ಯಾರು ? ಮತ್ತು ಅವರು ಭೋಗಿಸುವ ಸೌಖ್ಯವು ಯಾವದು ? [೪]

“ ರಕ್ತದ ಬೆಮರನಿಡುವ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಸುಬಂಡೆಯನೆಳೆ ”

ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿರಿ [೫] ಮಾನದ ಕುಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು

ಬರುವ ದೋಷವೇನು ?

ಉ: - (೧) ಕೂಲಿಯುವನು ಗಿರಿಗಳನ್ನು ಕೊರೆದು, ಅರಮನೆ
ಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವನು.

[೨] ಅದರೂ ಅವನಿಗೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಸಾಲ್ಕು ಅಣೆ ಮಾತ್ರ ಕೂಲಿ ದೊರೆ ಯುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಅರಹೊಟ್ಟೆ ಬಾಳುವದು ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ಮುರುಕು ಗುಡಿಸಲಿನೊಳಗೆ ಹರಕು ಜಾವೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗುವದು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.

[೩] ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಿರಿವಂತರು ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸುವರು. ಕೂಲಿಯವನು ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲುಪ್ಪರಿಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಚಗಳ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ಸುಖಿಸುವರು

[೪] ಕೂಲಿಯವನು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮೈಯಿಂದ ಬೆವರು ಹರಿಯುವ ಹಾಗೆ ದುಡಿಯುವನು, ಅದರಿಂದ ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬು ವಂತೆ ಕೂಲಿ ಯೇನೂ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಸು ಬಂಡೆಯನ್ನು ಎಳೆದಂತೆ ಆಗುವದು.

[೫] ರಕ್ತ ಸುರಿಸಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಮನೆ ಕಟ್ಟುವವರು ಒಬ್ಬರು. ದುಡಿಯದೆ ಅದರ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸುವವರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು.

ಪ್ರ: — [೧೦] ಜೀವನವೆಂದರೆ ಮುಳ್ಳಿನ ಹಾಸಿಗೆ,

ಕಳ್ಳಿಯ ಹಾಲಿನ ಘನರಸ ತಂಗಿ |

ಕುಡಿಯಲಾರದೆ ಕುಡಿದು ಕಂಠದಿ ಧರಿಸುತ

ನೀಲ ಕಂಠರಲ್ಲ ನಿಂತಾರ ತಂಗಿ |

ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿದ ಬುತ್ತಿಯ

ಗಂಟುಬಿಚ್ಚಿ ಉಣಬೇಕವ್ವ ತಂಗಿ |

ಎಡಹುತ ಮುಗ್ಗುತ ಬೀಳುತ ಎಳುತ

ಊನ ದಾರಿಯ ಹಿಡಿಯಬೇಕ ತಂಗಿ |

ಸುತ್ತಲಿದ್ದವರನ್ನು ಮತ್ತ ರಾಗದೆ ನೋಡಿ

ಎತ್ತ ಹೋದರೂ ಪ್ರೀತಿಯಿರಬೇಕ ತಂಗಿ |

ದೇವನ ಪಾದದ ಭಜನೆಯ ಮಾಡುತ

ಅವನ ಸಾಮವೇ ನಂಬಿಯಿರಬೇಕು ತಂಗಿ |

ಹೆಚ್ಚೇನು ಹೇಳಲಿ? ನಿನ್ನ ಜೀವನ ಮಾಡು

ಅವನಿಗೇರಿಸಿದಂಥ ಹೂವಾಗಿ ತಂಗಿ |

ಅದರ ಚಿಂದನ ಹೊಂದಿ ಅನಂದನ ಹೊಂದಿ

ಬಾಳೆಂದು ಹರಿಸ್ಸಾನ ನಿನ್ನಣ್ಣ ತಂಗಿ !

ಮೇಲಿನ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಓದಿ, ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ. [೧೯೪೭ ಅಕ್ಟೋಬರ್]

(೧) ಕವಿಯು ಜೀವನವನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಯಾಕೆ? (೨) ಎಡವುತ, ಮುಗ್ಗುತ, ಬೀಳುತ, ಎಳುತ, ಊರಿನ ದಾರಿಯ ಹಿಡಿಯಬೇಕ ತಂಗಿ ! ಈ ಸಾಲುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ (೩) ನಮ್ಮ ಜೀವನವು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಗಬೇಕಾದರೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಗುಣಗಳು ಇರತಕ್ಕದ್ದು? (೪) ಕೊನೆಯ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣನು ತಂಗಿಗೆ ಏನೆಂದು ಹರಿಸಿರುವನು? (೫) ಈ ಕವಿತೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ತಲೆಬರಹವನ್ನು ಕೊಡಿರಿ.

ಉ:—೧. ಕವಿಯು ಜೀವನವನ್ನು ಮುಳ್ಳಿನ ಹಾಸಿಗೆ, ಕಳ್ಳಿಯ ಹಾಲಿನ ಘನರಸಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮುಳ್ಳಿನ ಹಾಸಿಗೆಯು ಸುಖನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ ಚುಚ್ಚಿ ಗಾಸಿಗೊಳಿಸುವುದು. ಕಳ್ಳಿಯ ಹಾಲು ನೋಟಕ್ಕೆ ಶುಭ್ರವಾಗಿ ಚಂದಕಂಡರೂ ಅದರ ವಿಷವು ಬಾಧಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೇ ಜೀವನವು ಸುಖಮಯವಾಗಿ ಕಂಡರೂ, ತುಂಬ ದುಃಖಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ೨. ಜೀವನವೂ ಒಂದೇಸವನೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಏರಿಳಿತಗಳಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ ಎಡವು, ಮುಗ್ಗು, ಬೀಳು ಇವು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಎಳುತ ಇದು ಅದರೊಳಗಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗುವದನ್ನು ಹೇಳುವದು. ೩ ಎಲ್ಲರ ಕೂಡ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಿರಬೇಕು. ದೇವನ ಪಾದದ ಭಜನೆಯ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅವರನ್ನು ನಂಬಿ ಜೀವಿಸಬೇಕು. ಸೊಕ್ಕಿಗೆಗಳಬಾರದು. ೪. ನಿನ್ನ ಜೀವನವು ದೇವರಿಗೆ ಏಸಿದ ಕೂವಾಗಲಿ, ಅದರ ಜೊಂದೆ ನಿನಗೆ ಬರಲಿ. ಅದರಿಂದ ಅನಂದಹೊಂದಿ ಬಾಳಲಿ. ೫ ಜೀವನಸಾರ.

ಪ್ರ: (೧೦) ಸಂಹಾರ ಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಹನು ಉರಿಗಣ್ಣ ಕಡಲಾಚೆ ಪಾಶ್ವಾತ್ಯರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನೋಡಣ್ಣ;

ಪ್ರಲಯವೇ ರುದ್ರಾವತಾರದಲಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದೆ
 ನರಮೇಧ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ, ರಕ್ತನದಿಹರಿಯುತ್ತಿದೆ,
 ಗೋಹತ್ಯೆ, ಸ್ತ್ರೀಹತ್ಯೆ, ಶಿಶುಹತ್ಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ
 ರುದ್ರಭೀಕರನಾಗಿ ಭೂವೈಷ್ಣವು ನಡುಗುತ್ತಿದೆ ||೧||
 ಗಣನೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ವಿಕ್ರಾಂತಿ ಘನತೆಗಳು
 ಬಿದ್ದಿದ್ದು ಮುಗ್ಧರಿಸಿ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿಹವಿದು,
 ಚಂದ್ರಿಕೆಯು ಹ್ಯಾರೈಸಿನಿಂದ ನೈದಿಲೆಯಂತೆ.
 ನೆಲಜಲಾಕಾಶಗಳು ಬೇಡುತ್ತಿವೆ ಶಾಂತಿಯನು,
 ಸಾಕುವಾಡ್ಯ ದೇವ, ಸಂಹಾರ ಲೀಲೆಯನು !
 ಬೆಂದ ವಿಶ್ವವ ಶಾಂತಿಜಲಸೇಚನದಿ ||೨||

ಮೇಲಿನ ಕವಿತೆಯನ್ನೋದಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ
 ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ (೧೯೪೮)

೧. ಉರಿಗಣ್ಣನು ಯಾರು ? ಅವನು ಈಗ ಯಾವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ
 ತೊಡಗಿರುವನು ? ೨. ಅದರಿಂದ ಕಂಡುಬರುವ ಭಯಂಕರ ಪರಿಣಾಮ
 ಗಳು ಯಾವವು ? ೩. ನರಮೇಧ, ನೈದಿಲೆ, ವಿಕ್ರಾಂತಿ ಈ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ
 ಬರೆಯಿರಿ. ೪. ಈ ಕವಿತೆಯ ಯಾವ ಸಾಲುಗಳು ನಿಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ
 ಅತಿ ಸುಂದರವಾಗಿವೆ. ಯಾಕೆ ? ೫. ಕವಿಯ ಬೇಡಿಕೆ ಏನಿದೆ ? ೬
 ಈ ಕವಿತೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ತಲೆಬರಹವನ್ನು ಕೊಡಿರಿ.

ಉ:— ೧. ಉರಿಗಣ್ಣನು ಶಿವ, ಅವನು ಈಗ ಸಂಹಾರಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ
 ತೊಡಗಿರುವನು. ಅವನು ತನ್ನ ಮೂರನೇ ಕಣ್ಣನ್ನು ತೆಗೆದು ಯುದ್ಧ
 ರೂಪದಿಂದ ಸಂಹಾರಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವನು.

೨. ಜನರ ಸಂಹಾರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಗೋಹತ್ಯೆ, ಶಿಶುಹತ್ಯೆ, ಸ್ತ್ರೀ
 ಹತ್ಯೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಭೂಮಿ, ಆಕಾಶಗಳು ನಡುಗುತ್ತಿವೆ ರಕ್ತ
 ಕಾಲುನೆಯೇ ಕರಿಯಹತ್ತಿವೆ

೩. ನರಮೇಧ- ಮನುಷ್ಯಸಂಹಾರ; ನೈದಿಲೆ—ಕಮಲ
 ವಿಕ್ರಾಂತಿ ಪರಾಕ್ರಮ

೪. ೨ನೇ ನುಡಿಯ ಕೊನೆಯ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳು ಅತಿ ಸುಂದರವಾಗಿವೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರ ಮನವು ಕರಗುವಂತೆ ಭಾವವು ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಬೆಂದ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಶಾಂತಿ ಎಂಬ ಜಲವನ್ನು ಉಗ್ಗಿ ಶಾಂತಮಾಡೆಂದು ಕವಿಯ ಬೇಡಿಕೆಯು ಅದೆ.

೫. ಎಲ್ಲಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಂತಿಯು ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ದೇವರೇ ಸಂಹಾರಲೀಲೆಯನ್ನು ಸಾಕು ಮಾಡು. ಹಾಗೂ ಬೆಂದಂಥ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡು. ಎಂಬದು ಕವಿಯಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ.

೬. ಸಂಹಾರಲೀಲೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:— ೧೨ ಅಕ್ಕತಂಗಿಂದಿರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯನು ಕಲಿಸಿ

ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳ ಬುದ್ಧಿ ಮುದ್ದಾಡಿ ಬಲಿಸಿ

ನಕ್ಕು ನಲಿದಾಡಿ ಹಿರಕಿರಿಯರನು ಒಲಿಸಿ

ಅಡಗಡಿಗೆ ಹೋಗೋಣ ಸೀಮೆಯನು ದಾಟಿ

||೧||

ಹಿಂದಿರುವ ಹಗೆಯೇಗ ಅಂಗಾರವಾಯ್ತು

ಮುಂದಿರುವ ಗೆಳೆತನದ ಸಿಂಗಾರವಾಯ್ತು

ಹಿಂದಿರುವ ಹಗೆಯೇಗ ಅಂಗಾರವಾಯ್ತು

ಇಂದು ಮುಟ್ಟಿದ ಪತ್ರಿ ಬಂಗಾರವಾಯ್ತು

ಹೋಗೋಣ ಬಾ ಇನ್ನು ಸೀಮೆಯನ್ನು ದಾಟಿ

||೨||

ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಿರುಕತನವನ್ನು

ನೀಗಲಾಡಿಸುತ ಮನೆಮುರುಕತನವನ್ನು

ಬೇಗವಿಂ ಕುರುಸಾಡ ಹರುಕತನವನ್ನು

ಕಳೆದು ಹಿರಿದಾಗೋಣ ಸೀಮೆಯನು ದಾಟಿ

||೩||

ಮೇಲಿನ ಕವಿತೆಯನ್ನೋದಿ ತಿಳಿಮುಕೊಂಡು, ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ, ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಡಿರಿ: (೧೯೪೯)

(೧) “ ಸೀಮೆಯನು ದಾಟುವದು ” ಅಂದರೇನು ?

(೨) ಸೀಮೆಯನ್ನು ದಾಟುವ ಮುಂಚೆ ನಾವು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಗಳಾವವು ?

(೩) “ ಇಂದು ಮುಟ್ಟಿದ ಪತ್ರಿ ಬಂಗಾರವಾಯ್ತು ” ಈ ಮಾತನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿರಿ.

(೪) ಕವಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಮೇರೆಗೆ ಕರುಣಾಡಿನ ಹರುಕತನದ ಕಾರಣಗಳಾವವು ?

(೫) ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿಯ ಯಾವ ಸಾಲುಗಳು ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ ಯಾಕೆ ?

(೬) ಈ ಕವಿತೆಗೆ ಯೋಗ್ಯ ತಲೆಬರಹವನ್ನು ಕೊಡಿ

ಉ:- (೧) ಸೀಮೆಯನ್ನು ದಾಟುವದೆಂದರೆ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವದು ಎಂಬರ್ಥ. ಇಂದ. ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ ದಂದ್ರತನ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಗಡೆ ಮಾಡುವದೇ ಇಲ್ಲಿ ಸೀಮೆಯನ್ನು ದಾಟುವದೆಂಬುದರ ಛಾವಣಿ

(೨) ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರಿಗೆ, ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸಬೇಕು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಾಣಬೇಕು. ತಿರುಕತನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮನೆ ಮುರುಕತನವನ್ನು ನೀಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ಹರಕುತನವು ಇಲ್ಲದಂತಾಗಬೇಕು. ಇವು ನಾವು ಸೀಮೆಯನ್ನು ದಾಟುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳು.

(೩) ಹಗೆತನವಿಲ್ಲ. ಗೆಲೆಯರೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಕೂಡ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವರು ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಹೊತ್ತು ಒಳ್ಳೇ ಕಾಲವು ನಮಗೆ ಬಂದಿರುವದು. ನಾವು ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸುರುವು ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಮುಟ್ಟಿದ ಪತ್ರಿ, ಬಂಗಾರ ವಾಗುವದು, ಅಂದರೆ ನಾವು ಹಿಡಿದ ಕೆಲಸವು ಪೂರ್ಣವಾಗುವದು.

(೪) ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಳಜಗಳಗಳು ಬಹಳ ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಏಳಿಗೆಯಾಗುವದು ನಮಗೆ ಸಹನವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಟ್ಟಿಲ್ಲ.

(೫) 'ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಿರುಕತನವನ್ನು
ನೀಗಲಾಡಿಸುತ ಮನೆ ಮುರುಕತನವನ್ನು
ಬೇಗದಿಂದ ಕರುಣಾಡ ಹರುಕತನವನ್ನು
ಕಳೆದು ಹಿರಿದಾಗೋಣ ಸೀಮೆಯನು ದಾಟಿ'

ಈ ಸಾಲುಗಳು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ ಈ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಅಸೂಯೆ, ಮತ್ಸರಗಳನ್ನು

ಕಂಡು ಕಳವಳಗೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಗುಣಗಳು ಇಲ್ಲದಂತಾಗಲಿಂವು ಅವನು ಹಾರೈಸುವನು ನಮ್ಮನಾಡಿನ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಈ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಹಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಇವು ಕವಿಯ ದೇಶ ಪ್ರೇಮದ ಹಾಡುಗಳು ಇಲ್ಲಿರುವ ಉದಾತ್ತವಾದ ಭಾವವು, ನನಗೆ ಸಂತೋಷ ವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವದು. ಉಳಿದ ಸಾಲುಗಳಿಗಿಂತ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಉದಾತ್ತವಾದ ಕಲ್ಪನೆಯಿದೆ ಅದರಿಂದ ಈ ಸಾಲುಗಳು ನನಗೆ ಸೇರು ತ್ತವೆ.

(೬) ಸೀಮೊಲ್ಲಂಘನ

ಪ್ರ:- (೧೩) ಇಲ್ಲೊಂದು ಸಣ್ಣ ಕವಿತೆಯಿದೆ. ಅದರ ಬುಡದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವೆ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ (೧೯೫೦)

ಕನ್ನಡಿಗನಿಗೆ ತಾಯಿ ಒನ್ನನ ಕಳೆಯೆನೆಂದೆನ್ನ ದಿರಿಚ್ಚರಿಕೆ
ಜಿನ್ನಾಗಿರುವಳನ್ನು ಮನ್ನಿ ಸುತ್ತಲಿ ಸಂಪನ್ನ ನಾಗಿಚ್ಚರಿಕೆ ||೧||
ವಿಕ್ಕಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸಾಹಾಯ್ಯವನಿಕ್ಕುವದೆಚ್ಚರಿಕೆ
ಸೊಕ್ಕು ಮಾಡಲು ಬೇಡವುಕ್ಕುವ ಹಾಲುಮಾಣ್ಣುಕ್ಕುವದೆಚ್ಚರಿಕೆ||೨||
ಸರಭಾಸೆಗಳಸುತ ಸರಸಕರ್ಣಾಟಕ ತೊರೆಯದಿರಿಚ್ಚರಿಕೆ
ಎರವಿನಾ ಆಕ್ಕೆ ತಾನೆಸರಿಗೆ ಬವುದೆ ಆರಿತುನೋಡೆಚ್ಚರಿಕೆ ||೩||
ಅರಿಯದೆ ತಿರಳನ್ನರಿತವರಂದದೆ ಬರೆಯದಿರಿಚ್ಚರಿಕೆ
ಕೆರೆಯೊಳಗಿಲ್ಲದ ನೀರು ಕಾಲಿನೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿವುದೆಂತೆಚ್ಚರಿಕೆ ||೪||
ಸೂಸುವ ಪ್ರೇಮದೆ ಭಾಷಾ ಜನನಿಯನ್ನು ಪೋಷಿವುದೆಚ್ಚರಿಕೆ
ಬೇಸರಗೊಳ್ಳದೆ ವಾಸುದೇವ ಪಾದದಾಸನಾಗಿಚ್ಚರಿಕೆ ||೫||

೧. ಈ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಅನ್ನುವಾಗ ಹಾಡುವಾಗ - ನಿಮ್ಮ ಮನ
ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಶೇಷ ಭಾವವು ಮೂಡುವದು ? ಅದರ
ಯಕ್ತಾಯುಕ್ತತೆಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ

೨. ಒಂದನೆಯ ಪದ್ಯದ ಅರ್ಥವು ಆಯ್ದನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುನ
ರುಕ್ತವಾಗಿದೆಯೇ? ಸಕಾರಣವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

೨. ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಗಾದೆಯ ಮಾತುಗಳಂತಹ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿರಿ.
೪. ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಒಟ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳು ಎಷ್ಟು ? ಒಂದೊಂದನ್ನು ಕ್ರಮದಿಂದ ಹೇಳಿರಿ.

ಉ: (೧) 'ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾತೆಯನ್ನು ಮರೆಯ ಬಾರದು. ಪ್ರೇಮ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಪೋಷಿ-ಬೇಕು' ಎಂಬ ಭಾವವು ಈ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಅನ್ನವಾಗ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುವದು. ಪರಭಾಷೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಮಾತೆಯನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು. ಕಡತಂದ ಅಕ್ಕಿಯು ನೆಟ್ಟಗೆ ಮಾಡದೆ ಅನ್ನದ ಎಸರಿಗೆ ಹಾಕಲು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಪರಭಾಷೆಗಳು ನಮಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಪಯೋಗ ಬೀಳುವದಿಲ್ಲ.

(೨) ಒಂದನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ -- 'ಕನ್ನಡಿಗನೇ, ಕನ್ನಡಮಾತೆಯ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಕಳೆಯುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅನ್ನ ಬೇಡ. ಅವಳನ್ನು ಹೆನ್ನಾಗಿ ಮನ್ನಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ನೀನು ಭಾಗ್ಯವಂತನಾಗುವಿ' ಎಂಬ ಅರ್ಥವದೆ. ಅದರಿಂದ ಐದನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಪ್ರೇಮ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಭಾಷಾ ದೇವಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು; ಬೇಸರಿಕೆಮಾಡದೆ ದೇವರಪಾದವನ್ನು ಸೇವಿಸು. ಎಂದಿದೆ ಇದರಿಂದ ಒಂದನೆಯ ಪದ್ಯದ ಅರ್ಥವು ಐದನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುನರುಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

(೩) 'ಉಕ್ಕುವ ಹಾಲು ಮುಟ್ಟುಕ್ಕುವದು' ಹಾಲು ಉಕ್ಕಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುವದು. ಅದು ಮಣ್ಣಿನ ಪಾಲಾಗುವದು ಅದರಂತೆ ಸೊಕ್ಕು ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುವದು.

'ಎವವಿನಾ ಅಕ್ಕಿ ತಾನೆಸರಿಗೆ ಬಪ್ಪದೆ'— ಕಡತಂದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕುದಿಯುವ ಎಸರಿಗೆ ಹಾಕಲು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿಯ ಹಳ್ಳುಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಅರಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಅದರಂತೆ ಪರಭಾಷೆಯು ನೋಟಕ್ಕೆ ಹೊದಕಂಡರೂ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಾರದು. ಎಷ್ಟಾದರೂ ಅದು ಕಡ

ತಂದದ್ದು 'ಅರಿಯದೆ ತಿರುಳನ್ನರಿತವರಂದರೆ ಬರೆಯದಿರು'— ತನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದಿದ್ದರೂ ತಾನು ಎಲ್ಲ ಬಲ್ಲವನಂತೆ ಬರೆಯೋ ಹೋದರೆ ತಪ್ಪು ಕನ್ನ ಮೂರ್ಖತನವೇ ಹೊರಬೀಳುವುದು.

'ಕೆರೆಯೊಳಗಿಲ್ಲದ ನೀರು ಕಾಲುನೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿವುದೆಂತು' ಕೆರೆಯ ನೀರು ಕಾಲುನೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವುದು. ಕೆರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನೀರು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾಲುನೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುವದು.

(೪) ಕನ್ನಡಿಗನಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳು:—(ಅ) ತಾಯಿಯ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಕಳೆಯುವದಿಲ್ಲ ನೆನ್ನಬೇಡ (ಆ) ಅವಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಮನ್ನಿಸು (ಇ) ಪರಭಾಷೆಗಳ ಮೋಹದಿಂದ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡ (ಈ) ತಿಳಿಯದ್ದನ್ನು ಒಡುತ್ತದೆಂದು ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡ. (ಉ) ಪ್ರೇಮ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭಾಷಾ ಜನನಿಯನ್ನು ಪೋಷಿಸು

ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

ಭಾಗ ೨

೧ ವ್ಯಾಕರಣಸಾರ

ಅರ್ಥವುಳ್ಳ ಅಕ್ಷರಗಳ ಗುಂಪು. ಶಬ್ದವೆನಿಸುವದು ಉದಾ:-ಗಿಡ, ಮನೆ, ಅಡು. ಹೆಣ್ಣು, ಓದು ಉಣ್ಣು, ಮಲಗು, ಮುಂ

ವಿಶೇಷ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಶಬ್ದಗಳ ಕೊನೆಗೆ ಸೇರುವ ವರ್ಣಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳೆಂಬ ಹೆಸರು. ಉ:-ಗು, ಅನ್ನು, ಇಂದ, ಗೆ ಇಗೆ, ಕೆ, ಅಕ್ಕೆ ಮುಂ

ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಲು ಪದವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪದಗಳಲ್ಲಿ (೧) ನಾಮಪದ (೨) ಕ್ರಿಯಾಪದ (೩) ಅವ್ಯಯ ಪದಗಳೆಂಬ ಮೂರು ವಿಧಗಳು

ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರುವಾಗ, ಪ್ರಕೃತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬರುವದು. ಪ್ರಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಪ್ರಕೃತಿಗಳು, ಪ್ರಾತಿ ಪದಿಕಗಳು ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೇಳುವ ಪ್ರಕೃತಿಗಳು ಧಾತುಗಳು

೧ ನಾಮಪದ:- ಒಡವೆಯ ಹೆಸರುಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಗುಣ ಕ್ರಿಯೆಗಳು. ಉದಾ:-ಗಿಡ, ಕಟಿ, ಗೆ, ಪುಸ್ತಕ, ರಾಮ; ನಾಮಗಳ ಪ್ರಕಾರಗಳು-[ಅ] ಲೋಕನಾಮ. ರೂಢಿಯಿಂದ ಬಂದವು ಉದಾ ಹೊಲ, ಮನೆ, ಮುಂ [ಆ] ಅಂಕಿತನಾಮ ಇಟ್ಟಿ ಹೆಸರು ಉದಾ: ರಂಗ, ಧಾರವಾಡ, ಮು [ಇ] ಅನ್ವರ್ಥಕನಾಮ. ಉದ್ಯೋಗದ ಮೇಲಿಂದ ಬಂದವು ಉದಾ:-ಕುಂಬಾರ, ಬಡಗ ಮುಂ.

ಸಪ್ತನಾಮ:-ನಾಮಗಳ ಸದರಿಗೆ ಎಂಟು ಶಬ್ದ ಪ್ರಕಾರಗಳು:- [ಅ] ಉತ್ತಮಪುರುಷಸರ್ವನಾಮ ಉದಾ:-ನಾನ ನಾವು [ಆ] ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ ಸರ್ವನಾಮ ಉ:- ನೀನು ನೀವು [ಇ] ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷಸರ್ವ ನಾಮ ಉ:-ಅವನು, ಅವಳು ಅವರು, ಅದು, ಇದು, ಆಕೆ, ಈಕೆ,

ಮುಂ. ಪ್ರಥಮಪುರುಷಾರ್ಥಕದಲ್ ಪ್ರತ್ಯಾರ್ಥಕ:- [ಉದಾ-ಯಾವನು, ಯಾವಳು, ಮುಂ.] ದರ್ಶ:-[ಉದಾ-ಇವನು, ಇವಳು, ಅವನು, ಅವಳು, ಮುಂ.] ಆತ್ಮಾರ್ಥಕ [ಉದಾ-ತಾನು ತಾವು ಮುಂ.] ಎಂಬ ಮುಖ್ಯ ಭೇದಗಳುಂಟು

ವಿಶೇಷಣ:- ನಾಮಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳ ಪ್ರಕಾರಗಳು:-
[ಅ] ಗುಣವಾಚಕ-ಗುಣಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂಥವು. ಉದಾ:-ಕುರುಡ, ಕುಂಟ [ಆ] ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ-ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂಥವು. ಉ:- ಮೂರು, ನೂರು, [ಇ] ಪರಿಮಾಣ ಆಳತೆಯ ಸೂಚನೆ ಉ:- ಸೇರು, ಹೇರು, ಇಷ್ಟು, [ಈ] ಸ್ಥಳವಾಚಕ ಉ:- ಅತ್ತ, ಇತ್ತ, ಅಲ್ಲಿ. [ಉ] ಕಾಲವಾಚಕ:-ಉ:- ಆಗ, ಈಗ, ನಿನ್ನೆ.

೨. ಕ್ರಿಯಾಪದ: ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಪದಗಳು. ಪ್ರಕಾರಗಳು [ಅ] ಕಾಲಾರ್ಥಕ ವರ್ತಮಾನ, ಭೂತ, ಭವಿಷ್ಯತ್ತುಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಕಾಲಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಹವು ಉದಾ: ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಮಾಡಿದನು ಮಾಡುವನು, [ಆ] ಸಂಭಾವನಾ [ಸಂಶಯಾರ್ಥಕಗಳು-ಮಾಡಿಯಾನು ನುಡಿದಾನು, ಮುಂ [ಇ] ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ-ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವಂತಹವು ಉದಾ: ಮಾಡನು, ನುಡಿಯನು, ಮುಂ [ಈ] ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ-ಅಪ್ಪಣೆ, ಹರಕೆ, ಒಪ್ಪಿಗೆ, ಮುಂತಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದು. ಉದಾ-ಮಾಡು, ರಕ್ಷಿಸು, ಬನ್ನಿರಿ ಮುಂ. ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥ, ಕಾಲ, ಪುರುಷ, ಲಿಂಗ, ವಚನಗಳೆಂಬ ಐದು ಲಕ್ಷಣಗಳಿವೆ.

೩. ಅವ್ಯಯ ರೂಪಬದಲಾಗದ ಶಬ್ದ. ಪ್ರಕಾರಗಳು:- [ಅ] ಸಂಬಂಧಕಾವ್ಯಯ [ಸಮುಚ್ಚಾಯಕಾವ್ಯಯ] ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಅವ್ಯಯಗಳು ಉದಾ:-ಸಂಗಡ, ಅಲ್ಲದೆ, ಹೊರತು, ಇಲ್ಲವೆ ಮುಂ. [ಆ] ಸಂಬೋಧಕಾವ್ಯಯ-ಕರೆಯುವಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಅವ್ಯಯಗಳು ಉ:-ವಲಾ, ಏ, ಹಿ, ಮುಂ. [ಇ] ಧಾವಬೋಧಕಾವ್ಯಯ-ಧಾವನೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವಂಥವು. ಉ: ಆಯ್ದೋ, ಹೊಡೆ, ಅಕ್ಕಟಾ, ಧೂ,ಮು.

[ಈ] ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ-ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂಥವು
ಉ:- ಎ, ಓ, ಆ, ಏನು

ಕೃದಂತಗಳು

ಕೃತಾಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿದ ರೂಪಗಳು ಕೃದಂತಗಳೆನಿಸುವವು.
ಭೇದಗಳು:- [ಅ] ಕೃನ್ನಾಮ ಭಾತುಗಳ ಮುಂದೆ ದ, ಉವ, ಆದ
ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಲು, ಉಂಟಾದ ನಾಮಗಳು. ಭೂತ
ಕೃನ್ನಾಮ-ಮಾಡು+ದ=ಮಾಡಿದ, ಕೊಡು+ದ=ಕೊಟ್ಟ; ವರ್ತಮಾನ
ಕೃನ್ನಾಮ-ನುಡಿಯವ. ನಿಷೇಧಕೃನ್ನಾಮ-ಹೇಳದ, ಬಾರದ, ತಾರದ.
[ಆ] ಕೃದ್ಭಾವನಾಮ-ಇಕೆ, ಆದು, ಉದು ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ
ಆದವು. ಉದಾ-ಕರೆ+ಇವ+ಇಕೆ= ಕರೆಯುವಿಕೆ; ಕಾಣ+ಉವ+
ಇಕೆ=ಕಾಣುವಿಕೆ. [ಇ] ಕೃದಂತಾವ್ಯಯ: ಮಾಡು+ಉತ್ತಮಮಾಡುತ್ತ.

ನಾಮಗಳ ಹಿಂದೆ ತದ್ವಿತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಲು, ಉಂಟಾದ
ರೂಪಗಳು ತದ್ವಿತಗಳೆನಿಸುವವು. ಭೇದಗಳು:- [ಅ] ತದ್ವಿತನಾಮ:-
ಅಂಗಡಿಕಾರ, ಓಲೇಕಾರ [ಆ] ತದ್ವಿತಭಾವನಾಮ-ಕುರುಡತನ, ಬೀಗ
ತನ, [ಇ] ತದ್ವಿತಾವ್ಯಯ:-ಕಮಲದಂತೆ. ಎಲ್ಲಿಯ ತನಕ ಮುಂ.

ವಚನಗಳು:- [೧] ಏಕವಚನ [೨] ಬಹುವಚನ.

ಲಿಂಗಗಳು:- ೧. ಪುಲ್ಲಿಂಗ ೨. ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ೩. ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ
ವಿಭಕ್ತಿಗಳು ಪ್ರತ್ಯಯ(ಹಳೆಗನ್ನಡ) ಪ್ರತ್ಯಯ(ಹೊಸಕನ್ನಡ)

೧ ಪ್ರಥಮಾ	ಮ್	ಉ
೨ ದ್ವಿತೀಯಾ	ಅಮ್	ಅನ್ನು
೩ ತೃತೀಯಾ	ಇಂ, ಇಂದಂ, ಇಂದೆ	ಇಾದ
೪ ಚತುರ್ಥಿ	ಕೆ	ಇಗೆ, ಗೆ, ಕೆ, ಅಕ್ಕೆ
೫ ಪಂಚಮಿ	ಅತ್ತಣಂ	ಇಂದ
೬ ಷಷ್ಠಿ	ಆ	ಆ
೭ ಸಪ್ತಮಿ	ಓಳ್	ಅಲ್ಲಿ
೮ ಸಂಬೋಧನ	ಎ	ಎ, ಏ, ಇರಾ.

೨. ನಾನುಗಳಿಗಾಗಿಯೂ ಧಾತುಗಳಿಗಾಗಿಯೂ

ಇರುವ ಶಬ್ದಗಳು.

ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸಾಮಗಳಂತೆಯೂ ಧಾತುಗಳಂತೆಯೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ವಾಕ್ಯ ಬರೆಯಿರಿ.

೧. ಬೆಳೆ— (ಅ) ಬೆಳೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. (ಆ) ಗಿಡಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲ.

೨. ಹೊಳೆ— (ಅ) ಆಕಾಶವು ಥಳಥಳ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ. (ಆ) ಹೊಳೆಯ ಪ್ರವಾಹವು ಮಂದವಾಗಿದೆ.

೩. ನಾರು—(ಅ) ರಾಮನ ಕಾಲಿಗೆ ನಾರು ಆಗಿದೆ. (ಆ) ಜಳಕ ಮಾಡದವನು ಹೊಲಸು ನಾರು ತ್ತಾನೆ.

೪. ಮಾರು—(ಅ) ಬಾಗವಾನನು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮಾರುತ್ತಾನೆ. (ಆ) ಹೆಗ್ಗವು ಐದು ಮಾರು ಇರುತ್ತದೆ.

೫. ಕೆರೆ (ಅ) ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೆರೆಗಳು ಕಡಿಮೆ. (ಆ) ಸಾಲ್ಕು ಜನರೊಳಗೆ ಕುಳಿತಾಗ ಪರಪರ ಕೆರೆಯಬಾರದು

೬. ಒಡ್ಡು—(ಅ) ನದಿಗಳಿಗೆ ಒಡ್ಡು ಹಾಕಿ ಕಾಲುವೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. (ಆ) ಬಲೆಗಾರರು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಬಲೆಯನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತಾರೆ.

೭. ಆಳು— (ಅ) ನಮ್ಮ ಆಳು ಬಲು ಸೋಮಾರಿಯು (ಆ) ರಾಮನು ಬಹುಕಾಲ ಸತ್ಕರಣೆಯಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದನು.

೮. ಕೊಳೆ—(ಅ) ಮನದ ಕೊಳೆಯನ್ನು ಬಿಡು (ಆ) ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬಹುದಿವಸ ಇಟ್ಟರೆ ಕೊಳೆಯುತ್ತವೆ

೯. ಕುಡಿ—(ಅ) ಕುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಉತ್ತಮ ನೇಯವು (ಆ) ಉಂಡು ತುಸು ನೀರು ಕುಡಿ. (ಇ) ಕುಡಿ ಚೆನ್ನಟದಿರು

೧೦ ಹುಟ್ಟು (ಅ) ಜೇನು ಹುಳಗಳು ಹುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತವೆ. (ಆ) ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರು.

(೧ ಅರಿ- (ಅ) ರಾಮನ ಅರಿಯಾದ ರಾವಣನು, ಸೀತೆಯನ್ನು ಮೋಸತನದಿಂದ ಕದ್ದೊಯ್ದನು. (ಆ) ನಾನು ನಿನ್ನ ಗುಣವನ್ನು ಅರಿತೆನು.

೧೨. ಸೇರು-(ಅ) ಬಸವನು ಒಂದು ಸೇರು ತುಪ್ಪವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಾನೆ (ಆ) ಕೃಷ್ಣನು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದನು

೧೩. ಹರಿ--(ಅ) ಪ್ರಲ್ಹಾದನು ಹರಿಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದನು. (ಆ) ನದಿಯು ಜುಳು ಜುಳು ಹರಿಯುತ್ತದೆ.

(೪. ಸಾಕು-(ಅ) ಈ ಸಂಸಾರವು ಸಾಕು (ಆ) ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಸಾಕಾಗುವ ಹಾಗೆ ಊಟ ಮಾಡಿದೆನು (ಇ) ಶ್ರೀಮಂತರು ನಾಯಿಯನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಾರೆ.

(೫. ಕೀಳು (ಅ) ಇವನು ಕೀಳು ಜಾತಿಯವನು, ಅವನು ಉಚ್ಚ ಜಾತಿಯವನು ಹೀಗೆ ತಿಳಿಯುವದರಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಅಧೋಗತಿಗೆ ಇಳಿದಿದೆ. (ಆ) ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ, ಉನ್ನತವಾದ ಮರಗಳುಸಹ ಬೀಳುಸಹಿತ ಕೀಳುವವು.

೧೬. ಮರೆ (ಅ) ಸುದರ್ಶನದ ಮರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸೂರ್ಯನು ತೋರಿದನು. (ಆ) ದ್ರೌಪದಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮರೆಯಳು.

೧೭. ಏಳು ಏಳುಕಂದಾ ! ಏಳು ಹೊಡೆಯಿತು.

೧೮. ಬೀಳು-ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯು, ಗಾಳಿಯ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಬೀಗ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವದು.

೧೯. ಊರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬೀಜವು ಊರೂರಿಗೆ ಊರಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ

೨೦. ಎತ್ತು— ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎತ್ತಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದ್ದನ್ನು, ಎತ್ತು ಎತ್ತುತ್ತದೆ.

೧. ಕಾಡು— ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಂಚ್ಚಂದ್ರನನ್ನು ಬಹಳ ಕಾಡಿದನು.

೨೨. ಗುದ್ದು - ಹಾವಿನ ಗುದ್ದಿನ ಮೇಲೆ ಗುದ್ದಿದರೆ, ಒಳಗಿನ ಹಾವು ಸಾಯುವದೆ ?

೨೩. ಪುತ್ತು— ದಶರಥನ ಮರಣದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ರಾಮನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಮುತ್ತಿಹಂತೆ ಕಣ್ಣೀರು ಬಳಬಳ ಮುತ್ತಿದವು.

ತಬ್ಬ	ನಾಮಪದ ಅರ್ಥ	ಕ್ರಿಯೆಯ ಅರ್ಥ
ಅಂಟು	ಗಿಡದ ರಸ	ಹತ್ತಿಕೊಳ್ಳು
ಅರಸು	ರಾಜ	ಹುಡುಕು
ಅರಳು	ಹುರಿದಕಾಳು	ವಿಸ್ತರಿಸು
ಅಡು	ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿ	ಅಟವಾಡು
ಈಸು	ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಸಾಮಾನು	ನೀರಲ್ಲಿ ಈಸುವದು
ಉಳ	ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕೆತ್ತುವ ಸಾಧನ	ಉಳಕೊಳ್ಳು
ಓದು	ಅಭ್ಯಾಸ	ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡು
ಕಮರು	ಕರಿದ ವಾಸನೆ	ಬಾಡು
ಕಾಸು	ಪೈ	ವಿಸಿನಾಡು
ಕೋರು	ಅರ್ಧ ಪಾಲು	ಬಯಸು
ಜಡಿ	ಜಡಿಮಳೆ	ಹೊಡೆ
ಜಿಗಿ	ಜಿಗಟು	ಹಾರು
ತಗಲು	ಮೋಸ	ತಾಕು
ತಟ್ಟು	ಗೋಡೆತಟ್ಟು	ಚಪ್ಪರಿಸು
ತಿಳಿ	ಸ್ವಚ್ಛ	ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು
ತುಂಬು	ದೇಟು	ತೆರವಿದ್ದು ದನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡು
ತೊಡಕು	ತೊಂದರೆ	ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳು
ದೊರೆ	ಅರಸ	ಸಿಗು
ನಡು	ಟೊಂಕ	ಊರು

ನುಡಿ	ಮಾತು	ಮಾತಾಡು
ನೂಲು	ಎಳೆ	ನೂಲುಕೆಗೆ
ನೆರಳು	ಛಾಯೆ	ಬೇನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಲು
ನೆರೆ	ಹತ್ತರ	ಕೂಡು
ಪಡೆ	ದಂಡು	ಹೊಂದು
ಸಾರು	ಊಟದ ಪದಾರ್ಥ	ಡಂಗುರ ಹೊಡೆ
ಪಾಡು	ಹಣ್ಣಿಗೆ ಬಂದುದು	ಹಾಡು
ಹಿಡಿ	ಹೆಣ್ಣಾನೆ	ಹಿಡಿ
ಪೊಡೆ	ಹೊಟ್ಟೆ	ಹೊಡೆ
ಬಳೆ	ಹೆಂಗಸರ ಕೈಯಲ್ಲಿಡುವದು	ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದು
ಮಡಿ	ಒಗೆದ ಬಟ್ಟೆ	ಸಾಯು
ಮಿಂಚು	ಹೊಳಪು	ಹೊಳೆ
ಮುಡಿ	ಹೆರಳು	ಧರಿಸು
ಮುತ್ತು	ಮುದ್ದು	ಮುಸುಕು
ಸವಿ	ಸಿಹಿ	ತಿನ್ನು
ಹಂಚು	ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆ	ಪಾಲುಮಾಡು
ಹತ್ತು	ಒಂದು ಅಂಕ	ಮೇಲಕ್ಕೇರು
ಹಳ	ಕಬ್ಬಿಣಪಟ್ಟ	ನಿಂದಿಸು
ಹಿಂಡು	ಗುಂಪು	ಹಾಲುಹಿಂಡು

೩. ಅನೇಕ ಅರ್ಥದ ಶಬ್ದಗಳು

ಒಂದೊಂದು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಶಬ್ದಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಕ್ರೂರ :- ೧ ಕಾಂತ. ಕ್ರೂರನಲ್ಲದೆ, ೨. ಯಾದವ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಶ್ವಫಲನ ಮಗ

ಅಕ್ಷಯ ೧. ನಾಶವಿಲ್ಲದ, ೨. ಒಂದು ಸಂವತ್ಸರ.

ಅಕ್ಷರ— ೧. ಚಲಿಸದ, ೨. ಪರಬ್ರಹ್ಮ, ೩. ಬರಹದ ಒಂದು ಸಂಕೇತ.

ಅಂಬರ— ೧. ಬಟ್ಟೆ, ೨. ಮುಗಿಲು.

ಅಂಜೆ— ೧. ಟೆಪಾಲು, ೨. ಹಂಸ

ಕುಶ— ೧. ದರ್ಭೆ, ೨. ನೀರು, ೩. ರಾಮಚಂದ್ರನ ಮಗ.

ನವ— ೧. ಒಂಬತ್ತು, ೨. ಹೊಸ,

ನಂದನ— ೧. ಮಗ, ೨ ಇಂದ್ರನ ತೋಟ, ೩. ಒಂದು ಸಂವತ್ಸರ.

ಎಲರು— ೧. ಗಾಳಿ, ಹೂವು,

ಕಲಿ— ೧. ಶೂರ. ೨. ಸಾಲ್ಪನೆಯ ಯುಗ. ವಿದ್ಯೆಕಲಿ

ವನ— ೧ ನೀರು ೨.

ಪೊಡೆ - ೧ ಹೊಡೆ, ಹೊಟ್ಟೆ.

ಕುಲ— ೧ ಜಾತಿ, ೨. ಸಂತತಿ, ೩ ಸಮೂಹ.

ಬೀಡು— ೧. ಸ್ಥಾನ, ೨, ಬಿರುಕು, ೩, ವಸತಿ.

ಕೆಲ— ೧ ಹಲವು, ೨, ಬದಿ.

ಕೋಶ— ೧. ಚಿಲ, ೨, ಬೊಕ್ಕಸ. ೩, ನಿಘಂಟು, ೪, ಮನೆ.

ವರ— ೧ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ೨ ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದವ. ೩. ಬಯಕೆ

ಗುರು— ೧. ಒಂದುಗ್ರಹ. ೨. ದೊಡ್ಡ ೩. ತಂದೆ

೪. ವಿದ್ಯೆ ಹೇಳಿದವನು.

ಘನ— ೧. ಮೇಘ. ೨ ದೊಡ್ಡ.

ಸರ— ೧ ಮಾಲೆ, ೨. ಧ್ವನಿ. ೩, ಸರೋವರ.

ಚಕ್ರ— ೧. ಚಕ್ರಾಯುಧ ೨. ಗಾಲಿ. ೩. ಒಂದು ಪಕ್ಷಿ,

ಮಡಿ - ೧. ಸಾಯು, ೨, ಒಗೆದ ವಸ್ತು ೩, ಭೂಮಿಯ ತುಣುಕು.

ದ್ವಿಜ— ೧ ಪಕ್ಷಿ, ೨, ಹಲ್ಲು, ೩, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ೪, ಚಿಕ್ಕ,

೪. ಧ್ವನಿಸಾಮ್ಯವುಳ್ಳ ಶಬ್ದಗಳು

ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಲು, ಅವು ಒಂದೇ ತೆರನಾಗಿ ತೋರುವವು, ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಭೇದವಿರುತ್ತದೆ, ಅಂಥವುಗಳನ್ನು ಮಾದರಿಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಉದಾ -

೧. ಅರ, ಕರ, ಗರ, ಚರ, ತರ, ದರ, ನರ, ಬರ, ಭರ.
೨. ಅವ, ಕವ, ಜವ, ತವ, ಧವ, ನವ, ಭವ, ಯವ, ರವ, ಲವ, ಶವ.

೩. ಅನುಜ, ತನುಜ, ದನುಜ, ಮನುಜ.

೪. ಅವ, ಕಾವ, ಜಾವ, ದಾವ, ಭಾವ, ಮಾವ, ಯಾವ.

೫. ಆಳಿ, ಕಾಳಿ, ಗಾಳಿ, ತಾಳಿ, ದಾಳಿ, ಪಾಳಿ, ಮಾಳಿ, ಬಾಳಿ, ಹಾಳಿ,

೬. ಅಂಜನ, ಭಂಜನ, ರಂಜನ, ನಂಜನ.

೭. ಕರಣ, ಚರಣ, ತರಣ, ಮರಣ, ಶರಣ, ಹರಣ.

೮. ಕಾರಿ, ದಾರಿ, ಧಾರಿ, ಸಾರಿ, ಭಾರಿ, ಮಾರಿ, ವಾರಿ, ಸಾರಿ, ಹಾರಿ,

೯. ಕಾರಣ, ಜಾರಣ, ಜಾರಣ, ತಾರಣ, ಧಾರಣ, ಮಾರಣ,

ವಾರಣ

೧೦. ಗತಿ, ತತಿ, ಪತಿ, ಮತಿ, ಯತಿ, ರತಿ, ಸತಿ, ಹತಿ

೧೧ ತಮ, ದಮ, ಯಮ, ಶಮ, ಸಮ.

೧೨ ಸಜ್ಜನ, ನಿರ್ಜನ, ಮಜ್ಜನ, ದುರ್ಜನ.

ಪ್ರತಿ- ಕೋಗಿಲೆ, ಕುದುರೆ, ನಾಯಿ ಮತ್ತು ಆನೆ ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಕನ್ನಡ ಛಾತುಗಳ ರೂಪಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ವಾಕ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಿರಿ. (೧೯೫೦)

ಉ:- ಕೋಗಿಲೆಯು ಕುಕಿಲುವದು ಕುದುರೆಯು ಹೇಂಕರಿಸುವದು. ನಾಯಿಯು ಬೊಗಳುವದು. ಆನೆಯು ಭೀಳಿಡುವದು

ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಒದರುವಿಕೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಧಾತುಗಳು

ಸಿಂಹ	....	....	....	ಗರ್ಜನೆ
ತುಂಬಿ	....	....	....	ಝೇಂಕಾರ
ನವಿಲಿನ	....	....	....	ಕೇಕೆ
ಕೋಳಿ	....	....	....	ಕೂಗು
ಕಾಗೆ	....	....	....	ಕಾಕಾ
ಗುಟ್ಟು	....	....	....	ಚಿಂಚಿಂ
ಕತ್ತೆ	....	....	....	ಅರಚು
ಹುಲಿಯು	....	....	....	ಗುಡುಗು
ಗಿಳಿ	....	....	....	ಚಪ್ಪರಣೆ

ಜ. ತತ್ಸಮ-ತದ್ಭವಗಳು

ತತ್ಸಮವೆಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳು. ತದ್ಭವವೆಂದರೆ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದಿದ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳು.

ತತ್ಸಮ	ತದ್ಭವ	ತತ್ಸಮ	ತದ್ಭವ
ಅಂಗುಷ್ಠ	ಉಂಗುಟ	ಅಭ್ಯುಕ್ತ	ಅಬರಂಗ
ಅರ್ಘ	ಅಗ್ಗ	ಅಶ್ವರ್ಯ	ಅಚ್ಚರಿ
ಅಟವಿ	ಅಡವಿ	ಅಜ್ಞಾ	ಅಣೆ
ಅರ್ಗಲ	ಅಗಲಿ	ಅಮಂತ್ರಣ	ಔತಣ
ಅಕ್ಷರ	ಅಕ್ಕರ	ಅಶ್ರಯ	ಅಸರ
ಅಕ್ಷ	ಅಚ್ಚು	ಅನ್ಯ	ಅಂಬಲಿ
ಅತಸ್ತೀ	ಅಗಸೆ	ಅರ್ಯ	ಅಡ್ಡ
ಅಮೃತ	ಅಮರ್ದು	ಅಶಾ	ಅಶೆ
ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ	ಅಮಾಸೆ	ಅಜ್ಞಾಪ್ತಿ	ಅಣಿತಿ
ಅವಸ್ಯಾ	ಅವತೆ	ಅಕಾಶ	ಅಗಸ
ಅಪ್ಸರಸಿ	ಅಚ್ಚರಿಸಿ	ಅಯಾಸ	ಅಯಸ

ತತ್ಸಮ	ತದ್ಭವ	ತತ್ಸಮ	ತದ್ಭವ
ಆಯುಷ್ಯ	ಆಯಸ	ಕರ್ಣಪೂರ	ಕನ್ನವೂರ
ಉಷ್ಣ	ಒಂಟಿ	ಕಾಷ್ಠ	ಕಡ್ಡಿ
ಉದ್ಯೋಗ	ಉಜ್ಜುಗ	ಕಾಷ್ಠಿಕಾ	ಕಟ್ಟಿಗೆ
ಉತ್ಕಟ	ಉಗ್ಗಡ	ಕಾಂಚನ	ಕಾಂಚಾಣ
ಉತ್ಸವ	ಉಕ್ಕವ	ಕಾಂಸ್ಯ	ಕಂಜು
ಉನ್ಮತ್ತ	ಉನ್ಮತ	ಕಾಮ್ಯ	ಕಬ್ಬ
ಉದ್ಗಮ	ಉಗಮ	ಕಾರ್ಯ	ಕಜ್ಜ
ಉರ್ಣಾ	ಉಣ್ಣೆ	ಕಾಮ	ಕಾವ
ಉರ್ಧ್ವ	ಉದ್ದ	ಕುತಾರ	ಕೊಡ್ಡಿ
ಋಷಿ	ರಿಸಿ	ಕುಡ್ಯ	ಗೋಡೆ
ಋಣ	ರಿಣ	ಕುಸ್ತುಂಬರು	ಕೋತಂಬರಿ
ಏಕ	ಎಕ್ಕ	ಕುದ್ದಾಲ	ಗುದ್ದಲಿ
ಕಸ್ತೂರಿ	ಕತ್ತೂರಿ	ಕುಕ್ಕುಟ	ಕೋಳಿ
ಕರ್ದೂರ	ಕಪ್ಪೂರ	ಕುಸಂಬಿ	ಕುಸಬೆ
ಕಥಾ	ಕತೆ	ಕುಂತಲ	ಕೂದಲ
ಕೃಮುಕ	ಕೌಂಗು	ಖಂಡ	ಕಂಡ
ಕಂಬಲ	ಕಂಬಳಿ	ಖರ್ಜು	ಕಜ್ಜೆ
ಕ್ರಕಚ	ಕರಗಸ	ಖನಿ	ಕಣಿ
ಕಟಕ	ಕಡಗ	ಖಾತಕ	ಕಂದಕ
ಕಹಳಾ	ಕಾಳಿ	ಗ್ರಂಥಿ	ಗಂಟು
ಕಳವು	ಕಳನೆ	ಗದಾ	ಗದೆ
ಕಪಟ	ಕವಡು	ಗಾಥಾ	ಗಾಡೆ
ಕರ್ನಾಟಕ	ಕನ್ನಡ	ಗ್ರಾಮೀಣ	ಗಾವಿಲ
ಕಪರ್ದಿಕಾ	ಕವಡೆ	ಗಾಯನ	ಗಾನ
ಕರಂಡಕ	ಕರಡಿಗಿ	ಗ್ರಾಹಕ	ಗಿರಾಕಿ

ತತ್ಸಮ	ತದ್ಭವ	ತತ್ಸಮ	ತದ್ಭವ
ಗುರ್ಜರರಾಷ್ಟ್ರ	ಗುಜರಾಥ	ಗೋಧೂಮ	ಗೋದಿ
ಗೋಪಾಲ	ಗೋವಳ	ಘಟಿಕಾ	ಗಳಿಗೆ
ಘರ್ಮ	ಗಮ್ಮ	ಘಂಟಾ	ಗಂಟೆ
ಘನ	ಗನ್ನ	ಘಟಾ	ಗಡಿಗೆ
ಘಟಿಕಾ	ಗಡಿಗೆ	ಚಂದ್ರ	ಚಂದಿರ
ಘೋಕ	ಗೂಗೆ	ಚಂಪಕ	ಸಂಪಿಗೆ
ಚತ್ತರ	ಚದುರ	ಚಕ್ರಪಕ್ಷಿನ್	ಚಕ್ಕವಕ್ಕಿ
ಚತುಷ್ಟದಿ	ಚೌಪದಿ		
ಚತುರ್ಥಿ	ಚೌತಿ	ಚತುಷ್ಕೋನ	ಚೌಕೋನ
ಚಾಮರ	ಚವರಿ	ಚಾರ್ಣಿ	ಸುಣ್ಣ
ಚರ್ಮಕಾರ	ಸಮಗಾರ		
ಚಿಹ್ನ	ಚಿನ್ನ	ಭುರಿಕಾ	ಚೂರಿ
ಭಲ	ಚಲ	ಜಟಾ	ಜಡೆ
ಭಕ್ರಿಕಾ	ಸತ್ತಿಗೆ		
ಜ್ವರ	ಜರ	ಜೋತಸ್ನಿ	ಜೊನ್ನ
ಜ್ಯೋತಿಷಿಕ	ಜೋಯಿಸ	ಝಂಕಾ	ಜಂಕೆ
ಝಷ	ಜಸ	ತೃಣ	ತಿಣ
ತೃತೀಯಾ	ತದಿಗೆ	ತ್ಯಾಗ	ಜಾಗ
ತಾಂಬೂಲ	ತಂಬುಲ	ತಾತ	ತಂದೆ
ತಿಥಿ	ತಿತಿ	ವೃಷ್ಟಿ	ದಿಟ್ಟಿ
ದಂಷ್ಟ್ರ	ದಾಡೆ	ದಶಹರ	ಡಸರೆ
ದಂತ	ಜಂತ	ದಾಡಿಮ	ದಾಳಿಂಬ
ದ್ವಿತೀಯಾ	ಬಿದಿಗೆ		
ದರ್ಪ	ದಪ್ಪ	ಭಿಕ್ಷಾ	ಬಿಕ್ಕೆ
ದೀಪಿಕಾ	ದೀವಿಗೆ	ಬ್ರಹ್ಮ	ಬೊಮ್ಮ
ದುಕ್ಕೂಲ	ದುಗುಲ	ಮಲ್ಲಿಕಾ	ಮಲ್ಲಿಗೆ
ಧೂಲಿ	ದೂಳಿ	ಮಹಾದೇವ	ಮಾದೇವ

ತತ್ಸಮ	ತದ್ಭವ	ತತ್ಸಮ	ತದ್ಭವ
ದಿಶಾ	ದೇಶ	ಮುಕ್ತಿ	ಮುಕ್ತುತಿ
ನಿರ್ದಾ	ನಿರ್ದೇ	ಹರ್ಷ	ಹರುಷ
ನಿಯಮ	ನೇಮ	ಮುಖ	ಮೋಗ
ನೂಪುರ	ನೇಪುರ	ಮುಕುಲ	ಮುಗುಳು
ನಕ್ಷಿ	ನಕ್ಷಿ, ಹಕ್ಕಿ	ಮಹಿಮಾ	ಮೈಮೆ
		ಯಾತ್ರಾ	ಜಾತ್ರೆ
ಪದ್ಮ	ಪದುಮ	ಯುಕ್ತಿ	ಯುಕ್ತಿ
ಪ್ರಯಾಣ	ಪಯಣ	ರಾಕ್ಷಸ	ರಕ್ಕಸ
ಪ್ರಾಣ	ಹರಣ	ರತ್ನ	ರನ್ನ
ಪ್ರವಾಳ	ಹವಳ	ರಾಜ	ರಾಯ
ಸೃಷ್ಟಿ	ಪೊಡವಿ	ವಿಷ	ಬಿಸ
ಪೂರ್ಣಿಮಾ	ಹುಣ್ಣಿವೆ	ವೇಗ	ಬೇಗ
ಫಲಕಾ	ಹಲಗೆ	ವಿನಾಯಕ	ಬಿನಕ
ಫಕ್ತಿ	ಬಕುತಿ	ವೀಧಿ	ಬೀದಿ
ಬದುಲ	ಬಹಳ	ವೀಣಾ	ಬೀಣೆ
ಛಾಪಾ	ಬಾಸೆ	ವಿಜ್ಞಾನ	ಬಿನ್ನಾಣ
ವಿದ್ಯಾ	ಬಿಜ್ಞೆ	ವಾಲ	ಬಾಲ
ವಾಪಿ	ಬಾವಿ	ವಲ್ಲಂ	ಬಳ್ಳಿ
ಕೃಂಗಾರ	ಸಿಂಗಾರ	ಶರ್ಮರಾ	ಸಕ್ಕರೆ
ಶ್ರೀ	ಸಿರಿ	ಸ್ವರ್ಗ	ಸಗ್ಗ
ಸಂಜ್ಞಾ	ಸನ್ನೆ	ಸ್ವರ	ಸರ
ಸರಸ್ವತಿ	ಸರಸತಿ	ಸ್ಮಶಾನ	ಮಸಣ
ಸಿಂಹ	ಸಿಂಗ	ಸಿಂಧೂರ	ಸಿಂಧುರ
ಸುರಾ	ಸೆರೆ	ಸುಖ	ಸೋಗ, ಸುಕ
ಸ್ಥಿತಿ	ಪಟಕ (ಹಳಕು)	ಸ್ತಂಭ	ಕಂಬ
ಸಂತೋಷ	ಸಂತಸ		

೬. ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥ ಶಬ್ದಗಳು (ಮೂರುನುಡಿ)

ಶಬ್ದ	ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥ ಶಬ್ದ	ಶಬ್ದ	ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥ ಶಬ್ದ
ಮೂಢಭರ್ತು	ತಾತ್ಪ್ರಿಕಭರ್ತು	ಭಿಕ್ಷುಪತಿ	ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ
ಆಜ್ಞಾಭಂಗ	ಆಜ್ಞಾಪಾಲನೆ	ಕೀರ್ತಿ	ಅಪಕೀರ್ತಿ
ಇರುಕಳಿ	ಸಾಧುತನ	ಪ್ರಾಚೀನ	ಅವಾಚೀನ
ದತ್ತಕಪುತ್ರ	ಔರಸಪುತ್ರ	ಗೃಹಸ್ಥ	ಸನ್ಯಾಸಿ
ಹಗಲು	ರಾತ್ರಿ	ಜಡ	ಹೆಗುರು
ಶ್ರೇಷ್ಠ	ಕನಿಷ್ಠ	ಮಿತ್ರ	ಶತ್ರು
ದೇವ	ದೈತ್ಯ	ಜಯ	ಅಪಜಯ
ಕೆಂಕಣ	ಬಡಗಣ	ಸುಖ	ದುಃಖ
ನಿಂದೆ	ಸ್ತುತಿ	ಶ್ರೀಮಂತ	ಬಡವ
ಸಜ್ಜನ	ದುರ್ಜನ	ಶೂರ	ಹೇಡಿ
ಸುಗಮ	ದುರ್ಗಮ	ಎಡ	ಬಲ
ಚಂಚಲ	ಸ್ಥಿರ	ಸುಲಭ	ಕಠಿಣ
ಹಿರಿಯ	ಕಿರಿಯ	ಸದ್ಗುಣ	ದುರ್ಗುಣ
ಮೇಲೆ	ಕೆಳಗೆ	ಮೂಡಣ	ಪಡುವಣ
ಇಹ	ಪರ	ಗೌರವ	ತಿರಸ್ಕಾರ
ಸಜೀವ	ನಿರ್ಜೀವ	ಸ್ವರ್ಗ	ನರಕ
ಜಾಣ	ಮೂರ್ಖ	ಕಳೆಯೇರು	ಕಳೆಗುಂದು
ಪ್ರೀತಿ	ಪುರುಷ	ಹಣ್ಣೆಲೆ	ಹಸೆರೆಲೆ
ಉನ್ನತಿ	ಅವನತಿ	ಮೂಡು	ಮುಳುಗು
ಮಾನ	ಅಪಮಾನ	ಹಿಗ್ಗು	ತಗ್ಗು
ಉತ್ಕರ್ಷ	ಅಪಕರ್ಷ	ಅಭಿಮಾನ	ನಿರಭಿಮಾನ
ಪ್ರೀತಿ	ಅಪ್ರೀತಿ	ಧೈರ್ಯ	ಅಧೈರ್ಯ
ಯಾವನ	ಮುಪ್ಪು	ಶುದ್ಧ	ಅಶುದ್ಧ
ಕರಗಿ	ಬೆಳ್ಳಗಿ	ಶೀತ	ಉಷ್ಣ

ತಬ್ಬ	ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥದ ತಬ್ಬ	ತಬ್ಬ	ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥದ ತಬ್ಬ
ಉಪ್ಪು	ಖಾ	ಸೂರ್ಯ	ಚಂದ್ರ
ಗ್ರಹ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಬೆಲ್ಲ	ಬೇವು
ಸಾವುಕಾರ	ಸಾಲಗಾರ	ದಂಡನೆ	ಕ್ಷಮೆ
ಆಸೆ	ನಿರಾಸೆ	ಗೆಲವು	ಸೋಲು
ಅಜ್ಜ	ನೊಮ್ಮಗ	ಸಂಪಾದಿಸು	ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳು
ಉದೋಗ	ನಿರುದ್ಯೋಗ	ವಿಶ್ವಾಸ	ಅವಿಶ್ವಾಸ
ಲಾಭ	ಹಾನಿ	ಗಲಾಟೆ	ಸ್ತಬ್ಧತೆ
ಅರೋಗ್ಯ	ಅನಾರೋಗ್ಯ	ವಿದ್ವಾಂಸ	ಸೂರ್ಖ
ವಿಶ್ರಾಂತಿ	ಅವಿಶ್ರಾಂತಿ	ಜ್ಞಾನಿ	ಅಜ್ಞಾನಿ
ಮಿತವ್ಯಯ	ಅಪವ್ಯಯ	ಕೃಪಣ	ದುಂದುಗಾರ
ಶಾಶ್ವತ	ನಶ್ವರ	ಭಿಡೆ	ಸಿರ್ಭಿಡೆ
ಸಂದೇಹ	ನಿಃಸಂದೇಹ	ಆದರ	ಅನಾದರ
ಸುರ	ಅಸುರ	ಮಲ	ನಿರ್ಮಲ
ಸಣ್ಣ	ದೊಡ್ಡ	ಗಿಡ್ಡ	ಉದ್ದ
ಹಳಬ	ಹೊಸಬ	ಸಿಹಿ	ಕಹಿ
ಎರು	ಇಳಿ	ಸುಂಕಚಿತ	ವಿಸ್ತೃತ
ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ	ಪರಪ್ರಕಾಶ	ನಗು	ಅಳು
ಬಿಸಿ	ತಂಪು	ಅಂದು	ಇಂದು
ತುಸು	ಬಹಳ	ಅಧಃ	ಉರ್ಧ್ವ
ಗುರು	ಶಿಷ್ಯ	ಹೆಚ್ಚು	ಕಡಿಮೆ
ಒಣ	ಹಸಿ	ತಿವ್ವೆ	ಉಪ್ಪರಿಗೆ
ತಪ್ಪು	ಒಪ್ಪು	ಸರಳ	ವಕ್ರ
ತೇಜ	ತಿಮಿರ	ಗೌಕೆ	ಬಳಿಕೆ
ಹುಣ್ಣಿನೆ	ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ	ಸೂಕ್ಷ್ಮ	ಸ್ಥೂಲ
ಅತಿವೃಷ್ಟಿ	ಅನಾವೃಷ್ಟಿ	ಜನನ	ಮರಣ
ಮಿತ್ರ	ಶತ್ರು	ಸಾಧಕ	ಬಾಧಕ

೭. ಉಪಮಾನ-ಉಪಮೇಯಗಳು

ಹೋಲಿಕೆ ಕೊಡುವದು ಉಪಮಾನ. ಹೋಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಉಪಮೇಯವು.

ಸ್ತ್ರೀ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವಂತಹವು

ಕಣ್ಣು — ಕಮಲದ ಎಸಳು

ನೋಟ ಹಿರೆ ನೋಟ

ತುಟ ತೊಂಡೆ ಹಣ್ಣು

ಹಲ್ಲು ದಾಳಿಂಬರ ಬೀಜ, ಮುತ್ತು

ಮುಖ — ಕಮಲ

ಧೈನಿ ಕೋಗಿಲೆ

ಮೈಬಣ್ಣ ಕೇದಗಿಯ ಬಣ್ಣ, ಲಿಂಬೆಯ ಹಣ್ಣಿನ ಬಣ್ಣ, ಬಂಗಾರದ ಬಣ್ಣ

ನಡಿಗೆ - ನವಿಲಿನ ನಡಿಗೆ,

ಚಲುವಿಕೆ - ರತಿ, ಗೌರಿ

ಜಾಣ್ಮೆ ಸರಸ್ವತಿ

ಪತಿವ್ರತೆ — ಅಹಿರಾ, ಸೀತಾ, ತಾರಾ, ದ್ರೌಪತಿ, ಮಂಜೋದರಿ.

ಪ:— ಕೆಳಗಿನ ಹೋಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿರಿ. ಉದಾ:— ಬಂಗಾರದಂತೆ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ದು.

೧. ಉಕ್ಕಿನಂತೆ....

೯. ಬೆಂಕಿಯಂತೆ....

೨. ಸೂರ್ಯನಂತೆ....

೧೦. ಕೋಗಿಲೆಯಂತೆ....

೩. ನಕ್ಷತ್ರದಂತೆ....

೧೧. ಬೇವಿನಂತೆ....

೪. ಮುಳ್ಳಿನಂತೆ....

೧೨. ಸಿಂಹನಂತೆ ...

೫. ಹಿಮದಂತೆ....

೧೩. ಕತ್ತೆಯಂತೆ....

೬. ಸಮುದ್ರದಂತೆ....

೧೪. ಜೇನಿನಂತೆ....

೭. ಮುತ್ತಿನಂತೆ....

೧೫. ನರಿಯಂತೆ....

೮. ಕಾಮನಂತೆ....

೧೬. ಮಂಗನಂತೆ....

೧೭. ಚಂದ್ರನಂತೆ....	೨೧. ಚಂದಿನಂತೆ....
೧೮. ಹಿಮಾಲಯದಂತೆ....	೨೨. ಆಕಾಶದಂತೆ....
೧೯. ಕಾಗೆಯಂತೆ....	೨೩. ಸಕ್ಕರೆಯಂತೆ....
೨೦. ಬೆಣ್ಣೆಯಂತೆ....	೨೪. ಖಾರದಂತೆ....

ಉತ್ತರಗಳು:— (೧) ಕಠಿಣತ್ವ, (೨) ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳದ್ದು, (೩) ಮಿನುಗುವುದು, (೪) ಜುಜ್ಜು, (೫) ಘಟ್ಟ, (೬) ಭೋರ್ಗರೆ, (೭) ಹೊಳವು, (೮) ಸುಂದರ, (೯) ಉಗ್ರ, (೧೦) ಸುಸ್ವರ, (೧೧) ಕಹಿ, (೧೨) ಗರ್ಜನೆ, (೧೩) ಮಂದ, (೧೪) ಸತತೋದ್ಯೋಗ, (೧೫) ಕಪಟ ತನ, (೧೬) ಚಂಚಲ, (೧೭) ತಂಪು, (೧೮) ಎತ್ತರ, (೧೯) ಕಪ್ಪು, (೨೦) ವೃದ್ಧ, (೨೧) ದುಂಡಗೆ, (೨೨) ವಿಶಾಲ, (೨೩) ಸವಿ, (೨೪) ಉರುಪು

ಪ್ರ:—ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟವುಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಾಗ ಯಾವ ಪೌರಾಣಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವರು [೧೮೯೯]

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಗುರುಭಕ್ತಿ. ಬಂಧುಪ್ರೇಮ, ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆ, ದೀರ್ಘ ನಿಧಿ

ಉ:— ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ-ಹನುಮಂತ, ಗುರುಭಕ್ತಿ-ಉತ್ತಂಕ; ಬಂಧುಪ್ರೇಮ-ಭರತ; ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆ-ಕರ್ಣ; ದೀರ್ಘನಿಧಿ-ಕುಂಭಕರ್ಣ.

[೧೯೪೩. ಅಕ್ಟೋಬರ್]

ಪ್ರ: ಸತ್ಯ, ಪ್ರಾತಿವೃತ್ತ, ಧರ್ಮಿಷ್ಠತನ, ಪಿತೃಭಕ್ತಿ. ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ.

ಉ:—ಸತ್ಯ=ಧರ್ಮರಾಜ; ಪ್ರಾತಿವೃತ್ತ=ಸೀತಾ; ಧರ್ಮಿಷ್ಠತನ=ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ; ಪಿತೃಭಕ್ತಿ=ರಾಮ; ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ=ಭೀಷ್ಮ.

[೧೯೪೩. ಎಪ್ರಿಲ್]

ಪ್ರ:—ಐಶ್ವರ್ಯ, ಚೆಲುವಿಕೆ, ಸಿಟ್ಟು, ಪ್ರಯತ್ನ, ದಾನಮಾಡುವುದು

ಉ: ಐಶ್ವರ್ಯ=ಕುಬೇರ; ಚೆಲುವಿಕೆ=ಕಾಮ, ಸಿಟ್ಟು—ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಪ್ರಯತ್ನ—ಭಗೀರಥ, ದಾನಮಾಡುವುದು ಕರ್ಣ.

೮. ಇಡಿನುಡಿ

ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಾತುಗಳು, ಇಡಿನುಡಿಗಳು.

ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆ, ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಡು, ಬೇರಿಗೆ ಬೆನ್ನೀರ ಹೊಯ್ಯು ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸೊಡರಿಡು ಇವುಗಳ ವ್ಯವಹಾರೋಪಯುಕ್ತವಾದ ಅರ್ಥವು [ಬರಿಯು ಪದಗಳ ಅರ್ಥವಲ್ಲ] ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವಂತೆ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ [೧೬೫೦]

ಉ:— ಸಾಲಗಾರನ ಹೊಟ್ಟೆಯಮೇಲೆ ಹೊಡೆದು ಗಳಿಸಿದುದು ಏಷ್ಯದಿನ ತಾನೇ ಉಳಿದೀತು

ಬಗೆಹರಿಯದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ಮೂಗಿನಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವದುಂಟು.

ಜಾಣಕ್ಕನು ನಂದವಂತದ ಬೇರಿಗೆ ಬೆನ್ನೀರು ಹೊಯ್ಯಲು ಸಕಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸೊಡರಿಡು [ದೀಪ ಹಿಡಿ] ವದಿಂದರೆ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ನೀರು ಸುರುವಿದಂತೆ.

ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟವುಗಳ ಅರ್ಥ ಬರೆದು ನಿಮ್ಮ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ. [೧೬೫೧]

[೧] ಕಾಲುಕೆದರು [೨] ಕೈತೋರಿಸು [೩] ಬಾಯಿಬಿಡು [೪] ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಗೆ ಮಾಡು [೫] ಮೂಗು ಮುರಿ [೬] ತಲೆ ಹಾಕು. [೭] ಕಣ್ಣೆಡು.

ಉ:—ಕಾಲುಕೆದರು .... ಸುಮ್ಮನೆ ಜಗಳಾ ತೆಗೆ

ಕೈತೋರಿಸು .... ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳು

ಬಾಯಿ ಬಿಡು .... ಒದರಾಡು

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಗೆ ಮಾಡು .... ಅಸಾಧ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸು

ಮೂಗು ಮುರಿ ..... ಹೀಯಾಳಿಸು
 ತಲೆಹಾಕು ..... ತಿಳಿಯದೆ ಒಪ್ಪು
 ಕಣ್ಣೆಡು ..... ದೂಷಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
 ನೋಡು

(೧) ಕಾಲುಕೆದರಿ ಜಗಳ ತೆಗೆಯಬಾರದು.

(೨) ಕೃಷ್ಣನು ಕಾರವರಿಗೆ ಜನ್ನಾಗಿ ಕೈ ತೋರಿಸಿದನು

(೩) ಸುಮ್ಮನಿರುವವರ ಮೇಲೆ ಬಾಯಿ ಬಿಡಬಾರದು.

(೪) ಗುರುಗಳು ಬಾಲಕರ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಕೆಲಸ

ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಲು ಅವರು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಮೂಗು ಮುರಿಯುವರು.

(೫) ಶೇಖಮಹಮ್ಮದನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮಂಡಿಗೆಗಳು ಮಾಯವಾದವು.

(೬) ಅರಸನ ಮಾತಿಗೆ ಸೇವಕರು ತಲೆ ಹಾಕುವರು

(೭) ಸರರ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣೆಡುವದು ಮಹಾಪರಾಧವು.

ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಖರೆದು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ವಾಕ್ಯ
 ಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ.

[೧೯೪೮ ರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು]

ಮೈ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳು, ನಾಲಿಗೆ ಬಿಗಿಹಿಡಿ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡು,
 ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇಟ್ಟುಕೋ, ಗೆದ್ದೆತ್ತಿನ ಬಾಲಾ ಹಿಡಿ, ಕರುವಿನ
 ಮೇಲೆ ಬೊಕ್ಕೆ ಏಳು, ಕಾಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳು.

ಉ:- ಮೈ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳು-ಕೆಲಸ ತಪ್ಪಿಸು, ಕೂಲಿಯವರ ಮೇಲ್ವಿ
 ಜಾರಣೆ ಮಾಡಾಡಿದ್ದರೆ, ಅವರು ಮೈ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು

ನಾಲಿಗೆ ಬಿಗಿಹಿಡಿ:-ಮಾತು ತಡೆಹಿಡಿ, ಸಿಟ್ಟಿನ ಭರದಲ್ಲಿ ಮನ
 ಬಂದಂತೆ ಮಾಡಡದೆ, ನಾಲಿಗೆ ಬಿಗಿಹಿಡಿಯಬೇಕು.

ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡು:-ವ್ಯರ್ಥವಾಗು; ಮೂರ್ಖನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ
 ಹೇಳುವದೆಂದರೆ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡಿದಂತೆಯೇ ಸರಿ.

ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇಟ್ಟುಕೋ: ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂತೆ ನಟಿಸು.
 ನಿಜಾಮರು ಹಿಂದೂಜನರಿಗಾಗುವ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ ಕಿವಿಯ
 ಮೇಲೆ ಕೈ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು

ಗೆದ್ದೆತ್ತಿನ ಬಾಲಾ ಹಿಡಿ:- ಜಯಶಾಲಿಯ ಬೆನ್ನು ಕಟ್ಟು; ಬ್ರಿಟಿಶರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಕ್ಕಿದಾಗ, ಗೆದ್ದೆತ್ತಿನ ಬಾಲಾ ಹಿಡಿಯುತ್ತ ರಾಜ್ಯಕಟ್ಟಿದರು

ಕರುವಿನ ಮೇಲೆ ದೊಕ್ಕೆ ಏಳು:- ಹುಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಬರೆಕೊಟ್ಟಂತೆ; ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅಪತ್ತುಗಳು ಬರಹತ್ತಿದವೆಂದರೆ, ಅವು ಕರುವಿನ ಮೇಲೆ ದೊಕ್ಕೆ ಎದ್ದಂತೆ, ಒಂದರ ಹಿಂದೊಂದು ಬರುತ್ತವೆ.

ಕಾಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೇಳು:- ಓಡಿ ಹೋಗು. ರಾಮರಾಜನು ರಕ್ಕಸ ತಂಗಡಿಯ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಮಡಿಯಲು, ಉಳಿದ ಸೈನಿಕರು ಕಾಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದರು.

೧೯೪೭ ರ ಅಕ್ಟೋಬರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ಅಡ್ಡಹಾದಿ ಹಿಡಿ, ಉದ್ದನೀರಿಗೆ ಹೋಗು, ಕೈ ಬೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡು. ಕಾಲಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ಹಾಕಿಕೋ, ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆ, ಮೂಗು ಮುರಿ ಉಸುಬಿನ ಮೇಲೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟು.

ಉ:- ಅಡ್ಡಹಾದಿ ಹಿಡಿ-ಕೆಟ್ಟ ನಡತೆಯಿಂದ ನಡೆ; ರಾವಣನು ಅಡ್ಡಹಾದಿ ಹಿಡಿದು, ಅಡವಿ ಬಿದ್ದು ನಾಶಹೊಂದಿದನು.

ಉದ್ದ ನೀರಿಗೆ ಹೋಗು:- ತಂತ್ರಗಾರನಾಗು; ಸಂಭಾವಿತನು ಎಂದೂ ಉದ್ದ ನೀರಿಗೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ.

ಕೈ ಬೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡು:- ಲಂಚಕೊಡು; ಸರ್ ಥಾಮಸರೋನು ಕಂಪನಿಯವರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರದ ಅಪ್ಪಣೆ ಬೇಟೆ ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ, ಕೈ ಬೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು.

ಕಾಲಮೇಲೆ ಕಾಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳು:- ವ್ಯರ್ಥವೇಳೆ ಕಳೆ; ಆಲಸಿಗಳು ಕಾಲಮೇಲೆ ಕಾಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿ ಕೂಡುವರು

ಹೊಟ್ಟೆಯಮೇಲೆ ಹೊಡೆ:- ಕೂಳುಗೇಡು ಮಾಡು; ಸಾಲಗಾರನು ಸಾವುಕಾರನಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯಬೇಡಿರೆಂದು ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳು, ನನು

ಮೂಗು ಮೂರಿ. — ಅಲ್ಲಗಳೆ; ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸರಕಾರದವರು, ನಿಜಾಮನಿಗೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಸೇರಲು ಬಿನ್ನವಿಸಲು, ಅತನು ಮೂಗು ಮೂರಿದನು

ಉಸುಬಿನ ಮೇಲೆ ಮನೆಕಟ್ಟು: - ವೃದ್ಧ ಕೆಲಸ, ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಹೊರು; ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕಾಶ್ಮೀರವನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ, ಉಸುಬಿನ ಮೇಲೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿರುವರು.

ಪ್ರ:— ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ. (೧೯೪೭)

- (೧) ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳು-ಕ್ಷಮಿಸು.
- (೨) ಮುಖಕ್ಕೆ ಮುಸಿಬಳಿ-ಅಪಮಾನ ಮಾಡು.
- (೩) ಹಲಕೆದರಿಕೊಳ್ಳು-ವಿಚಾರವಾಡು.
- (೪) ಗಾಳಿಗೋಪುರವಾಗು-ಮನೋರಂಜನಮಾಡು
- (೫) ಕಾಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೇಳು-ಹಿಡಿದೋಗು
- (೬) ಉಂಡಮನೆಗೆರಡು ಬಗೆ-ಕೃತಘ್ನನಾಗು
- (೭) ನೂರು ವರುಷ ತುಂಬು-ಆಯುಷ್ಯ ತೀರು

ಪ್ರ:— ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟವುಗಳ ಅರ್ಥ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವಂತೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯ ರಚಿಸಿರಿ (೧೯೪೭)

೧ ನಡಕಟ್ಟಿನಿಲ್ಲು- ಬೊಂಕಕಟ್ಟಿನಿಲ್ಲು, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಪರಕೀಯರ ಆಳಿಕೆಯನ್ನು ಒಡ್ಡೋಡಿಸಲು, ನಡಕಟ್ಟಿನಂತಾಗ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸೂರ್ಯನು ಉದಯಿಸಿದನು

೨ ಕೈತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬೆನ್ನು ಹತ್ತು:-ಯಾವಾಗಲೂ ತೊಂದರೆಕೊಡು; ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜನು ಮೊಗಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಣ್ಣು ಪಾಲುಮಾಡಲು ತಮ್ಮ ಸಂಗಡಿಗರೊಡಗೂಡಿ, ಒಳ್ಳೇ ಆವೇಶದಿಂದ ಕೈತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದನು

೩ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನೋಡು:- ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡು ಔರಂಗಜೇಬನ ಸೈನಿಕರು, ಶಿವಾಜಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ

ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಶಿವಾಜಿಯು ಅವರಿಗೆ ಕೈ ಕೊಟ್ಟು ಪಾರಾದನು.

೪. ಒಂದು ತುಟಿ ಎರಡು ಮಾಡು:—ಮಾತಾಡು ದುರ್ಜನರು ಎಷ್ಟು ನಿಂದಿಸಿದರೂ ಸಜ್ಜನರು ಒಂದು ತುಟಿ ಎರಡು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ.

೫. ಕಾಲಕಸ ದೆಲೆ ಇಲ್ಲದ್ದು ನಿಜವಾದ ವಿಜ್ಞಾನಿಯು ಯಾವ ವಸ್ತುವನ್ನೂ ಕಾಲಕಸವೆಂದು ಬಗೆಯನು.

೬. ಕತ್ತೆಯ ಬಿಟ್ಟು:—ಲಾಭವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸ ಇಂದಿನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕತ್ತೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ ಫಲ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವದು ಬಹು ಕಡಿಮೆ.

೭. ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲುಹೋರು ನಿರರ್ಥಕ ಪರಿಶ್ರಮ.

ಪ್ರ:—ಕೆಳಗಿನ ಬಳಕೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತದ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ (೧೯೪೫)

೧. ಸುಚೈತನ್ಯ ನೂರಾಗು ೨. ಒಡ್ಡುಮುರಿ ೩. ನುಂಗಿ ನೀರು ಕುಡಿ. ೪. ನಿವಾಳಿಸಿ ಒಗೆ ೫. ಅಟ್ಟಕ್ಕೇರು

ಉ:—೧. ರಾಮನು ಕೊಡವನ್ನು ಸುಚೈತನ್ಯನೂರಾಗುವಂತೆ ಒಡೆದನು. ೨. ಸಾವು ಮುಂಜಾನೆ ಎದ್ದೊಡನೆ ಒಡ್ಡು ಮುರಿಯುತ್ತೇವೆ. ೩. ಹೆನ್ನಪ್ಪನು ರಾಮನ ಹಣವನ್ನು ನುಂಗಿ ನೀರುಕುಡಿದನು. ೪. ಭೂತ ವಾಢೆಯಾಗಿ ಹುಡುಗರು ಅಳಹತ್ತಿದರೆ ಹಣ್ಣನ್ನು ನಿವಾಳಿಸಿ ಒಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ೫. ರಾಮನು ಸಾಲ್ಪನೆಯ ವರ್ಗ ಪಾಸಾದ್ದರಿಂದ ಅಟ್ಟಕ್ಕೇರಿದ್ದಾನೆ.

ಬೇರೆ ಕೆಲವು ನುಡಿಗಳು

ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕೂಡು-ವಿಚಾರಮಾಡದೆ ಇರು
ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿ ಕೊಟ್ಟುಹೇಳು-ಅನೇಕರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳು
ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳು-ಹೆಚ್ಚು ಸಲಿಗೆಕೊಡು

ಬಾಯಿಗೆ ಬಾಯಿ ಹತ್ತು ಜಗಳಾಡು
 ಬೆನ್ನು ಬೀಳು—ಮರೆಹೋಗು
 ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟು ಹುರುಪುಕೊಡು.
 ಬೆನ್ನು ತೋರಿಸು—ಓಡಿಹೋಗು

೯. ಕಿರುನುಡಿ

ಕಿರಿದಾದ ನುಡಿ ಕಿರುನುಡಿ

ಕತಕತ ಕುದಿ	ಗಟಗಟ ಕುದಿ
ಕಿಡಿ ಕಿಡಿ ಆಗು	ಗಳಗಳ ಆಳು
ಗುಣುಗುಣು ಮಾತಾಡು	ಜುಳಜುಳು ಹರಿ
ತಳತಳ ಹೊಳೆ	ಫಡಾಫಡಾ ಹೊಡೆ
ಧಗಧಗ ಉರಿ	ಮಿರಿಮಿರಿ ಮಿಂಚು
ದರದರ ಎಳೆ	ದುರುದುರು ನೋಡು
ಲಟಲಟ ಒದ್ದಾಡು	ಥಣಥಣ ಬಾರಿಸು
ವಟವಟ ಆನ್ನು	ಗಿಮಿಗಿಮಿ ತಿರುಗು
ಬಳಬಳ ಉದುರು	ಕರಕರ ಕಡಿ
ಟುಣುಟುಣು ಹಾರು	ಹಿರಿಹಿರಿ ಹಿಗ್ಗು

ಟುಣುಟುಣು, ಭಗಭಗ, ಥಣಥಣ, ಕಿರಿಕಿರಿ, ಗಳಗಳ, ಗಿಮಿಗಿಮಿ, ಇವುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಪೂರ್ವವಾಗುವಂತೆ ಒದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ (: ೪೭)

ಉಃ - [೧] ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರೀತಿಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಟುಣುಟುಣು ಜಿಗಿಯುತ್ತ ಒರುವರು [೨] ಮೈಮೇಲೆ ಕಾದ ಎಣ್ಣೆಯು ಬೀಳಲು ಅದು ಭಗಭಗ ಉರಿಯುವದು. [೩] ಗಡಿಯಾರವು ಥಣಥಣ ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸುತ್ತದೆ [೪] ಮುಂಜಾನೆ ಸಕ್ಷಿಗಳು ಕಿರಿಕಿರಿ ಧ್ವನಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ [೫] ಗುರುಗಳು ಹೊಡೆಯಲು ಶಿಷ್ಯನ ಗಳಗಳ ಅತ್ತನು. [೬] ಸೂಟಿಯಾದಕೂಡಲೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಗಿಮಿಗಿಮಿ ತಿರುಗುವರು

ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟವುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಪೂರ್ಣವಾಗುವಂತೆ, ಒದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ. [೧೯೪೮]

ಪ್ರ: ಪಕಪಕ, ಧಪಧಪ, ಪಿಳಿಪಿಳಿ, ಗಪಗಪ, ಲಕಲಕ,

ಉ:— ೧. ದೀಪವು ಪಕಪಕನೆ ಹೋಯಿತು.

೨. ಆಕಳು ಕರುವಿಗೆ ಮೊಲೆಯುಣಿಸಿದ ಮೂಲಕ ಮಲ್ಲನು ಧಪ ಧಪನೆ ಹೊಡೆದನು.

೩. ಶಿವನು ಹಸಿದು ಪಿಳಿಪಿಳಿ ಕಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತಾ ಗಿಡದ ನೆರಳಿಗೆ ಕುಳಿತನು

೪. ಹನುಮನು ಅಶೋಕವನದೊಳಗಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಡಿದು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಗಪಗಪನೆ ತಿಂದನು.

೫ ಶಾಂತೆಯ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮುತ್ತು ಲಕಲಕನೆ ಹೊಳೆಯಿತು.

೧೯೪ ಅಕ್ಕೋಬರ

ಪ್ರ: ತಕತಕ, ಧರಧರ, ರಪರಪ, ಕುಲುಕುಲು, ಟರಟರ, ಮಿಕಿ ಮಿಕಿ, ಪಿರಿಪಿರಿ.

ಉ:— ೧. ತ್ರಿನಿವಾಸನು ತಕತಕ ಕುಣಿದನು.

೨. ರಂಗನು ಹುಲಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಥರಥರ ನಡುಗಿದನು

೩. ಮಳೆಯು ರಪರಪ ಬಿದ್ದಿತು.

೪. ಕೃಷ್ಣರಾಜನು ತೆನ್ನಲರಾಮಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಕುಲುಕುಲು ನಕ್ಕನು.

೫. ಗುರುಗಳು ರಂಗನ ಕೀಡಿಗೇಡಿತನಕ್ಕೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಟರಟರ ಒದರಾಡಿದರು

೬. ಬಹುವಚನ ಹೊಸಬರನ್ನು ನೋಡಿ ಮಲ್ಲನು ಮಿಕಿ ಮಿಕಿ ಮುಖ ನೋಡಿದನು.

೭. ಹುಡುಗರು ಬಿಸಲಲ್ಲಿ ಪಿರಿಪಿರಿ ತಿರುಗುವರು.

೧೯೪೭ ಎಪ್ರಿಲ

ಪ್ರ: -- ಜಕಜಕ, ಕತಕತ, ಗಪಗಪ, ಪಟಪಟ. ಮಿಣಿಮಿಣಿ. ಹಿರಿಹಿರಿ, ದಬದಬ.

ಉ: ೧. ಗಂಗೆಯು ಗಂಡನನ್ನು ನೋಡಿ ಜಕಜಕ ಹೆದರಿದಳು.

೨. ಅನ್ನವು ಕತಕತ ಕುದಿಯುತ್ತದೆ

೩. ಗಪೆಗಪೆ ತಿನ್ನು ವದರಿಂದ ಆಹಾರವು ಪಚನವಾಗುವದಿಲ್ಲ

೪. ಹುಡುಗರು ದಯವಿಲ್ಲದೆ ನೋಣಗಳನ್ನು ಪಟಿಪಟನೆ ಬಡಿಯುವರು.

೫. ಗಾಣದ ಎಣ್ಣೆಯ ದೀಪವು ಮಿಣಿಮಿಣಿ ಮಿಣುಕುವದು.

೬. ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಹಿರಿಹಿರಿ ಹಗ್ಗಿದರು

೭. ಗೆರಸಪ್ಪೆಯ ನೀರು ದಬದಬ ಬೀಳುವದು.

೧೦. ಜೋಡುನುಡಿ

ಜೋಡಿ (ಜೊತೆ, ಎರಡು) ಯಾಗಿರುವ ನುಡಿಗಳು ಜೋಡುನುಡಿಗಳು.

ಜೋಡುನುಡಿ	ಮಾರುನುಡಿ
ಅಚ್ಚು-ಮೆಚ್ಚು	ತಪ್ಪು-ಒಪ್ಪು
ಅಡ್ಡ-ತಿಡ್ಡ	ಪೆದ್ದ-ಪಂಡಿತ
ಅರವು-ಮರವು	ಜಾಣ-ಕೋಣ
ಅಲ್ಪ-ಸ್ವಲ್ಪ	ಇಲಿ-ಹುಲಿ
ಆಟ-ನೋಟ	ಕಾಗೆ-ಕೋಗಿಲ
ಉಡಿಗೆ-ತೊಡಿಗೆ	ಕಾಯು-ಕೊಲ್ಲು
ಎಣ್ಣೆ-ಬೆಣ್ಣೆ	ಸಾವು-ಉಳಿವು(ಬದಕು)
ಕಪ್ಪು-ಕಾಣಿಕೆ	ನಗೆ-ಹೊಗೆ
ಕಾಳು-ಕಡಿ	ಕೊನರು ಕಮರು
ಕೆಲಸ-ಬೊಗಸೆ	ಹಿಗ್ಗು-ತಗ್ಗು-ಕುಗ್ಗು
ಕೈ-ಪಾಯಿ	ಹೊಗಳು-ತೆಗಳು
ಗುಡಿ-ಗುಂಡಾರ	
ಗೊತ್ತು-ಗುರಿ	ತಿಪ್ಪೆ-ಉಪ್ಪರಿಗೆ

ರಡು; ರಾಮನೂ+ಕೃಷ್ಣನೂ=ರಾಮಕೃಷ್ಣರು; ಪಕ್ಕಿಗಳ್+ಮಿಗಂಗಳ್= ಪಕ್ಕಿಮಿಗಂಗಳ್.

ಗಮಕ— ಕರ್ಮಧಾರಯದ ಪ್ರಭೇದ, ಪೂರ್ವಪದವು ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದ ವಾಗುವದು. ಹಿರಿದಾದ+ಕೆಲಸ=ಹಿರಿಗೆಲಸ; ಮೂಕೆಯಾದ+ಹುಡುಗಿ= ಮೂಕಹುಡುಗಿ; ನಗುವನಾದ+ನಂದ= ನಗುನಂದ; ದೊಡ್ಡತ್ತಾದ+ ಮನೆ=ದೊಡ್ಡಮನೆ; ಯಾವದು+ಮಾತು=ಯಾವಮಾತು; ಕಡೆಯುವ ದಾದ + ಕೋಲು = ಕಡಗೋಲು; ಇದು+ನೋಟ = ಈನೋಟ; ಸುಡುವ+ಕಾಡು=ಸುಡುಗಾಡು.

ಕ್ರಿಯಾಸಮಾಸ — ಕಾರಕವು ಕ್ರಿಯೆಯೊಡನೆ ಕೂಡುವದು. ಸುಖವನ್ನು + ಪಡು=ಸುಖಪಡು; ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ+ಕಾಣು= ಮನಗಾಣು; ಎದೆಯಿಂದ+ಕುಂದು=ಎದೆಗುಂದು; ದುಃಖವನ್ನು + ಪಡು=ದುಃಖಪಡು; ಬಲೆಯಲ್ಲಿ+ಬೀಳು=ಬಲೆಬೀಳು; ಹಿಂದು+ಸರಿ=ಹಿಂಜರಿ; ಗತಿಯಿಂದ+ ಕೆಟ್ಟನು=ಗತಿಗೆಟ್ಟನು

ಅಂಶ—ಪೂರ್ವಪದ ಮುಖ್ಯ ಉತ್ತರಪದವು ಅದರ ಅಂಶ-ಭಾಗ ಕೈಯ+ಅಡಿ=ಅಂಗೈ; ಬೆರಳ+ತುದಿ= ತುದಿಬೆರಳು; ಕಾಲಿನ+ ತುದಿ= ತುದಿಗಾಲು; ಕೈಯ + ಮುಂದು= ಮುಂಗೈ; ನಾಲಿಗೆಯ + ತುದಿ= ತುದಿನಾಲಿಗೆ

ಅರಿಸಮಾಸ:- ಸಂಸ್ಕೃತ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಹೀಗೆ ಭಿನ್ನ ಭಾಷೆಗಳು ಪದಗಳು ಕೂಡಿ ಸಮಾಸವಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅರಿಸಮಾಸವೆನ್ನುವರು. ಉದಾ:- ಇದು ಗೃಹವು=ಈ ಗೃಹವು.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು ಸಮಾಸ ದೋಷವು. ಉದಾ:- ಅರಸು ಕುಮಾರ, ಮಳೆಗಾಲ.

೧೨. ಮೇಳುನುಡಿ

ಮೇಳುನುಡಿಗಳೆಂದರೆ ಒಂದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುವ ಅನೇಕ ಶಬ್ದಗಳ.

ಸೂರ್ಯ:- ಗಗನಮಣಿ, ರವಿ, ದಿನಕರ, ಕಮಲಮಿತ್ರ, ಇನ, ನೇಸರ, ಭಾಸ್ಕರ, ಬಿಸಯಹಪ್ರಿಯ, ಜಲಜಮಿತ್ರ, ಪ್ರಭಾಕರ, ತರಣಿ,

ದ್ಯುಮಣಿ, ಅರ್ದ, ಅದಿತ್ಯ, ಉಷ್ಣ ರಶ್ಮಿ, ದಿನಪ, ಭಾನು, ಮಿತ್ರ, ವಿಭಾಕರ, ಸಪ್ತಾರ್ಶ, ಪಗಲೊಡೆಯ, ಬಿಸಿಗದಿರ, ಸವಿತ್ಯ

ಅನಿ: — ಗಜ, ಕರಿ, ಕುಂಜರ, ದ್ವಿರದ, ದ್ವಿಪ, ಇಭೆ, ವಾರಣ, ಸಾಮಜ, ದಂತಿ, ನಾಗ.

ಕಣ್ಣು : — ಅಕ್ಷಿ, ನಯನ, ದೃಗು, ಅಂಬಕ, ಚಕ್ಷು, ನೇತ್ರ

ನೀರು: — ಪಾನೀಯ, ವನ, ಶರ, ಉದಕ, ಜಲ, ವಾರಿ, ಅಂಬು, ಜಡ, ಸಲಿಲ, ಆಪ್, ಅಂಭಸ್, ಜೀವನ, ಉದ, ಕ

ಕಮಲ: ಅಬ್ಜ, ಅರವಿಂದ, ಪಂಕಜ. ಜಲಜ, ಅಂಬುಜ, ಸರ ಸಿಜ, ಕುಮದ, ಕುವಲಯ, ವನಜ, ನಳಿನ, ಅಂಬುರುಹ, ರಾಜೀವ, ಜಡಜ, ಜಲರುಹ, ಶತಪತ್ರ. ಅಂಭೋಜ, ನೈದಿಲೆ. ತಾವರೆ, ವನರುಹ, ಸರೋಜ, ಕಂಜ, ನೈದಿಲ.

ಮರ: ಕುಜ, ಭೂರುಹ, ಮಹೀರುಹ, ವೃಕ್ಷ, ತರು, ಕುಜಾತ, ಪಾದಪ, ಭೂಜ, ಗಿಡ, ವಿಟಪಿ.

ಮನೆ: — ಗೃಹ, ಬೀಡು, ನಿಕೇತನ, ಆಲಯ, ಶಾಲೆ, ಗೇಹ, ಮಂದಿರ, ನಿಲಯ. ಭವನ.

ಕಿರಾತ: — ಶಬರ, ಬೇಡ, ವ್ಯಾಧ, ಲುಬ್ಧಕ, ಭಿಲ್ಲ, ಪುಳಿಂದ.

ಸಮೂಹ: — ಆಕರ, ಆಳಿ, ಒಡ್ಡು, ಓಳಿ, ಕುಲ, ಗುಂಪು, ಜಯ, ತತಿ, ನಿಕರ, ರಾಜಿ, ವೃಂದ, ವ್ರಾತ, ಸಂಕುಲ, ಸಂಚಯ, ಸಂದೋಹ, ಮೊತ್ತ, ಸ್ತೋಮ, ನಿಕಾಯ, ರಾಶಿ, ಸಂದಣಿ

ಕೂಸು: — ಅರ್ಭಕ, ಮಗು, ಶಿಶು, ಕಂದ, ಹಸುಳ, ವತ್ಸ.

ಅರಸ. — ರಾಜ, ಪಾರ್ಥಿವ, ಅವನಿಪ, ಜನೇಶ್ವರ, ಧರಣೀಶ, ಧರಾ ವರ, ನೃಪ, ನರಪತಿ, ಭೂಪಾಲ, ಭೂಭೂಜ, ಮನುಜೇಂದ್ರ, ಇಳೆಯಾಣ್ಣು ನೆಲದೊಡೆಯ, ನೆಲದೇರೆಯ, ರಾಯ, ಮಹೀಪತಿ, ಭೂಪತಿ, ನರೇಂದ್ರ, ಇಳಾಧೀಶ, ಭೂಮೀಶ, ಧರಿತ್ರಿಪಾಲ, ಜನಪ, ನರನಾಥ, ಜನನಾಥ, ಭೂಕಾಂತ, ಪೃಥ್ವೀಶ, ಧರಿತ್ರಿಶ್ವರ

ಆಕಾಶಃ— ಆಗಸ, ನಭಃ, ನಭಃ, ಅಂಬರ. ಅಂತರಿಕ್ಷ, ಗಗನ, ಬಯಲು, ಬಾನ್, ವಿಯತ್, ಮುಗಿಲು,

ಕತ್ತಲೆ: ಅಂಧಕಾರ, ಕಾಳ್, ತಮಸ್, ತಮಿರ, ಮಬ್ಬು,

ಕಲ್ಲು— ಅರೆ, ಪಾಷಾಣ, ಶಿಲೆ, ಜಂಡೆ.

ಕಿರಣಃ— ಅಂಶು, ಕರ. ಕದಿರ್, ಮರೀಚಿ, ರಶ್ಮಿ, ರುಚಿ, ರೋಚಿ

ಕುದುರೆ: ಅಶ್ವ, ತುರಗ, ತುರಂಗ, ಹಯ, ವಾಜಿ, ಹರಿ, ತೇಜ.

ಕೃಷ್ಣಃ - ಅಸುರಾರಿ; ಮುರಾರಿ; ಹರಿ; ದನುಜರಿಪು; ಮುಕುಂದ; ಗೋವಿಂದ, ಜನಾರ್ದನ, ಮುರಹರ, ಪಕ್ಷಿವಾಹನ, ಮಾರನ, ಪಿತ, ಶ್ರೀಧರ, ಶ್ರೀವಿಕ್ರಮ, ಗೋವರ್ಧನ, ಅಂಭುರುಹನಾಭಿ, ಅಚ್ಯುತ, ಮಧು ಸೂದನ, ದಾನವಾಂತಕ, ದಾಮೋದರ, ನಗಧರ, ವಾಸುದೇವ, ಚಕ್ರ ಪಾಣಿ, ಗೋಪಾಲ, ಕೇಶವ, ಅಸುರಾಂತಕ, ಕೌಸ್ತುಭಧಾರಿ, ಶೌರಿ, ಕಮಲಾಕ್ಷ, ಕಂಜನಾಭ.

ಕೋಗಿಲೆ:— ಕಲಕಂಠ, ಕೋಕಿಲ, ಪಿಕ.

ಗಣಪತಿಃ— ಅನೇನೋಗ, ಗಜಾನನ, ಬೆನಕ, ವಿನಾಯಕ, ವಿಘ್ನೇಶ್ವರ, ಲಂಬೋದರ.

ಗಾಳಿ— ಎಲರ್, ವಾಯು, ಪವನ, ಮಾರುತ, ಪವಮಾನ, ಅನಿಲ, ಮಾತರಿತ್ವ, ವಾತ, ಸದಾಗತಿ, ಮರುತ್.

ಗಿಳಿ ಕನ್ನಡವಕ್ಕಿ, ಪಂಡಿತವಕ್ಕಿ, ಕೀರ, ಶುಕ.

ಚಂದ್ರ— ಇಂದು, ಇಂಗದಿರ, ಶಶಿ, ಉಡುರಾಜ, ರಜನೀಪತಿ. ತಣ್ಣ ದಿರ, ಸೋಮ. ಹಿಮಕರ, ಅಮೃತಕರ, ಕಡಲಣುಗ, ಸುಧಾಕರ, ಕಲಾ ನಿಧಿ, ಕುಮುದಬಂಧು, ತಿರಿಗಳ, ಮೃಗಧರ, ರಾಜ, ಶಶಾಂಕ, ಪರ ಪ್ರಕಾಶಕ.

ಬಾಣ — ಅಂಬು, ಕಣಿ. ಕೋಲ್, ಶರ. ಸರಳು, ಶರಲು, ನಾರಾಣ, ಪತಿ, ಪುಣಂಬು, ವಿಶಿಖಿ, ಮಾರ್ಗಣ, ಕಳಂಬ, ಕೈದು

భూమి—అవని, ఇళా, ఊర్వి, క్షీతి, క్షోణి, నేల, పోడవి, వసుధా, ధరణి, ధరా, ధాతుణి, పృథ్వి, భూమండల, మహి, భూ, ధాత్రీ, కు, ధరిత్రీ, మేదిని, భువన.

భ్రమర—అళి, కలర్వశ్చ, ఆరణి, తుంబి, ద్విరేఖ, భృంగ, మథుకర, మథుప, మథువ్రత, గుంగిణుళ

లక్ష్మీ—ఇందిరా, కడలణుగి, కమలా, రమా, లోక మాతా, శ్రీ, సిరి, పద్మా

సరస్వతి—నుడిపేణ, బ్రహ్మణి, భారతి, వాణి, తారదే, సరసతి, విద్యాధిదేవత

సరోజవర - శోభ, తడాగ, నిరేరుహకర, సర, సతసి, జగ్గేరి.

సముద్ర- అంబుధి, అబ్ధి, కడలు, జలధి, మున్నీరు, వనధి, వారిధి, వారినిధి, ఊదధి, తరధి, సాగర, అంభోధి.

శూ--ఆరలో, ఆలర్, కుసుమ, పుష్ప, మలర్, లతాంత, సుమ, సుమన

బింకీ అగ్ని, అనల, కృతాను, చిత్రభాను, పావక, మరగాళ, వహ్ని, కుతారన, చిత, వృత్తానర.

బ్రాహ్మణ విప్ర, ద్విజ, భూసురి, పావ, ధరీయవందా రక, ఇళీయపిరియర్

సీత భూమిజీ, అవనిజీ జానకి, క్షీతిజీ, వృదేహి, నేల వేణువుగళు

౧౩. నాణ్ణుడి

నాణ్ణుడిగళు నాడిన నుడిగళు. హిందినవర అనుభవవ మాతుగళు. మనీమనీగే మాతుమాతిగే ఇవుగళ ఎళికి అదే ఇవే గాదీయ మాతుగళు

ಗಾದೆಗಳು

ಉಂಡಮನೆಯ ಗಳ ಎಣಿಸಬೇಡ.

ಅಗ್ಗದಾಸೆಗೆ ಮುಗ್ಗುಜೋಳ.

ಮಳೆಯ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ಮಂಜಿನ ನೀರಿಗೆ ಕೈ ಯೊಡ್ಡಿದಂತೆ.

ದುಡ್ಡೇ ದೊಡ್ಡ ಪ್ಪ, ರೊಕ್ಕವೇ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ.

ನಾಯಿಯ ಹೊಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣದ ಕೋಲೇಕೆ ?

ಸತ್ತ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಹತ್ತು ಸೇರು ಹಾಲು

ರಾವಣನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕಾಸಿನ ಶುಂಠಿ.

ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ದೇವರು ಹುಲ್ಲು ಮೇಯಿಸುವನೇ !

ಭಾವೀ ತೋಡಲು ಬೇತಾಳ ಹೊರಟಿತು.

ವನ ಹಣ್ಣಾಯಿತು ಗಿಣಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ಹುಣ್ಣಾಯಿತು.

ಬೇರನ್ನು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಎಲೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಬೇಕೆ ?

ಅಕಾಶ ಹರಿದು ಬೀಳುವಾಗ ಅಂಗೈ ಒಡ್ಡಿದರೆ ನಿಂತೀತೇ !

ಹಿಗ್ಗಿದವನು ಮುಗ್ಯಾನು ತಗ್ಗಿದವನು ಜಯಸ್ಯಾನು.

ಜಾಣನಿಗೆ ಮಾತಿನವೆಟ್ಟು, ಕತ್ತಿಗೆ ಲತ್ತೆಯವೆಟ್ಟು !

ನಂಬಿದವರಿಗೆ ಇಂಬು, ನಂಬದವನಿಗೆ ಅಂಬು.

ಅಳಾಗಬಲ್ಲವ ಅರಸಾಗಬಲ್ಲ.

ಅಂತೂ ಇಂತೂ ಕುಂತೀನುಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯವಿಲ್ಲ

ಹಂವೆಗಿಂತ ಕೊಂವೆಯೇ ಲೇಸು.

ಕತ್ತೆಯೇನು ಬಲ್ಲದು ಕತ್ತರಿಯ ಪರಿಮಳ

ಜಾಣನ ಗೋಣಿ ಬರಿದು.

ಅಜ್ಜಿ ನೂತದ್ದೆಲ್ಲ ಮೊಮ್ಮಗನ ಉಡದಾರಕ್ಕೆ.

ಅಡಿಯ ಮುಂದಿಡೆ ಸ್ವರ್ಗ, ಅಡಿಯ ಹಿಂದಿಡೆ ನರಕ

ಅದರಿಲ್ಲದ ಅವ್ಯತಾನ್ನವೇಕೆ !

ಕಳ್ಳನ ಹೆಜ್ಜೆ ಕಳ್ಳನೇ ಬಲ್ಲ.

ಕಿಚ್ಚು ನುಂಗುವವನು ನುಚ್ಚು ಬಿಟ್ಟಾನೆ ?

ನೆಲುವಿಗೆ ಹಾರದ ಬಿಕ್ಕು ಮುಗಿಲಿಗೆ ಹಾರಿತು.

ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಯ ಸರದಾರ, ಮನೆ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹಿಂಜಾರ.

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಗೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಗೋದಿಲೆಕ್ಕ ಕೊಡುವವರಾರು?

ಇದ್ದ ಮೂವರಲ್ಲಿ ಕದ್ದವರಾರು ?

ಉದ್ಯೋಗವೇ ಬಂಧು, ಅಲಸ್ಯವೇ ಶತ್ರು.

ಒಡಕೇ ಕೆಡಕಿನಮೂಲ

ಅಂಗಾಲಿಗೆ ಹೇಸಿಕೆಯಿಲ್ಲ, ಕರುಳಿಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲ

ಕರಡಿಗಂಜದವನು ಕರಿಯ ಕಂಬಳಿಗಂಜುವನೇ ?

ಕಾಸಿಗೆ ಪಂಚೇರಾದರೂ ಹೇರಿಗೆ ಬರ ತಪ್ಪದು.

ಕೋಣ ಬೆಳೆದರೆ ಅನೆಯಾದೀತೇ ?

ಭವಿಷ್ಯವು ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಮುಂಗೈಬಲದಲ್ಲಿರುವುದು

ತನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ದೇವರಿಲ್ಲ; ಮಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ಮಡಿಕೆಯಿಲ್ಲ.

ಮೂಗು ಹಿಡಿದರೆ, ಬಾಯಿ ತಾನೇ ತೆರೆಯುವದು.

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದರೂ ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು

ವಿದ್ಯೆವಿಲ್ಲದವ ಹದ್ದಿಗಿಂತಕಡೆ !

ಒಂದೇ ಕೈಯಿಂದ ಚಪ್ಪಾಳೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲ

ಹಣವೆಂದರೆ ಹೆಣವು ಬಾಯಿ ತೆರೆಯಿತಂತೆ !

ಹುತ್ತು ಬಡಿದರೆ ಹಾವು ಸಾಯುವುದೇ ?

ಹೆತ್ತವರಿಗೆ ಹೆಗ್ಗಣವೇ ಮುದ್ದು.

ಹೊಳೆ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಅಂಬಿಗನ ಮಿಂಡ.

ಹನಿ ಹನಿ ಕೂಡಿ ಹಳ್ಳ, ತೆನೆ ತೆನೆ ಕೂಡಿ ರಾಶಿ

ಬಡವನ ಸಿಟ್ಟು ದವಡೆಗೆ ಮೂಲ,

ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಆಟ, ಇಲಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ.

ತಾಮ್ರದ ದುಡ್ಡು ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೆಡಿಸಿತು

ಕೋಣನಿಗೆ ತಂಬೂರಿಯ ಸಾದ ತಿಳಿದೀತೇ ?

ನಡೆಯುವವನು ಎಡವುವನಲ್ಲದೆ ಕುಳಿತವನು ಎಡವುವನೇ ?

೧೪. ಜಾಣ್ಣುಡಿ

ಹಿಂದಿನ, ಇಂದಿನ ಹಿರಿಯರ ಓನ್ಮಡಿ, ಮುನ್ಮಡಿಗಳಿವು ಇವು ಮಹಾತ್ಮರ ಮಹತ್ವದ ಮನವರಿಯುವ, ಅನುಭವದ ಮಮತೆಯ ಮಾತುಗಳು ಓದು ಬೆಳೆದಂತೆ ಇವುಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅನುಕೂಲ.

ಬುಕರನ ಜಾಣ್ಣುಡಿಗಳು

(೧) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಯಶಸ್ಸಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ತಾವು ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ಎದೆಗೂಚ್ಚು ಎಷ್ಟು ಕೂಡಿದವು ಎಂಬುದರ ಮೇಲಿಂದ ನಿಶ್ಚಯಿಸಬೇಕು.

(೨) ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಅಥವಾ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯು ಯಾವದೇ ಬಣ್ಣದ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿರಲಿ, ಕಡೆಗೆ ಅದು ಪ್ರಕಟವಾಗುವದು ಹಾಗೂ ವಿಜಯಿ ಯಾಗುವದು.

(೩) ಎರಡನೆಯವರ ಏಳಿಗೆ ತಾನು ಎಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವನೋ ಅಷ್ಟೇ ತನ್ನ ಏಳಿಗೆಯಾಗುವದು

(೪) ದುಡಿಯೋಣವು ಲಜ್ಜಾಸ್ಪದವಾದ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ ತಿರುಗಿ ಸ್ವಂತಶ್ರಮದಿಂದ ಸ್ವಂತದ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು, ಅತ್ಯಂತ ಅಭಿಮಾನಾಸ್ಪದವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ

(೫) “ಜನರೆದುರಿಗೆ ನಿರುಪಯೋಗಿಯಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಕೊಡುವಷ್ಟು ಅವಮಾಧಾನಕಾರಕ ವಿಷಯವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ ”

(೬) ಸ್ವಾರ್ಥ ತ್ಯಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಸುಖವಿರುತ್ತದೆ

ಸ್ವಾಮೀ ರಾಮತೀರ್ಥರ ಜಾಣ್ಣುಡಿಗಳು

(೭) “ಯಾರು ಬಹುಕಾಲ ಜೀವಿಸಬೇಕೆನ್ನುವರೋ ಅವರು ತೀವ್ರ ಮರಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಬೇಕು ”

(೮) “ನಿಸ್ವಾರ್ಥಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನ ಭಾರವು ಸರಮೇಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವದು ಹಾಗೂ ಸರಮೇಶ್ವರನು ಅದನ್ನು ವಹಿಸಿದ ಹೊರತು ಎಂದೂ ಸುಮ್ಮನಿರುವದಿಲ್ಲ.”

ಮಾತಂಗೈಯ್ಯನ ಜಾಣ್ಣುಡಿ

(೧) “ಮನುಷ್ಯನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಅವನು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯದ ಮೇಲಿಂದ ನಿರ್ಣಯಿಸುವಾಗ, ಅವನು ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಎಡರುಗ ಕೊಡನೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಣಗಾಡಿದನೆಂಬುದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು”

ಬೆಂಜಮಿನ್ ಫ್ರಾಂಕಲಿನ್ ಇವನ ಜಾಣ್ಣುಡಿಗಳು

(೧೦) ಆರ್ಜಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಿನಗಾಗಲಿ, ಪೆರಂಗಾಗಲಿ ಸೌಖ್ಯವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸು; ಶಿಲಾ-ಶದವು ನಷ್ಟಮಾಡಬೇಡ.

(೧೧) ಕಾಲವನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಆಳೆಯಬೇಡ. ಯಾವದಾದರೂ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರು; ನಿರರ್ಥಕವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ತೊರೆ.

(೧೨) ಜನಗಳಿಗೆ ಕೇಡನ್ನು ಬಗೆದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡದೆದಾಗಲಿ ಅಪರಾಧಿಯನ್ನಿಸಬೇಡ

(೧೩) ಶರೀರದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಉಡುಪಿನಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಮನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಕೊಳೆಯನ್ನು ಇರಗೊಡಿಸಬೇಡ

ಜನಾಹರಲಾಲ ನೆಹರು ಇವರ ಜಾಣ್ಣುಡಿ

(೧೪) ಯಶಸ್ಸು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಧೈರ್ಯವೈಕೃವರಿಗೂ ದುಡಿಯುವವರಿಗೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅದು ಕೃತಕವಾಗಿ ಹೇಡಿಗೆ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ಜಾಣ್ಣುಡಿ

(೧೫) ಜಾಣನೇನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಸುಲಭ; ಸತ್ಯವಂತನೇನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ದುರ್ಲಭ, ಸತ್ತರೂ ಸತ್ಯ ಬಿಡಲಾರೆ ಆದೇ ಧರ್ಮ, ಆದೇ ಕರ್ಮ, ಆದೇ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತಾಯ ಬೇಡ, ಕಠಿಣತನವು ಬೇಡ. ಕಂದ ಪ್ರಹ್ಲಾದನಲ್ಲಿ ಏನಿತ್ತು ? ನಿಶ್ಚಯ ಒಂದೇ.

ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳು

(೧) ಕಳಬೇಡ, ಕೊಲಬೇಡ, ಹುಸಿಯ ನುಡಿಯಲುಬೇಡ, ಮುನಿ ಯಬೇಡ, ಅಸ್ಯರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯಪಡಬೇಡ, ತನ್ನ ಬಣ್ಣಿಸಬೇಡ, ಇದಿರ ಹಳ ಯಲುಬೇಡ, ಇದೇ ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧಿ, ಇದೇ ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧಿ ಇದೇ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವರನೊಲಿಸುವ ಪರಿ.

(೨) ಲೋಕದ ಡೊಂಕ ನೀವೇಕೆ ತಿದ್ದುವಿರಿ ? ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ತನುವ ಸಂತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ. ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಮಾನವ ಸಂತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ನೆರೆ ಮನೆಯವರ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಅಳುವರ ಮೆಚ್ಚು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ.

(೩) ದಯವಿಲ್ಲದ ಧರ್ಮವದಾವುದಯ್ಯ ? ದಯವೇ ಬೇಕು ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ದಯವೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲವಯ್ಯ ! ಕೂಡಲ ಸಂಗಯ್ಯ ನಂತಲ್ಲದೊಲ್ಲನಯ್ಯ.

(೪) ನೀರ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವರಯ್ಯ ಮರನ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಸುತ್ತವ ರಯ್ಯ ! ಬತ್ತವ ಜಲವ ಒಣಗುವ ಮರನ ಮೆಚ್ಚಿದವರು ನಿಮ್ಮನೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ.

(೫) ಆಯುಷ್ಯ ತೀರಿದಲ್ಲದೆ ಮರಣವಿಲ್ಲ. ಭಾಗ್ಯ ತೀರಿದಲ್ಲದೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಅಂಜಲೇಕೋ ಲೋಕವಿಗರ್ಭಣೆಗೆ ? ಅಳುಕಲೇಕೋ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ? ನಿಮ್ಮಾಳಾಗಿ ?

೧೫. ಅಲಂಕಾರಗಳು

ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಆಭರಣಗಳು ಅಲಂಕಾರವಾಗಿರುವಂತೆ, ಭಾಷೆಗೆ ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಅಲಂಕಾರ ಉಂಟಾಗುವದು; ಸೌಂದರ್ಯದ ಸವಿಯು ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರವೆಂದೂ ಭಾವ ಗಳಿಂದ ಬೈಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಾಲಂಕಾರವೆಂದೂ ಅನ್ನುವರು.

ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ: ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಇಂಪು, ಕಂಪು ಉಂಟಾಗಿ ಅವು ನಾದಮಾಧುರ್ಯದ ಸವಿಯನ್ನು ಸವಿಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತವೆ

ಉದಾ: - (೧) ನಮ್ಮ ನುಡಿಯು ಜಗತ್ತಿನ ತಿರುಳನ್ನೂ ಜಗದೀಶನ ಹುರುಳನ್ನೂ ತೋರಿಸುವ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಬೇಕು ಜಗತ್ತಿನ ಸೊಬಗನ್ನೂ

ಜಗದೀಶನ ಸೊಗಸನ್ನೂ ಸವಿಸವಿದು ನಲಿಯುವ ಸಾಲಿಗೆಯಾಗಬೇಕು. (ಇದರಲ್ಲಿ ತಿರುಳು - ಹುರುಳು, ಸೊಬ್ಬು ಸೊಗಸು, ನಲಿಯುವ ಸಾಲಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಅಲಂಕಾರಗಳು; ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿದುವಾಗ ಇವು ತಿವಿಗೆ ಕಂಪನ್ನೂ ಪೆಂಪನ್ನೂ ಇಂಪನ್ನೂ ತಂಪನ್ನೂ ಸೊಂಪನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಕುಣಿಸುವವು)

ತಪ್ಪು ತಪ್ಪುಲೊಳಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿ ಮಂಜುಗಳೆಸೆ ।

ಕಪ್ಪು ಕಪ್ಪುನೆಯ ಗಿರಿಗಳ ಪರ್ಬುಗೆಗಳಂತೆ ।

ಬಪ್ಪ ಬಪ್ಪೆಳೆ ನಾಯ್ಕಳಂ ಹಾಸೊಳಾಂತು ಬಂದದು ಶಬರಸೇನೆ
ಬಳಕ ॥

ಸೊಪ್ಪು ಸೊಪ್ಪುಗಳ ಮೆಳೆ ಮೆಳೆಗಳಂ ಸೋವುತ್ತ ।

ತಪ್ಪು ತಪ್ಪದೆಶರ ಶರಂಗಳಂ ತೆಗೆದೆಚ್ಚು ।

ತೊಪ್ಪು ತೊಪ್ಪನೆ ನೃಗವೃಗಂಗಳಂ ಕೆಡಹಿದರ್ಕಾನನದೊಳೇ
ಪೇಳ್ವೆನು ॥ ॥

ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೆರೆಹಾಕಿದ ಪದಗಳು ಒಂದೇ ಪ್ರಕಾರದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವಂಥವು ಇರುತ್ತವೆ ಇಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಶಬ್ದ ಮಾಧುರ್ಯ, ಶಬ್ದ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು

ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ: ಇವುಗಳಲ್ಲಿ (೧) ಉಪಮೆ, (೨) ರೂಪಕ, (೩) ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ, (೪) ಶ್ಲೇಷ ಎಂಬವು ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು ಅವುಗಳ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರಗಳು ಅರ್ಥ ಚಮತ್ಕಾರಿಯನ್ನೂ ಭಾವಗಳ ಭ್ರಮಣವನ್ನೂ ತೋರಿಸುವವು.

(೧) ಉಪಮೆ:— ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರರಾಗಿ ಇರುವ ಸಾದೃಶ್ಯ [ಹೋಲಿಕೆ] ಹೇಳುವದು ಉಪಮಾಲಂಕಾರ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ವಸ್ತುವು ಉಪಮಾನ. ಹೋಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತುವು ಉಪಮೇಯವು

ಉ:— ಮನವು— ಉಪಮೇಯ, ಮರ್ಕಟ ಉಪಮಾನ. ಅಂತೆ ಅಂತಿರೆ, ಅಂತೆವೊಲ್, ವೊಲ್, ತೆರದಿಂ ಹಾಗೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳು ಉಪಮಾನ ವಾಚಕಗಳ ಮುಂದೆ ಬರುವವು.

ಉದಾಹರಣೆ— (೧) ಮನವು ಮರ್ಕಟದಂತೆ ಇರುವುದು, (೨) ವರ ವಾಮನ ತ್ರಿದಿಕ್ಪವು ಸಾಗುವುದು, (೩) ಮೂಡಲು ಬಾಲಸೂರ್ಯನನ್ನು ಹೊರಿಸುವುದು, (೪) ಸುಪುತ್ರನನ್ನು ಹೊರಿಸುವುದು, (೫) ಬಂಗಾರಕ್ಕೆ ಸುಗಂಧ ಕೂಡಿಸಿದಂತಾಗುವುದು, (೬) ಮುಖವು ಕಮಲದಂತೆ ಸುಂದರವು.

(೨) ರೂಪಕ— ಉಪಮಾನ ಉಪಮೇಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒಂದರಂತೆ ಮತ್ತೊಂದು ಇದೆ ಎಂದು ಅವುಗಳ ಹೋಲಿಕೆ ಕಾಣುವಂತೆ ವರ್ಣಿಸಿದೆ ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದೆಯೇ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸುವುದು ರೂಪಲಂಕಾರವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಉಃ—(೧) ಮನವು ಮರ್ಕಟ (೨) ಅಂಭಿಕಮಲ (೩) ಮುಖ ಚಂದ್ರ (೪) ಕಮಲ ಮುಖ.

[೩] ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ—ಒಂದಾನೊಂದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನಾಗಿ ಸಂಭಾವನೆ ಮಾಡುವುದೇ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಹಾಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಮತ್ತೊಂದು ಧರ್ಮವು ಒಂದಾನೊಂದು ಪದಾರ್ಥವೆಂದು ಹೇಳುವ ವರ್ಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇರಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಉಪಮಾನವಾಚಕ ಪದಗಳ ಮುಂದೆ ಓ, ಎನೆ, ಏನೋ, ಎಂಬಂತೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳು ಸೇರುವವು.

ಉದಾಹರಣೆ— [೧] ಮಣಿಕಮಂಡಲವು ಕೇಸರ ಫಲವೆಂಬಂತೆ ಒಪ್ಪಿದುದು. [೨] ಘರ್ವದಿಂದ ಚಯವು ಮುತ್ತುಗಳೋ ಏನೋ, ಎಂಬಂತೆ ಉದರದವು [೩] ಬಿದಿಗೆಯ ಚಂದಿರನೆನೆ ಕುಮಾರನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

[೪] ಶ್ಲೇಷಃ ಒಂದೇ ಮಾತಿಗೆ ಅನೇಕ ಅರ್ಥಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚುವುದು ಶ್ಲೇಷಾಲಂಕಾರವು.

ಉದಾಹರಣೆ— [೧] ಫಲಗುಣಂ ಪಾಲಿಸಂ ನಾಲ್ಕುಡಿಯದೊಂದು ಹರಿಯುಂ ನಿನಗದರ ಚಿಂತೆಬೇಡ ಪಾರ್ಥಸಂ ರಕ್ಷಿಸುವ ಹರಿಯನೆ ಹಿಡಿಸ

ಬುದ್ಧಿಯನೆ ಮಾಡು. [೨] ಕನ್ಯಾವಿಕ್ರಯಂಗೈದ ಜೀವಿಸುವ ಮಾನವನ ಪಿತ್ಯಗಳಂತೆ, ದೊರೆಗಳು ಸಮಗೋಳ ಪತಿತರಾದರು

[೧] ಅರ್ಜುನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಸಾಲ್ವ ಕಾಲಿನ ಹರಿಯ (ಕುದುರೆಯ) ಚಿಂತೆಬೇಡ ಅದರೆ ಅರ್ಜುನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಹರಿಯನ್ನು (ಕೃಷ್ಣನನ್ನು) ಹಿಡಿಯುವ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡು. ಇಲ್ಲಿ ಹರಿ ಶಬ್ದವನ್ನು ಎರಡು ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ

[೨] ಕನ್ಯಾವಿಕ್ರಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸುವವರು ಹೇಗೆ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವರೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೈವಗಳು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರು ಇಲ್ಲಿ ಪತಿತರಾದರು ಎಂಬದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಅರ್ಥಗಳುಂಟು

ಪ್ರ:—ಕೆಳಗಿನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ

“ ಭೀಮಸೇನನು ಕೌರವ ಸೇನೆಗೆ ಯಮನುಂ ಭಯಂಕರನಾಗಿ ತೋರಿದನು.” ಇದೇ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ರೂಪಕ: ಅಲಂಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತೇಕ್ಷಾ ಅಲಂಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿರಿ [೧೯೪]

ಉ:—ಇದು ಉಪಮಾಸಾ ಅಲಂಕಾರವು

ರೂಪಕ: ಭೀಮಸೇನನು ಕೌರವ ಸೇನೆಗೆ ಯಮನು.

ಉತ್ತೇಕ್ಷೆ: ಭೀಮಸೇನನು ಕೌರವಸೇನೆಗೆ ಯಮನೋ ಎಂಬಂತೆ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ತೋರಿದನು.

ಪ್ರ: ಎಳೆನಗೆ ಬೆಳದಿಂ | ಗಳದಿಂ ವದನಕ | ಮಲವೆನ್ನದು ನಲಿ ದಲಿರುವದು || ಇಳಿಯೊಳಗಿದರಾ | ಬಲಸೇಜಿಗವನು | ತಳಿಯೆನು ತರುಳನೆ ನಗುನಗು ನೀ || ||

ಈ ಪುಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಮಿ - ತಿಪಿರಿ [೧ - ೫]

ಉ: - ವದನಕ ಮಲವೆನ್ನದು ಎಳೆನಗೆ ಬೆಳದಿಂಗಳದಿಂ ಉಪಮೆ

ಪ್ರ:— ಉಪಮೆ, ಹಾಗೂ ಶ್ಲೋಷಾಲಂಕಾರಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡಿರಿ

ಉಃ— ಉಪಮೇಃ - ಕಮಲದಂತೆ ವದನ; ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಃ—ವದನವು ಕಮಲವೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರಿತು.

ಪ್ರಃ—ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಅಲಂಕಾರಗಳು ಯಾವವು? ಅವುಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನು? [೧೯೪೭]

ಅಕೆಯು ದುಃಖಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದು ಅಳುತ್ತಿರಲು, ದಿಗಂಗನೆಯರು ಅಳುತ್ತಾರೋ ಏನೋ ಅನ್ನುವಂತೆ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ ಯಾಯಿತು

ಉಃ— ದುಃಖಾಗ್ನಿ-ರೂಪಕ ಲಕ್ಷಣ, ಹೋಲಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದವಿರುವ ದಿಲ್ಲ.

ದಿಗಂಗನೆಯರು ರೂಪಕ.

ದಿಗಂಗನೆಯರು ಅಳುತ್ತಾರೋ ಏನೋ ಅನ್ನುವಂತೆ—ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಉಪಮೇಯವು ಉಪಮಾನವೋ ಏನೋ ಎಂಬುವಂತೆ ಬಣ್ಣಿಸಿದಲ್ಲಿ ಈ ಅಲಂಕಾರವಾಗುವದು.

ಪ್ರಃ - ಸಂಹಾರ ಲೀಲೆಯಲಿ ತೊಡಗಿಹನು....ಉರಿಗಣ್ಣು....ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಕಂಡುಬರುವ ಅಲಂಕಾರಗಳು ಯಾವವು? ಅವುಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. [೧೯೪೮]

ಉಃ [ಗುಣವಿಮೋಚನೆ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಪದ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿರಿ] ಸಂಹಾರ ಲೀಲೆ, ಪ್ರಲಯವೇ ರುದ್ರಾವತಾರ, ರಕ್ತ ನದಿ, ಶಾಂತಿ ಜಲ, ಇವು ರೂಪಕಾಲಂಕಾರಗಳು.

ಪ್ರಃ—‘ವರುಣ ದೇವತೆ ಮುತ್ತುಗಳನಿತ್ತು ಭೂದೇವಿ.....’ಎಂಬ ಪದ್ಯವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಕಂಡು ಬರುವ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ ಲಕ್ಷಣ ಬರೆಯಿರಿ [೧೯೪೯]

[ಸರಳಾನುವಾದ ಸ್ತಂಭದಲ್ಲಿ ಪದ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿರಿ]

ಉಃ - ‘ಪೂಮಳೆ’ ಇದು ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ ‘ವರುಣ ದೇವತೆ’ ಇದು ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ.

೧೬. ಸದಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಶಬ್ದ

ಚಂದ್ರನ ತಂಪಾದ ಕಿರಣ = ಬೆಳದಿಂಗಳು (ಚಂದ್ರಿಕೆ)
 ಔಷಧಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳು = ವನಸ್ಪತಿ (ಓಷಧಿ)
 ಗುರುಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳುವವ = ಅಜ್ಞಾಧಾರಕ.
 ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರ ಸ್ಮರಿಸುವವ = ಕೃತಜ್ಞ
 ಬಹಳ ಎತ್ತರವಾದದ್ದು = ಅತ್ಯುನ್ನತ
 ಒಂದೇಸವನೆ ದುಡಿಯುವವ = ಸತತೋದ್ಯೋಗಿ
 ಒಳ್ಳೇ ಉದ್ದವೂ ಅಗಲವೂ ಅದದ್ದು = ವಿಶಾಲ
 ಸರರಿಗೆ ಆಗುವ ಸುಖದುಃಖಗಳು ತನಗೆ ಆಗುತ್ತವೆಂದು ತಿಳಿಯುವ
 ಗುಣ = ಸಹಾನುಭೂತಿ

ಹಿಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಗುಣ = ಕರ್ತವ್ಯದಕ್ಷತೆ

ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಸಹಾ ಪೂರಾ ತಿನ್ನದೆ ಮೈಗೆ ಮೈ ಕೂಡಿಸುವವ = ಕೃಪಣ
 ಇದ್ದುದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಇಲ್ಲದುದನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳುವವ = ತಕ್ಕ
 ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರುವವ = ಗೃಹಸ್ಥ
 ರಥವನ್ನು ಹೊಡೆಯುವವ = ಸಾರಥಿ
 ವಿರೋಧಿಯನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೆ ಓಡಿಹೋಗುವವ = ಹೇಡಿ
 ಮಾತುಮಾತಿಗೂ ಕಲಹ ಮಾಡುವವ = ಜಗಳಗಂಟಿ

ಒಂದು ಅರಸೊತ್ತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಬರುವದು = ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿ
 ದುಡ್ಡಿಗೆ ಜೀವಕ್ಕೂ ಗಂಟು ಎನ್ನುವ ಗುಣ = ಜಿಪುಣತನ.
 ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ ಓಡಿ ಹೋದವ = ಉತ್ತರಕುಮಾರ
 ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಸತ್ತಂಥವನು = ಜೀವನ್ಮೃತ
 ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯ ಛಾವನೆಯುಳ್ಳವನು = ಗುರುಭಕ್ತ.
 ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಾನೇ ಮಾಡುವವ = ಸ್ವಾವಲಂಬಿ
 ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ತಳೆದವ = ಬೈರಾಗಿ

ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದವ = ಸರ್ವಜ್ಞ.
 ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವವ = ಉಸ್ತಾದ.
 ೧೫ ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಹೊರಡುವ ವೃತ್ತವತ್ರಿಕ = ಪಾತ್ರಿಕ.
 ಹಾಯಸ್ಕೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ಶಿಕ್ಷಣ = ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ.
 ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿತವನ್ನೆಣಿಸುವವ = ದೇಶಹಿತಚಿಂತಕ (ದೇಶಹಿತೈಷಿ)
 ಗಂಡಾಂತರದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಉಪಾಯಕ್ಕೆ ಕೊಳ್ಳುವ ಜಾಣ್ಮೆ = ಪ್ರಸಂಗಾ
 ವಧಾನ

ನಮ್ಮ ದೈವದಲ್ಲ ಇದ್ದದ್ದು = ಹಣೆಬರಹ. (ನಸೀಬ)
 ತನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತ ಹೋಗು
 ವವ = ಬಾಯಿಬಡಕ

ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವವನಿಗೆ (ವಿವೇಕಿಗೆ) ಅರ್ಥವು ತಾನಾಗಿ ಹೊಳೆ
 ಯುತ್ತದೆ

ಸೀತೆ ರಾಮನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ನಂಬುವಳು = ಸೀತೆ ಸಾಧ್ವಿ.

ಬೆಂಕಿಯ ಗೆಳೆಯನ ಮಗನು = ಹನುಮಂತನು

ದಾರಿಕಾರರಿಗೆ ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ನೀರು ಹಣಿಸುವ ಗುಡಿಸಲುಗಳನ್ನು
 (ಅರವಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು) ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇಡುವರು

ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ವಸ್ತು = ಪಾರಿತೋಷಕ

ಬೇಕೆಂತ ಜಗಳ ತೆಗೆಯುವವ = ಜಗಳಗಂಟ.

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡುವವ = ಕನ್ನಡಿಗ
ತಂದೆಯ ತಂಗಿ = ಸೋದರತ್ತೆ

ಸೈನ್ಯಗಳು ಹೋರಾಡುವ ಸ್ಥಳ = ರಣಭೂಮಿ

ಪ್ರತಿ — ಗೆರೆ ಹೊಡೆದ ಭಾಗವ ಬದಲು ಒಂದೇ ಪದವನ್ನು ಉಪ
 ಯೋಗಿಸಿ ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ

ಪರರನ್ನು ಬೇಡುವವನು ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಸತ್ತವರಿಗೆ ಸಮಾನರು.

ಅರಸನಿಗೆ ಅಂಕಿತನಾಗಿ ನಡೆಯುವವನು ಅತನಿಗೆ ಕೇಡು ಬಗೆಯು
 ವವರ ನೆರಳಿಗೆ ಸಹ ಹೋಗಬಾರದು.

ಉ: ತಿರುಕರು ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಜೀವನ್ಮುತರು; ರಾಜನಿಷ್ಕಮು ರಾಜದ್ರೋಹಿಗಳಿಂದ ದೂರರಬೇಕು.

ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಹೃದಯಭಾವಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಬಲ್ಲವನಿಗೆ=ಬರೆಹ ಗಾರ ಅನ್ನುವರು

ವರ್ಣರೇಖಾ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಭಾವಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಬಲ್ಲವನಿಗೆ= ಚಿತ್ರಗಾರ ಅನ್ನುವರು.

ಕಲ್ಲು, ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಮಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನೆಯ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ=ಶಿಲ್ಪಿಗ ಅನ್ನುವರು.

ಸ್ವರಗಳ ಮೇಳದಿಂದ ಎದೆಯನ್ನು ಕರಗಿಸಬಲ್ಲವನಿಗೆ=ಸಂಗೀತಗಾರ (ಗಾಯಕ) ನೆನ್ನುವರು.

ಹಸ್ತ ಪಾದಗಳ ವಿನ್ಯಾಸದಿಂದ ಭಾವಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಬಲ್ಲವನಿಗೆ= ನರ್ತನಗಾರ (ನರ್ತಕಿ) ಎನ್ನುವರು.

ಮೊದಲೇ ಸಿಟ್ಟಿಗಳೇಳುವವ=ಮುಂಗೋಪಿ
ಊರ ಹೊರಗೆ ಆಕಳುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೂಡುವ ಸ್ಥಳ=ತುರುವುಂದೆ
ಬಂಗಾರದ ಕಣಗಳಿಗಾಗಿ ಹರಿಯ: ನೀರನ್ನು ನೋಸಿ ನೋಡುವವ= ಜಾಲಗಾರ

ಕೋಟಿ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಎಣಿಸುವಷ್ಟು ಪರಿಮಿತಿಕೋಟಿಗಟ್ಟಿ.
ಹೆದರದಿರು ಎಂದು ಸೌತ್ಯೆಸುವ ಮಾತು=ಧೈರ್ಯಕೊಡು.
ಹೃದಯದ ಭಾವಗಳನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವ ಹಾಡು=ಭಾವಗೀತೆ
ಪ್ರ:—ಕಂಸಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. (೧೯೪)

೧. ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಜವನ್ನಾಡುವವನನ್ನು — ಹೊಗಳುವರು.
(ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನೆಂದು, ವಿಶ್ವಾಸಿಕನೆಂದು, ಸತ್ಯನಿಷ್ಠನೆಂದು; ಧಾರ್ಮಿಕನೆಂದು)

೨. ೧೫ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಹೊರಡುವ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆ — ಎಂಬ ಹೆಸರು.
(ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ, ದೈನಿಕ, ಪಾರ್ವಿಕ, ತ್ರೈಮಾಸಿಕ;

೩. ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿತವೆಣಿಸುವವನನ್ನು — ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.
(ದೇಶಾಭಿಮಾನಿ, ದೇವಭಕ್ತ, ದೇಶಹಿತಚಿಂತಕ, ದೇಶಬಂಧು)

೪ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ——— ಎನ್ನುವರು.
(ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಉಚ್ಚ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ, ಪ್ರೌಢ)

ಉ: - (೧) ಸತ್ಯನಿಷ್ಠನೆಂದು (೨) ಪಾಕ್ಷಿಕ (೩) ದೇಶದ ಹಿತ ಚಿಂತಕ, (೪) ಪ್ರೌಢ.

ಪ್ರ: ಕೆಳಗಿನ ಮಾತುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುವ ಒಂದೊಂದೇ ಶಬ್ದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ

(೧) ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುವಿಕೆ. (೨) ದೇಶಕ್ಕೆ ಕೇಡನ್ನು ಬಗೆಯುವವ (೩) ಮನೆತನವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಸಾಗಿಸುವವಳು. (೪) ಮರ್ಯಾದೆ ಗಾಗಿ ಕೊಡುವ ವಸ್ತು (೫) ಲಂಚವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಜಟಿವುಳ್ಳವರು.

ಉ:- (೧) ಸಮಯನಿಷ್ಠತೆ. (೨) ದೇಶದ್ರೋಹಿ. (೩) ಗೃಹಿಣಿ. (೪) ಆಹಾರ. (೫) ಲಂಚಗುಳ.

೧೭. ಒಗಟೆಗಳು

ಒಗಟೆಗಳು ವಸ್ತುಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳಿದ್ದಂತೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

೧ ಗಗನದಲ್ಲಿ ಗೋಲಾಕಾರವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುವವನು, ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ ಮಯನು, ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಕಾರುವವನು, ಯಾರು ?

೨. ನೀರಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುವದಿಲ್ಲ, ತೆನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆದ ಕಾಳು, ಸೇರಿ ನಿಂದಳೆಯದ, ಬೀಸದಕಾಳು, ಜನರು ಬೆಲೆಕೊಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವರು ಅದು ಯಾವದು ?

೩. ನಾಲ್ಕು ಮುಖಗಳಿದ್ದರೂ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲ, ಎತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿದ್ದರೂ ಶಿವನಲ್ಲ, ನೀರು ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮೇಘವಲ್ಲ ಅಂಥದು ಏನು ?

೪. ಕಾಲಿಲ್ಲದೆ ಹರಿಯುವದು, ತೋಳಿಲ್ಲದೆ ಹೊರುವದು, ನಾಲಿಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ಉಲಿಯುವದು. ಅಂಥವನು ಯಾರು ?

೫. ಕಚ್ಚಿದರೆ ಕಚ್ಚುವದು; ಕಿಚ್ಚಿಲ್ಲ, ಜೇಳಿಲ್ಲ ಅದೇನು ?

೬. ನಡೆಯುವಾಗ ಉಣ್ಣುವದು, ನಡುನೆತ್ತಿಯೊಳು ಬಾಯಿ, ದೃಢ ಸ್ವರದಿಂದ ಗಾಯನ ಮಾಡುವದು, ಅಡವಿಯೊಳು ಹುಟ್ಟುವದು

ಹೊಡೆತವನ್ನು ತಿನ್ನುವದು, ಎಂಜಲವ ತಿನಿಸುವದು ಸಕಲಜಗಕ್ಕೆ ಅದು ಯಾವದು ?

೭ ನೀರಿಗಿಂತ ತಿಳಿವು, ಲಿಂಬಿಗಿಂತ ಕಹಿ ಯಾವದು ?

೮ ಮದುವೆಯಾಗುವವರೆಗೆ ಹೊಡೆ ಆ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆದರೆ ಸತ್ತು ಹೋಗುವನು ಯಾರು ?

೯ ಮೂರ್ತಿ ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಮನೆ ಕಾಯುವನು ಯಾರು ?

೧೦. ಸಣ್ಣ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ಮಡಿಯಾಗಿರುವದು ಯಾವದು ?

೧೧. ದೇವರು ಹಚ್ಚಿದ ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣು ಆಗಲಾಡುವವು ಆದರೆ ಕಿತ್ತುವದಿಲ್ಲ

೧೨. ಕರೇ ಸೀರೆ ಉಚ್ಚಿರುವಳು ಕಾಲುಂಗರ ಹಾಕಿರುವಳು. ಸರ್ರನೆ ಹೋಗುವಳು. ಭರ್ರನೆ ಬರುವಳು ಎವಳಾರು ?

೧೩. ಪೇಟೆಯಿಂದ ಓರುವರು ಅನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಗೊಂಡು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುವರು ಅದು ಏನು ?

೧೪. ಅಂಗೀ ಕಳಿ ಭಾವಿಯೊಳಗೆ ಇಳಿ ಅಂದರೇನು ?

ಉತ್ತರ- ೧ ಸೂರ್ಯ ೨. ಮುತ್ತು ೩ ಪಕಾಲಿ ೪ ಹೊಳೆ
೫. ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ೬ ಬೀಸುವಕಲ್ಲು ೭ ಹೊಗೆ ೮ ಗಡಿಗೆ ೯.
ಕೀರಿ ೧೦. ಸಾಲಿಗೆ ೧೧. ಬಟ್ಟು ೧೨. ವನಿಕೆ ೧೩. ಉಳ್ಳೆಯ
ಗಡ್ಡಿ ೧೪. ಬಾಳೆಯಹಣ್ಣು.

೧೮. ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕೃತಿಗಳು

ಅಂಜು: (ಭಯಪಡು)ಅಂಜಿಕೆ, ಅಂಜಿಗ; ಅಂಜುಗುಳಿ; ಅಂಜು ಬುರುಕ.

ಅಕ್ಕರು: -(ಬಯಸು) ಅಕ್ಕರತೆ; ಅಕ್ಕರಿಕೆ; ಅಕ್ಕರಿಗೆ; ಅಕ್ಕರೆ;

ಅಗಲು: -(ತೋಲಗು) ಅಗಲ, ಅಗಲಿಕೆ, ಅಗಲು ಅಗಲುವಿಕೆ,

ಅಡ್ಡಗಲು

ಅಗಿ:-(ತೋಡು) ಅಗಿತ, ಅಗಿ, (ಮೊಳಕೆ ಸಸಿ.)

ಅಡಕು:— ಅಲಗು, ತುಂಬು, ಮುಚ್ಚಿರು, ಅಡಕು, ಅಡಕಲ
(ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ವಿವಿಧ ಪಾತ್ರೆಗಳ ಅಡಿಕೆ) ಅಡಕೊತ್ತು.

ಅಡು:— (ಬೀದಿಸು, ಅಡಿಗೆಮಾಡು) ಅಡಿಗೆ. ಅಡಿಗೆಯವ
ಅಡಬಳ, ಅಡಗುಳಿ. ಅಡಗಲಜ್ಜೆ.

ಅಡ್ಡು:— (ನಡುವೆ ಬರು ಅಡ್ಡು, ಅಡ್ಡಣ (ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ಟು
ತಾಕಬಾರದೆಂದು ನಡುವೆ ತರುವ ಅಯುಧ, ಧಾಲು.) ಅಡ್ಡಣಿ, ಅಡ್ಡಣಿಗೆ,
ಅಡ್ಡಿ ಅಡ್ಡಿಕೆ

ಅರ:— (ಅರ್ಥ) ಅರಿವೆ, ಪಚನ, ಅರ್ಜೀರ್ಣ, ಅರಿಕೆ, ಅರಿಗಾಲು,
(ಅರಿ+ಕಾಲು,) ಅರಿನೋಟ, ಅರಿವಾಸಿ, ಅರ್ಥವಾಲು).

ಅಲರು:— (ಅರಳು) ಅಲರು, (ಹೊವು,) ಅಲರಿಚ (ಇಚ್=ಹುಟ್ಟಿ
ದವ, ಬ್ರಹ್ಮ), ಅಲರುಣಿ (ಉಣಿ=ತಿನ್ನು ವದು, ಗುಂಗೀಹುಳ) ಅರ್ದವಕ್ಕಿ
(ಪಕ್ಕಿ, ಹಕ್ಕಿ, ಪಕ್ಷಿ, ಗುಂಗೀಹುಳ), ಅಲವೊಡೆಯ (ವೊಡೆ=ಹೊಟ್ಟೆ,
ಕಮಲನಾಭ, ವಿಷ್ಣು).

ಅಡು:— (ಕ್ರೀಡಿಸು) ೨. ಅಡಿಗೆ, ಅಡು, ಅಟಗುಳಿ (ಯಾವಾ
ಗಲೂ ಅಟಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿದವ); ಅಟದವು (ಇಡವು=ವೇಳೆ; ಅಟದ ದಿವಸ).

ಅನು:— (ಅಧಾರ ಹೊಂದು) ಅನಕೆ; ಅನೇ; ಅಂದಿ (ಹೊಣೆ);
ಅಂದಿಗ (ಹೊಣೆಗಾರ); ಅಂದುಗಲ್ಲು (ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಕೊಂಡು ಹೋಗುವ
ದಾರಿಕಾರರು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ದಣಿದರೆ, ಅವರು ಒಡ್ಡೆ ಇಳಿಸು
ವದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದಕಲ್ಲು)

ಅರು:— (ತಣ್ಣಗಾಗು) ಅರಿಕೆ; ಬಾಯಾರಿಕೆ (ಬಾಯ್+ಅರಿಕೆ)
ನೀರಡಿಕೆ

ಅಳು:— (ಅಧಿಕಾರ ಮಾಡು; ಸಮರ್ಥನಾಗು) ಅಳಿಕೆ; ಅಲ್ಪಿಕೆ;
ಅಳು (ಮನುಷ್ಯ; ಸೇವಕ); ಅಳತನ; ಅಳ್ಳೆ; ಅಳುಂಬ (ಅಳ+ಉಂಬ=
ಮನುಷ್ಯನ ತಿನ್ನು ವವ); ಅಳ್ಳಳ; ಅಳ್ಳಲ; (ಅಳ+ಬಲ; ಕಾಲಾಳ
ದಂಡು); ಅಳೊತ್ತೆ (ಹೊಣೆ; ಅಳ್ಳಾರಿ; ಅಳ್ಳೊಡೆಯ

ಇಡು (ಇರಿಸು), ಇಡುಕು, ಇಡುದಿ (ದಾರಿಕಾರರು ಇಳಿಯುವ
ಸ್ಥಳ, ಇಡೆ (ಎಡೆ=ಸ್ಥಳ).)

ಇರ್ (ಎರಡು) ಇಕ್ಕಟ್ಟು (ಇರ್ + ಕಟ್ಟು); ಇಕ್ಕಲ (ಇರ್ + ಕೆಲ) = ಇರ್ಕ್ಕ; ಇತ್ತಡ (ಇರ್ + ತಡ. ಪಡ. ತಿರ್); ಇತ್ತಂಡ (ಇರ್ + ತಂಡ); ಇಪ್ಪತ್ತು (ಇರ್ + ಪತ್ತು); ಇಮ್ಮಡಿ (ಇರ್ + ಮಡಿ; ಎರಡು ಪಾಲು; ಇರ್ಮೆ (ಇರ್ + ಮೆ; ಎರಡು ದಾರಿ).

ಉಣ್ಣು :- (ಶಿನ್ನು), ಉಣಿ (ಶಿನ್ನುವವ), ಉಟಿ, ಉಂಡಾಡಿಗ (ಉಂಡ ಕೂಡಲೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವವ); ಉಂಬಳಿ 'ಉಂಬುವ ಹಳ್ಳಿ— ಇಸಾಮ ಗ್ರಾಮ; ಉಂಬಳಿಗಾರ.

ಉರಿ - (ಸಡು) ಉರಿ, ಉರಿವು, ಉರುವು, ಉರುಬಿ (ನೋವು ಉರುವಣಿ, ಉರುವಣಿಗೆ, ಉರುವಣಿ, ಉರ್ವು (ಉಪ್ಪು)

ಎಗ್ಗು - (ಕುಕ್ಕು ಎಗ್ಗ (ಯಾವಾಗಲೂ) ತಲೆಬೇರೆ ಕುಕ್ಕಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವವ, ಕೆಳಗೇಡಿ), ಎಗ್ಗು (ನಾಚಿಕೆ - ಸುಮಾನ), ಎಗ್ಗಳಿ (ಎಗ್ಗು + ಗುಳಿ, ಮಾನಗೇಡಿ)

ಎಣಿಸು— [ಲೆಕ್ಕಿಸು] ಎಣಿಕೆ [ಲೆಪ್ಪು, ಯೋಗ್ಯತೆ], ಎಣೆ, ಎಣೆಯ [ಗೆಳೆಯ], ಎಣೆಗಾರ

ಎಸೆ - [ಒಸೆ, ಹೊರಚೆಲ್ಲು] ಎಸಳು, ಎಸಿಗೆ [ಅಲಗು ಹೊಡೆ ಯೋಣ], ಎಸೆ ಎಸೆಗಾರ [ಬಲೆಯಿರಿಸಿ ಅಲಗು ಹೊಡೆಯುವ].

ಒಲಿ [ಮೆಚ್ಚು], ಒಲವು, ಒಲವು ಒಲುಮೆ, ಒಲೈ

ಕರಿ - [ಹುರಿ], ಕರಕು, ಕರಿಗಡಲು

ಕರೆ - [ಅವಂತ್ರಣ ಮಾಡು], ಕರವು, ಕರಹು, ಕರೆವಣ

ಕಾದು - [ಕಾಳಗ ಮಾಡು], ಕಾದಿಕೆ [ಕಾಳಗ, ಜಗಳ], ಕಾದುಗ [ಜಗಳ ಮಾಡುವವ] ಕದನೆ

ಕೂಗು - [ಗಟ್ಟಿಸಿ ಒದರು] ಕೂಗು; ಕೂಗಳತೆ [ಕೂಗು + ಅಳತೆ] [ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಒದರಿದು ಕೇಳಿಬರುವವು, ಅಂತರ]

ಜರೆ - [ಜಾಗು] ಜರೆಡಿ; ಜರೆಡಿ [ಸಾಣಿಗೆ]; ಜರಿತ; ಜರಿವು

ತಿಳಿ - [ಅರಿ]; ತಿಳವು; ತಿಳವಳಿಗೆ

ತುಳಿ - [ಕಾಲಿಕ್ಕು, ಮೆಟ್ಟು]; ತುಳಿಲ್ [ಎಂಟಿತನೆ]; ತುಳಿಲು ತುಳಿಲಾಳು [ಅಳು = ಪುರುಷ; ಬಂಟಿ]

೧೯. ಉಪಸರ್ಗಗಳು

ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಹತ್ತುವ ಅವ್ಯಯ ರೂಪಗಳಿಗೆ ಉಪಸರ್ಗಗಳು
ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ ಅವು ಯಾವವೆಂದರೆ—

ಉಪಸರ್ಗ	ಅರ್ಥ	ಉದಾಹರಣೆಗಳು
ಅತಿ	ಅಧಿಕ; ಉಲ್ಲಂಘನ	ಅತಿರಿಕ್ತ; ಅತಿಕ್ರಮ [ಮಿೂರಿಹೋಗೋಣ]
ಅಧಿ	ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವ; ಮೇಲೆ	ಅಧಿಕಾರ; ಅಧಿಪತಿ [ಒಡೆಯ]
ಅನು	ಹಿಂದೆ; ಹಾಗೆ	ಅನುಜ [ಹಿಂದಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವ, ತಮ್ಮ] ಅನುಮಾನ.
ಅಪ	ಕೆಳಗೆ, ಕೆಟ್ಟ, ದೂರ	ಅಪಶಬ್ದ, ಅಪಸರಣ (ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸಂ ಯೋಣ) ಅಪಮಾನ, ಅಪಾನ
ಅಪಿ	ಅವರಣ	ಅಪಿಧಾನ (ಮುಚ್ಚೋಣ, ಮುಚ್ಚಳ).
ಅಭಿ	ಸುತ್ತರೆ, ಸಮೀಪ	ಅಭಿಗಮನ, ಅಭಿಜ್ಞ (ಒಳ್ಳೆ ಜಾಣ.
ಅವ	ಕೊರತೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ, ಅವಮಾನ	(ಕಡಿಮೆ ಮಾನ), ಅವಧಾರಣ ಕೆಳಗೆ (ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತಿಳಿಸೋಣ). ಅವನತ (ಕೆಳಗೆ ಬಾಗಿದ).
ಆ	ಕಿಂಚಿತ್, ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಆಕಂಪಿತ	(ತುಸು ಅಲ್ಲಾಡಿದ್ದು,) ಅಮ ಮೇರೆ ರಣ (ಸಾಯುವತನಕ), ಆ ಭೂಮಂಡಲ (ಭೂಮಂಡಲ ತುಂಬ)
ಉತ್	ಮೇರೆ, ಅಧಿಕೃ	ಉತ್ಕೃಷ್ಟ (ಮೇರೆ ಜಗ್ಗ ತೆಗೆದ ಆರಿ ಸಿದ), ಉನ್ನತ (ಬಹಳ ಸೊಕ್ಕಿದ),
ಉಪ	ಸಮೀಪ, ಅಧಿಕೃ	ಉಪನೇತ್ರ, ಉಪಭೋಗ [ಅಧಿಕವಾದ ಭೋಗ]
ದುರ್	ದುಷ್ಟ, ಕಠಿಣ	ದುರ್ಭಾಷಣ [ಕೆಟ್ಟ ನುಡಿ]; ದುರ್ಭೋಧ [ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಕಠಿಣವಾದದ್ದು]; [ದುರ್ಗತಿ [ನಿಂದ್ಯ ಗತಿ].

ನಿ	ಅತ್ಯಂತ, ರಹಿತ	ನಿಜಾತ ಅತ್ಯಂತ-ದೊಡ್ಡ ಪಾತ ನಿರ್ಗರ್ವ [ಗರ್ವರಹಿತ]
ನಿರ್ ನಿಸ್	ಅತ್ಯಂತ ಭಾವ	{ ನಿರ್ಬಂಧ [ಅತ್ಯಂತ ಬಂಧ, ಅಗ್ರಹ]; ನಿರಭ್ರ. [ವೋಡವಿಲ್ಲದೆ]
ಪರಾ	ಹಿಂದೆ, ವಿಪರೀತ	ಪರಾವೃತ [ಹಿಂದೆ ವರ್ತಿಸಿದಂಥ, ಹಿಂದಿ ರುಗಿದ]; ಪರಾಚಯ, ಜಯದ ವಿಪರೀತ ಸೋಲುವಿಕೆ],
ಪರಿ	ಸುತ್ತರೆ, ಅತ್ಯಂತ	ಪರ್ಯಟನ [ಸುತ್ತಲೆ ತಿರುಗೋಣ], ಪರಿತ್ಯಾಗ [ಅತ್ಯಂತ ತ್ಯಾಗ, ತೀರ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡೋಣ]
ಪ್ರ ಪ್ರತಿ	ಅಧಿಕ ವಿರುದ್ಧ, ಬದಲಾಗಿ	ಪ್ರಗಲ್ಬ [ಹೆಚ್ಚು ಧೈರ್ಯವುಳ್ಳವ]; ಪ್ರತಿವಾದಿ [ವಿರುದ್ಧ ನುಡುಕುವವ]; ಪ್ರತಿಭು [ಒದಲಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವವ, ಹೊಣೆ ಗಾರ]
ವಿ	ವಿರುದ್ಧ, ವಿಶೇಷ	ವಿಪಕ್ಷ [ವಿರುದ್ಧ ಪಕ್ಷ ಹಗೆ,] ವಿಜ್ಞಾನ [ವಿಶೇಷ ಜ್ಞಾನ].
ಸಮ್	ನೆಟ್ಟಿಗೆ, ಒಟ್ಟು	ಸಂಘೃತ [ನೆಟ್ಟಿಗೆಮಾಡಿದ್ದು, ತಿದ್ದಿದ್ದು, ಒಟ್ಟು ಮಾಡೋಣ, ಬಿರಿಕೆ].
ಸು	ವಿಶೇಷ, ಅತ್ಯಂತ	ಸುಲಭ [ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೊರೆಯತಕ್ಕದ್ದು ಸುವೀರ (ಕಡುಗಲಿ)]

೨೦. ಕಾರಕಾರ್ಥ

ಕಾರಕಗಳು ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವಂಥವು. ಕಾರಕವು ನಾಮ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳ ನಡುವಿರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತೋರಿಸುವದು ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮ, ಕರಣ, ಸಂಪ್ರದಾನ, ಅಪಾದನ, ಅಧಿಕರಣ ಎಂಬ ಆರು ಕಾರಕಗಳು

ಕರ್ತೃ: ಕ್ರಿಯೆ ಯನ್ನು ಮಾಡುವವನೋ ಅವರು ಕರ್ತೃ. ಉದಾ: - ಬಸವನ. ಊಟವನ್ನು ಮಾಡಿದನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದನು ಈ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಬಸವನು ಕರ್ತೃ. ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗದ ನಾಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವು

ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗದ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವು ತೃತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ.

ಕರ್ಮ: — ಕರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಕ್ರಿಯೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಟವನ್ನು ಇದು ಕರ್ಮ. ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವು ದ್ವಿತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕರ್ಮಣೀ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವು ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ಕರಣ: — ಇದು ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಸಾಧನವು ಕರಣವು ತೃತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾ:—ರಾಮನು ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಮರವನ್ನು ಕಡಿದನು. ಇಲ್ಲಿ ಮರವನ್ನು ಕಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿಯು ಸಾಧನವು ಕಾರಣ ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಇದು ಕರ್ಣವು

ಸಂಪ್ರದಾನ:—ಕೊಡುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಹೊಂದುವವನಿಗೆ ಸಂಪ್ರದಾನ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಸಂಪ್ರದಾನವು ಚತುರ್ಥಿ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಉದಾ:—ಬಸವನು ಭಿಕ್ಷುಕನಿಗೆ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಹೊಂದವನು ಭಿಕ್ಷುಕನು ಕಾರಣ ಭಿಕ್ಷುಕನು ಸಂಪ್ರದಾನವು.

ಅಪಾದಾನ:—ಅಗಲುವ ಕ್ರಿಯೆ ಆರಂಭ ಸ್ಥಾನವೇ ಅಪಾದಾನವು ಉದಾ:—ಮರದಿಂದ ಹಣ್ಣು ಬಿತ್ತು ಅಗಲಿಕೆಯು ಮರದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ 'ಮರದಿಂದ' ಅಪಾದನವು. ಅಪಾದಾನವು ಪಂಚಮೀ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ

ಅಧಿಕರಣ:—ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುವ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಕಾಲ ಇವು 'ಅಧಿಕರಣ' ಅಧಿಕರಣವು ಸಪ್ತಮಿ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಉದಾ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕರಣ.

ಪ್ರ: ೧ ಕತ್ತಿಯ ಕಡತ, ೨. ಮನೆಯ ಉಟ, ೩ ಕಳ್ಳರ ಅಂಜಿಕೆ, ೪. ಕುದುರೆಯ ಓಟ, ೫ ದೇವರ ನಮಸ್ಕಾರ, ಈ ಪದಗಳ ಷಷ್ಠಿ ವಿಭಕ್ತಿಯ ಕಾರಕಾರ್ಥವೇನು ?

ಉ: ೧ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಕಡತ, (ಸಾಧನ) ೨. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಟ (ಅಧಿಕರಣ) ೩ ಕಳ್ಳರಿಂದ ಅಂಜಿಕೆ (ನಿಮಿತ್ತ), ೪ ಕುದುರೆಯು ಓಡುವದು (ಕರ್ತೃ), ೫ ದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ (ಕರ್ಮ)

ಪ್ರ:—೧ ಪರದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ಅಶಿಸಬೇಡ ೨ ಶಿಷ್ಯರು ಗುರುಗಳನ್ನು ಸಂಶಯವನ್ನು ಕೇಳಿದರು ೩ ಅರಸೇ, ನಿನಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ, ೪ ರಾಮನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಂದ ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತನು ಇವುಗಳ ಕಾರಕಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ

ಉ: — ೧ ಪರದ್ರವ್ಯವನ್ನು [ಕರ್ಮ], ಅಶಿಸಬೇಡ ೨ ಗುರುಗಳಿಗೆ [ಚತುರ್ಥಿ] ೩ ನಿನ್ನ [ನಿನಗೆ] (ಸಂಬಂಧ) ೪. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಂದ [ಸಾಧನ].

ಪ್ರ:— ೧. ಹಿತದ ಉಪದೇಶ ೨ ಕಾಶಿಯ ವಾಸ ೩ ಉರಿಯ ಕಾವು ೪ ಕೋಳಿಯ ಕೂಗು.

ಉ: — ೧ ಹಿತವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವದು. ಹಿತ ವಿಷಯಕವಾದ [ಹಿತಕರ್ಮವಾಸ] ಉಪದೇಶ [ಕರ್ಮ] ೨ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸ [ಅಧಿಕರಣ] ೩ ಉರಿಯಿಂದ ಕಾವು [ಹೇತು] ೪. ಕೂಗುವದು ಕೋಳಿ — ಕೋಳಿಯ ಕಾರಕಾರ್ಥ ಕರ್ತೃ.

ಪ್ರ:— ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗೆರಿಹಾಕಿದ ಶಬ್ದಗಳ ಕಾರಕಾರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. ೧. ಅವನು ಒಂದು ದಿನ ಸಹ ಮಲಗುವದಿಲ್ಲ. ೨. ಆ ನದಿಯು ಅರು ಮೈಲು ದೂರ ಇರುವದು. ೩. ನನಗೆ ಹಾಡಲು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ೪ ಆವರು ಹೆಸರಿಗೆ ಪಂಡಿತರು.

ಉ:— ೧. ಒಂದು ದಿನ ಈ ಶಬ್ದವು ಪ್ರಥಮೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆದ ಕಾಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದು. ೨ ಅರು ಮೈಲು ಇದು ಪ್ರಥಮೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಸ್ಥಳದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದು. ೩. ಕರ್ತೃ ಪದಕ್ಕೆ ಚತುರ್ಥಿ ಬಂದಿದೆ. ೪. ಇಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಥಿ-ಯು ವಿಕಲ್ಪದಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಹೆಸರಿಗೆ ಪಂಡಿತರು ಎಂದರೆ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪಂಡಿತರು.

ಪ್ರ: ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೆರಿ ಹಾಡಿದ ಪದಗಳ ವಿಭಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಕಾರಕಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿರಿ. [೧೬ :].

* ರಾಮನು ತನ್ನ ಊಟ ಮುಗಿಸಿ ಶಾಲೆಗೆ ಮೋಟಾರ ಗಾಡಿಯಿಂದ ಹೋದನು

ಉ:- ಉಟ ಇದು ಪಶ್ಚಿಮಾಂಶ ಅಕಾರಾಂತವಿದ್ದರೂ ದ್ವಿತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಉಟವನ್ನು ಎಂಬುದು ಮುಗಿಸಿ ಎಂಬ ಕ್ರಿಯೆಯ ಕರ್ಮ, ಮೋಟಾರ ಗಾಡಿಯಿಂದ ಇದು ಸಾಧನವಾಗಿದೆ ಕಾರಣ ಇದು ತೃತೀಯಾವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಪ್ರ:- (೧) ನಾನು ಇರುಳನ್ನು ನಿರ್ದೆಯಲ್ಲದೆ ಕಳೆದೆನು.

(೨) ಸನ್ಯಾಸಿಯು ದುಡ್ಡನ್ನು ಹುಲ್ಲಿಗೆ ಬಗೆಯುತ್ತಾನೆ.

( ) ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳು ಪಡುವಲಿನಿಂದ ಎದ್ದು ಬರುತ್ತವೆ

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯ ಆಧೋರೇಖಿತ ಪದಗಳ ಕಾರಕಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. (೧೯೫೦)

ಉ:- [೧] ಇರುಳನ್ನು ಇದು ದ್ವಿತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಕಾಲ ವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ [೨] 'ಹುಲ್ಲಿಗೆ' ಇದು ತುಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಚತುರ್ಥಿ ಬಂದಿದೆ [ ] ಪಡುವಲಿನಿಂದ ಇದು ದಿಕ್ಕು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಮಿ ಬಂದಿದೆ.

ಪ್ರ:- ಗಿಡದಿಂದ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಹಣ್ಣನ್ನು ಅವನು ಕೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡನು.

ಗೆರೆ ಹೊಡೆದ ಪದಗಳ ವಿಭಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಕಾರಕಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿರಿ (೧೯೫೧)

ಉ: ಗಿಡದಿಂದ ಇದು ಪಂಚಮಿ ವಿಭಕ್ತಿಯು. ಅಗಲುವಿಕೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ ಕಾರಕಾರ್ಥ ಅಪಾದಾನ. ಕೈಯಿಂದ ತೃತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಯು ಕೈಯು ಹಣ್ಣನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಸಾಧನವು. ಕಾರಣ ಕಾರಕಾರ್ಥ-ಕರಣ. ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಮಿ ವಿಭಕ್ತಿ ಚೀಲವು ಹಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ ಕಾರಕಾರ್ಥ ಅಧಿಕರಣ.

ಪ್ರ:- ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಲಕರು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹಿಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೆರೆಹೊಡೆದ ಪದಗಳ ವಿಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವುಗಳ ಕಾರಕಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಒರೆಯಿರಿ (೧೯೫೨ ಅಕ್ಟೋಬರ್)

ಉ:- ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಸಪ್ತಮಿ ವಿಭಕ್ತಿ ಅಧಿಕರಣಕಾರ ಕಾರ್ಥ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಇದು ದ್ವಿತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ ಕಾರಕಾರ್ಥ ಕರ್ಮ

ಪ್ರ:- ಅವನು ಗುಡ್ಡದಿಂದ ಕಲ್ಲನ್ನು ಉರುಳಿಸಿದನು ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಗೆರೆಹೊಡೆದ ಪದಗಳ ವಿಭಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಕಾರಕಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. (೧೯.೭)

ಉ: ಗುಡ್ಡದಿಂದ ಪಂಚಮಿ ವಿಭಕ್ತಿಯ ಕಾರಕಾರ್ಥ ಅವಾ ದಾನ. ಕಲ್ಲನ್ನು ದ್ವಿತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ ಕಾರಕಾರ್ಥ-ಕರ್ಮ

೨೧. ಸಂಧಿಗಳು

ಕನ್ನಡ ಸ್ವರಸಂಧಿ

೧ ಸ್ವರಲೋಪಸಂಧಿ---ಸ್ವರದ ಮುಂದೆ ಸ್ವರವು ಬರಲು ಮೊದಲಿನ ಕಬ್ಬದ ಕೊನೆಯ ಸ್ವರವು ಲೋಪವೊಂದುವದು ಉದಾ:- ಬೇರೆ + ಒಂದು = ಬೇರೊಂದು; ರಂಗ + ಅಣ್ಣ = ರಂಗಣ್ಣ. ಸಾವು + ಇಲ್ಲದವ = ಸಾವಿಲ್ಲದವ. ರಾಮನ + ಇರುವು = ರಾಮನಿರುವು;

೨ ಯಕಾರಾಗಮಸಂಧಿ:- ಅ, ಇ, ಈ, ಉ, ಏ, ಐ, ಕಾರಗಳ ಮುಂದೆ ಸ್ವರವು ಬಂದರೆ ಯಕಾರಾಗಮವಾಗುವದು ಉದಾ:- ಖಾ + ಎಂದು = ಖಾಯೆಂದು; ಕರಿ + ಅಪ್ಪ = ಕರಿಯಪ್ಪ; ಮೈ + ಎತ್ತಿದನು = ಮೈಯೆತ್ತಿದನು; ಅಡಿ + ಅಳು = ಅಡಿಯಾಳು; ಕತ್ತಿ + ಕಲ್ಲು = ಕತ್ತೆಲ್ಲು.

ವಕಾರಾಗಮ ಸಂಧಿ: ಉ, ಋ, ೠ, ಕಾರಗಳ ಮುಂದೆ ಸ್ವರವು ಬಂದರೆ ವಕಾರಾಗಮವಾಗುವದು ಉದಾ:- ಗುರು + ಅನ್ನು = ಗುರುವನ್ನು

ಕನ್ನಡ ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿಗಳು

೧. ಗ, ದ, ಬಾಷ್ಪಸಂಧಿ: - ತ, ಥ, ಪ, ಕಂಠಗಳಿಗೆ ಗ, ದ, ಬ ಕಾರಗಳ ಆದೇಶವಾಗುವದು ಉದಾ:- ಎಳ - ಕಳ = ಎಳಗರು; ಹಳ + ಕನ್ನಡ = ಹಳಗನ್ನಡ; ಸುಖ + ಬಡು = ಸುಖಬಡು ಮರ + ತುದಿ = ಮರ ದುದಿ, ಹಿರಿ + ಕಣ್ಣು = ಹಿರಿಗಣ್ಣು ಕೈ + ಕೋಲು = ಕೈಗೋಲು

೨. ವಕಾರದೇಶಸಂಧಿ: ಪ, ಬ, ಮ, ಕಾರಗಳಿಗೆ ವಕಾರಾ-
ದೇಶವಾಗುವದು. ಉಗಾಃ—ಕೆನೆ+ಪಾಲು ಕೆನೆವಾಲು. ತೆರೆ+ಬಾಯಿ=
ತೆರೆವಾಯಿ. ಉರಿ+ಮನೆ=ಉರಿಮನೆ

ಪ್ರ: ಕೆಳಗಿನವುಗಳ ಸಂಧಿ ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ [೨. ೪೯]

೧. ತಂಗಾಳಿ ೨. ಇತರೇತರು ೩. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ೪. ಹುಲಿದೊಗಲು.

ಉ:-೧ ತಣ್ + ಗಾಳಿ = ತಂಗಾಳಿ

೨. ಇತರ + ಇತರ = ಇತರೇತರ.

೩. ಪ್ರತಿ + ಅಕ್ಷ = ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ

೪. ಹುಲಿ + ತೊಗಲು = ಹುಲಿದೊಗಲು.

—೧೯೪೮—

ಸತ್ + ಮಾರ್ಗ = ಸನ್ಮಾರ್ಗ.

ಧನುಃ + ಧಾರಿ = ಧನುರ್ಧಾರಿ.

ಕೆನೆ + ಪಾಲು = ಕೆನೆವಾಲು

ಅತಿ + ಅಲ್ಪ = ಅತ್ಯಲ್ಪ

—೧೯೪೯— (ಅಕ್ಕೋಬರ)

ಮನೆ + ಇಂದ = ಮನೆಯಿಂದ

ನೆಲ + ಮನೆ = ನೆಲಮನೆ

ಪಿತೃ + ಆಜ್ಞೆ = ಪಿತೃಜ್ಞೆ.

ಮೈ + ಉಬ್ಬಿಸು = ಮೈಯುಬ್ಬಿಸು.

ಕುರುಡು + ಕಣ್ಣು = ಕುರುಡುಗಣ್ಣು

ಅತಿ + ಉತ್ತಮ = ಅತ್ಯುತ್ತಮ

ಬಿಸಿದು + ಬೂದಿ = ಬೆಂಬೂದಿ

ತಪಸ್ + ವನ = ತಪೋವನ

—೧೯೫೦—

ದಿಕ್ + ಪ್ರಮಾಣ = ದಿಕ್ಪ್ರಮಾಣ

ತಲೆ + ಬಾಗಿ = ತಲೆಬಾಗಿ

ತಣ್ + ಪುಳಿಲ್ = ತಂಬುಳಿಲ್

ಧನುಸ್ + ಆಕಾರ = ಧನುರಾಕಾರ

ಪೆಣ್ + ಅಲ್ಲವೆ = ಪೆಣ್ಣಲ್ಲವೆ

ಉಷ್ಣ + ಉದಕ = ಉಷ್ಣೋದಕ

ತಪಸ್ + ಧಾಗ = ತಪೋಧಾಗ

—೧೯೫೧—

ವಿದ್ಯಾ + ಉದಯ = ವಿದ್ಯೋದಯ

ಬಾಣ್ + ತಳ = ಬಾಂದಳ

ತ್ರಿ + ಅಂಬಕ = ತ್ರ್ಯಂಬಕ

ಜಾಣ್ + ನುಡಿ = ಜಾಣ್ಣುಡಿ

ಮನಸ್ + ಅನುರಾಗ = ಮನೋನುರಾಗ

ವೊನ್ + ಸುರಿಗೆ = ವೊಂಜುರಿಗೆ

೨೨ ನಾಕೃತಿದ್ವಂದು

ಕೆಳಗಿನ ನಾಕೃತಗಳನ್ನು ತಿಥಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಪ್ರ: ೧. ಇಂದು ಕೆಲಸಮಾಡಿದ ವಿನಃ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವೊಲ್ಲೆವು.
೨. ಕೆಳಗಣ ಇಯತ್ತೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ ತೀರ ಕಡಿಮೆ ಪರಿಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ೩. ರಾಜನೂ ರಾಣಿಯೂ ಸೇನೆಯೂ ಬಂದರು.

ಉ:— , ಇಂದು ಕೆಲಸಮಾಡಿದ ವಿನಃ [ಹೊರತು] ನಾನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲು ಒಲ್ಲೆನು ೨ ಕೆಳಗಣ ಇಯತ್ತೆಯ [ಹುಡುಗರ] ಸಂಖ್ಯೆ ತೀರ ಕಡಿಮೆಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇತ್ತು, ೩ ರಾಜನೂ ರಾಣಿಯೂ ಬಂದರು

ಪ್ರ:— [ಅ] ಚನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಜಗಳಿಂದ ಧಾರ್ಮಿಕನಾದ ಅರಸನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಾನೆ [ಬ] ನಾನೀ ವರ್ತಮಾನ ನೊದಲೇ ಹೇಳುವದಿಲ್ಲೇ? [ಕ] ರಾಮನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಕೆಲಸ ದಶರಥನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಾಡಿದನು [ಡ] ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಆಡುತ್ತಿರಲು, ದುರ್ಯೋಧನನು ನಡುವೆ ಬಂದು ಅವನು ಇವನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

ಉ: [ಅ] ಧಾರ್ಮಿಕನಾದ ಅರಸನು, ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಕಾಪಾಡುತ್ತಾನೆ [ಬ] ನಾನು ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ನೊದಲೇ ಹೇಳಲಿಲ್ಲೇ? [ಕ] ರಾಮನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದ ಕೆಲಸವನ್ನು ದಶರಥನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ [ಡ] ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಆಡುತ್ತಿರಲು, ದುರ್ಯೋಧನನು ನಡುವೆ ಬರಲು, ಭೀಮನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಹೊಡೆದನು

ಪ್ರ:— ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ರೂಪಗಳು ಯಾವವು? : ಬೆಳೆಸು, ಬೆಳೆಯಿಸು, ಬೆಳೆಸು, ಬೆಳೆಸು : ಕಳೆಹಿಸು, ಕಳುಹಿಸು, ಕಳಿಸು, ಕಳುಹು, ೩ ತಿಳೆಹಿಸು, ತಿಳಿಸು, ತಿಳುಹು ೪. ವೊಂದು. ವಂದು. ಒಂದು. ೫. ವೂರು ಊರು

ಉ: " ಬೆಳೆ+ಇಸು=ಬೆಳೆಯಿಸು ಬೆಳೆಸು ೨. ಕಳು+ಇಸು=ಕಳಿಸು. ಕಳು+ಹು=ಕಳುಹು ೩ ತಿಳೆ+ ಇಸು= ತಿಳಿಸು ತಿಳೆ+ಹು=ತಿಳುಹು ೪ ಒಂದು. ೫ ಊರು.

ಪ್ರ:— ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ ೧.
ತಾಯಿಯು ಮಗುವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿದಳು. ೨
ಧರ್ಮರಾಜನು ಭೀಮಸೇನನ ಅಣ್ಣ; ಎಂದರೆ ಭೀಮಸೇನನು
ಧರ್ಮರಾಜನಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯ. ೩ ಅಕಳ ಮೂತ್ರವು ಜಂತುನಾಶಕವೆಂದು
ಅನ್ನುವರು. ೪ ಎಲ್ಲರೂ ಅಹಾರವನ್ನೂ ನುರಿಸಿ ತಿನ್ನ ಬೇಕು

ಉ:— ೧ ತಾಯಿಯು ಮಗುವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿದಳು
೨ ಧರ್ಮರಾಯನು ಭೀಮಸೇನನ ಅಣ್ಣ, ಅಂದರೆ ಭೀಮಸೇನನು
ಧರ್ಮರಾಯನಿಗಿಂತ ಕಿರಿಯ. ೩ ಅಕಳ ಮೂತ್ರವು ಜಂತುನಾಶಕವು.
೪ ಎಲ್ಲರೂ ಅಹಾರವನ್ನು ನುರಿಸಿ ತಿನ್ನ ಬೇಕು.

೨೩. ವಾಕ್ಯಗಳ ಅರ್ಥಭೇದಗಳು

೧. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತವನು ಕಲ್ಲನೇ? ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತವನೇ
ಕಲ್ಲನು. ೨ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತೊಳಲಿದನು ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ತೊಳಲಿದನು
೩ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲಿದನು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳ ತವರಾರು ೪
ಆತನು ಬಡವರಿಗೆ ಕಾಮಧೇನು. ಆತನು ಬಡವಿಗೆ ಕಾಮಧೇನುವಿ
ನಂತೆ. ೫ ಕಲ್ಲನೂ ಬಂದನು. ಕಲ್ಲನೇ ಬಂದನು. ೬ ನಾನು
ಯಮನು. ನಾನೇ ಯಮನು. ೭ ಸತ್ತರೆ ಸುಖ. ಸತ್ತರೇ ಸುಖ.
೮ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳು ಧರ್ಮ ಇಕ್ಕುವರು. ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳೇ ಧರ್ಮ ಇಕ್ಕುವರು.

ಉ:—೧ ಮೊದಲನೇ ವಾಕ್ಯವು ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವದೆ ಸಂಶಯಾರ್ಥ
ವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದು. ಎರಡನೇ ವಾಕ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತವನೇ ಕಲ್ಲನು
ನಿಶ್ಚಯ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ

೨. ೧ನೇ ವಾಕ್ಯ:—ರಾತ್ರಿಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ತೊಳಲಿದನು ಎಂಬರ್ಥ.
೨ನೇ ವಾಕ್ಯ:— ಇಡೀರಾತ್ರಿಯನ್ನೇ ತೊಳಲಿದನು ಎಂಬರ್ಥ.

೩. ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಪುಣ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಉಗಮಸ್ಥಾನ.

೪. (ರೂಪಕ) ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದೆಯೇ ಅದೆ. ಒಂದು ಮತ್ತೊಂ
ದರಂತೆ ಅದೆ. (ಉಪಮಾ)

ಜ. ಬಂದವರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲನು ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದನು. ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಬಾರದೆ ಕಲ್ಲನೊಬ್ಬನೇ ಬಂದನು.

೬. ಮೊದಲನೆಯದರಲ್ಲಿ ಯಮನಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಅದೆ; ನಾನೇ ಯಮನು, ಬೇರೆ ಯಾರು ಇಲ್ಲ

೭. ಒಂದು ಬರೇ ನಿಶ್ಚಯ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಸತ್ತ ರೇನೆ ಸುಖವು ದೊರೆಯುವದು.

೮. ಧರ್ಮ ಇಕ್ಕುವದು ಚಿಕ್ಕವರ ಸ್ವಭಾವ. ಧರ್ಮ ಇಕ್ಕುವವರು ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳೇ ಬೇರೆಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರ:—೧ ಮಲ್ಲನು ಹೋದನು . ಮಲ್ಲನೂ ಹೋದನು. ೨. ಮಲ್ಲನೇ ಹೋದನು. ೪. ಮಲ್ಲನು ಹೋದನೇ ? ೫ ಮಲ್ಲನು ಹೋದನು. ೬. ಮಲ್ಲನು ಹೋದನೇ !

ಉ: ೧. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಹೋದರೆಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ಹೇಳದೆ ಮಲ್ಲನು ಹೋದನೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುವದು. ೨. ಕೆಲವರು ಹೋದರು; ಅವರ ಕೂಡ ಮಲ್ಲನು ಹೋದನು. ೩. ಬೇರೊಬ್ಬರು ಹೋಗದೆ ಮಲ್ಲನೇ ಹೋದನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ ೪. ಮಲ್ಲನು ಹೋದದ್ದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನ ಕುರಿತು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಶ್ನವು ೫ ಮಲ್ಲನು ಹೋದನೆಂದು ಹೇಳುವದು ನಿಶ್ಚಯಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ೬. ಮಲ್ಲನು ಹೋದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಶ್ಚರ್ಯ ತೋರುವದು

ಪ್ರ: ೧. ರಾಮ ಭೀಮನು ಹೋಗಲಿ. ೨ ರಾಮನೂ ಭೀಮನೂ ಹೋಗಲಿ ೩ ರಾಮನು ಇಲ್ಲವೆ ಭೀಮನು ಹೋಗಲಿ ಈ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದರೆ ಹೇಳಿರಿ.

ಉ:— ರಾಮನೂ ಭೀಮನೂ ಕೂಡಿ ಹೋಗಲಿ. ೨. ರಾಮನು ಮತ್ತು ಭೀಮನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಹೋಗಬಹುದು. ೩. ರಾಮನು ಮತ್ತು ಭೀಮನು ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದವನು ಹೋಗಲಿ.

ಪ್ರ: ೧ ಗುಡಿಯು ಕಟ್ಟಿದೆ ೨ ಗುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆ.

ಉ:- ಗುಡಿಯು ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ, ಇದರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪವಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗವಿರುತ್ತದೆ. . ಗುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆ ಇದು ಗುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಯಿತು ಇದರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪವು.

ಪ್ರ:- ೧. ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಲೇಬೇಕು ೨ ಈ ಕೆಲಸ ವನ್ನೇ ಮುಗಿಸಬೇಕು

ಉ:- ೧. ಮುಗಿಸುವದರ ಕಡೆಗೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ೨. ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಮಹತ್ವಕೊಡಲಾಗಿದೆ

ಪ್ರ:- ೧. ಲೀಲೆಯು ಶ್ರೀಮಂತನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾಳೆ ೨. ಲೀಲೆಯು ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಉ:- ೧ ಶ್ರೀಮಂತನಿದ್ದರೆ ತೀರಿತು ೨ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಇದ್ದರೆ ತೀರಿತು.

ಪ್ರ:- [ಅ] ಮಾತಿಗೊಂದು ಗಾದೆ; [ಆ] ಮಾತುಮಾತಿ ಗೊಂದು ಗಾದೆ. -

ಉ:- [ಅ] ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯ. [ಆ] ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತಿಗೆ ಒಂದು ಗಾದೆ

ಪ್ರ:- [ಅ] ನೋಟದ ಸವಿಯನ್ನುಂಡನು [ಆ] ನೋಟಕ್ಕೆ ಸವಿಯನ್ನುಂಡನು

ಉ:- [ಅ] ಸವಿಯು ನೋಟದಲ್ಲಿದೆ. [ಆ] ಸವಿಯಾದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದನು

ಪ್ರ:- [ಅ] ವಿನೋದಕ್ಕೆ ಆಟವಾಡಿದನು [ಆ] ವಿನೋದ ದಿಂದ ಆಟವಾಡಿದನು

ಉ:- [ಅ] ಆಟ ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಆಡಿದನು [ಆ] ಆಟ ವನ್ನು ವಿನೋದದಿಂದ ಆಡಿದನು.

ಪ್ರ:- [ಅ] ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದಲೇ ಮಾತು ತಿಳಿಯುವದು [ಆ] ಜಾಣ್ಮೆ ಮಾತಿನಿಂದ ತಿಳಿಯುವದು

ಉ: - ಅ. ಜಾಣ್ಣೆ ಮಹತ್ವವಾದದ್ದು ಆ ಮಾತು ಮಹತ್ವದ್ದು.

ಪ್ರ:- ಅ. ಆತನೇ ಕರ್ಣನಂತೆ ದಾನಶೂರನು ಆ ಆತನು ಕರ್ಣನಂತೆ ದಾನಶೂರನು.

ಉ: - ಅ. ಇಲ್ಲಿ, ಆತನೇ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರನು. ಆ ಆತನೇ ಜನರಲ್ಲಿ ಆತನೊಬ್ಬನು.

ಪ್ರ:- [ಅ] i ರಾಮನು ನಕ್ಕು ನುಡಿದನು.

[ii] ರಾಮನು ನಗುತ್ತ ನುಡಿದನು.

[iii] ರಾಮನು ನಗದೆ ನುಡಿದನು.

ಇಲ್ಲಿ ಗೆರೆ ಹೊಡೆದ ರೂಪಗಳು ಎಂತಹವು? ಆಯಾ ವಾಕ್ಯಗಳ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಂಡು, ನಗು ಧಾತುವಿನಿಂದ ಕ್ರಿಯಾ ಪದವಲ್ಲದ ಮತ್ತಾವ ರೂಪವಾಗುವದು? ಅದನ್ನು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ತೋರಿಸಿ.

[ಅ] ಮೂರು ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಕನ್ನಡದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಯಾವವು? ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಿ.

ಉ: [ಅ] [i] ಭೂತನ್ಯಾಸ ನಗುವ ಕ್ರಿಯೆ ಹಿಂದೆ ಆಗಿದೆ.

[ii] ವರ್ತಮಾನನ್ಯಾಸ ನುಡಿಯುವಾಗ ನಗುವ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯಿತು ಎಂಬರ್ಥ.

[iii] ನಿಷೇಧನ್ಯಾಸ. ನಗುವ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ ಎಂಬರ್ಥ ನಗು ಧಾತುವಿನ ಕ್ರಿಯಾಪದವಲ್ಲದ ರೂಪವೆಂದರೆ-ನಗುವಿಕೆ; ರಾಮನ ನಗುವಿಕೆಯು ಮನೋಹರವಾಗಿತ್ತು.

[ಅ] ಮೂರೂ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಕನ್ನಡ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು-ಮಾಡ, ಕೊಡ ಕೇಳ,

೨೪. ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಕ್ಯ ಮಾಡುವದು

ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವಾಗ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾರು, ಯಾವಾಗ, ಎಂದೂ, ಯಾವ ಎಲ್ಲಿ, ಏಕೆ ಯಾಕೆ, ಎಂತು, ಎಷ್ಟು ಹೇಗೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವರು.

ಪ್ರ: ದೇವರ ಭಯವೇ ಭಕ್ತಿಯ ಮೂಲ

ಉ:—ದೇವರ ಭಯವೇ ಭಕ್ತಿಯ ಮೂಲವಲ್ಲವೇ ?

ಪ್ರ:— ಈ ದಾರಿಯು ಹಾಸನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಉ:— ಈ ದಾರಿಯು ಹಾಸನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆಯೋ ?

ಪ್ರ:— ಒಳ್ಳೇ ಜನರು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕಷ್ಟಪಡಿಸುವದಿಲ್ಲ.

ಉ:— ಒಳ್ಳೇ ಜನರು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕಷ್ಟಪಡಿಸುವರೇ ?

ಪ್ರ:— ಕೋಣನಿಗೆ ತಂಬೂರಿಯ ನಾದವು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ.

ಉ:— ಕೋಣನಿಗೆ ತಂಬೂರಿಯ ನಾದವು ತಿಳಿಯುವದೇ ?

ಪ್ರ:— ಮೂರ್ಖನಿಗೆ ಉಪದೇಶವು ಬೇಡ

ಉ:— ಮೂರ್ಖನಿಗೆ ಉಪದೇಶವು ಏಕೆ ಬೇಕು ?

ಪ್ರ:— ಸೂರ್ಯನು ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಮೂಡುವದಿಲ್ಲ

ಉ:— ಸೂರ್ಯನು ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಮೂಡುವನೇ ?

ಪ್ರ:— ಕತ್ತಿಗೆ ಕಸ್ತೂರಿಯ ಪರಿಮಳ ತಿಳಿಯದು.

ಉ:— ಕತ್ತಿಗೆ ಕಸ್ತೂರಿಯ ಪರಿಮಳವು ತಿಳಿಯುವದೇ ?

ಪ್ರ:— ಇಂದೇ ಬರೆಯಿರಿ. ಇಲ್ಲವೆ ಸಮಕ್ಷಮ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗಿರಿ.

[೧೯೪೯]

ಉ:— ಇಂದೇ ಬರೆಯುವಿರಾ ? ಇಲ್ಲವೆ ಸಮಕ್ಷಮ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗುವಿರಾ ?

೨೫. ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯ ಮಾಡುವದು

ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಆರ್ಟ್ ಮಾಡುವ ವಾಕ್ಯಗಳಿವು.

ಪ್ರ:— ನಾನು ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಬಹುದೇ ? [ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಒಂದು ನಿಷೇಧ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.]

ಉ: - ನಾನು ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲಾರೆನು.

ಪ್ರ: - ೧. ನಗನು, ೨. ನಗುವದಿಲ್ಲ, ೩. ನಕ್ಕಿಲ್ಲ, ೪. ನಗಲಾರನು
೫. ನಗಬಾರದು, ೬. ನಗಲಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳ ಅರ್ಥಭೇದ ಹೇಳು.

ಉ: - ೧. ನಗಲಾರನು, ಭವಿಷ್ಯತ್‌ದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯ, ೨. ಭೂತ
ಕಾಲದಲ್ಲಿ ೪. ನಗುವದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ, ೫. ನಗುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ, ೬.
ಭೂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧ, ನಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ದೊರೆತರೂ ನಗಲಿಲ್ಲ.

ಪ್ರ: - ನೀನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗು (ಕ್ರಿಯಾಪದದ ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ
ರೂಪವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ.)

ಉ: - ನೀನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಡ

ಪ್ರ: - ಹೋಗಬೇಕು, ಮಲಗಿದನು, ಹೊಡುವನು, ನುಡಿಯುವನು
ಈ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿಗೆ ಅನುರೂಪವಾದ ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ರೂಪಗಳನ್ನು
ಖರೆಯಿರಿ.

ಉ: - ಹೋಗಬಾರದು (ಹೋಗಬೇಡ), ಮಲಗಲಿಲ್ಲ, ಹೊಡೆನು
(ಹೊಡುವದಿಲ್ಲ), ನುಡಿಯನು (ನುಡಿಯುವದಿಲ್ಲ).

ಪ್ರ: - (ಆ) ನಗುತ್ತಾನೆ, ಹೊತ್ತುನು, ಕೀಳಲಿ, ಉಳುವನು,
ಕೊಂಡನು, ಹೋಗಬೇಕು ಇವುಗಳಿಗೆ ಅನುರೂಪವಾದ ನಿಷೇಧರೂಪ,
ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು ಹೇಳು

ಉ: - ನಗುತ್ತಾನೆ, ಇದರ ನಿಷೇಧರೂಪ ನಗು+ಉವದು
(ಉವುದು)+ಇಲ್ಲ=ನಗುವದಿಲ್ಲ (ನಗುವದಿಲ್ಲ) ಹೊತ್ತುನು, -ಹೊತ್ತು+ಇಲ್ಲ
=ಹೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಹೊಡು+ಇಲ್=ಹೊಡಲಿಲ್ಲ; ಕೀಳಬಾರದು, ಕೀಳಕೂಡದು,
ಕೀಳಲಾಗದು ಉಳುವನು=ಉಳು+ಉವದು+ಇಲ್ಲ=ಉಳುವದಿಲ್ಲ;
(ಉಳುವದಿಲ್ಲ) ಕೊಂಡನು=ಕೊಂಡು+ಇಲ್ಲ=ಕೊಂಡಿಲ್ಲ; ಕೊಳ್ಳು+
ಅಲ್+ಇಲ್ಲ=ಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, ಹೋಗಬೇಕು-ಹೋಗಬಾರದು, ಹೋಗ
ಕೂಡದು ಹೋಗಬೇಡ, ಹೋಗಬೇಡಿ.

೨೬. ಪ್ರಯೋಗಗಳು

ಪ್ರಯೋಗ - [೧] ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗ [೨] ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗ
[೩] ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗ ಎಂದು ಮೂರು ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ

೧. ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗದ ಲಕ್ಷಣ: ಪ್ರಥಮಾಂತ ಕರ್ತೃ, ದ್ವಿತೀಯಾಂತ ಕರ್ಮ ಕರ್ತೃವಿನ ಪುರುಷ, ಲಿಂಗ, ವಚನಗಳು ಕ್ರಿಯಾ ಪದಕ್ಕೆ ಹತ್ತುವವು.

೨. ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗದ ಲಕ್ಷಣ: ತೃತೀಯಾಂತ ಕರ್ತೃ ಪ್ರಥಮಾಂತ ಕರ್ಮ, ಕರ್ಮದ ಪುರುಷಲಿಂಗ ವಚನಗಳು ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ಹತ್ತುವವಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಪಡು ಎಂಬುದೊಂದು ಆಗಮವಾಗುತ್ತದೆ

೩. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗದ ಲಕ್ಷಣ: ಅಲ್ಪಡು ಎಂಬದನ್ನು ಸೇರಿಸದೆ ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ: ದಕ್ಷಿಣೆಯು ಕೊಟ್ಟಿತು ಪಾಟೆಗಳು ತಂದಿವೆ

ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿರಿ

ಪ್ರ:- ನೀನು ನನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೆಡಿಸಿದಿ

ಉ:- ನಿನ್ನಿಂದ ನನ್ನ ಕೆಲಸವು ಕಟ್ಟಿತು

ಪ್ರ:- ನಾನು ಮಂಜಾನೆ ಔಷಧವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಉ:- ನಿನ್ನಿಂದ ಔಷಧವು ಮಂಜಾನೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು

ಪ್ರ:- ನೀನು ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುತ್ತೀಯಾ ?

ಉ:- ನಿನ್ನಿಂದ ಮರಗಳು ಕಡಿಯಲ್ಪಡುವವೋ ?

ಪ್ರ:- ನಾವು ಕೈಲಾಸಪರ್ವತವನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ನೋಡುವೆವು

ಉ:- ಕೈಲಾಸಪರ್ವತವು ನಮ್ಮಿಂದ ದೂರದಿಂದಲೇ ನೋಡಲ್ಪಡು:

ವದು

ಪ್ರ:- ನಾನು ಗಂಗಾನದಿಯನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ನೋಡಿದೆನು

ಉ:- ಗಂಗಾನದಿಯು ನನ್ನಿಂದ ದೂರದಿಂದಲೇ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು

ಪ್ರ:- ರಾವಣನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಕದ್ದೊಯ್ದನು

ಉ: ಸೀತೆಯು ರಾವಣನಿಂದ ಕದ್ದೊಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟಳು.

ಪ್ರ: ವಿಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗುರುಗಳು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉ: ವಿದ್ಯೆಯ ವಿಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗುರುಗಳಿಂದ ಕಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರ: ಹಿಟ್ಟರನು ಮುದ್ದವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದನು.

ಉ: ಯುದ್ಧವು ಹಿಟ್ಟರನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಪ್ರ:—ಚೀನಿ ಜನರು ರೇಶಿಮೆ ಹುಳಗಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಾರೆ.

ಉ: ರೇಶಿಮೆ ಹುಳಗಳು ಚೀನಿ ಜನರಿಂದ ಸಾಕಲ್ಪಡುವವು

ಪ್ರ:—ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನು ನನಗೆ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬೇಡ

ದನು (೧೯೪)

ಉ:—ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನಿಂದ ನನಗೆ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬೇಡ
ಲ್ಪಟ್ಟವು

ಪ್ರ:—ಕೆಳಗಿನವುಗಳ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ಆ ಪ್ರಯೋಗ
ಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ

(ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧ ೧೩)

ಕ. ಹನುಮಂತನಿಂದ ಸೀತಾದೇವಿಯು ಹುಡುಕಲ್ಪಟ್ಟಳು.

ಬ. ಭಕ್ತರು ಬಹು ವಿಧವಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಭಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಗ. ನೀನೇ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡು

ಉ: ಕ ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿದೆ ಆದರೆ ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗ-
ಹನುಮಂತನು ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿದನು.

ಬ. ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿದೆ ಆದರೆ ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗ-
ದೇವರು ಭಕ್ತರಿಂದ ಬಹು ವಿಧವಾಗಿ ಭಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ

ಗ. ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿದೆ ಆದರೆ ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗ-ನಿನ್ನಿಂ
ದಲ್ಲೇ ಆ ಕೆಲಸವು ಮಾಡಲ್ಪಡಲಿ

೧೯೫೭ ಎಪ್ರಿಲ್

ಪ್ರ: ಕ. ಹನುಮಂತನು ಉಂಕಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ
ಮಾಡಿದನು

ಬ. ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರಿಂದ ಕೌರವನಾಯಕರೆಲ್ಲರೂ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟರು.

ಗ. ಪರಮಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಕಳೆದು ಹೋದ ಗಂಡನ ಜೀವನನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆವಳು.

ಉ. - ಕ. ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿದೆ. ಕರ್ಮ-ಣಿಪ್ರಯೋಗ-ಹನು ಮಂತ್ರನಿಂದ ಲಂಕಾಪಟ್ಟಣವು ಕುಟು ಬೂದಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಬ. ಕರ್ಮಣಿಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿದೆ. ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗ-ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ಕೌರವನಾಯಕರೆಲ್ಲರನ್ನು ಕೊಂದರು.

ಗ. ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿದೆ ಇದರ ಕರ್ಮಣಿಪ್ರಯೋಗ:- ಪರಮಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಸಾವಿತ್ರಿಯಿಂದ ಕಳೆದುಹೋದ, ಗಂಡನ ಜೀವವು ಮರಳಿತು.

ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ. ಆ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಬದಲು ಮಾಡಿ ಬರೆಯಿರಿ

[೧] ರಾಕೂನು ಮರದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು.

[೨] ಮಗನು ತನ್ನ ಹೆಸರಿನ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

[೩] ನೀವು ಮೂವರುಗಳೂ ಸತ್ಯವನ್ನು ಮಾತಾಡತಕ್ಕದು.

[ ] ನಿಂಗನಿಂದ ಗಿಡವು ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಕಡಿಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ

ಉ. - [೧] ಇದು ಕರ್ಮಣಿಪ್ರಯೋಗದ ವಾಕ್ಯವು ಇರುತ್ತದೆ.

ಇದರ ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗ ರಾಮನು ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದನು.

[೨] ಇದರ ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗದ ವಾಕ್ಯವು ಇದರ ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗ ರಂಗನಿಂದ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟವು.

[೩] ಇದು ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗವು ಇದೆ. ಇದರ ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗ:-ನಿನ್ನಿಂದ ಮೂವರುಗಳೂ ಸತ್ಯವು ಮಾತಾಡ ತದೆ.

[೪] ಇದು ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋಗದ ವಾಕ್ಯ. ಇದರ ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗ:-ನಿಂಗನು ಗಿಡವನ್ನು ಕಡಲಿಯಿಂದ ಕಡಿಯುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ರ:-ಯಾವ ಹಿಂಜಿರುವೆ ಮುಖವು ಮನುಷನ ಬರಿದೆ |

ಸಾಕು ಬಿಡು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ನೆನೆಮನದೆ ||

ಇಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳ ನಿಂತಿರುವವು ? 'ಬರಿನೆ' ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೆಸರೇನು ? ಬುಡ್ಡಾದ ಗಿರಿ ಹೊಡೆದು ಗುರುತಿಸಿದ ವಾಕ್ಯದ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಕರ್ತೃವಿಗಿರುವದೇ ಹೇಳಿ, ವ್ಯಾಕರಣದ ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿಪದದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರಿತಿದೆ. [೧೬೫]

ಉ:- ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಿವು (೧) ಮನುಷ್ಯನೇ ಯಾಕೆ ಚಿಂತಿಸುವೆ. (೨) ಬರಿನೆ ದೇವನು. (೩) ಸಾಕ ಬಿಡು. (೪) ಮನದೆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ನೆನೆ

ಮೊದಲಿನವೆರಡು ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯಗಳು. ಮೂರನೆಯದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯ ನಾಲ್ಕನೆಯದು ವಿರೂಪಾಕ್ಷಕ.

ಬರಿನೆ ಅವ್ಯಯ.

ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು = ಪರಮ + ಅತ್ಮ + ಅನ್ನು; ದ್ವಿತೀಯಾವಿಭಕ್ತಿ ಏಕವಚನ ಕರ್ಮ.

ಮನದೆ ಮನ ಇದರ ಸಪ್ತಮಿ ಏಕವಚನ

ನೆನೆ ನೆನೆ ಧಾತು ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ ದ್ವಿತೀಯಾಃ ಪುರುಷ; ಏಕ ವಚನ, ನೀನು ಎಂಬ ಅಧ್ಯಾಹಾರ ಕರ್ತೃವಿಗಿತ್ತಿರುವುದು. ಸಕರ್ಮಕ ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗ

೨೨ ವಾಕ್ಯಸಂಯೋಗ

ಹಿಂದುಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯಗಳ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಪೂರ್ಣ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುವ ವಾಕ್ಯವು ಪ್ರಕಂಠ ವಾಗ್ಯವು

ಒಂದೇ ಕ್ರಿಯಾಪದವುಳ್ಳ ಸ್ವತಂತ್ರ ವಾಕ್ಯವು, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯವು. ಉದಾ:- ರಾಮನು ರಾಮನನ್ನು ಕೊಂದನು.

ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲಿನ ವಾಕ್ಯವು ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯವು.

ಉದಾ:- ಓಪದಿದ್ದರೆ ವಿದ್ಯೆ ಎಂದಿರುವದು ಸರ್ವದೂ ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದರೆ ವಿದ್ಯೆ ಬರುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಂಗ

ವಾಕ್ಯವು ಸರ್ವರೂ ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಎಂಬ ಪ್ರಧಾನ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಕರ್ಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ.

ಎರಡು ಇಲ್ಲವೆ ಕೆಚ್ಚಾದ ಸ್ವತಂತ್ರ ವಾಕ್ಯಗಳು ಮತ್ತು. ಮೊದಲಾದ ಅವ್ಯಯಗಳಿಂದ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅದು ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯ ವೆನಿಸುವದು

ಉದಾ: - ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ಮೃತ್ಯುಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದರು. ಮತ್ತು ಮಾನವ ಜನ್ಮದ ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು

ವಾಕ್ಯಗಳ ಸಂಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಮುಚ್ಚಾಯಕಾವ್ಯಯಗಳು ಅವಶ್ಯಕ ವಾದವುಗಳು. ಉದಾ: - ಮತ್ತು ಅಲ್ಲದೆ, ಇದಲ್ಲದೆ, ಬಳಿಕ. ಕೂಡಲೆ. ಹಾಗೂ. ಇನ್ನು ಇತ್ಯಾದಿ

ಕಾರಣಾರ್ಥಗಳು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುತ್ತವೆ ಉದಾ— ಅದರಿಂದ, ಇದರಿಂದ, ಅದುದರಿಂದ, ಅದಕಾರಣ, ಏಕೆಂದರೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು.

ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಗಳು ಎರಡು ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಗಳುಳ್ಳ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಉದಾ: ಆದರೆ, ಆದರೂ, ಇದ್ದರೂ ಮುಂತಾದವುಗಳು. ಕೆಲವು ವಿಕಲ್ಪಾರ್ಥಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಉದಾ:— ಇಲ್ಲವೆ, ಅಲ್ಲವೆ, ಅಥವಾ ಮುಂತಾದವು.

ಒಂದು ವಾಕ್ಯವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಪದವಾಗಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಾಕ್ಯದ ಅಥವಾ ಪದದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ನಡುವೆ ವಿವರಣಾರ್ಥಕ ಗಳು ಬರುತ್ತವೆ

ಉದಾ: ಹೇಗೆಂದರೆ, ಎಂತೆಂದರೆ, ಏನೆಂದರೆ ಮುಂತಾದವು.

ಸಂಬಂಧ ಸೂಚಕಗಳು: - ಎಂಬ, ಯಾವದು ಅದು; ಎಷ್ಟು— ಅಷ್ಟು; ಎಂಥ—ಅಂಥ; ಎಷ್ಟು—ಅಷ್ಟು, ಇವು ಜತೆಯಾಗಿ ಬಂದಿರಲು ಅವು ಗಳಿಗೆ 'ಓ' 'ಎಂದರೆ' ಎಂಬ ಸಂಬಂಧ ಸೂಚಕಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗಳು

೧. ಸಮುಚ್ಚಯಕ್ಕೆ-ಪ್ರೀತಿಯಿಂಗಲೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ದೇವರನ್ನು ಭಜಿಸು; ಬಳಿಕ ನಿನಗೆ ಸಂಸತ್ತು ಹಾಸೂ ಸುಖವು ದೊರಕುವವು.

೨. ಕಾರಣಕ್ಕೆ-ರಾವಣನ. ಸೀತೆಯನ್ನು ಕದ್ದೊಯ್ದನು; ಆದ್ದರಿಂದ ರಾವಣನು ರಾಮನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

೩. ವಿರೋಧಕ್ಕೆ-ನೀನು ಹೊರಡುವದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಎಳ್ಳಪ್ಪಣ್ಣಿ ಇಲ್ಲ; ಆದರೆ ನೀನು ಅಲ್ಲಿಯವುಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗದಿರು.

೪. ವಿಕಲ್ಪಕ್ಕೆ (ಗೌಣಾರ್ಥಕ್ಕೆ)-ಹರನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಹರಿಯಾಗಲಿ ನಿನಗೆ ಭೇದವೆಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು?

೫. ವಿವರಣಾರ್ಥಕ್ಕೆ - ಕುಳಿತು ಉಂಡರೆ ಕುಡಿಕೆ ಹೊನ್ನು ಸಾಲದು ಹೇಗೆಂದರೆ, ಕುಳಿತು ಉಣ್ಣುವವನು ಗುಡ್ಡನ್ನು ಗಳಿಸದಿರುವದರಿಂದ ಇದ್ದ ದುಡ್ಡೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟಿಗೇ ಹೋಗುವದು.

೬. ಸಂಬಂಧ ಸಮುಚ್ಚಯಕ್ಕೆ-(ಅ)ಯಾವಾಗ ಎರಡು ಮಹಾಸಾಗರಗಳು ಅರ್ಭಟಿಸುತ್ತ ಎಂದೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಕ್ಕ ಹಾಯ್ದವೋ ಆಗ ಭಯಂಕರವಾದ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲವುಂಟಾಗಿ, ಭೋರೆಯ ಗಂಭೀರವಾದ ಉದ್ದೋನವು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

(ಆ) ರಾವನು ತನ್ನ ಧೈರ್ಯೋತ್ಸಾಹ, ವಿಕ್ರಮಗಳಿಂದ ವಿಪತ್ವರಂಪರೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಜದರಿಸುವನೋ, ಅವನು ಸುಖಬಡುವನು.

(ಇ) ಎಲ್ಲಿಪಾಂಡವರು ಜಯಶೀಲರಾದರೋ, ಇಬ್ರಾಹಿಮ ಲೋಡಿ ಸೋತು ಹೋದನೋ, ಅಲ್ಲಿ ಅಕಬರನು ಹೇಮುವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು.

ಕೆಳಗೆ ವಾದರಿಗಾಗಿ ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯ ಸಮೂಹಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಗ ಮಾಡಿ ಬರೆದು ತೋರಿಸಿದೆ.

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಾಕ್ಯಗಳು	ಸಂಯೋಗ ವಾಕ್ಯಗಳು
೧. ಅವನು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಒಂದನು.	೧. ಅವನು ಬಂದಾಗ ನಾನು ಮನೆ
ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಿಲ್ಲ.	ಯಲ್ಲಿದ್ದಿಲ್ಲ.

೨. ಒಂಬತ್ತು ಹೊಡೆಯಿತು.

ನಾನು ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಅರಂಭಿಸಿ
ದೆನು.

೩. ಹನುಮಂತರಾಯರು ಬೆಳಗಾವಿ
ಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ೪. ಹೆಗ್ಗಿತ್ತಿ
ನಿಂದ ಅವರು ಸುಖವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

೪. ನಾನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಹಾದೀ
ನೋಡಿದೆನು ನಾನು ಬೇಸತ್ತೆನು.

೫. ಹರಿಯು ಜಾಣ ಹುಡುಗನು
ಅವನು ಅವಿಶ್ವಾಸಕನು.

೬. ಸಿಕಂದರನು ಹಿಂದೂಕುಶಪರ್ವತ
ವನ್ನು ದಾಟಿದನು. ಅಚ್ಚಕವ
ದಾರಿಯಿಂದ ಪಂಜಾಬದ ಮೇಲೆ
ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದನು; ಅಲ್ಲಿದ್ದ
ಹಲವು ಅರಸರು ಪರಸ್ಪರ ದ್ವೇಷ
ಬುದ್ಧಿಯವರಾಗಿದ್ದರು; ಅವರು
ಒಟ್ಟುಗೂಡಲಿಲ್ಲ ಅವರು ಅವ
ನಿಗೆ ಶರಣು ಬಂದರು.

೨. ಒಂಬತ್ತು ಹೊಡೆದ ಕೂಡಲೆ

ನಾನು ನನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು
ಅರಂಭಿಸಿದೆನು.

೩. ಹನುಮಂತರಾಯರು ಬೆಳಗಾವಿ
ಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಂದಿನಿಂದ ಸುಖ
ವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

೪. ನಾನು ಹಾದೀ ನೋಡಿ ಬೇಸ
ತ್ತೆನು.

೫. ಹರಿಯು ಜಾಣನಾದರೂವಿಶ್ವಾ
ಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವನಲ್ಲ

೬. ಸಿಕಂದರನು ಹಿಂದೂಕುಶಪರ್ವತ
ವನ್ನು ದಾಟಿ. ಅಚ್ಚಕದ ದಾರಿ
ಯಿಂದ ಪಂಜಾಬದ ಮೇಲೆ
ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದಾಗ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಅರ
ಸರು ಪರಸ್ಪರ ದ್ವೇಷಬುದ್ಧಿ
ಯಿಂದ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಅವನಿಗೆ
ಶರಣು ಬಂದರು.

ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯ— ಮರಾಠರ ಅಪಜಯದ ರೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳು.

ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯ— ಮರಾಠರು ಹೇಗೆ ಅಪಜಯಪಟ್ಟರೆಂಬುದನ್ನು
ಹೇಳು.

ಸಾ ವಾಕ್ಯ—ಜನರು ಹಲವು ಬಗೆಯ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ
ದರೂ ಈಗ ಅವರ ಉಪಜೀವನ ಸಾಗಲಾರದು.

ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯ— ಜನರು ಈಗ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಉದ್ಯೋಗ
ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಆದರೂ ಅವರ ಉಪಜೀವನ ಸಾಗಲಾರದು.

ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯ ರಾಮನು ಜಾಣನೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆನು

ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯ— ರಾಮನು ಜಾಣನು; ಅದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆನು.

ಪ್ರ— ೧. ಮಕ್ಕಳಿರಾ, ಗುರುಹಿರಿಯರನ್ನು ಸೇವಿಸಿರಿ ಅವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವರು. (ವಾಕ್ಯ ಕೂಡಿಸಿರಿ)

ಉ— ಮಕ್ಕಳಿರಾ, ಗುರುಹಿರಿಯರನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೆ ಅವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವರು.

ಪ್ರ: ೨. ಸೂರ್ಯನು ಅದೇ ಉದಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದನು; ಮೂಡಣ ದಿತೆಯು ಕೆಂಪೇರಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು; ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಾವು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಜಳಕ ಮಾಡಿದೆವು; ಮಡಿಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡೆವು; ಬಳಿಕ ದೇವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೋದೆವು.

ಉ:— ಸೂರ್ಯನು ಅದೇ ಉದಯವಾಗುವ. ಮೂಡಣ ದಿತೆಯು ಕೆಂಪೇರಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವಾಗ ಸಾವು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಜಳಕ ಮಾಡಿ ಮಡಿಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೇವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೋದೆವು.

೩. ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯಮಾಡಿ ಬರೆಯಿರಿ (ಪ್ರೈ. ಸತ್ಯ ೧೯೪೫).

ಪ್ರ:— ಉಮರಖಿಯಾಮ ಎಂಬ ಕವಿಯು ಇದ್ದನು. ಅವನು ಪಾರಸೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರುಬಾಯಿ-ಮಾತ್ಮ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದನು. ಅದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವದೆ ಪಿಟ್ಟ ಜಿರಾಲ್ಡನು ಅದರಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅವುಗಳ ಭಾವವನ್ನು ಅವನು ಇಂಗ್ಲೀಷ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿದನು.

ಉ: ಉಮರಖಿಯಾಮ ಎಂಬ ಕವಿಯು ಪಾರಸೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರುಬಾಯಿಮಾತಾ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯ ಬರೆದದ್ದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿದ್ದು, ಪಿಟ್ಟ ಜಿರಾಲ್ಡನು ಅದರಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವುಗಳ ಭಾವವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿದನು.

೪. ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯ ಮಾಡಿ ಬರೆಯಿರಿ. (ಹೆ. ಮು. ೧೯೪೫)

ಪ್ರ:-ಬರಬರುತ್ತ ಹೂಬಿಸಿಲು ಅಳಿಯುತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಪ್ರದೋಷ ಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು ಎಚ್ಚೆಮ್ಮನಾಯಕನು ತನ್ನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವನು ಉಸುರುಗರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು; ಆಗ ಆತನ ಕುದುರೆಯು ಶ್ರೀವಿರುಪಾಕ್ಷನ ಗೋಪುರದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಿತು.

ಉ:- ಬರಬರುತ್ತ ಹೂಬಿಸಿಲು ಅಳಿಯುತ್ತ ಹೋಗಲು, ಪ್ರದೋಷಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲು, ಎಚ್ಚೆಮ್ಮನಾಯಕನು ತನ್ನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಉಸುರುಗರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆತನ ಕುದುರೆಯು ಶ್ರೀವಿರುಪಾಕ್ಷನ ಗೋಪುರದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಿತು.

ಪ್ರ:-೫ ಮಾಸ್ಕೋ ಪಟ್ಟಣವು ರಶಿಯದ ರಾಜಧಾನಿ; ಅದು ಅತಿ ಸುಂದರವಾದದ್ದು; ಅಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತು ಇತ್ತು; ಫ್ರೆಂಚರು ಅದನ್ನು ಮುತ್ತಿದರು; ಕೂಡಲೆ ರಶಿಯನ್ನರು; ಫ್ರೆಂಚರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಸಿಗಬಾರದೆಂದು ಅದನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಮಾಡಿದರು; [ಪ್ರೈ, ಸ್ಕಾ ೧೭೪೪]

ಉ:- ಅತಿ ಸುಂದರವಾದದ್ದು, ಅವರ ಸಂಪತ್ತುಳ್ಳದ್ದು ಇದ್ದ ರಶಿಯದ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಮಾಸ್ಕೋ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಫ್ರೆಂಚರು ಮುತ್ತಲು, ಕೂಡಲೆ ರಶಿಯನ್ನರು ಅವರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಸಿಗಬಾರದೆಂದು, ಅದನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಮಾಡಿದರು;

ಪ್ರ:-ಒಮ್ಮೆ ಹರಿಹರನು ಶುಂಗಭದ್ರಾ ತೀರದ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಟೆ ಯಾಡುತ್ತಿದ್ದನು; ಆಗ ಅವನ ನಾಯಿಯನ್ನು ಒಂದು ಮೊಲವು ಕಣಕಿತು, ಕಚ್ಚತೊಡಗಿತು; ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹರಿಹರನು ಕಂಡನು, ಆತನು ಅಶ್ವರ್ಯಪಟ್ಟನು; ಅದನ್ನು ತಾನು ಹಿಂದೆ ಕಂಡ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಹೇಳಿದನು;

ಉ:-ಒಮ್ಮೆ ಸರಿಹರನು ಶುಂಗಭದ್ರಾ ತೀರದ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಟೆ ಯಾಡುವಾಗ ಅವನ ನಾಯಿಯನ್ನು ಒಂದು ಮೊಲವು ಕಣಕಿ ಕಚ್ಚತೊಡಗಲು, ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಆತನು ಅಶ್ವರ್ಯಪಟ್ಟು, ತಾನು ಹಿಂದೆ ಕಂಡ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ಪ್ರ ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮಿಶ್ರ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ;

೧. ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಿತು, ಕತ್ತಲೆಯು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಹಬ್ಬಿತು. ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. (ಪ್ರೈ, ಸ್ವಾ. ೧೯೪೭.)

೨. ಮಾನವನ ಬಹಳ ಕೆಲಸಗಳಿಗೂ; ಅದರಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯದ ಬಯಕೆಯು ಒಂದು ಪ್ರಬಲವಾದದ್ದು; ಇದನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಉ: ೧. ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಿತು ಕತ್ತಲೆಯು ಹಬ್ಬಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

೨. ಮಾನವನ ಬಹಳ ಬಯಕೆಗಳಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯದ ಬಯಕೆಯು ಒಂದು ಪ್ರಬಲವಾದದ್ದು ಎಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು;

ಪ್ರ: - ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯ ಮಾಡಿರಿ.

೧ ನನ್ನ ಕಂದೆಯವರು ಬಲು ಗಾಢವರು ಅವರು ಬಹಳ ಸಾಲ ಮಾಡಿದರು; ಆದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ತೊಂದರೆಯಾಯಿತು; (ಹೈ; ಸ್ವಾ; ೧೯೪೭.)

೨. ನಿಜವಾದ ದೇಶಭಕ್ತರು ಸ್ವಹಿತದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಿ ನರು ಜನಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಹಗಲಿರುಳು ಮಾಡಿಯು. ದೇಶಸೇವೆಯೇ ಈಶಸೇವೆಯೆಂಬ ಭಾವನೆ ಅದರದು. ಮಾನವಮಾನವಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ತರಲು ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವ. [ಹೈ, ಸ್ವಾ, ೧೯೪೭]

ಉ: - ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ನನ್ನ ಕಂದೆಯವರು ಬಹಳ ಸಾಲ ಮಾಡಲು, ನನಗೆ ತುಂಬಾ ತೊಂದರೆಯಾಯಿತು.

೨. ನಿಜವಾದ ದೇಶಭಕ್ತರು ದೇಶಸೇವೆಯೇ ಈಶ ಸೇವೆಯೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಸ್ವಹಿತದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಿ, ಜನಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಹಗಲಿರುಳು ಮಾಡಿಯು, ಮಾನವಮಾನವಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಕಾಲ ಕಳೆದವರು.

೩೮. ವಾಕ್ಯಪಲ್ಲಟೆ

ಒಂದರ್ಥದ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಒಂದರ್ಥವು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗದಂತೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ವಾಕ್ಯಪಲ್ಲಟೆವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವೆವು.

ಉದಾಹರಣೆಗಳು

೧. ಜ್ಞಾನವು ಇದ್ದವನಿಗೆ ಸುಖವುಂಟು,
ನಿಷೇಧಃ- ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ.
೨. ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಕ-ಇದು ರಾಮನ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ
ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಇದು ರಾಮನ ಕೆಲಸವಲ್ಲವೇನು ?
೩. ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ-ಅವನು ಬಹಳೇ ಜಾಣನಲ್ಲವೇ ?
ಭಾವಭೋಧಕ-ಅವನು ಎಂತಹ ಜಾಣ !
೪. ನಿಶ್ಚಯಾರ್ಥಕ-ಅವನು ಬಹಳ ಶೂರನು.
ಭಾವಭೋಧಕ-ಅವನು ಎಷ್ಟು ಶೂರನು !
ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ-ಅವನು ಬಹಳ ಶೂರನಲ್ಲವೇ ?
೫. ನಿಶ್ಚಯಾರ್ಥಕ-ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಜಯವಾಗಲೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸುವೆವು.
ವಿಧ್ಯಾರ್ಥ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಜಯವಾಗಲಿ.

ಪ್ರ:—೧. ಮನುಷ್ಯನ ದಾಸನೇ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವದು. (ಸುಖ ದುಃಖವನ್ನು ಕರ್ತೃವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬರೆಯಿರಿ.)

ಉ:—ಸುಖದುಃಖವು ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರ: ೨. ದೇಹದ ಆರೋಗ್ಯವು ದುಡಿತದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. (ಆರೋಗ್ಯ ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕರ್ಮಪದವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.)

ಉ:—ದುಡಿತವು ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ,

ಪ್ರ: ೩. ಯುಕ್ತಿಯು ಶಕ್ತಿಗಿಂತ ಮೇಲಾದುದು. (ಶಕ್ತಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಕರ್ತೃವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.)

ಉ:-- ಯುಕ್ತಿ.ಂತ ಶಕ್ತಿ ಕೇಳಾದದ್ದು,

ಪ್ರ: ೪. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಳೆಯಾಯಿತು, (ವರ್ತಮಾನಕಾಲದ ರೂಪ ಕೊಡಿ,

ಉ:—ಮಳೆಗಾಲಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ,

ಪ್ರ:- " ನಾನು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡೇ? (ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಕ ವೇಳೆ -ನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ).

ಉ:- ನೀನು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡು.

ಪ್ರ. ೬. ಏ ಮತ್ತೆ ಈ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಸೂರು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ; ಮತ್ತು ಆ ವಾಕ್ಯಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಉ:- ೧ ಭೀಮನು ಉಂಡನೇ? (ಪ್ರಶ್ನೆ, ೧. ರಾಮನು ಬಂದನೋ ೨ ಭೀಮನೇ ಉಂಡನು (ನಿಶ್ಚಯ) ೩ ರಾಮನು ಬಂದನೋ! (ಆಶ್ಚರ್ಯ) ೪ ಭೀಮನು ಎಲ್ಲಾ ಉಂಡನೇ! [ಆಶ್ಚರ್ಯ]. ೫ ಕಲ್ಲಿನೋ ಮಲ್ಲಿನೋ ಹಾರಿದರೂ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರಾಯಿತು. [ವಿಕಲ್ಪವಿಧಿ]

ಪ್ರ:- ೭ ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಕೊಟ್ಟ ಸೂಚನೆ ಯಂತೆ ಬರೆಯಿರಿ. [ನೇ, ಒಳ್ಳೆ, ಕೂಡ]

(ಅ) ಬಡಗನು ಗಿಡವನ್ನು ಕಡಿದುಟ್ಟಿತ್ತು (ಕಡಗನು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿರಿ)

(ಇ) ನೀನು ಈ ಮತ್ತೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗುವಿರಾ? (ನಿಷೇಧಾ ರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯ ಮಾಡಿರಿ.)

(ಈ) ಗಂಗೆಯು ಹಿಮಾಲಯದಿಂದ ಇಳಿದು ಬರುತ್ತಾಳೆ. (ಭೂತ ಕಾಲದ ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ.)

(ಉ) ರಾಮನು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೋ? (ನಿಶ್ಚಯಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯ ಮಾಡಿರಿ)

(ಊ) ಮಳೆ ಬಂದಿತು ಹೊಳೆ ತುಂಬಿತು (ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯ ಮಾಡಿ ಬರೆಯಿರಿ)

ಉ:- (೧) ಬಡಗನು ಗಿಡವನ್ನು ಕಡಿದನು, (೨) ನೀನು ಈಹೊತ್ತು ಊರಿಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲವೇ? (೩) ಗಂಗೆಯು ಹಿಮಾ ಚಲದಿಂದ ಇಳಿದು ಬರುತ್ತಿರುವಳು. (೪) ರಾಮನು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿರುವನೆಲ್ಲವೇ? (ಉ) ಮಳೆ ಬರಲು ಹೊಳೆ ತುಂಬಿತು.

ಪ್ರ: - ಅವನು ಅತ್ಯಂತ ಶೂರನು (ಉದ್ಗಾರವಾಚಕ ವಾಕ್ಯ ಮಾಡಿರಿ.)

ಉ: - ಅವನು ಎಷ್ಟು ಶೂರನು |

ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಏಳುರ ಮುಂದೆ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಬರೆಯಿರಿ.

(೯೪೯)

೧. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳದವರೇ ಇಲ್ಲ. (ನಿಷೇಧಾರ್ಥವನ್ನು ತೆಗೆಯಿರಿ.)

ಕುಲಕರ್ಣಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರಿಂದ ನೈತ್ಯಪ್ರದರ್ಶನವು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. (ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿರಿ.)

ಉ: ೧ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಹೆಸರನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿರುವರು.

೨. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು ನೈತ್ಯಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು

೨೨. ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ

೧. ಉಳ್ಳ (ಕರು, ದಾಢುವಿನ ಪ್ರ. ಪು. ನ. ಲಿಂಗದ ಏಕವಚನ ಉಂಟು ಎಂಬ ರೂಪವು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದು ವರ್ತಮಾನ, ಭೂತಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ ಲಿಂಗಡಿಯು ಉಂಟು, ಅಂಗಡಿಗಳು ಉಂಟು, ಮನುಷ್ಯನು ಉಂಟು, ಮನುಷ್ಯರು ಉಂಟು

೨. ಹಲವು ಕರ್ತೃಪದಗಳು ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ, ಅವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲಿಂಗದವು ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯ ಕರ್ತೃಪದದ ಲಿಂಗವು ಬರುವದು.

ಉ - :-ಅರಸನೂ ರಾಣಿಯೂ ರಥವೂ ಬಂದವು. ರಥವೂ ಅರಸನೂ ರಾಣಿಯೂ ಬಂದರು.

೩. ಉತ್ತರ ವಿಶೇಷಣಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ್ಯದ ಲಿಂಗ ವಚನಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷಣವು ಹೊಂದುವದೆಂಬ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲ.

ಉದಾ -- ವಿದ್ವಾಂಸರು ದೇಶಕ್ಕೆ ಭೋಜನರು

೪. ಬಹುವಚನದ ವಿಭಕ್ತಿಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಲೋಪ ಹೊಂದಿದ ಪದಗಳಿಗೆ ಬಹುವಚನದ ಅರ್ಥವಿರುತ್ತದೆ; ಕಾರಣ ಅವುಗಳಿಗೆ ಬಹುವಚನದ ಅಖ್ಯಾತ ಬರುವದು

ಉದಾ: ಕುದುರೆ ಬಂದವು, ಮುಳ್ಳು ಚುಚ್ಚಿದವು.

೫. ತಿಂಸ್ಯಾರಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಇಲ್ಲವೆ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗದ ಅಖ್ಯೇಯಗಳಿಗೆ ನಪುಸಕಲಿಂಗ ಬರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:-- ನಿನ್ನ ಗಂಡ ಏನು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

೬. ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಅಖ್ಯೇಯಗಳಿದ್ದರೆ ಅಖ್ಯಾತವು ಬಹುವಚನವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ -- ರಾಮನು ಕೃಷ್ಣನು ಮತ್ತು ಗೋವಿಂದನು ಬಂದರು.

೭ ಸನ್ಮಾನಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಹಾಸ್ಯಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಏಕವಚನಕ್ಕೆ ಬಹುವಚನವು ಬರುವದು.

ಉದಾ ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರ್ಯರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಹಿಂದೀ ಗವರ್ನರ ಜನರಲ್ಲರಾಗಿದ್ದರು. ಒಹೋ ನೀವು ಬಂದಿರಾ ?

೮. ಕೆಲವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭಕ್ತಿಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆ ಉದಾ-- ಒಂದು ವರ್ಷ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದೆನು.

[ಹಿಂದೂ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದೆನು]

ಇಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಮಿಗೆ ಪ್ರಥಮೆಯು ಬಂದಿದೆ

೯. ಕೆವಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದವು. [ಕೆವಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದೆವು] ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ವಸ್ತುವು ಇಲ್ಲಿ ತೃತೀಯೆಗೆ ಸಪ್ತಮಿಯು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

೧೦. ಗುಳ್ಳಿಗೆ ನಾಚಿದನು. ಗುಳ್ಳಿನಿಂದ ನಾಚಿದನು.

ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಕೊಬ್ಬಳುಕು ನೀಡುತ್ತದೆ.

೧೧. ನನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯ ಮರೆಯಲು ನನಗಾಗುವದಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯೆಗೆ ಪಪ್ಪಿ ಬರುವದು

೧೨. ಅಂಗಡಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಊರಿಗೆ ಊರೇ ಬಂದಿತ್ತು; (ಇಲ್ಲಿ ಊರು ಹೋಗುವದು ಅಶಕ್ಯ ಊರಲ್ಲಿರುವ ಜನರು ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥ)

೧೩. ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತ ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

(ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತ ಗರ್ಜಿಸುವದು ಅಶಕ್ಯ. ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ, ಜೋರಿನಿಂದ ಓದರಿದನು ಎಂಬರ್ಥ.)

ಪ್ರ:— ಕೆಳಗಿನವುಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಕರಣದ ಯಾವ ವಿಶೇಷ ನಿಯಮ ಗಳು ಹತ್ತುವವು ?

೧. ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಏಳು ಬಣ್ಣದ ಪಟ್ಟಿಗಳು ಕಾಣುವವು.
(೨) ನೀನು ಯಾರು? (೩) ಹಕ್ಕಿಹಾರಿದವು. (೪) ಪಿತ್ತದ ಬವಣೆ ತಲೆಗೆರಿಸಿತು.

ಉ:-[೧] ಏಳು ಬಣ್ಣದ=ಏಳು ಬಣ್ಣಗಳು ಎಂದು ಇರಬೇಕಾದುದು, ಆದರೆ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವಾಚಕ ವಿಶೇಷಣವಿದ್ದಾಗ, ವಿಶೇಷಣವನ್ನು ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಾಡಿಕೆಯುಂಟು ಉದಾ: ಹದಿನೆಂಟು ಜಾತಿ[ಹದಿನೆಂಟು ಜಾತಿಗಳು] [೨] ನೀನು ಯಾರು? ನೀನು ಯಾವನು? ಎಂದು ಇರಬೇಕಾದುದು; ಆದರೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವಾಗ, ಯಾವನು ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸದೆ ಯಾರು ಎಂದು ಬಹುತರ ಉತ್ತರ ಪದವಾಗಿಯೇ ಇರುವದುಂಟು, [ ] ಜಾತಿವಾಚಕ ಪದವು ಏಕವಚನಾಂತವಿದ್ದರೂ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಬಹುವಚನಾಂತವಾಗಿಯೇ ಇರುವದು. [ಹಕ್ಕಿಗು ಹಾರುವವು] ಜಾತಿವಾಚಕ ಪದವು ಏಕವಚನವಿದ್ದರೂ ಅದರ ಅರ್ಥವು ಬಹುವಚನದಂತೆಯೇ ಇರುವದು [೪] ವಿಭಕ್ತಿ ಪಲ್ಲಟಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣವು ತಲೆಯನ್ನು + ಎರಿತು [ತಲೆಗೆ + ಎರಿತು] ದ್ವಿತೀಯೆಗೆ ಚತುರ್ಥ

೩೦. ಭಂದಸ್ಸು

ಕಾವ್ಯವು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಂಖ್ಯಾಗವಾಗಿ ಹೃದಯದ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ರಸವೇ ಕಾವ್ಯದ ಆತ್ಮ. ಪದ್ಯಗಳು ಕಾವ್ಯರಸದ ಕಾವಲಿಗಳು ಪದ್ಯಗಳ ನಿಯಮವಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಭಂದಸ್ಸು.

ಪದ್ಯಗಳು ಚರಣ ಅಥವಾ ಪಾದ ಅಥವಾ ಸಾಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಪಾದವು ಗಣ, ಪ್ರಾಸ, ಯತಿ ಇವುಗಳ ನಿರ್ಬಂಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತದೆ.

ಗಣ: ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳಿಗನುಸರಿಸಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ ಅಕ್ಷರಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಗಣವೆನ್ನುವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ವರ್ಣಗಣ, ಮಾತ್ರಾಗಣ ಎಂಬ ಎರಡು ವಿಧವುಂಟು. ವರ್ಣಗಣವನ್ನು ಲಘು, ಗುರುಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರಗಳಿಗೆ ಲಘುವೆನ್ನುವರು. ದೀರ್ಘಸ್ವರ, ಅನುಸ್ವಾರ ವಿಸರ್ಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಕ್ಷರ, ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುವ ಅಕ್ಷರ, ಇವುಗಳಿಗೆ 'ಗುರು' ಎಂಬ ಸಂಕೇತ. ಲಘುವಿಗೆ ೧ ಈ ಚಿಹ್ನೆವನ್ನೂ ಗುರುವಿಗೆ-ಈ ಚಿಹ್ನೆವನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದುಂಟು. ಒಂದು ಲಘುವಿಗೆ ಒಂದು ಮಾತ್ರ, ಗುರುವಿಗೆ ಎರಡು ಮಾತ್ರಗಳು. ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಾಗ ಪಾದದ ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಗುರು ಎಂದು ಎಣಿಸುವರು. ಮಾತ್ರಾಗಣವನ್ನು ಮಾತ್ರಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಪ್ರಾಸ: - ಪದ್ಯದ ಪ್ರತಿಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡನೆಯ ಸ್ವರಗಳ ನಡುವೆ ಒಂದೇ ವಿಧವಾದ ವ್ಯಂಜನವು ಬಂದರೆ ಅದು ಪ್ರಾಸವೆನಿಸುವದು.

ಯತಿ:— ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಓದುವಾಗ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಾಧೆ ಬರದಂತೆ ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವದು ಯತಿಯು.

ದ್ವಿಪದಿ: ಎರಡು ಚರಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ದಾಸರ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಈ ಮಾದರಿಯವು ಇರುತ್ತವೆ.

ತ್ರಿಪದಿ:— ಮೂರು ಚರಣಗಳುಳ್ಳದು. ಸರ್ವಜ್ಞನ ಪದ್ಯಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ.

ಜೌಪದಿ:—ನಾಲ್ಕು ಚರಣಗಳುಳ್ಳ ಪದ ಪ್ರತಿ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಐದು ಮಾತ್ರೆಯ ೧ ಗಣಗಳೂ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಯ ಒಂದು ಗಣವೂ ಇರುತ್ತವೆ.

ರಗಳೆ:— ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಲುಗಳಿಗೆ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಸಮಾನ ಪಾದ ಮಾತ್ರಾ ಗಣಗಳುಳ್ಳದ್ದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ಸಾಹ, ಮಂದಾಢಿಲ, ಲಲಿತ ಎಂದು ಮೂರು ವಿಧವಾದ ರಗಳೆಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವವು.

ಸಾಂಗತ್ಯ:— ಇದು ಒಂದು ತರದ ಹಾಡು; ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇದ ರಂಜಿತದೇ ದ್ವಿಪದಿ, ತ್ರಿಪದಿ, ಜೌಪದಿ, ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಮಾತಾವೃತ್ತಗಳು (ಹಾಡಿನ ರೂಪದಿಂದಿರುವವು) ಇದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಚರಣಗಳಿರುತ್ತವೆ ೧, ೨, ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ೫ ಮಾತ್ರೆಗಳ ೪ ಗಣಗಳೂ, ೩, ೨ ನೆಯ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ೫ ಮಾತ್ರೆಗಳ ೫ ಗಣಗಳಿರಬೇಕೆಂದೂ ಕನ್ನಡ ಕೈಪಿಡಿ ಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರುತ್ತದೆ ಹಾಡುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘವನ್ನು ಹ್ರಸ್ವದಂತೆಯೂ, ಹ್ರಸ್ವವನ್ನು ದೀರ್ಘದಂತೆಯೂ, ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಮಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಲಯವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಎಳೆಯುವದರಿಂದ ಮಾತ್ರಾ ಗಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು (ಷಟ್ಪದಿಗಳು ಹಾಡಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವವುಂಟು.) ೧, ೨ ನೆಯ ಚರಣಗಳ ೧೦ ನೆಯ ಮಾತ್ರೆಗೂ ೩, ೪ ನೆಯ ಚರಣಗಳ ಎಂಟನೆಯ ಮಾತ್ರೆಗೂ ಯತಿಯು ಬರುವದು

ಛಾಂದಸ:—ಇದು ಅಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ತಾಳ, ಲಯಗಳಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವದು ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತ್ರೆಗಳಿವೆ, ಗಣಗಳಿವೆ ಗಣಗಳು ೩-೪-೫ ಮಾತ್ರೆಗಳಿಂದಲೇ ಕೂಡಿರುವವು. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಒಂದು ಪಾದದಲ್ಲಿಯ ಗಣಗಳ ಕ್ರಮವೂ, ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಹಿಂದಿನಂತೆ ಇಡಲಾಗುವದು ದ್ವಿಪದಿಯಿಂದ ಷಟ್ಪದಿಯ ವರೆಗೆ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ, ಮುಂದೆ ಅಷ್ಟಷಟ್ಪದಿಯಿದೆ (೮ ಸಾಲಿನದು)

ಅಕ್ಷರ (ವರ್ಣ) ವೃತ್ತಗಳು

ಮೂರು ಮೂರು ಅಕ್ಷರ ಕೂಡಿ, ಒಂದೊಂದು ಅಕ್ಷರಗಣವಾಗುವದು. ಈ ಅಕ್ಷರ ಗಣಗಳಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವೃತ್ತಗಳು ಅಕ್ಷರವೃತ್ತಗಳು

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಆರು ವೃತ್ತಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಮಚರಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆವು.

ಉದಾಹರಣೆ	ಪ್ರಸ್ತಾರ	ವಿವರಣೆ	ಗಣದ ಹೆಸರು
(೧) ಭೂಪಾಲಂ	- - -	ಮೂರು ಗುರು	ಮ
೨. ಮಹಾತ್ಮಾ	೦ -	ಲಘು ಮೊದಲ	ಯ
೩. ಕಾಲಿಕಾ	- ೦ -	ಮಧ್ಯೆ ಲಘು	ರ
೪. ಸರಸಂ	೦ ೦	ಅಂತ್ಯ ಗುರು	ಸ
೫. ಆಕಾಶ	- -	ಅಂತ್ಯ ಲಘು	ತ
೬. ಸ್ವರಾಜ್ಯ	೦ - ೦	ಮಧ್ಯೆ ಗುರು	ಜ
೭. ಬಾಲಕ	- ೦	ಛಂದಿ ಗುರು	ಭ
೮. ಕನಕ	೦ ೦ ೦	ಮೂರು ಲಘು	ನ

ಮೇಲಿನ ಗಣಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ನೆನಪಿಡಲು ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯವನ್ನು ಮುಖೋದ್ಗತವಿಡಬೇಕು.

ಗುರುಲಘು ಮೂರರೆ ಮನಗಣ |

ಗುರುಲಘು ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಬರಲು ಭಯಗಣಮತ್ತಂ ||

ಗುರುಲಘು ನಡುವಿರೆ ಜರಗಣ |

ಗುರುಲಘು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಲು ಸತಗಣಮಕ್ಕುಂ ||

(೧) ಶಾರ್ದೂಲ ವಿಕ್ರೀಡಿತಂ—೧೦ ಅಕ್ಷರಗಳು.

ಮ, ಸ, ಜ, ಸ, ತ, ತ, ಗುರು

(೨) ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತಂ—೨೦ ಅಕ್ಷರಗಳು

ಸ, ಭ, ರ, ನ, ಮ, ಯ, ಲಘು, ಗುರು.

(೩) ಉತ್ಪಲಮಾಲೆ —೧೦ ಅಕ್ಷರಗಳು.

ಭ, ರ, ನ, ಭ, ಭ, ರ, ಲ ಗು.

(೧) ಚಂಪಕಮಾಲೆ ೨೧ ಅಕ್ಷರಗಳು
ನ, ಜ, ಭ, ಜ, ಜ, ಜ, ರ.

(೫) ಸ್ತಗ್ಧರಾ—೨೧ ಅಕ್ಷರಗಳು
ಮ, ರ, ಭ, ನ, ಯ, ಯ, ಯ

(೬) ಮಹಾಸ್ತಗ್ಧರಾ—೨೨ ಅಕ್ಷರಗಳು.
ಸ, ತ, ತ, ನ, ಸ, ರ, ರ, ಗುರು

ಪ್ರ: - ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ ಅದು ಯಾವ ವೃತ್ತದ್ದೆಂಬ
ದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. [೧೯೪೭]

ಇರದುದ್ದಿಯಿಗಲೆ ಕೊಟ್ಟೊಡೆನ್ನ ಕಡವುಂಕಟ್ಟಾಯಮಂ ಬೀರುಮುಂ

ಮೂರು ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳ ಅರು ಗುಂಪು ಆಗುತ್ತವೆ ಕಡೆಗೆ ಒಂದು
ಲಘು ಒಂದು ಗುರು ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ. ಒಟ್ಟು ೨ ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ.

ಪ್ರಸ್ತಾರ

೦೦ — | ೦೦ | —೦— | ೦೦೦ | — — — | ೦— | ೦—
ಸ ಭ ರ ನ ಮ ಯ

ಮಾತ್ರಾವೃತ್ತಗಳು

ಅಕ್ಷರಗಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳು ನಿಯಮಿತವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾತ್ರಾಗಣ
ಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರಿಗಳು ನಿಯಮಿತವಾಗಿರುವವು. ಸ, ಲ, ಖ, ಒ, ಒ, ಲ ಹೀಗೆ
ಮಾತ್ರಿಗಳ ಎಣಿಕೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರಾಗಣಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ ಇಂತಹ ಮಾತ್ರಾ
ಗಣಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾದ ವೃತ್ತಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರಾವೃತ್ತವೆನ್ನುವರು. ಕಂದ
ಪದ್ಯಗಳೂ. ಷಟ್ಪದಿಗಳೂ ಮಾತ್ರಾವೃತ್ತದವಿರುತ್ತವೆ.

ಕಂದಪದ್ಯ—ಇದ ಸಾಲ್ಕು ಚರಣಗಳ ವೃತ್ತವು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಲ್ಕು
ಮಾತ್ರಿಗಳ ಗಣಗಳಿರುವವು ಮೊದಲನೆಯ ಹಾಗೂ ಮೂರನೆಯ ಪಾದ
ಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರಿಗಳ ಮೂರು ಗಣಗಳೂ, ಎರಡನೆಯ ಮತ್ತು
ಸಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ೪ ಮಾತ್ರಿಯ ಐದು ಗಣಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ.

ಕಂದಪ್ರಸ್ತಾರ

—	—	—	—	—
ಕಾ	ಲೋ	ಚಿ ತ ವ ರಿ	ತಿ ತ್ತೊ ಡೆ	
ಮೂ ಲೋ	ಕ ವ ನಿ	ತ್ವ ಪ ರಿ ಸ	ಮಾ ನ ಮ	ದ ಕ್ಯಂ

ಪಟ್ಟಿ—ಇದು ಆರು ಚರಣಗಳ ವೃತ್ತ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ೧, ೨, ೪, ೫ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಗಣಗಳು ಇವು ಕಿರಿಯ ಪಾದಗಳೂ ೩, ೬ ನೆಯ ಪಾದಗಳು ಹಿರಿಯವು ಇದರಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯ ಪಾದಗಳ ಒಂದೂವರೆಯಷ್ಟು ಗಣಗಳೂ, ಕೊನೆಗೊಂದು ಗುರುವೂ ಇರುವದು.

ಹೆಸರು	ಕಿರಿಯ ಪಾದ	ಹಿರಿಯ ಪಾದ
೧ ಶರ	೪ ಮಾತ್ರೆಯ ೨ ಗಣ=೮	೪ ಮಾ ೩ಗಣ+೧ ಗುರು=೧೪
೨ ಕುಸುಮ	೫ ಮಾತ್ರೆಯ ೨ ಗಣ=೧೦	೫ ಮಾ. ೩ಗಣ+೧ ಗುರು=೧೩
೩ ಭೋಗ	೩ ಮಾತ್ರೆಯ ೪ ಗಣ=೧೨	೩ ಮಾ ೬ಗಣ+೧ ಗುರು=೨೦
೪ ಭಾಮಿನಿ	೪ ಮಾತ್ರೆಯ ೪ ಗಣ=೧೬	೪ ಮಾ ೪ಗಣ+೧ ಗುರು=೨೩
೫ ಪರಿವರ್ಧಿನಿ	೪ ಮಾತ್ರೆಯ ೪ ಗಣ=೧೬	೪ ಮಾ. ೬ ಗಣ + ಗುರು=೨೬
೬ ವಾರ್ಧಿಕ	೫ ಮಾತ್ರೆಯ ೪ ಗಣ=೨೦	೫ ಮಾ ೬ ಗಣ + ಗುರು=೩೨

ಭಾಮಿನಿಪಟ್ಟಿ

ಉದಾ:

—	—	—	—
ಆ ರೋ	ಡ ನೆ ಕಾ	ದು ವೆ ನು	ಕೆ ಲ ಬ ರು

ಜೈಮಿನಿಭಾರತ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯ, ಚೆನ್ನ ಬಸವಪುರಾಣ ಇವು ವಾರ್ಧಿಕಷಟ್ಟದಿಯಲ್ಲಿವೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತ, ಆನಂದರಾಮಾಯಣ, ಅನುಭವಾಮೃತ, ಭಾಗವತ, ಸಾಲ್ವಭಾರತ, ನಳಚರಿತ್ರೆ, ತೋರವೆಯ ರಾಮಾಯಣ ಇವು ಭಾಮಿನಿಷಟ್ಟದಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ಕವಿ ಪರಿಚಯ

೧೧ನೆಯ ಶತಮಾನ

ರನ್ನ:— ಜೈನಕವಿ. ಈತನ ಕಾವ್ಯಗಳು ಅಜಿತನಾಥ ಪುರಾಣ, ಸಾಹಸ ಭೀಮ ವಿಜಯ. ಅಥವಾ ಗದಾಯುದ್ಧ ಮುಖ್ಯವಾದವು ಈತನ ಮಾತೃ ಭೂಮಿಯು.

ಆದಿಪಂಪ: ಆದಿಪುರಾಣ, ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನವಿಜಯಗಳು ಈತನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು.

೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನ

(೧) ಹರಿಹರ ದೇವ, ವೀರಶೈವ ಕೃತಿಗಳು ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ, ಪಂಪಾಶತಕ, ಶಿವಗಣದ ರಗಳೆ.

(೨) ರಾಘವಾಂಕ:— ಕೃತಿಗಳು-ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯ, ಸೋಮನಾಥ ಚರಿತ್ರೆ, ವೀರಶೈವ ಚರಿತ್ರೆ, ಸಿದ್ಧರಾಮ ಪುರಾಣ, ಶರಭ ಚರಿತ್ರೆ.

(೩) ಸಾಗವರ್ಮ:-ಗ್ರಂಥಗಳು-ಕಾವ್ಯಾನಲೋಕನ, ಭಂದೋಂಬುಧಿ, ಭಾಷಾ ಭೂಷಣ, ವಸ್ತುಕೋಶ, ಬಾಣ ಕಾದಂಬರಿ.

(೪) ರುದ್ರಭಟ್ಟ ಇವನ ಕೃತಿ- ಜಗನ್ನಾಥ ವಿಜಯ

(೪) ಅಭಿನವ ಪಂಪ: ಕೃತಿ -ರಾಮಚಂದ್ರ ಚರಿತ ಪುರಾಣ ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಪುರಾಣ.

೧೩ನೆಯ ಶತಮಾನ

[೧] ಅಂಡಯ್ಯ ಜೈನ ಮತದವ ಕೃತಿ:-ಕಬ್ಬಿಗರಕಾವ

೧೪ನೆಯ ಶತಮಾನ

[೧] ಸೋಮೇಶ್ವರ [ಸೋಮನಾಥ] ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕ

[೨] ಭೀಮಕವಿ: ಕೃತಿ-ಬಸವಪುರಾಣ. ಭೀಮಕವೀಶ್ವರರಗಳೆ.

೧೫ ನೆಯ ಶತಮಾನ

[೧] ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸ:— ಕೃತಿ-ಮಹಾಭಾರತ (ಕನ್ನಡ)

೧೬ ನೆಯ ಶತಮಾನ

[೧] ಸರ್ವಜ್ಞ:— ವೀರಶೈವಕವಿ-ಕೃತಿ-ಸರ್ವಜ್ಞ ಮೂರ್ತಿಯ ವಚನಗಳು.

[೨] ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಪಂಡಿತ: - ಕೃತಿ ಚನ್ನ ಬಸವಪುರಾಣ.

[೩] ಕನಕ ದಾಸ:—ಕೃತಿ ಮೋಹನ ತರಂಗಿಣಿ, ನಳ ಚರಿತ್ರೆ, ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿ ಸಾರ, ದಾಸರ ಪದಗಳು.

[೪] ಕುಮಾರ ವಾಲ್ಮೀಕಿ:—ಕೃತಿ-ತೊರವೆಯ ರಾಮಾಯಣ.

[೫] ಹಂಸರಾಜ: - ರತ್ನಾಕರ ಶತಕ.

[೬] ಪುರಂದರ ದಾಸ:—ದಾಸರ ಪದಗಳು.

[೭] ಚಾಟು ವಿಠಲನಾಥ:— ಭಾಗವತ.

೧೭ ನೆಯ ಶತಮಾನ

(೧) ಪಡಕ್ಕರಿ:—ರಾಜಶೇಖರ ವಿಳಾಸ, ವೃಷಭೇಂದ್ರ ವಿಜಯ, ಶಬರ ಶಂಕರ ವಿಳಾಸಗಳು ಈತನ ಕಾವ್ಯಗಳು.

(೨) ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ:—ಕೃತಿ-ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ.

(೩) ಹೊನ್ನಮ್ಮ:— ಕೃತಿ-ಹದಿಬದಿಯ ಧರ್ಮ.

(೪) ನರಹರಿ: - ಪ್ರಲ್ಲಾಭ ಚರಿತ್ರೆ

ಆಧುನಿಕ ಕವಿಗಳು: - ಶ್ರೀ. ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ಶ್ರೀ ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ. ಶ್ರೀ. ಮೇವೂಡಿ ಮಲ್ಲಾರಿ ಶ್ರೀ ಈಶ್ವರ ಸಣಕಲ್. ರಬಕವಿ. ಶ್ರೀ. ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ. ಶ್ರೀ. ಡಿ. ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪ ಶ್ರೀ. ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ. ಶ್ರೀ ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾವ ಶ್ರೀ. ಗೋವಿಂದ ಪೈ. ದಿವಂಗತ ಬಿ. ಎಮ್. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ ಶ್ರೀ. ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳ ಶ್ರೀ. ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನವರು ವಿ. ಕೃ. ಗೋಕಾಕ ಮುಂತಾದವರು.

ಪ್ರಾ. ಶಾ. ಪ್ರ. ಪ. ಪರಿಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು.

— ೧೯೫೧ —

ಜಿಲುವ ದೇವಿ ರೂಪಗೊಂಡು ಜಗಕೆ ಬಂದಳೊ !
 ಜಗಕೆ ಬಂದು ನಮ್ಮ ನಾಡ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡಳೊ !
 ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಸೇರಿ,
 ನಾಡಗೊಂದು ಪೆಂಪ ಬೀರಿ,
 ಧರೆಗೆ ಮಧುರ ಮುಖವ ತೋರಿ,
 ದೇಶಕೊಂದು ಯಶವ ಕೋರಿ,
 ಜಿಲುವ ದೇವಿ ರೂಪಗೊಂಡು ಜಗಕೆ ಬಂದಳೊ !
 ಜಗಕೆ ಬಂದು ನಮ್ಮ ನಾಡ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡಳೊ !!

(೨)

ಜಿಲುವ ದೇವಿ ತಾಜಮಹಲ್ ! ಏನು ಬಿಡಗಿದು ?
 ಜಗವನ್ನೆಲ್ಲ ಮರುಳು ಮಾಡಿ ಗೆಲಿದ ಸೊಗಸಿದು !
 ಲೋಕ ನಿನ್ನ ಕಾಣ ಬಂದು,
 ಕಾಣದಾಯ್ತು ಕಿರಿಯ ಕುಂದು,
 ಸಾಕ ಕಂಡ ತೆರದಿ ನಿಂದು,
 ಮೂಕವಾಯ್ತು ನಿನ್ನ ಕಂಡು,
 ಜಿಲುವ ದೇವಿ ತಾಜಮಹಲ್ ! ಏನು ಬಿಡಗಿದು !
 ಜಗವನ್ನೆಲ್ಲ ಮರುಳು ಮಾಡಿ ಗೆಲಿದ ಸೊಗಸಿದು !!

ಮೇಲಿನ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಓದಿ, ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ

(೧) ಕವಿ ಹೇಳುವ ಜಿಲುವ ದೇವಿ ಯಾರು ? ಕನ್ನಡ ನಾಡಿ
 ನಲ್ಲಿಯ ಅಂತಹದೊಂದು ಕಲಾಕೃತಿಯ ಹೆಸರುಹೇಳಿರಿ

೨) ಆ ಜಿಲುವ ದೇವಿ ಬರುವದರಿಂದ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಕೀರ್ತಿ
 ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಯಿತು

- (೩) ಜಗವನ್ನೆಲ್ಲ ಮರುಳು ಮಾಡಿ ಗೆಲಿದ ಸೋಗಸಿದು ! ” ಎಂದು ಕವಿಯು ಏಕೆ ಅಂದಿರುವನು ?
- (೪) ಅಕೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಂದ ಜನರು ಏನನ್ನು ಕಾಣರು ? ಯಾಕೆ ?
- (೫) “ ಸಾಕ ಕಂಡ ತೆರದಿ ನಿಂದು ಮೂಕವಾಯ್ತು ನಿನ್ನ ಕಂಡು ”
ಈ ಸಾಲುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಮಾಡಿರಿ.

೨. ಕೆಳಗಿನ ಗದ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಲ ಓದಿ, ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ:—

ಕನ್ನಡ, ಕನ್ನಡು, ಕರಿಸಾಡು ಏನು ಸೋಗಸು, ಎಷ್ಟು ಮಧುರ ಎಂತಹ ಹೊಳವು ! ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಭವ್ಯ ಮುಖದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಂತಿದೆ ಕನ್ನಡು ತನ್ನ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸೌಷ್ಠವದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಕಮನೀಯವಾಗಿದೆ ; ಅನನ್ಯ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿದೆ ಕನ್ನಡದ ಜಿಲುಪು ಚಿನ್ನದ ಗಣಿಯಾಗಿ ಚಿಮ್ಮಿದೆ ಕನ್ನಡದ ಕಂಪು ತ್ರೀಗಂಧದ ಹುಡಿಯಾಗಿ ಹರಡಿದೆ ಕನ್ನಡದ ಸಂಗೀತವು “ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ” ನಾಮಾಂಕಿತದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ, ಪ್ರಖುಢವಾಗಿದೆ, ಪ್ರಾಚೀನವಾಗಿದೆ ಕನ್ನಡ ರುಚಿಯ ಸೋಗಸು ರನ್ನ ಪೊನ್ನರ, ಹರಿಹರ — ರಾಘವಾಂಕರ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ಮುದ್ದಣರ ಕಾವ್ಯ ಪಾಕಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಪಕ್ವಗೊಂಡಿದೆ; ಹರಿ ದಾಸರ ಪದಗಳಲ್ಲಿ, ಶಿವಶರಣರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರೆಗೊಂಡಿದೆ ಕನ್ನಡದ ರುಚಿ ರಸವು ಕಾವು ಏರಿ “ ಕಾವೇರಿ ” ಹರಿದಿದೆ ಕನ್ನಡದ ನೈರ್ಮಲ್ಯವು “ ಮಲಾಸಹಾರಿಣಿ ” ಯಿಂದ ನಿತ್ಯನಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಗಾಂಭೀರ್ಯವು “ ಜೋಗದ ಜಲಪ್ರಪಾತ ” ದಿಂದ ಇಡೀ ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ಬೆರಗು ಗೊಳಿಸಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಗೌರವ ಸಂಪತ್ತು ತ್ರಿಗಿರಿಯಾಗಿ

ಉತ್ತುಂಗವಾಗಿದೆ, ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಕೃತಿ ಶೋಭೆಗೆ ನಂಟಿಗಿರಿಯು ನಾಂದಿಯಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಕ್ಷಿತ್ರ ಶಕ್ತಿ ಪುಲಿಕೇಶಿ-ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯರ ಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತಾಗಿ ಮೂಲೋಕ ಖ್ಯಾತಿಗೊಂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ಜಕ್ಕಣನಿಂದ ಜೀವಂತವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಪ್ರತಿಭೆ ವಿದ್ಯಾಚೈತ್ರಿಯಾಗಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದೆ ಇಂತಹ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದುದೆ ತಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯವೆಂದು ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ನಾಡು - ನುಡಿಗಳ ಮೇಲ್ಮೈಗಾಗಿ ಹಗಲಿರುಳು ಯತ್ನಿಸುವುದು ತಮ್ಮ ಸವಿತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಅರಿಯಬೇಕು ಕನ್ನಡ ನಾಡ ಸಿರಿ, ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯು ಸಂಪತ್ತು ಇವು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಪೋಷಕವಾಗಿ, ಭಾರತದ ಘನತೆಯನ್ನು ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು; ವಿಶ್ವ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು

ಈ ಗದ್ಯ ಭಾಗದ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಅದರ ಮೂರನೆಯ ಸಾಲಿನಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

(೧) ಕನ್ನಡದ ರುಚಿರವು ಕಾವು ಎರಿ ಕಾವೇರಿಯಾಗಿಹರಿದಿದೆ.

(೨) ಕನ್ನಡದ ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ಜಕ್ಕಣನಿಂದ ಜೀವಂತವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ಈ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ ವಿಚಾರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

೩ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಎರಡನ್ನು ಆಯ್ದು, ಅವುಗಳ ಸರಳಾನುವಾದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ

(ಅ) ಭ್ರಾತೃ ಕೇಳೆ ! ಭರತ, ಶೋಕಿಸದಿರೈ ಶ್ವೇತ
ಭತ್ರ ಭಾಯೆಯು ನಿನಗೆ. ವೃಕ್ಷದಾ ನೆರಳೆನಗೆ ;
ಶತ್ರುಘ್ನ ಬೆಂಬಲನು ನಿನಗೆ, ಸೌಮಿತ್ರ ಒತ್ತಾಸೆ

ಎನಗಿರಲು ಕೇಳು ||

ಭ್ರಾತೃ ಪ್ರೇಮಕೆ ನಿನ್ನ ಎಣೆಯುಂಟೇ ? ನೀ ಧನ್ಯ !
ಭಾತ್ರಿಯಳು ಪಿತೃವಾಕ್ಯವೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುತ್ರಂಗಿ,

ಮಾತೃ ಸೇವಾ ಖರತನಾಗಿ ಬಾಳ್ವೆಭರತ

ಇಕೃಷ್ಣಕುಮಂಶದರಸ ||

(೨)

ಎಲೆ ಕಿರಾತವರೇಣ್ಯ | ಸುಜನಾ
ವಳಿಯ ಬಡಿದಪಹರಿಸಿ ನೀ ಮಿಗೆ
ಗಳಿಸಿದರ್ಥವನುಂಬಜ ನರೀ ಸುಕೃತ ದುಷ್ಟತದ |
ಫಲಕೆ ಬಹರೋ ಬಾರರೋ ಇದ
ತಿಳಿದು ಬಾ ಹೋಗಿನಲು, ತನ್ನಯ
ಬಳಗವಿದ್ದೆಡೆಗೈದು ಕೇಳ್ದನು ಮನದ ಸಂಶಯವ

(೩)

ಇಂದು ಮೌಳಿಯ ಪದಧ್ಯಾನಮಂ ಮಾಡುವಾ
ನಂದ ವಿನ್ನೇತರತಿಶಯಮೊ ಶಿವನರೆ ಮೈಯೊ
ಕೊಂದಿದ್ದ ಸೌಖ್ಯಮಂ ಮರೆದು ಪಾರ್ವತಿ ತಪಸ್ವಿನಿಯಾಗಿ
ತಿಳಿಗೊಳದೊಳು |

ಮಿಂದನುದಿನಂ ಜನ ತನ್ನೋನಿಯಮ ಯೋಗಂಗ
ಳಿದೆ ಭಜಿಸಿದಳಂತರಾತ್ಮನಂ ಸಕಲ ಸುರ
ವೃಂದ ವಂದಿತ ಪಾದಪದ್ಮನಂ ಸುಜ್ಞಾನ ಸದ್ಮನಂ
ಕಾನನದೊಳು ||

(೪) ಕೆಳಗಿನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿಯ ಬೇಕಾದ ಎರಡರ ಅರ್ಥವನ್ನು
ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿರಿ.

(೧) ಗೊಳ ಬಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಅಳಿಗೊಂದು ಕಲ್ಲು

(೨) ತಾಳಿದವನು ಬಾಳುವನು

(೩) ಗಿಡಗಳಿಲ್ಲದ ಸಾಡು ಹಾಳು ಬೀಡು.

(೪) ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೆ ಮಡಿ.

ತಣ್ಣೀರೆರಚು, ಉಸುಬಿನ ಮೇಲೆ ಮನೆಕಟ್ಟು, ನಡು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೈ
ಬಿಡು, ಕಾಲು ಕೆದರು, ಕಣ್ಣಿಡು, ಹಲ್ಲುಕಡಿ.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯು ನಾಲ್ಕುರ ಅರ್ಥ ಕೇಳಿ ಅವುಗಳನ್ನು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ

(೫) (ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ ಬೇರವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವಂತೆ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ: -

ಕೈಕೊಡು, ಕೈನೀಡು, ಕೈಮೀರು, ಕೈಕೊಳ್ಳು, ಕೈಬಿಡು.

(ಆ) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಅದೇ ಅರ್ಥ ಹೇಳುವ ಬೇರೆ ಎರಡೆರಡು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ:—

ಕಮಲ, ಪಾರ್ವತಿ, ಸಮುದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ಮುಖ.

(೬) (ಅ) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಶಬ್ದಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ಪೌರಾಣಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸುವವೆಂಬುದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ: -

ಪಿತೃಭಕ್ತಿ, ಸತ್ಯ, ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆ, ನಿಧ್ರೆ, ಪ್ರಯತ್ನ.

(ಆ) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ:—

ಉನ್ನತಿ, ಸುಖ, ಹಗಲು, ಉಪಕಾರ, ಶೂರ.

(೭) (ಅ) (೧) ರಾವಣನು ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದನು

(೨) ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರಾಯುಧದ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಸರ್ವತನು ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತೋ ಎಂಬಂತ ರಾವಣನ ಮಿಡ್ಗದ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಜಟಾಯುವು ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು.

(೩) ರಾಮನನ್ನು ಶೂರನು ರಾಮನೇ.

ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಅಲಂಕಾರಗಳು ಯಾವವು ? (ಅವುಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.)

(ಆ) ೩-ನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿಯು ೩ ನೆಯ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿರಿ; ಅದು ಯಾವ ಷಟ್ಪದಿಯೆಂಬುದನ್ನು, ಅದರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿರಿ.

- (೪) (ಅ) ಕೆಳಗಿನ ತತ್ಸಮಗಳಿಗೆ ತದ್ಭವಗಳನ್ನೂ, ತದ್ಭವಗಳಿಗೆ ತತ್ಸಮಗಳನ್ನೂ ಬರೆಯಿರಿ: -

ಜೋರ್ಣ, ಆರ್ಯ, ದೀಪಿಕಾ, ಪುಸ್ತಕ. ಸಂಧ್ಯಾ.

ಹುಣ್ಣಿವೆ, ಕುಂಬಳ, ಕೊಡಲಿ, ಸಂತೆ, ಬೀದಿ.

- (ಆ) ಕೆಳಗಿನ ಸಮಸ್ತ ಪದಗಳ ವಿಗ್ರಹಮಾಡಿ, ಸಮಾಸಗಳ ಹೆಸರು ಹೇಳಿರಿ:

ಇಂದುವೌಳ, ಪೂತಳಿಗಳ್ಳ, ಕೆಂದಾವರೆ, ಒಕ್ಕಟ್ಟು, ಅಂಗೈ.

- (ಇ) ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಸದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಬದಲಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ: -

(೧) ಇದು ಭವ್ಯವಾದ ಕಟ್ಟಡ. (ಉದ್ಗಾರವಾಚಕ ವಾಕ್ಯ ಮಾಡಿರಿ)

(೨) ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಬಯಸದವರಾರು? (ಸಂಭವಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯ ಮಾಡಿರಿ.)

(೩) ನೀನು ಊರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯಾ? (ವಿಧ್ಯರ್ಥಕವಾಕ್ಯ ಮಾಡಿರಿ).

(೪) ರಂಗನು ಸಿಹಿಯಾದ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದನು. (ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗ)

(೫) ಶೂರನಾದ ಭೀಮನಿಂದ ವೈರಿಗಳು ಓಡಿಪಲ್ಪಟ್ಟರು. (ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗ)

ಮೇಲಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಉತ್ತರಗಳು

೧ನೇ ಪ್ರ. ಉ (೧) ಈ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಚಲುವ ದೇವಿಯೆಂದರೆ:-
ಯಮುನಾ ನದಿಯ ತೀರದ ಮೇಲಿರುವ ಆಗ್ರಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ದಿಲ್ಲಿಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಶಹಾಜಹಾನನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ 'ತಾಜಮಹಾಲ್'

ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೇಲೂರ ಜಿನ್ನ ಕೇಶವನ ಮಂದಿರವು ರಮಣೀಯ ವಾದುದಿರುತ್ತದೆ.

(೨) ಆ ತಾಜಮಹಲ್ ಎಂಬ ಜೆಲುನದೇವಿಯು ಜಗತ್ತಿನ ಹಲವು ದೇಶಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದುದು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಗೌರವತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ, ಆ ದೇವಿಯು ನಮ್ಮದೇಶಕ್ಕೆ ಸೊಬಗನ್ನೂ ಯಶವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದು ದೇಶದ ಕೀರ್ತಿಯು ಫಲದ್ರೂಪವಾಯಿತು.

(೩) ತಾಜ ಮಹಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಂದನ್ನು ಕಂಡು ಬಂದವರು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅದನ್ನು ಕಂಡು ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ತೋರಿದ ಕುಂದು ಕಾಣದಂತಾಗುವದು ಅಂದಮೇಲೆ - ಈ ತಾಜಮಹಲಿನ ಸೊಗಸು ' ಜಗವನ್ನೆಲ್ಲ ಮರುಳುಮಾಡಿ ಗೆಲಿದ ಸೊಗಸಿದು ' ಎಂದು ಕವಿಯು ಹಾಡಿ ಕೊಂಡಿರುವನು.

(೪) ಆ ತಾಜಮಹಲೆಂಬ ಜೆಲುನ ದೇವಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದವರು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿನೋದು-ದೋಷವನ್ನು ಕಾಣರು. ಯಾಕಂದರೆ ಆಕೆಯು (ಆ ಮಂದಿರವು) ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರವಾಗಿರುವಳು (ದು)

(೫) ಒಂದು ಸಾರೆ ಆ ಮಂದಿರವನ್ನು ಕಂಡವರು ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರೆ ಕಂಡು ಮೊದಲಿಗೆ ಕಂಡ ದೋಷಗಳನ್ನು ಅಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅರ್ಥಾತ್ ದೋಷವಿದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳುವವನು ಅವಾಕ್ಯಾಗುವನು ಎಂದರ್ಥ.

೨ನೇ ಪ್ರ. ಉ. (ಅ) ಗದ್ಯಭಾಗದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತತೆ—

ನಮ್ಮ ಸೊಗಸಿನ ಕನ್ನಾಡು ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಕರದರ್ಪಣವಾಗಿರುವದು; ಇಲ್ಲಿಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಸೌಂದರ್ಯವು ಮಿಗಿಲು; ಇದರ ಜೆಲುವು ಚಿನ್ನದಗಣಿ; ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಗದಿಂದ ಈ ನಾಡಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ; ರತ್ನ ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯಗಳಿವೆ ಹಾಗೂ ದಾಸ-ಶಿವಶರಣರ ಪದ-ವಚನಗಳಿಂದ ರುಚಿಯು; ಕಾವೇರಿ ಮೊದಲಾದ ನದಿ-ಪ್ರವಾಹಗಳಿಂದ ಆ ರುಚಿಯರಸವು; ಜೋಗದ ಜಲಪಾತದಿಂದ ಕಣ್ಣಾಡಿಗೆ ಗೌರವ; ಉನ್ನತಗಿರಿಗಳಿಂದ ಕನ್ನಾಡಿನ ಶೋಭೆ; ಪುಲಕೇಶಿ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರ ಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತಿತೆಯು ಕನ್ನಾಡಿನ

ಕ್ಷಾತ್ರ ವೃತ್ತಿಯು; ಜಕ್ಕಣನ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯು ಈ ಸಾಡಿನ ಜೀತನವು; ವಿದ್ಯಾಚ್ಯುಕ್ತಿಯು ಕನ್ನಡದ ಪ್ರತಿಭೆ;

ಇಂಥ ಸಾಡಿನವರಾದ ನಾವು ಧನ್ಯರು; ನಮ್ಮ ಸಾಡಿನ ಹಾಗು ನುಡಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹೆಣಗುವದು ನಮ್ಮ ಪರಮ ಕರ್ತವ್ಯ; ನಮ್ಮ ಸಾಡಿ ನಿಂದ ಭಾರತದ ಘನತೆ ವರ್ಧಿಸುವಂತೆಯೂ, ವಿಶ್ವ ಬಾಂಧವ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗುವಂತೆಯೂ ಆಗಬೇಕು.

(ಆ) ೧. 'ಕಾವೇರಿ' ಎಂಬ ನದಿಯು ಕನ್ನಡ ಸಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹರಿದದ್ದೆ, ಅದು ಹರಿದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯೇ ನಡೆದಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕವಿಯು. 'ಕಾವೇರಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಕಾವು+ವಿರಿ ಎಂಬದಾಗಿ ಮಾಡಿರುವನು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ರುಚಿ ಯನ್ನು ಸವಿಯುವವರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹರಿದಿರುವದರಿಂದ 'ಕನ್ನಡದ ರುಚಿ ರಸವು ವಿರಿ' ಎಂಬದಾಗಿ ಅಲಂಕಾರಿಕವಾಗಿ ನುಡಿದಿರುವನು ೨. ಜಕ್ಕಣಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಡಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಅಪ್ರತಿಮವಾಗಿವೆ ಅವು ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದಿಂದ ಬಹುದಿನಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯುವದರಿಂದ ಕವಿಯು—ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯು ಜೀವಂತವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ ಎಂದು ಕವಿಯವಿಚಾರ.

೩ನೇ. ಪ್ರ. ಉ. ೧ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಸತಲಾಸುವಾದ

(ವನಕ್ಕೆ ಹೋದ ರಾಮನನ್ನು ಕರೆಯಹೋದ ಭರತನನ್ನು ಕುರಿತು ರಾಮಸಾಡಿದನುಡಿಯು)

ಎಲೈ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶದ ಅರಸನಾದ ಭರತನೇ ಕೇಳು, (ಇನ್ನು) ಶೋಕಮಾಡಬೇಡ, ರಾಜ್ಯಭಕ್ತರ ನೆರಳು ನಿನಗೆ;—ವನದಲ್ಲಿಯ ಮರದನೆರಳು ನಿನಗೆ, ಶತ್ರುಘ್ನನ ಬೆಂಬಲವು ನಿನಗೆ;—ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಹಂಬಲವು ನಿನಗೆ, (ಹೀಗಿದ್ದ ಮೇಲೆ) ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯ ಬಂಧುಪ್ರೇಮವು ಮಿಗಿಲಾದದ್ದು, ನೀನು ಧನ್ಯನು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಿತೃವಾಕ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಿನದು, ತಾಯಿಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಗ್ನನಾಗಿ ಜೀವಿಸುವೆ,

೨ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಸರಳಾನುವಾದ

(ಬೇಡನು ನಾರದರನ್ನು ಸುಲಿಯಲು ಬಂದಾಗ್ಗೆ ಆ ಬೇಡನಿಗೆ ನಾರದರು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಈ ನುಡಿಯಲ್ಲಿವೆ).

ಎಲೈ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಬೇಡನೆ! ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಹಿಂಸೆಪಡಿಸಿ ನೀನು ಗಳಿಸಿದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸುವ ಜನರು (ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳು ಮೊದಲಾದವರು) ಈ ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪಗಳ ಫಲದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗುವರೇ ಹೇಗೆ? ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಾ, ಹೋಗು ಎಂದು (ನಾರದರು-ನುಡಿಯಲು) ಬೇಡನು ಸಂಶಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ ತನ್ನ ಬಳಗದವರ ಹತ್ತರಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

೩ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಸರಳಾನುವಾದ

(ಪಾಂಡವರ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗದ ಕುದುರೆಯು ಸ್ತ್ರೀರಾಜ್ಯದ ಒಂದು ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅದರರೂಪ ಪಲ್ಲಟವಾಯಿತು. ಆ ಸರೋವರದ ವರ್ಣನೆಯ ಒಂದು ಪದ್ಯವಿದು)

ಶಿವನ ಪಾದಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುವ ಅನಂದಕ್ಕೆ ಮಿಗಿಲಾದದ್ದಿನ್ನೊಂದಿ ಲ್ಲೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಪಾರ್ವತಿಯು ಶಿವನನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿದ್ದ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಮರೆತು ತಪಸ್ವಿನಿಯಾಗಿ ಆ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಜಪ-ತಪಾದಿಗಳಿಂದ, ಯಾವತ್ತು ದೇವತೆಗಳಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದವುಳ್ಳವನಾದ, ಒಳ್ಳೆಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕಮಲ ರವಿಯಾದ ಅಂತರಾತ್ಮನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದಳು.

೪ನೇ ಪ್ರ. (ಅ) ೧ ಮನುಷ್ಯನು ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರು ಅವನನ್ನು ಗೌರವಿಸುವರು. ಅದೇ ಅವನು ದುಸ್ಥಿತಿಗೀಡಾಗಲು ಅವನಿಗೆ ಪೂಜ್ಯತೆಯನ್ನರ್ಪಿಸುವವರು ಹೀಯಾಳಿಸುವರು. ಇಂಥ ಪ್ರಸಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ—‘ಗೂಳಿಬಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಅಳಿಗೊಂದುಕಲ್ಲು’ ಎಂಬ ನುಡಿಯು ಅನುಯಿಸುವದು.

(೨) ಸಹನ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಿಗೆ ದುರ್ಘಟೆ ಪ್ರಸಂಗವೊದಗಲು ವಿಚಾರದಿಂದ ಆ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನೀಗುವನು. ಅದೇ ಶೀಘ್ರಕೋಪಿಯು ಅದನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದಾಗಿ ಅನರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವನು ಇಂಥಲ್ಲಿ 'ತಾಳಿದವನು ಬಾಳುವನು' ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಳಸುವರು.

(೩) ಸೃಷ್ಟಿಸೌಂದರ್ಯವು ಗಿಡ-ಮರಗಳಿಂದ ಚಂದಕಾಣುವದು. ಬೈಲಿನ ಪ್ರದೇಶವು ಹಾಗೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ 'ಗಿಡಗಳಿಲ್ಲದ ನಾಡು ಹಾಳಬೀಡು' ಎಂಬ ಮಾತು ಬಳಸುವದುಂಟು.

(೪) ದೇಶಕಲ್ಯಾಣದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು. ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ದೇಶವು ಹೀನದೇನೆ ಹೊಂದುವದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮರು 'ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೆ ಮಡಿ' ಎಂದು ಬೋಧಿಸುವರು.

(ಆ) 'ತಣ್ಣೀರೆರಚು': — ಶಾಂತಮಾಡು ಎಂಬರ್ಥ.

ವಾಕ್ಯ: — ರಾಮ—ಕೃಷ್ಣರ ನ್ಯಾಯವು ಭರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವರ ತಂದೆ ಬಂದಕೂಡಲೆ ಅವರ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ತಣ್ಣೀರ ಚಿದಂತಾಯಿತು.

'ಉಸುಬಿನ ಮೇಲೆ ಮನೆಕಟ್ಟು': — ಅಸ್ಥಿರತೆಯ ದರ್ಶಕದಲ್ಲಿ.

ವಾಕ್ಯ: — ಶಾಮನ ಗಿಳಿಯೊಂದು (ಬಾಯಿಪಾಠ) ವಿನಿಂದ ಪಾಠ ಮಾಡಿದ ವಿಷಯಗಳು ಅವನ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಾರದಾದವು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಿಲ್ಲ 'ಉಸುಬಿನ ಮೇಲೆ ಮನೆಕಟ್ಟಿದಂತಾಯಿತು.

'ನಡುನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಡು': — ಬೇರೊಬ್ಬನನ್ನು ಅಸಹಾಯಸ್ಥಿತಿ ಗೀಡುಮಾಡುವದು.

ವಾಕ್ಯ: ಜಯವಂತನು ಹೆಂಡಿರು-ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಲಹುತ್ತ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಸನ್ಯಾಸ ದೀಕ್ಷೆಪಡೆದು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮ ಸೇರಿದ್ದರಿಂದ ಆತನು ತನ್ನ ಹೆಂಡಿರುಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಡುನೀರಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಟ್ಟಂತಾಯಿತು.

‘ಕಾಲುಕೆದರು’. ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಕೆಣಕುವದು.
ಆ ಸಂಗನು ಮೊನ್ನೆ ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನ ಕೂಡ ಸುಮ್ಮಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಲು
ಕೆದರಿ ಜಗಳಾತೆಗೆದನು’

‘ಕಣ್ಣೆಡು’:- ವೈಷಮ್ಯ ಇಲ್ಲವೆ ವಿಷಯಭಾವನೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವದು.

ವಾಕ್ಯ:- ಔರಂಗಜೇಬನು ದಕ್ಷಿಣೇ ಮುಸಲ್ಮಾನಿ ರಾಜ್ಯಗಳಮೇಲೆ
ಕಣ್ಣೆಟ್ಟನು. ಬೇಡನು ಗುಡ್ಡದ ಓರೆಯಲ್ಲಿಯ ಹುಲಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣೆಟ್ಟು
ನೋಡಿದನು.

‘ಹಲ್ಲುಕಡಿ’:- ಸಿಟ್ಟಿನ ಅವಿರ್ಭಾವ—

ವಾಕ್ಯ:- ಮುಸಲ್ಮಾನರು ರಾಮರಾಜನನ್ನು ಕಂಡು ಹಲ್ಲು ಕಡಿ
ಯುತ್ತಿದ್ದರು.

೫ನೇ ಪ್ರ. (೬) ಕೈಕೊಡು:- ಸಹಾಯಮಾಡು ಎಂಬರ್ಥ.

ವಾಕ್ಯ:- ಈ ಸಾರೆ ನಮ್ಮ ಹೊಲವು - ಚನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಕೈಕೋ
ಟ್ಟಿತು.

ಕೈನೀಡು:- ಯಾಚನೆ. ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ

ವಾಕ್ಯ:- ದರಿದ್ರರು ತ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ಕೈನೀಡುವರು.

ಕೈಮೊರು:- ಅಳವು ತಪ್ಪು ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ

ವಾಕ್ಯ:- ನಿಂಗನ ರೋಗವು ವೈದ್ಯನ ಕೈಮೊರುತು.

ಕೈಕೊಳ್ಳು:- ಸ್ವೀಕರಿಸು ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ.

ವಾಕ್ಯ:-ರಾಮನು ಶಾಲಾಖಾತೆಯಲ್ಲಿತ್ಯಕ್ಷಕನ ಕೆಲಸ ಕೈಕೊಂಡನು.

ಕೈಬಿಡು:- ಉದಾರತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದು. ಹಾಗೂ ಅಗಲು
ವಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದು.

ವಾಕ್ಯ:- ಗುರುರಾಯನ ಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಅವನ ತಂದೆಯು ಭಿಕ್ಷುಕರಿಗೆ
ಕೈಬಿಟ್ಟು ದಾನನೀಡಿದನು.

ಪಾಕ್ಯ:— ಶಿವರಾಯನ ಹೆಂಡತಿಯು ಮುಸ್ಲಿಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಡನ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋದಳು.

(ಅ) ಕಮಲ:— ರಾಜೀವ; ನಳಿನ

ಪಾರ್ವತಿ:— ಅಗಜೆ; ಉಮಾ.

ಸಮುದ್ರ:— ಶರಧಿ; ಸಾಗರ.

ಸೂರ್ಯ:— ಅರ್ಕ; ಭಾಸ್ಕರ.

ಮುಖ:— ವದನ; ವಕ್ತ್ರ.

೭ನೆ. ಪ್ರ. (ಅ) ಪಿತೃಭಕ್ತಿ — ಶ್ರವಣಕುಮಾರ

ಸತ್ಯ — ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ

ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆ — ಅರ್ಜುನ

ನಿದ್ರೆ — ಕುಂಭಕರ್ಣ

ಪ್ರಯತ್ನ ಭಗೀರಥ

(ಅ) ಉನ್ನತಿ (ವಿರೋಧ—ಶಬ್ದ) ಅವನತಿ

ಸುಖ ,, ,, ದುಃಖ

ಹಗಲು ,, ,, ರಾತ್ರಿ

ಉಪಕಾರ ,, ,, ಅಪಕಾರ

ಶೂರ ,, ,, ಹೇಡಿ

೭ನೆ. ಪ್ರ (ಅ) ೧. ಇದರಲ್ಲಿ ಉಪಮಾಲಂಕಾರವಿದೆ.

ಲಕ್ಷಣ:— ಸಾಧಾರಣ ಗುಣಧರ್ಮಗಳುಳ್ಳ ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳ
ವರ್ಣನೆ:— ?

೨. ಇದರಲ್ಲಿ ಉತ್ಪೇಕ್ಷೆಯಾಲಂಕಾರವಿದೆ.

೩. ಇದರಲ್ಲಿ ರೂಪಕಾಲಂಕಾರವಿದೆ
ಲಕ್ಷಣ:—ಹಿಂದೆ ಬಂದಿವೆ.

(ಆ) ಪ್ರಸಾರ:-

ಇಂದು ಮೌಳಿಯ ಪದ ಧ್ಯಾನ ಮಂ ಮಾಡುವಾ
 — ೦ — ೦ ೦ ೦ — ೦ — ೦ —
 ನಂದ ಮಿ ನ್ನೇ ತ ರ ತಿ ಶ ಯ ಮೊ ಶಿ ವ ನ ರಿ ಮೈ ಯೊ
 — ೦ — ೦ ೦ ೦ ೦ ೦ ೦ ೦ ೦ —
 ಳೊಂ ದಿ ದ್ಧ 'ಸೌ ಖ್ಯ ಮಗ ಮ ರಿ ದು ಪಾ ವ್ತ ತಿ ತ ಪ ಸ್ವಿ ನಿ
 — ೦ — ೦ ೦ ೦ ೦ ೦ ೦ ೦ ೦ —
 ಯಾ ಗಿ ತಿ ಳಿ ಗೊ ಳ ದೊ ಳು
 — ೦ ೦ ೦ ೦ ೦ ೦ —

ಇದು ಒಂದು ಪಟ್ಟದಿ ವೃತ್ತದ ಅರ್ಥವಿದೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥ
 ಕೂಡಲು ಪೂರ್ಣವಾಗುವದು.

ಈ ವೃತ್ತದ ೧ನೆಯ ಚರಣಕ್ಕೆ ೨೦ ಮಾತ್ರೆ

೨ ,, ,, ೨೦ ,,
 ೩ ,, ,, ೩೦ ,,

ಮೇಲೆ ಒಂದು ಗುರು (೨ ಮಾತ್ರೆ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಾತ್ರೆಗಳ ಎಣಿಕೆ
 ಯಿರುವದರಿಂದ - ಪಟ್ಟದಿಗಳಲ್ಲಿಯ “ ವಾರ್ಧಿಕ್ಯ ”ವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುವ
 ವೃತ್ತವಿದು.

ನೇ. ಪ್ರ (ಅ): -

ಚಾರ್ಣ (ಧ್ವ) ಸುಣ್ಣ	}	ಹುಣ್ಣಿವೆ (ತ್ವ) ಪೌರ್ಣಮೆ
ಆರ್ಯ (") ಆಯ್ಯ		ಕುಂಬಳ (") ಕೂಷ್ಮಾಂಡ
ದೀಪಿಕಾ (") ದೀವಿಗೆ		ಕೊಡಲಿ (") ಸರಶು
ಪುಸ್ತಕ (") ಹೊತ್ತಿಗೆ	}	ಸಂತೆ (") ಸಂಸ್ಥೆ
ಸಂಧ್ಯಾ (") ಸಂಜೆ		ಬೀದಿ (") ವೀದಿ

(ಅ) ಮೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದುವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನಾವನೋ ಅವನು
(ಬ. ಸ.)

ಪೂವೂ + ತಳರೂ = ಪೂತಳರ್ಗಲ್ (ದ್ವಂ. ಸ)

ಕೆಚ್ಚನೆ + ತಾವರೆ = ಕೆಡಾವರೆ (ಕ. ಸ)

ಒಂದು + ಕಟ್ಟು = ಒಕ್ಕಟ್ಟು (ದ್ವಿ. ಸ)

ಕೈಯು + ಅಡಿ = ಅಂಗೈ (ಅ. ಸ)

(ಇ) ೧ ಅಹಹ! ಇವೆಂಥ ಭವ್ಯವಾದ ಕಟ್ಟಡ !

೨. ಎಲ್ಲರೂ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

೩. ನೀನು ಊರಿಗೆ ಹೋಗು.

೪. ರಂಗನಿಂದ ಸಿಹಿ ಹಣ್ಣು ತನ್ನ ಲುಟ್ಟಿತ್ತು.

೫. ಭೀಮನು ಶೌರ್ಯದಿಂದ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿದನು.

